

ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
2020-2024

1Η ΦΑΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ
ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Περιεχόμενα

Λίστα Γραφημάτων	6
Λίστα Πινάκων	6
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	9
2.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	9
2.2 Ορισμός, στόχοι, διάρθρωση του ΕΠ	9
2.2.1 Σκοπός και στόχοι του ΕΠ.....	9
2.3 Χαρακτηριστικά ενός ΕΠ	11
2.4 Μεθοδολογική προσέγγιση του ΕΠ.....	12
2.4.1 Διαδικασία κατάρτισης.....	12
2.4.2 Τεχνική έρευνας	13
2.4.3 Δεδομένα και πηγές.....	14
3 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	17
3.1 Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις ΕΠ	17
3.1.1 Στρατηγικός σχεδιασμός.....	17
3.1.2 Επιχειρησιακός σχεδιασμός	17
3.2 Διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ του Δήμου	18
3.2.1 ΕΠ Δήμου Πρέβεζας 2020 - 2024.....	18
3.3 Η Ομάδα Εργασίας	19
4 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΥ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ.....	21
4.1 Χωροταξική ένταξη.....	21
4.2 Διοικητική οργάνωση.....	22
4.2.1 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας.....	23
4.2.2 Δημοτική Ενότητα Λούρου.....	24
4.2.3 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου	24
4.3 Οικιστική διάρθρωση του Δήμου Πρέβεζας.....	25
4.4 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πρέβεζας	26
4.4.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη	26
4.4.2 Λοιπά Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	29
5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	31
5.1 Φυσικό Περιβάλλον	31
5.1.1 Γεωμορφολογία - Φυσική Γεωγραφία.....	31
5.1.2 Φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα	33
5.1.3 Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού	36
5.1.4 Οικότοποι (Ενδιαιτήματα-Habitat).....	37
5.1.5 Κλιματολογικά - Μετεωρολογικά χαρακτηριστικά.....	40
5.1.6 Κατάσταση του περιβάλλοντος.....	43
5.2 Αστικό Περιβάλλον - Ποιότητα Ζωής.....	44
5.2.1 Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός.....	44
5.2.2 Βασικές Υποδομές - Δίκτυα	52
5.2.3 Λοιπές υποδομές μεταφορών	56
5.2.4 Υποδομές Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων	60
5.2.5 Πυροπροστασία	62
5.2.6 Λοιπές Υποδομές	64

5.2.7	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων	65
5.2.8	Κοινόχρηστοι χώροι αστικού πρασίνου.....	69
5.2.9	Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς	70
6	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ.....	72
6.1	Πολιτισμός	72
6.1.1	Ιστορικό και Πολιτιστικό Απόθεμα – Υποδομές.....	72
6.1.2	Πολιτιστικοί Φορείς	83
6.1.3	Πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	85
6.2	Αθλητισμός	87
6.3	Παιδεία και Δια Βίου Μάθηση	88
6.3.1	Σχολική Στέγη – Υποδομές Εκπαίδευσης.....	88
6.3.2	Τομέας Δια Βίου Μάθησης	89
6.4	Κοινωνική Πολιτική και Δημόσια Υγεία.....	89
6.4.1	Κοινωνική Πολιτική.....	89
6.4.2	Δημόσια Υγεία	93
6.5	Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης	96
7	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	99
7.1	Ανεργία και Απασχόληση	99
7.2	Τοπική Οικονομία	100
7.2.1	Πρωτογενής Τομέας.....	101
7.2.2	Δευτερογενής Τομέας.....	102
7.2.3	Τριτογενής Τομέας	103
7.3	Υφιστάμενη Κατάσταση και Δραστηριότητες	108
8	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.....	114
8.1	Διοικητική Διάρθρωση Δήμου Πρέβεζας	114
8.2	Διοίκηση - Εποπτεία - Συντονισμός.....	115
8.3	Στελέχωση – Προσωπικό – Εξοπλισμός	115
8.4	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.....	117
8.5	Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης	118
9	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	122
9.1	Ισολογιστικά και Απολογιστικά στοιχεία 2017-2019	122
9.2	Προϋπολογισμοί ετών 2020-21 Δήμου Πρέβεζας.....	123
10	ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	126
10.1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο.....	126
10.2	Δημοτική Ραδιοφωνία.....	127
10.3	Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πρέβεζας.....	127
10.4	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρέβεζας (Δ.Ε.Υ.Α.).....	128
11	ΔΙΑΤΟΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ.....	129
11.1	Σχέση με άλλους ΟΤΑ.....	129
11.1.1	Δωδεκάδα- Ντουζελάζ (Douzelage)	129
11.1.2	Δίκτυο Πάφου - Αδελφοποιημένων Πόλεων της Ελλάδος	130
11.1.3	Άλλες Πόλεις.....	130
11.1.4	Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου.....	130
11.1.5	ΔΕΠΑΝ.....	131
11.2	Διαδημοτικά έργα.....	133

12	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	135
12.1	Στρατηγικός σχεδιασμός και υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού	135
12.2	Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το 2021-2027	136
12.3	Συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου.....	140
12.4	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης - SWOT Ανάλυση.....	140
13	ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ	143
13.1	Στρατηγική του Δήμου Πρέβεζας	143
13.1.1	Καθορισμός των Γενικών Στόχων Τοπικής Ανάπτυξης και των Προτεραιοτήτων του Δήμου Πρέβεζας.....	143
14	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ	146
14.1	Καθορισμός Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας & Μέτρων.....	146
14.1.1	ΑΞΟΝΑΣ 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	146
14.1.2	ΑΞΟΝΑΣ 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός	148
14.1.3	ΑΞΟΝΑΣ 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	149
14.1.4	ΑΞΟΝΑΣ 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου.....	150
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	152
	Παράρτημα Α	153

Λίστα Γραφημάτων

Γράφημα 1 Κατανομή πληθυσμού σύμφωνα με την ηλικία των κατοίκων στην Περιφέρεια Ηπείρου.....	26
Γράφημα 2 Μέση ηλικία του μόνιμου πληθυσμού της Ελλάδας.....	27
Γράφημα 3 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας	28
Γράφημα 4 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, ανά Δήμο.....	28
Γράφημα 5 Δημογραφικοί Δείκτες	29
Γράφημα 6 Μέσος όρος θερμοκρασιών και βροχοπτώσεων	42
Γράφημα 7 Νεφελώδης, αίθριος και ημέρες βροχόπτωσης (μέρες).....	43
Γράφημα 8 Βάρος σύμμεικτων αποβλήτων	65
Γράφημα 9 Βάρος σύμμεικτων αποβλήτων ανά μήνα, 2019 και 2020	66
Γράφημα 10 Βάρος ανακυκλώσιμων υλικών	66
Γράφημα 11 Βάρος ανακυκλώσιμων υλικών, ανά μήνα	67
Γράφημα 12 Αριθμός κάδων Δήμος Πρέβεζας.....	67
Γράφημα 13 ΑΕΠ, ανά νομό, 2000-2017	101
Γράφημα 14 Οργανόγραμμα Δήμου Πρέβεζας	114
Γράφημα 15 Ποσοστό πολιτών που κάνουν χρήση του ιντερνέτ για επικοινωνία με τις δημόσιες αρχές, 2019, EU-28	117

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1 Αδυναμίες δευτερογενών δεδομένων	15
Πίνακας 2 Πηγές και Είδη Δεδομένων Ε.Π.....	16
Πίνακας 3 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας	23
Πίνακας 4 Δημοτική Ενότητα Λούρου	24
Πίνακας 5 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου.....	24
Πίνακας 6 Οικιστική Διάρθρωση.....	25
Πίνακας 7 Δημογραφική κατανομή ανά περιοχή	27
Πίνακας 8 Φυσικοί πόροι, Πρέβεζα.....	33
Πίνακας 9 Συνολικά απασχολούμενο προσωπικό Δ. Πρέβεζας στη Διεύθυνση Καθαριότητας ...	68
Πίνακας 10 Υποδομές, Χώροι και Αξιοθέατα Δήμου Πρέβεζας.....	72
Πίνακας 11 Κατάλογος Πολιτιστικών Συλλόγων Δήμου Πρέβεζας.....	83
Πίνακας 12 Πρόσθετες πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	86
Πίνακας 13 Αθλητικές Υποδομές.....	87
Πίνακας 14 Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία	87
Πίνακας 15 Υποδομές Εκπαίδευσης.....	89
Πίνακας 16 Υποδομές Δια Βίου Μάθησης	89
Πίνακας 17 Δομές Κοινωνικής Πολιτικής	92
Πίνακας 19 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός.....	96
Πίνακας 20 Καταγραφή πόρων πρωτογενή τομέα	102
Πίνακας 21 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας.....	102
Πίνακας 22 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας	103
Πίνακας 23 Ξενοδοχειακό δυναμικό, Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας, 2017-2019	105

Πίνακας 24 Ενοικιαζόμενα δωμάτια, Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας, 2017-2019	105
Πίνακας 25 Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα, 2010-2019	106
Πίνακας 26 Κίνηση Κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Πρέβεζας	106
Πίνακας 27 Επισκέπτες σε Μουσεία / Αρχαιολογικούς χώρους 2011-2019	107
Πίνακας 28 Κυρίες δραστηριότητες Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης	109
Πίνακας 29 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης	110
Πίνακας 30 Επιτροπές, Δήμου Πρέβεζας	114
Πίνακας 31 Υπηρεσίες Διοίκησης ανά τομέα Ανάπτυξης	115
Πίνακας 32 Ανθρώπινο Δυναμικό	116
Πίνακας 33. Τεχνικός Εξοπλισμός	116
Πίνακας 34. Σύστημα και εργαλεία Δήμου Πρέβεζας	118
Πίνακας 35 Ηλεκτρονική εξυπηρέτηση πολίτη	118
Πίνακας 36 Αξιολόγηση Υφιστάμενης κατάστασης.....	120
Πίνακας 37 Έσοδα Δήμου Πρέβεζας, 2017-2019	122
Πίνακας 38 Έκτακτα Έσοδα Δήμου Πρέβεζας, 2017-2019.....	122
Πίνακας 39 Άλλα Έσοδα, 2017-2019.....	122
Πίνακας 40 Προϋπολογισμός τακτικών εσοδών, 2019-2024 (ποσά σε €)	123
Πίνακας 41 Προϋπολογισμός άλλων εσόδων, 2019-2024, (ποσά σε €).....	124
Πίνακας 42 Δαπάνες ανά κατηγορία. 2019-2024 (ποσά σε €)	125
Πίνακας 43 Αριθμός σκαφών.....	127
Πίνακας 44 Πίνακας σχεδίων & προγραμμάτων αναπτυξιακού σχεδιασμού.....	135
Πίνακας 45 Στόχοι πολιτικής και ειδικοί στόχοι ανά Ταμείο (όπως προς το παρόν έχουν προταθεί από την Επιτροπή).....	138
Πίνακας 46 Δημοτική περιουσία προς αξιοποίηση.....	153

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έγγραφο συνιστά την 1^η Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Πρέβεζας για την περίοδο 2020-2024 και διαρθρώνεται σε 14 κεφάλαια συμπεριλαμβανομένου του παρόντος.

Στο Κεφάλαιο 2 αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων γενικά, ενώ έμφαση δίδεται στον σκοπό, τους στόχους και τα χαρακτηριστικά ενός επιχειρησιακού σχεδίου, καθώς και στη μεθοδολογία εκπόνησής του. Στη συνέχεια δε, στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζεται η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Πρέβεζας και η διαδικασία κατάρτισής του.

Στα επόμενα κεφάλαια (Κεφάλαια 4, 5, 6 και 7) επιχειρείται η αποτύπωση των βασικών χαρακτηριστικών και πόρων, καθώς και της υφιστάμενης κατάστασης στο Δήμο Πρέβεζας. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στη διοικητική οργάνωση, την οικιστική διάρθρωση και τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου, καθώς και στο φυσικό και αστικό περιβάλλον, τους πολιτιστικούς και τουριστικούς πόρους, τις υποδομές και τις υπηρεσίες του Δήμου που συνδέονται με την ποιότητα ζωής, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την παιδεία, την κοινωνική πολιτική και την υγεία. Επιπλέον, παρουσιάζονται δεδομένα και πληροφορίες για την ανεργία, την απασχόληση και την τοπική οικονομία.

Εν συνεχεία, τα Κεφάλαια 8, 9 και 10 παρουσιάζουν και αξιολογούν το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου (διοικητική διάρθρωση, διοίκηση, στελέχωση, ηλεκτρονική διακυβέρνηση), τα ισολογιστικά και απολογιστικά στοιχεία για την περίοδο 2017-2019, καθώς και τους προϋπολογισμούς των ετών 2020-2021 και τα νομικά πρόσωπα που διαθέτει.

Το Κεφάλαιο 11 αναφέρεται στις διαδημοτικές συνεργασίες του Δήμου Πρέβεζας, καθώς και σε σημαντικά διαδημοτικά έργα. Ενώ, η παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης ολοκληρώνεται με το Κεφάλαιο 12 όπου αναλύονται κρίσιμα αναπτυξιακά ζητήματα σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2021-2027. Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου, καθώς και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης τομεακά - (1) περιβάλλον και ποιότητα ζωής, (2) κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός, (3) τοπική οικονομία και απασχόλησης και (4) βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

Τέλος, η πρώτη φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος ολοκληρώνεται με τα Κεφάλαια 12 και 13 όπου παρουσιάζεται το Όραμα, η Στόχευση και οι Προτεραιότητες του Δήμου Πρέβεζας, καθώς και τα Μέτρα και οι Άξονες Προτεραιότητας.

2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) από τους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α' βαθμού.

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕΣΔΔΑ) με σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις (ΥΑ) και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ α' βαθμού για την κατάρτιση των ΕΠ, όπως με:

1. την ΥΑ 18183/02-04-2007 (ΦΕΚ 534/Β/2007) στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ, η οποία τροποποιήθηκε με την ΥΑ 5694/03-02-2011
2. την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των ΕΠ
3. την αρ. 66/50837/14-09-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) 185/2007 (ΦΕΚ 221/Α/2007) «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων, το οποίο τροποποιήθηκε με το ΠΔ 89/2011 (ΦΕΚ 213/Α/2011)

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των ΟΤΑ, να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους. (ΕΕΤΑΑ ΑΕ - Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ, 2007 σελ. 7, ΦΕΚ αριθμός φύλλου 2642/Α/2014).

2.2 Ορισμός, στόχοι, διάρθρωση του ΕΠ

2.2.1 Σκοπός και στόχοι του ΕΠ

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα τετραετή ΕΠ, σκοπός τους είναι «η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των ΟΤΑ, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο» (ΕΕΤΑΑ ΑΕ - Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ, 2007 σελ. 9). Συγκεκριμένα, προβλέπονται τα εξής:

Πρωώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το ΕΠ προσδιορίζει κυρίως τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς α) την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και β) τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του. Ειδικότερα, η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς:

- της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος,
- της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος και
- των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης.

Οι **αποδέκτες** των σχετικών δράσεων είναι οι διάφορες γεωγραφικές ενότητες του ΟΤΑ (Δημοτικά ή Τοπικά διαμερίσματα, συνοικίες), καθώς και οι κοινωνικοοικονομικές ομάδες της περιοχής. Η βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στους τομείς Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Οικονομικής Ανάπτυξης και Απασχόλησης.

Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού

Το ΕΠ περιλαμβάνει υποπρογράμματα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ ως δημόσιου οργανισμού, με γνώμονα την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του, καθώς και τη νομιμοποίηση της λειτουργίας του. Οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν στη βελτίωση:

- της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της εξυπηρέτησης του πολίτη,
- της παραγωγικής ικανότητας του ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού προσλήψεων, της ανάπτυξης του προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων και
- της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ, μέσω του οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

Ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ και της επιρροής άλλων φορέων

Ο ρόλος ενός ΟΤΑ θεωρείται ότι δεν πρέπει να περιορίζεται στις οριοθετημένες από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές του και ότι οι ΟΤΑ πρέπει να μεριμνούν για τη συνολική ευημερία της περιοχής τους. Επομένως το ΕΠ οφείλει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη της περιοχής του ΟΤΑ:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι, ΜΚΟ).
- Οι γειτονικοί ΟΤΑ
- Οι λοιποί φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας (κεντρικοί φορείς, Περιφέρεια).

Το ΕΠ οφείλει να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και επιρροής των φορέων αυτών από τον ΟΤΑ και να στοχεύει στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του με τους παραπάνω φορείς, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

2.3 Χαρακτηριστικά ενός ΕΠ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ

Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα πολυτομεακού χαρακτήρα με εύρος θεματικών αντικειμένων που καλύπτει όλο το φάσμα των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ, όλα τα πεδία αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

Αποτελεί το τετραετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του

Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανakλάται η βούληση και το όραμα της δημοτικής αρχής, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε τετραετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των νομικών προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των νομικών προσώπων του.

Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου

Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του.

Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του

Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τετραετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.

Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων

Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)
- Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ
- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας

Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

Το ΕΠ διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/ δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**.

Το ΕΠ αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του Ο.Τ.Α., προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του. Ταυτόχρονα, αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

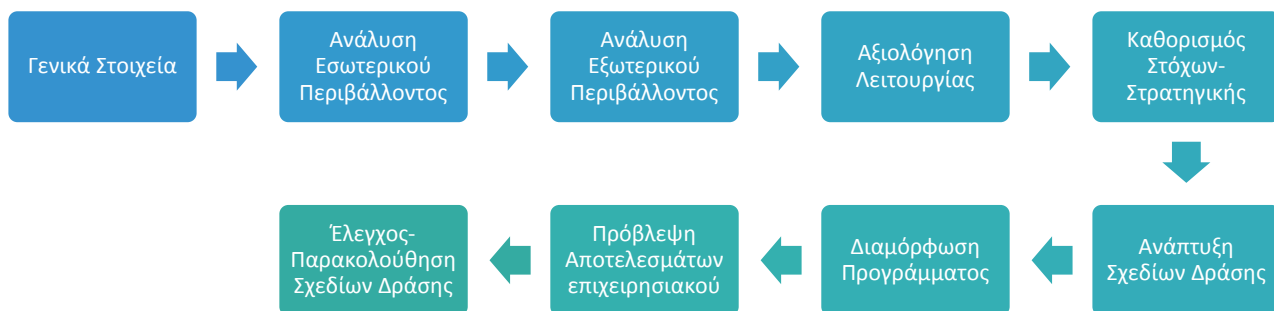
2.4 Μεθοδολογική προσέγγιση του ΕΠ

2.4.1 Διαδικασία κατάρτισης

Το παρόν ΕΠ αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης, που εξετάζει έναν δημόσιο οργανισμό και συγκεκριμένα το Δήμο Πρέβεζας, για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Βασικός στόχος της μελέτης περίπτωσης είναι ο σαφής προγραμματισμός του Δήμου για την τετραετία 2020-2024 καθώς και η περιγραφή των σχεδίων δράσης για την επίτευξή τους.

Η κατάρτιση του ΕΠ μπορεί να χωριστεί σε διαδοχικές φάσεις, αν και η τελική κατάρτισή του δεν ολοκληρώνεται ποτέ, καθώς είναι μια διαρκώς δυναμική διαδικασία εξέλιξης. Έτσι, δημιουργείται μια συνεχής διαδικασία ανάδρασης μέσα από τη χρονική εξέλιξη, η οποία μπορεί να συνεπάγεται την ανάγκη επιστροφής σε κάποια προηγούμενη φάση για να την τελειοποιήσει. Συνολικά, προκύπτει ότι η διαδικασία για την κατάρτιση της στρατηγικής και του ΕΠ έχει ως ακολούθως, όπως περιγράφεται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 1 Καθορισμός Στρατηγικής και ΕΠ

2.4.2 Τεχνική έρευνας

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης ενός συγκεκριμένου αντικειμένου, το οποίο είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός και το ΕΠ του Δήμου Πρέβεζας. Προκειμένου να συλλεχθούν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικές τεχνικές, όπως είναι η συλλογή δευτερογενών δεδομένων και η έρευνα τεκμηρίωσης (desk research).¹ Σε κάθε έναν από τους πυλώνες της ανάλυσης της μελέτης περίπτωσης, διεξήχθη σε πρώτη φάση μια έρευνα τεκμηρίωσης και σε δεύτερη φάση συλλέχθηκαν δευτερογενή στοιχεία για το φυσικό ερευνητικό αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

Οι πηγές των δευτερογενών στοιχείων περιλαμβάνουν διάφορα επιστημονικά άρθρα, μελέτες που αφορούν τα υπό διερεύνηση ζητήματα και έχουν διεξαχθεί από έγκριτους οργανισμούς σε παγκόσμια κλίμακα, ετήσιες εκθέσεις αρμόδιων υπουργείων ή άλλων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και βάσεις δεδομένων, όπως είναι η Eurostat, η Ameco, η World Bank Database και η ΕΛΣΤΑΤ. Σε αυτήν την περίπτωση, έγινε μια απόπειρα να συγκεντρωθούν όσο περισσότερες πληροφορίες γίνεται, αναφορικά με τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής. Μετά και τη συλλογή των δευτερογενών δεδομένων, συστηματοποιήθηκε η ανάλυσή τους ανάλογα με τον πυλώνα που εξεταζόταν κάθε φορά.

Οφείλουμε ωστόσο να παρατηρήσουμε ότι ιδιαίτερα ανασταλτικός παράγοντας στον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων, αποτελεί η έλλειψη πρόσφατων στατιστικών δεδομένων, καθώς τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που αποτελούν τον «κορμό» των χρησιμοποιούμενων στοιχείων - ιδίως σε ότι αφορά τα δημογραφικά (κατανομή κατά ηλικία, επίπεδο μόρφωσης, συμβολή των

¹ Η έρευνα τεκμηρίωσης (desk research), είναι μια συγκεκριμένη τεχνική έρευνας, η οποία προσομοιάζει με τη βιβλιογραφική επισκόπηση, καθώς έχουν πολλά κοινά, αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι ίδια. Η βιβλιογραφική επισκόπηση επικεντρώνεται στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων σχετικά ένα θέμα, ενώ η έρευνα τεκμηρίωσης χρησιμοποιείται για τη συλλογή στοιχείων και υφιστάμενων ερευνητικών δεδομένων που βοηθούν στην απάντηση των ερευνητικών ερωτήσεων. Η συγκεκριμένη τεχνική βασίζεται στη συλλογή δευτερογενών δεδομένων που έχουν ήδη συλλεχθεί από άλλους ερευνητές ή από πληροφορίες που υπάρχουν στο διαδίκτυο από τους οργανισμούς και τους φορείς που σχετίζονται με το υπό εξέταση ζήτημα.

παραγωγικών κλάδων στο ΑΕΠ σε τοπικό επίπεδο, ανεργία), προέρχονται από την Απογραφή του 2001 και 2011.

Διαδεχόμενα, επειδή το ΕΠ είναι μια δυναμική και ταυτόχρονα συμμετοχική διαδικασία, κατά τον σχεδιασμό και την εκπόνηση της πρώτης φάσης του,

- πραγματοποιήθηκαν επιμέρους συναντήσεις με στελέχη των υπηρεσιών του Δήμου στο πλαίσιο των οποίων αποτυπώθηκε η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και διατυπώθηκαν οι αρχικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής και
- καταρτίστηκε ένα ερωτηματολόγιο προς ηλεκτρονική συμπλήρωση από τους πολίτες του Δήμου Πρέβεζας μέσω της πλατφόρμας KwikSurveys.

Το ερωτηματολόγιο προωθήθηκε μέσω της επίσημης ιστοσελίδας του Δήμου και των σελίδων του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook), καθώς και με δελτία τύπου στον τοπικό τύπο. Τα πρωτογενή δεδομένα που συλλέχθηκαν, αναλύθηκαν, επεξεργάστηκαν και ελήφθησαν υπόψη ή/ και ενσωματώθηκαν κατά περίπτωση στις επιμέρους ενότητες του ΕΠ.

Επιπλέον, με ηλεκτρονική επικοινωνία από τη Δημοτική Αρχή ζητήθηκε η συμπλήρωση στοιχείων και δεδομένων από το σύνολο των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου Πρέβεζας.

2.4.3 Δεδομένα και πηγές

Οι πληροφορίες οι οποίες αφορούν στο παρόν σχέδιο είναι έγκυρες, οργανωμένες, χρήσιμες και σε απλή μορφή, προκειμένου να διευκολύνουν τη λήψη αποφάσεων. Επιδιώκεται επίσης να είναι εύκολες στη χρήση και την επεξεργασία τους, ώστε να ικανοποιούν τις διαρκώς μεταβαλλόμενες και *ad hoc* απαιτήσεις της διοίκησης.

Επομένως, τα δεδομένα και οι πηγές που αξιοποιούνται στο παρόν σχέδιο έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση της ορθότητας και της τεκμηριωμένης επιχειρηματολογίας αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων. Το παρόν έγγραφο συγκεντρώνει μια σειρά από δευτερογενείς πηγές και δεδομένα, τα οποία και επεξεργάζεται ώστε να τεκμηριωθούν οι αντικειμενικοί στόχοι του. Τα δευτερογενή δεδομένα είναι δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από άτομα ή οργανισμούς για σκοπούς άλλους από εκείνους της συγκεκριμένης μελέτης. Για παράδειγμα, εάν μια κυβερνητική υπηρεσία έχει πραγματοποιήσει μια έρευνα της πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, τότε ένας οργανισμός υγείας μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτά τα δεδομένα στις αξιολογήσεις του οργανισμού. Παρομοίως, οι στατιστικές που εκπονήθηκαν από την ΕΕΤΑΑ δύναται να αποδειχθούν χρήσιμες σε ένα πλήθος ανθρώπων και οργανώσεων.

Οι βασικοί λόγοι που γίνεται ευρεία χρήση των δευτερογενών δεδομένων είναι:

- Τα δευτερογενή δεδομένα είναι διαθέσιμα και εύκολα προσβάσιμα έναντι των πρωτογενών (ερωτηματολόγια), ενώ είναι απολύτως κατάλληλα για εξαγωγή συμπερασμάτων.
- Η συλλογή δευτερογενών δεδομένων είναι φθηνότερη έναντι των πρωτογενών.

- Η ενδεδειγμένη εξέταση των δευτερογενών πηγών μπορεί να αποφέρει πολύ περισσότερες πληροφορίες από ό,τι μια πρωτογενής άσκηση συλλογής δεδομένων.
- Ο χρόνος που απαιτείται για την αναζήτηση δευτερευουσών πηγών είναι πολύ μικρότερος από αυτόν που απαιτείται για την ολοκλήρωση της συλλογής πρωτογενών δεδομένων.
- Οι δευτερεύουσες πηγές πληροφοριών μπορούν να αποδώσουν ακριβέστερα δεδομένα από αυτά που λαμβάνονται μέσω της πρωτογενούς έρευνας. Αυτό δεν ισχύει πάντα, αλλά όταν μια κυβέρνηση ή ένας διεθνής οργανισμός έχει πραγματοποιήσει μια έρευνα μεγάλης κλίμακας, ή ακόμη και μια απογραφή, τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται να είναι περισσότερο ακριβή έναντι των δεδομένων από έρευνες που έχουν σχεδιαστεί και εκτελεστεί βασιζόμενες σε σχετικά μικρά μεγέθη δείγματος.
- Η συγκέντρωση και ανάλυση δευτερογενών δεδομένων βελτιώνει σχεδόν πάντα την κατανόηση του ερευνητή σχετικά με το πρόβλημα, τις διάφορες έρευνες που θα μπορούσαν ή πρέπει να ακολουθηθούν και τις εναλλακτικές πορείες δράσης που θα μπορούσαν να ακολουθηθούν.

Ενώ τα οφέλη των δευτερευόντων πηγών είναι σημαντικά, οι αδυναμίες τους πρέπει επίσης να αναγνωριστούν. Υπάρχει ανάγκη αξιολόγησης της ποιότητας τόσο της πηγής των δεδομένων όσο και των ίδιων των δεδομένων. Τα κύρια προβλήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν όπως στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1 Αδυναμίες δευτερογενών δεδομένων

Περιγραφή	Σημεία Προσοχής
Ορισμοί (metadata)	Όταν ένας ερευνητής χρησιμοποιεί δευτερεύοντα δεδομένα, πρέπει να είναι προσεκτικός όσον αφορά στους ορισμούς που χρησιμοποιούν οι υπεύθυνοι για την προετοιμασία του (meta data).
Σφάλματα Μέτρησης (Measurement error)	Όταν ένας ερευνητής διεξάγει επιτόπια μελέτη (πρωτογενή δεδομένα), είναι πιθανό να εκτιμήσει τις ανακρίβειες στη μέτρηση μέσω της τυπικής απόκλισης και του τυπικού σφάλματος, αλλά αυτές μερικές φορές δεν δημοσιεύονται στα δευτερογενή δεδομένα. Η μόνη λύση είναι η επικοινωνία με τα άτομα που εμπλέκονται στη συλλογή των δεδομένων για να ληφθεί κάποια καθοδήγηση σχετικά με το επίπεδο ακρίβειας των δεδομένων. Το πρόβλημα είναι μερικές φορές όχι τόσο το «λάθος», αλλά διαφορές στα επίπεδα ακρίβειας που απαιτούνται από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.
Μεροληψία Πηγής (Source bias)	Οι ερευνητές πρέπει να γνωρίζουν τα εμπλεκόμενα συμφέροντα όταν συμβουλευτούν δευτερεύουσες πηγές. Όσοι είναι υπεύθυνοι για τη συλλογή τους μπορεί να έχουν λόγους να επιθυμούν να παρουσιάσουν ένα πιο αισιόδοξο ή απαισιόδοξο σύνολο αποτελεσμάτων για την οργάνωσή τους.
Αξιοπιστία (Reliability)	Η αξιοπιστία των δημοσιευμένων στατιστικών δεδομένων μπορεί διαχρονικά να διαφέρει. Δεν είναι ασυνήθιστο, για παράδειγμα, τα συστήματα συλλογής δεδομένων να αλλάζουν. Τα γεωγραφικά ή διοικητικά όρια μπορεί να αλλάξουν από την κυβέρνηση ή η βάση για τη διαστρωμάτωση ενός δείγματος μπορεί να μεταβληθεί. Άλλες πτυχές της εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας που επηρεάζουν την αξιοπιστία των δευτερογενών δεδομένων είναι το μέγεθος του δείγματος,

	το ποσοστό απόκρισης, ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου και οι τρόποι ανάλυσης.
Χρονική Περίοδος (Time scale)	Οι περισσότερες απογραφές πραγματοποιούνται κάθε 10 χρόνια, οπότε τα δεδομένα των απογραφών ενδέχεται να είναι ξεπερασμένα. Η χρονική περίοδος κατά την οποία καταρτίστηκαν τα δευτερεύοντα δεδομένα μπορεί να έχει ουσιαστική επίδραση στη φύση των δεδομένων.

Όπως αναδεικνύεται και πιο πάνω, η πηγή ανάκτησης των δευτερογενών δεδομένων είναι υψίστης σημασίας. Οι πηγές μπορούν να διαχωριστούν σε δυο τύπους, εσωτερικές (internal) και εξωτερικές (external).

Αναφορικά με τις εσωτερικές πηγές πληροφόρησης, αυτές αφορούν την καθημερινή λειτουργία του οργανισμού και τα δεδομένα που συλλέγει ο οργανισμός σε καθημερινή βάση. Τέτοια δεδομένα μπορεί να είναι τα λειτουργικά κόστη, επιχορηγήσεις, έσοδα κτλ. Άλλα δεδομένα που προέρχονται από τις εσωτερικές πηγές πληροφόρησης αφορούν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του οργανισμού. Για παράδειγμα, τα διάφορα κόστη μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά αποτελέσματα αναφορικά με την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των Δήμων.

Από την άλλη πλευρά, οι εξωτερικές πηγές πληροφόρησης παρέχουν μια σειρά από πληροφορίες, οι οποίες καταδεικνύουν συχνά τη γενική εικόνα ενός πληθυσμού. Οι κύριες πηγές εξωτερικών πηγών είναι (1) κυβερνητικοί οργανισμοί (2) επιμελήτρια και άλλες κοινωνικές οργανώσεις και (3) εθνικοί και διεθνείς οργανισμοί.

Πίνακας 2 Πηγές και Είδη Δεδομένων Ε.Π.

Τύπος Πηγής	Είδος Δεδομένων
Στατιστικές Υπηρεσίες (Government statistics)	Απογραφή πληθυσμών, ad hoc έρευνες, άλλα στοιχεία του πληθυσμού, μακροοικονομικά μεγέθη οικονομίας.
Εμπορικές Ενώσεις Trade associations	Οι εμπορικές ενώσεις διαφέρουν πολύ στην έκταση των δραστηριοτήτων συλλογής και διάδοσης πληροφοριών. Ωστόσο, αξίζει να διερευνηθούν οι δημοσιεύσεις τους.
Ερευνητικοί Οργανισμοί	Διαφορά ερευνητικά κέντρα (INE ΓΣΕΕ, IOBE) προάγουν εκθέσεις αναφορικά με διάφορους κλάδους της οικονομίας ή και γενικά για την οικονομία. Ως εκ τούτου, οι αναλύσεις και ή τα δεδομένα τους μπορούν να φανούν εξαιρετικά χρήσιμα.
Εθνικοί και Διεθνείς Οργανισμοί (National and international institutions)	Οι εκθέσεις των Κεντρικών Τραπεζών, ερευνητικές εργασίες, Εκθέσεις διάφορων οργανώσεων (Παγκόσμια Τράπεζα, ΔΝΤ, ΠΟΥ, ΗΕ, ΟΟΣΑ) παράγουν πληθώρα δευτερογενών δεδομένων.

3 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

3.1 Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις ΕΠ

3.1.1 Στρατηγικός σχεδιασμός

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης παγκοσμίως αντιμετωπίζουν σήμερα πολλαπλές προκλήσεις. Οι γρήγορες, περίπλοκες και πολλές φορές απρόβλεπτες αλλαγές οδηγούν σε ένα ασταθές περιβάλλον. Στις μεταβαλλόμενες αυτές συνθήκες, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες καλούνται να αξιοποιήσουν εργαλεία και τεχνικές του σύγχρονου μανάτζμεντ, ώστε οι οργανισμοί να μπορέσουν να ανταποκριθούν κατάλληλα σε απρόβλεπτα γεγονότα και να επιβιώσουν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον (Poister and Streib 2005, George 2017). Υπό αυτό το πρίσμα, ένα στρατηγικό σχέδιο μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των προκλήσεων του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος και να αναλύσει διαφορετικές καταστάσεις. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να βοηθήσει στην υιοθέτηση κατάλληλων προσεγγίσεων και στη βελτίωση της οργανωτικής απόδοσης.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός έχει έναν σαφή μετασχηματιστικό σκοπό, ο οποίος αφορά (1) τον προσδιορισμό των τρεχόντων χαρακτηριστικών του οργανισμού, (2) τη δημιουργία οράματος για το πώς επιθυμεί να είναι ο οργανισμός στο μέλλον και (3) τον καθορισμό του χάρτη πορείας και των ενεργειών που απαιτούνται για την αλλαγή της υφιστάμενης κατάστασης στην επιθυμητή μελλοντική. Ειδικότερα, ο βασικός σκοπός του προγραμματισμού σε τοπικό επίπεδο μπορεί να περιγραφεί ως μια συντονισμένη προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού των μονάδων της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω της κινητοποίησης και ορθολογικής αξιοποίησης των τοπικών πόρων. Πιο συγκεκριμένα, ο τοπικός προγραμματισμός αποσκοπεί (Marshall 2000, Mueller *et al.* 2018):

- I. Στη διαμόρφωση γενικών πλαισίων αντιμετώπισης των αναγκών μιας περιοχής. Τα πλαίσια αυτά στοχεύουν στην ισόρροπη ανάπτυξη μέσω της κάλυψης των διαφόρων αναγκών (οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, πνευματικών) σε τοπικό και διατοπικό επίπεδο.
- II. Στο συντονισμό των διαφόρων προγραμμάτων που αναπτύσσονται σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

Το στρατηγικό σχέδιο είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο ελέγχου μόνο όταν (1) διατυπώνεται σωστά, (2) εφαρμόζεται σε όλα τα οργανωτικά επίπεδα και (3) αξιολογείται κατάλληλα και συστηματικά, ώστε τυχόν αποκλίσεις να αναγνωρίζονται και να τροποποιούνται εγκαίρως (Miller *et al.* 2008, Sadeghifar *et al.* 2017).

3.1.2 Επιχειρησιακός σχεδιασμός

Βασικός στόχος του σχεδίου είναι, καταρχάς, η παροχή στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση του οργανισμού και η σύνθεση αυτών με τα στοιχεία που αφορούν τις προκλήσεις και τις προτάσεις βελτίωσης αναφορικά με την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου Πρέβεζας.

Ο σκοπός του σχεδίου είναι η κοινοποίηση των στοιχείων σχετικά με τη φύση των προβλημάτων που ανακύπτουν στον οργανισμό και η ανάδειξη των λύσεων ή στρατηγικών προτάσεων, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως εργαλείο για τον μετριασμό των ζητημάτων που καθημερινά αντιμετωπίζει ο Δήμος.

Επιπλέον, σε κάποιο βαθμό, το ΕΠ στοχεύει να φέρει στο προσκήνιο αντιφάσεις που υπάρχουν από την υφιστάμενη κατάσταση, ώστε να ληφθούν κατάλληλα μέτρα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το εν λόγω σχέδιο δεν έχει σκοπό να διευκρινίσει λεπτομερώς τι πρέπει να κάνει ο οργανισμός συνολικά, αλλά να προτείνει στόχους και σχέδια δράσης για τη στρατηγική ανάπτυξη του Δήμου Πρέβεζας.

Περαιτέρω, το ΕΠ καθοδηγεί, ως ένα βαθμό, τα επόμενα βήματα και τους στόχους του οργανισμού, βελτιώνοντας τα αποτελέσματα των δράσεων σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης του. Ένα σαφώς καθορισμένο ΕΠ έχει ως επιπλέον στόχο να βοηθά τα στελέχη

- να προσδιορίσουν τα αποτελέσματα που ελπίζουν να επιτύχουν,
- να αναπτύξουν ένα όραμα και συνεκτική λογική για τις οργανωτικές και πολιτικές αποφάσεις τους και
- να αποφασίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιήσουν τους διαθέσιμους πόρους τους.

Ταυτόχρονα, αυτή η διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε ανάπτυξη νέων υπηρεσιών καθώς και στη δημιουργία ενός πιο ποιοτικού συστήματος παροχής υπηρεσιών στον οργανισμό συνολικά. Η συνεργασία με διαφορετικούς φορείς αλλά και τους άμεσα εμπλεκόμενους - υπάλληλους, στελέχη του Δήμου και Δημοτικούς Συμβούλους - μπορεί να συμβάλλει θετικά, δημιουργώντας πολλαπλά οφέλη σε όλα τα επίπεδα, τόσο της αυτοδιοίκησης όσο και της περαιτέρω ανάπτυξης του Δήμου.

Φυσικά, δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι η διαρκής τριβή, παρατήρηση, συνεργασία και υποστήριξη παρέχει στη Διοίκηση μια σταθερή βάση για τη λήψη αποφάσεων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, οι Δήμοι μέσα από τη διαρκή συνεργασία τους με την κοινωνία και τους άλλους δημόσιους φορείς, ενθαρρύνουν την κοινότητα και τους τοπικούς φορείς να συνεργαστούν με απώτερο σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Τέλος, μέσα από την εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου δίνεται η δυνατότητα στον οργανισμό, μέσα από την καθιέρωση νέων συνεργασιών, να εξασφαλίσει νέες πηγές χρηματοδότησης, οι οποίες μπορούν να του εξασφαλίσουν τα απαραίτητα μέσα για να μπορέσει να υλοποιήσει τους στρατηγικούς στόχους του στα επόμενα χρόνια.

3.2 Διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ του Δήμου

3.2.1 ΕΠ Δήμου Πρέβεζας 2020 - 2024

Για την κατάρτιση του ΕΠ 2020-2024 του Δήμου Πρέβεζας υλοποιήθηκε μια συγκεκριμένη διαδικασία με ευθύνη του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού και Ανάπτυξης με το συντονισμό της Εκτελεστικής Επιτροπής, η οποία εισηγείται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προς

έγκριση στο Δημοτικό Συμβούλιο. Σε αυτήν τη διαδικασία προβλέπεται συμμετοχή όλων των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου, τα Συμβούλια Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων, οι παρατάξεις του Δημοτικού Συμβουλίου, τα μέλη της Επιτροπής Διαβούλευσης καθώς και πολίτες μέσω της διαδικασίας διαβούλευσης.

Ως προς την επιτυχή ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020-2024, οι ενέργειες του Δήμου Πρέβεζας είναι οι εξής:

1. Κατάρτιση ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση των υπηρεσιών και δραστηριοτήτων που αναπτύσσει ο Δήμος, καθώς και για την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία των Υπηρεσιών, με σκοπό να εντοπιστούν οι αδυναμίες και τα προβλήματα και να διατυπωθούν προτάσεις βελτίωσης ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων. Το ερωτηματολόγιο αναζητά και τις πιθανές δυνάμεις και ευκαιρίες που πλεονεκτήματα του Δήμου, σε μια προσπάθεια καλύτερης αποτύπωσης της εικόνας του Δήμου, όπως την αναλαμβάνονται οι πολίτες και οι δημοτικοί σύμβουλοι ή άλλοι φορείς της περιοχής.
2. Αξιοποίηση των ειδικών εντύπων, με βάση τον Οδηγό της ΕΕΤΑΑ, όπου αποτυπώνονται οι προτεινόμενες δράσεις ανά άξονα παρέμβασης καθώς και τα ζητήματα που θεωρούνται άμεσης προτεραιότητας.
3. Συναντήσεις με τους Προέδρους των Συμβουλίων Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων με στόχο την ενημέρωσή τους και την άντληση πληροφοριών, ιδεών και προτάσεων δράσεων προς αξιοποίηση κατά τη διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ.
4. Αξιοποίηση του εισερχόμενου υλικού από τα ερωτηματολόγια μέσα από την ανάλυση και την αξιολόγηση των απαντήσεων του δείγματος. Τα βασικά συμπεράσματα θα παρουσιαστούν σε συναντήσεις κατά τη διαμόρφωση του κειμένου του Στρατηγικού Σχεδίου, επί του οποίου θα ακολουθήσει η προβλεπόμενη με βάση τον Οδηγό της ΕΕΤΑΑ διαβούλευση, μετά την έγκριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού από το Δημοτικό Συμβούλιο.
5. Συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής για την έγκριση του προσχεδίου του ΕΠ του Δήμου Πρέβεζας 2020-2024.
6. Αποστολή ενημερωτικής επιστολής με τη σύνοψη του ΕΣ σε όμορους δήμους με στόχο την ανταλλαγή προτάσεων, ιδεών και προβληματισμών που θα συμβάλλουν στον προσδιορισμό και συντονισμό δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών.
7. Συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου, μετά από εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής, για την έγκριση του προσχεδίου του ΕΠ του Δήμου Πρέβεζας 2020-2024 και της σύνοψής του.

3.3 Η Ομάδα Εργασίας

Η ομάδα εργασίας για την κατάρτιση του ΕΠ αποτελείται από τον Δήμαρχο κ. Νικόλαο Γεωργάκο και τους κάτωθι Διευθυντές και Προϊσταμένους των Υπηρεσιών του Δήμου:

- Γιαννούλη Κλεοπάτρα, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Διοικητικού Προϊσταμένη Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης Πολιτισμού
- Καζούκας Ευάγγελος, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Γεωπόνων, στην Προϊστάμενος Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Καθαριότητας και Πρασίνου
- Μωραΐτη Κωνσταντίνα, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Τοπογράφων Μηχανικών, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών
- Κατσικοβόδος Δημήτριος, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Διοικητικού - Οικονομικού, Αναπληρωτής Προϊστάμενος Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών
- Φούντογλου Κωνσταντίνος, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Οικονομικού - Λογιστικού, Προϊστάμενος τμήματος Προϋπολογισμού Λογιστηρίου και Ταμείου
- Τζίμα Γεωργία, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Πολιτικών Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Διεύθυνσης Πολεοδομίας
- Τσουτσάνη Αθανασία, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Διοικητικού Προϊσταμένη Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών
- Αδάμου Δήμητρα, κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού Προϊσταμένη Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοτικής Κατάστασης και Διοικητικής Μέριμνας της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών
- Ιωάννου Ευαγγελία, κατηγορίας ΠΕ Κλάδου Πολιτικών Μηχανικών, Προϊσταμένη Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής

4 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΥ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ

4.1 Χωροταξική ένταξη

Ο Δήμος Πρέβεζας, με έδρα την Πρέβεζα, βρίσκεται στη βορειοδυτική ηπειρωτική Ελλάδα, στο νότιο τμήμα, στην είσοδο του Αμβρακικού κόλπου και βρέχεται από τις παραλίες του Ιονίου και του Αμβρακικού κόλπου. Είναι ένας από τους τέσσερις μητροπολιτικούς Δήμους που απαρτίζουν την Περιφέρεια Ηπείρου και ο μεγαλύτερος δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, ενώ η πόλη της Πρέβεζας είναι η διοικητική έδρα της Περιφερειακής Ενότητας. Εκτείνεται νότια από το λιμάνι Πρέβεζας, βόρεια μέχρι την Χαράδρα του Αχέροντα (Τρίκαστρο) και στον οριζόντιο άξονα δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος, ακτή Μονολίθι, μέχρι ανατολικά τη Στεφάνη και το άκρο της χερσονήσου της Λασκάρας. Η συνολική έκταση του Δήμου είναι περίπου 350km².

Εικόνα 1 Διοικητική διαίρεση Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας

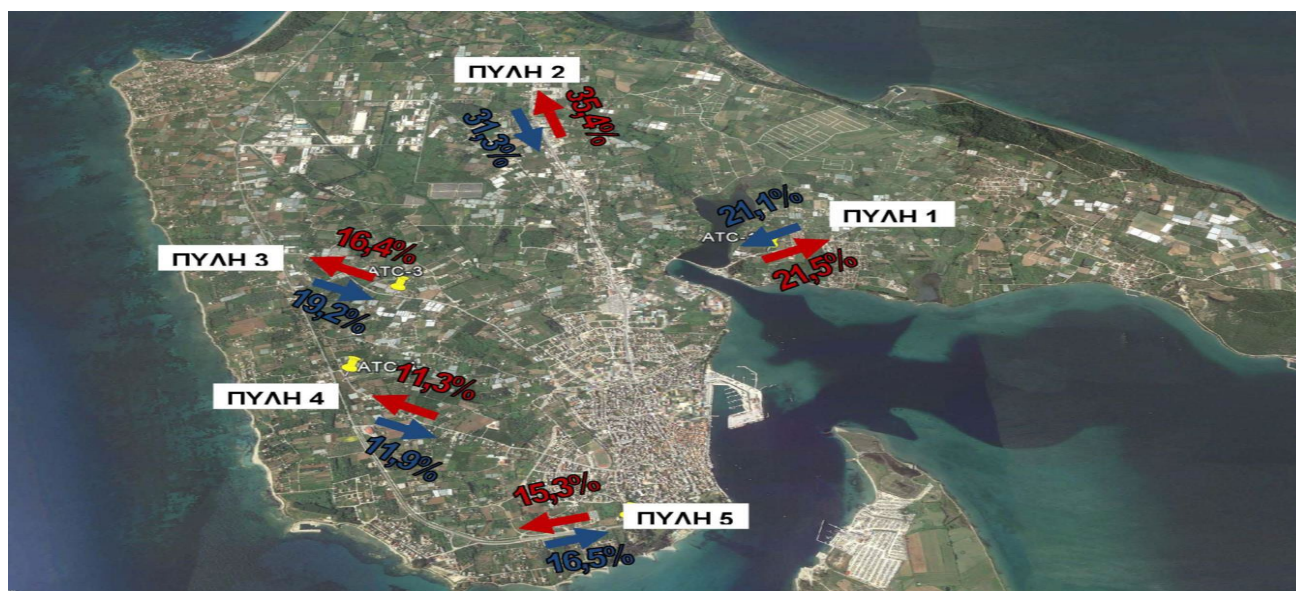
Πηγή. Δήμος Πρέβεζας

Στο χάρτη με χρώμα σε αποχρώσεις γαλάζιου-μωβ φαίνονται οι Δήμοι της Περιφερειακής Ενότητας Πρεβέζης. Ειδικά ο Δήμος Πρέβεζας γεωγραφικά καταλαμβάνει το κεντρικό και νοτιοδυτικό μέρος της Περιφερειακής Ενότητας και συνορεύει βορειοδυτικά με το Δήμο Πάργας, βορειοανατολικά με το Δήμο Ζηρού και ανατολικά με το Δήμο Αρταίων. Στο νότιο τμήμα του από το έτος 2002 με το Άκτιο της Αιτωλοακαρνανίας, με την υψηλής τεχνολογίας υποθαλάσσια σήραγγα Πρέβεζας – Ακτίου, ενώ η απόσταση του Δήμου από το αεροδρόμιο Ακτίου είναι μόλις 12 λεπτά μέσω της υποθαλάσσιας σήραγγας.

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει τέσσερις Πύλες Εισόδου (ΣΒΑΚ Δήμου Πρέβεζας, 2019) και συγκεκριμένα:

1. τη **Βόρεια Πύλη εισόδου** που είναι η **Ε.Ο Πρέβεζας-Φιλιππιάδας**, η οποία καταλήγει στην Λεωφόρο Ιωαννίνων,
2. τη **Νότια Πύλη εισόδου της Πρέβεζας** η οποία είναι ο οδικός σύνδεσμος, ο οποίος εκκινεί από τον κόμβο του Παντοκράτορα και μέσω της οδού Γρηγορίου Λαμπράκη, συνδέεται με την Λεωφόρο Ειρήνης,
3. την **Ανατολική Πύλη** από Ψαθάκι Άγιο Θωμά και Νεοχώρι και
4. τη **Δυτική Πύλη εισόδου**, από την **Ε.Ο. Πρέβεζας-Ηγουμενίτσας**, όπου έχουν διαμορφωθεί 2 κύριες εισοδοί προς τον αστικό ιστό της πόλης, μέσω των οδών Επτανήσου και Λασκαράτου.

Εικόνα 2 Πύλες Πρέβεζας

Πηγή. ΣΒΑΚ Δήμου Πρέβεζας

4.2 Διοικητική οργάνωση

Μέχρι και την εφαρμογή του Προγράμματος ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ (1997) τον Δήμο Πρέβεζας αποτελούσαν το αστικό κέντρο της πόλης της Πρέβεζας και οι οικισμοί Παντοκράτορας, Μαργαρώνας, Ψαθάκι Αγίου Θωμά, Νεοχώρι, Αγίας Τριάδα και Ελαιώνας. Μέσα στα όρια του τότε Δήμου βρίσκονταν επίσης και η Βιομηχανική Περιοχή και η χωματερή του ΚΟΥΚΟΥ.

Με το Πρόγραμμα ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, στον Δήμο Πρέβεζας εντάχθηκαν και οι υπόλοιπες κοινότητες της χερσονήσου της Πρέβεζας, (Μύτικας, Νικόπολις, Μιχαλίτσα, Φλάμπουρα), επιβεβαιώνοντας πλέον τον χαρακτηρισμό ως το νοτιότερο άκρο της Ηπείρου, αλλά ταυτόχρονα η νεοσύστατη (διερυμμένη) δημοτική αρχή ήρθε αντιμέτωπη με νέες καταστάσεις και ζητήματα προς επίλυση. Η επαφή με το Ιόνιο πέλαγος από δυτικά και με τον Αμβρακικό Κόλπο από ανατολικά, αύξησε την πολυτροπική ανάπτυξη του Δήμου, συνδυάζοντας πλέον την ημι-τουριστική και ημι-αγροτική οικονομία.

Αργότερα, με την εφαρμογή του Προγράμματος ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ (2010) προέκυψε ο διευρυμένος Δήμος Πρέβεζας με τη συνένωσή του με τους πρώην Δήμους Ζαλόγγου και Λούρου.

Ο νέος Δήμος - στη μορφή που έχει και σήμερα - αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες και 23 Τοπικές Κοινότητες. Παρακάτω ακολουθεί μία συνοπτική παρουσίαση των δημοτικών ενοτήτων, ενώ αναφέρονται και οι τοπικές κοινότητες που τις συνθέτουν.

4.2.1 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Αποτελείται από τον πρώην Δήμο Πρέβεζας (προ-Καποδιστριακό) και τις πρώην κοινότητες Μύτικα, Νικόπολις (Σμυρτούλας), Μιχαλιτσίου και Φλάμπουρων. Είναι κατά βάση περιοχή πεδινή, με χαμηλούς γήλοφους στα βόρεια του, με μέτρια οικιστική ανάπτυξη, ιδίως στο νότιο μισό του, και φυσικά εξαιρώντας το αστικό κέντρο της πόλης της Πρέβεζας στο νοτιότερο άκρο της χερσονήσου.

Πίνακας 3 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας	
Τοπικές Κοινότητες	Πρέβεζα
	Μιχαλίτσι
	Μύτικας
	Νικόπολη
	Φλάμπουρα

Η πόλη της Πρέβεζας αποτελεί την έδρα του Δήμου Πρέβεζας και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, συγκεντρώνοντας όλες τις βασικές οικονομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτιστικές, αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής.

Στην πόλη της Πρέβεζας βρίσκονται διάφορες δομές δημόσιας διοίκησης, το Δικαστικό Μέγαρο, το Γενικό Νοσοκομείο Πρεβέζης, η Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Ηπείρου, το Τμήμα Οικονομίας και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας, το Αρχαιολογικό Μουσείο, κέντρα μεταφοράς και επικοινωνιών, μαρίνα σκαφών, ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, εμπορικό λιμάνι, κεντρικές αγορές και εμπορικά καταστήματα, εγκαταστάσεις λιανικού και χοντρικού εμπορίου, πολιτιστικοί χώροι, αθλητικά κέντρα και γήπεδα αθλοπαιδιών, υπηρεσίες αναψυχής και διασκέδασης και τέλος τα πάσης φύσεως γραφεία και καταστήματα παροχής υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, στην πόλη της Πρέβεζας, όλοι οι κάτοικοι του Δήμου αλλά και της Περιφερειακής Ενότητας και οι επισκέπτες της, μπορούν να απολαύσουν τις κάθε είδους παροχές υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων που μπορεί να υπάρξουν σε μία οργανωμένη πόλη, σε επίπεδο αρκετά ικανοποιητικό, από άποψη ποιότητας και ποσότητας.

4.2.2 Δημοτική Ενότητα Λούρου

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Λούρου, αρχίζει ως καθαρά ορεινή από βορρά, γίνεται στο κέντρο της ημιορεινή και στο νοτιότερο άκρο της καταλήγει σε πεδινή με χαμηλούς λοφίσκους.

Αστικής μορφής οικιστικοί σχηματισμοί εντοπίζονται σε μικρή έκταση στην Τοπική Κοινότητα του Λούρου μόνο (κέντρο του πρώην Δήμου Λούρου). Οι υπόλοιπες τοπικές κοινότητες είναι αμιγώς αγροτικοί οικιστικοί σχηματισμοί.

Πίνακας 4 Δημοτική Ενότητα Λούρου

Δημοτική Ενότητα Λούρου	
Τοπικές Κοινότητες	Λούρος
	Άνω Ράχη
	Βρυσούλα
	Άνω και Κάτω Κοτσανόπουλο
	Σφηνωτό
	Άνω και Κάτω Ρεματιά
	Σκιαδά
	Στεφάνη
	Ωρωπός

Από τη Δημοτική Ενότητα Λούρου, περνά ο ποταμός Λούρος, ο οποίος παλαιότερα ήταν πλωτός και αξιοποιούνταν δυνατότητες αλιείας και άλλες δραστηριότητες από τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής.

Σήμερα, η οικονομία της στηρίζεται κυρίως στην παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών και την εντατική κτηνοτροφία στα νότια, ενώ στο κέντρο και στα βόρεια κυριαρχούν οι παραδοσιακές μορφές κτηνοτροφίας.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί αξιοσημείωτη δραστηριότητα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) όπως φωτοβολταϊκά πάρκα και μονάδες παραγωγής βιοαερίου από απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων της ευρύτερης περιοχής.

4.2.3 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Η Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου δυτικά, διαθέτει μεγάλες ακτές στην πλευρά του Ιόνιου Πελάγους, με καλές προοπτικές ανάπτυξης και προώθησης τουριστικού προϊόντος. Η ήπια τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, παρέχει το υπόβαθρο περαιτέρω ανάπτυξης, με δεδομένα και υπαρκτά τα αναγκαία και βασικά δίκτυα και υποδομές.

Πίνακας 5 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Τοπικές Κοινότητες	Βράχος - Λυγιά
	Εκκλησιές
	Καμαρίνα
	Κανάλι - Καστροσυκιά
	Κρυσπηγή
	Μυρσίνη-Μεγαδένδρο
	Νέα Σαμφούντα
	Νέα Σινώπη - Αρχάγγελος
	Ριζά
	Χειμαδιό

Το Κανάλι - Καστροσυκιά, αστικής μορφής οικιστικό κέντρο με χαμηλό προφίλ, εκτείνεται χωρικά δυτικά και ανατολικά της ΕΟ Πρέβεζας-Ηγουμενίτσας από την παραλία του Καναλίου - Καστροσυκιάς έως και τις κορυφές των λόφων που βρίσκονται στην ανατολική πλευρά του. Την τελευταία πενταετία έχει παρατηρηθεί προοδευτική ανάπτυξη της περιοχής και αύξηση της δυναμικότητας φιλοξενίας των επισκεπτών, ενώ στην πρόθεση της δημοτικής αρχής είναι η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των δημόσιων εκτάσεων και η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών, που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες των δημοτών και των επισκεπτών του Δήμου. Χαρακτηριστική είναι και η ενέργεια με πρόθεση αξιοποίησης, την προσεχή περίοδο, δημοτικής έκτασης σε συνεργασία του Δήμου Πρέβεζας με την Εταιρεία του Δημοσίου Enterprise Greece A.E.

Οι υπόλοιποι οικισμοί (εκτός της ζώνης της ακτής) θεωρούνται αμιγώς αγροτικοί οικισμοί. Το σύνολο σχεδόν της Δημοτικής Ενότητας (με μικρές εξαιρέσεις στα νότια), είναι ορεινό-ημιορεινό. Για τους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους της δημοτικής ενότητας, η οργανωμένη και αποδεκτή παραδοσιακή κτηνοτροφική παραγωγή αφενός, αφετέρου η εντατική και ημι-εντατική εσταβλισμένη κτηνοτροφική παραγωγή αποτελούν τις μοναδικές διεξόδους και προοπτικές ανάπτυξης. Οι ΑΠΕ αποτελούν πιθανό μελλοντικό επενδυτικό προϊόν της ευρύτερης περιοχής της ΔΕ Ζαλόγγου, καθώς ήδη έχουν γίνει αιτήματα για αξιοποίηση των φυσικών πόρων, όπως η δημιουργία μικρού υδροηλεκτρικού σταθμού.

4.3 Οικιστική διάρθρωση του Δήμου Πρέβεζας

Αναφορικά με την οικιστική διάρθρωση, η Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας έχει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση ανά κάτοικο και καταλαμβάνει τη μικρότερη έκταση. Ο μέσος αριθμός κατοίκων ανά km² είναι 321,39 κάτοικοι, στη Δημοτική Ενότητα Λούρου είναι 29,94 κάτοικοι ενός σε αυτήν του Ζαλόγγου είναι 17,1 κάτοικοι.

Πίνακας 6 Οικιστική Διάρθρωση

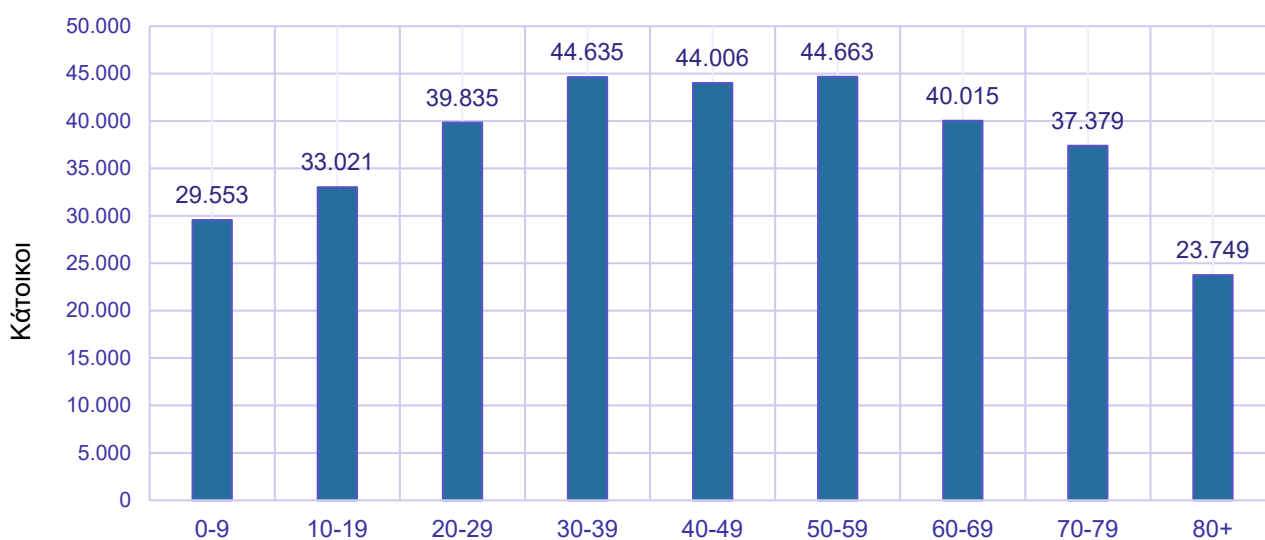
	Έκταση (km ²)	Κάτοικοι ανά (km ²)
Δήμος Ζαλόγγου	139	17,1
Δήμος Λούρου	176	29,94
Δήμος Πρέβεζας	61	321,39

4.4 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πρέβεζας

4.4.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής η οποία πραγματοποιήθηκε το 2011, τα κυριότερα δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζονται στα ακόλουθα Γραφήματα. Η υψηλότερη συγκέντρωση του πληθυσμού στην περιφέρεια Ηπείρου είναι μεταξύ των ηλικιών 30-59 με 133.304 χιλιάδες κατοίκους. Φαίνεται, ότι στην Ήπειρο, ο νεαρός πληθυσμός είναι λιγότερος.

Γράφημα 1 Κατανομή πληθυσμού σύμφωνα με την ηλικία των κατοίκων στην Περιφέρεια Ηπείρου

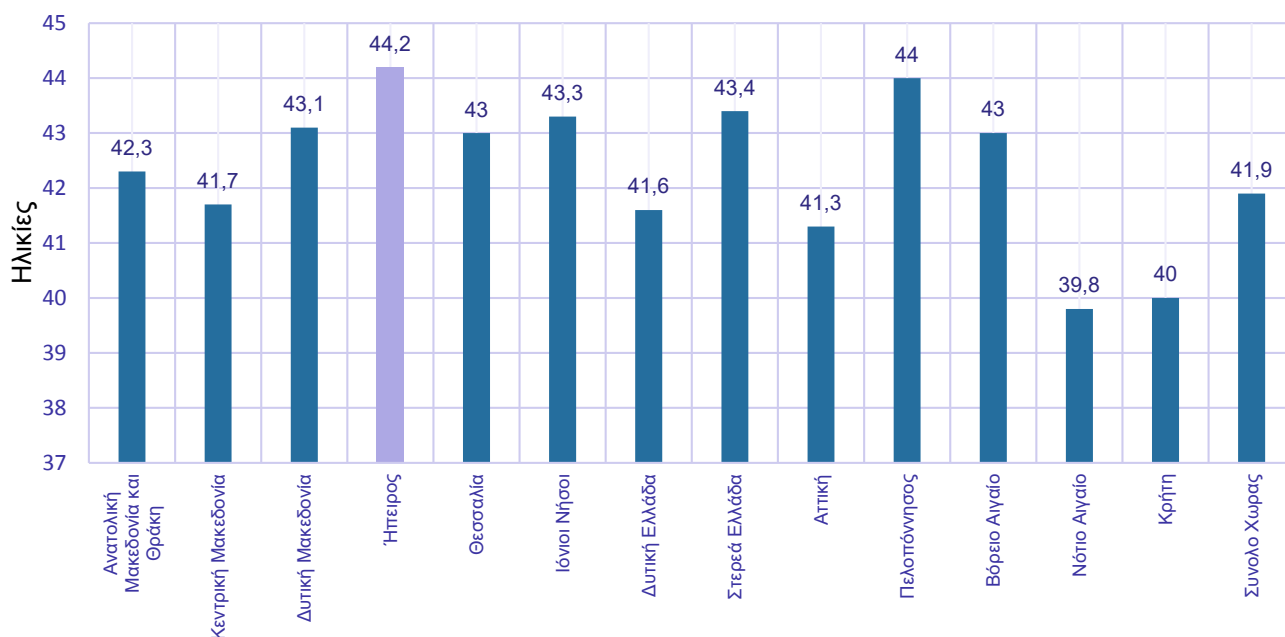

Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Σύμφωνα με το Δελτίο Τύπου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, του 9/2014, η μέση ηλικία του μόνιμου πληθυσμού της Ελλάδας είναι 41,9 έτη, ενώ στην Περιφέρεια Ηπείρου, η μέση ηλικία ανέρχεται σε 44,2 έτη.

Γράφημα 2 Μέση ηλικία του μονίμου πληθυσμού της Ελλάδας

Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει συνολικό πληθυσμό 31.700 κατοίκων με τα 2/3 αυτού περίπου να βρίσκονται στη Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου ανά δημοτική ενότητα, ώστε να αποτυπωθεί καλύτερα η δημογραφική κατανομή του πληθυσμού.

Πίνακας 7 Δημογραφική κατανομή ανά περιοχή

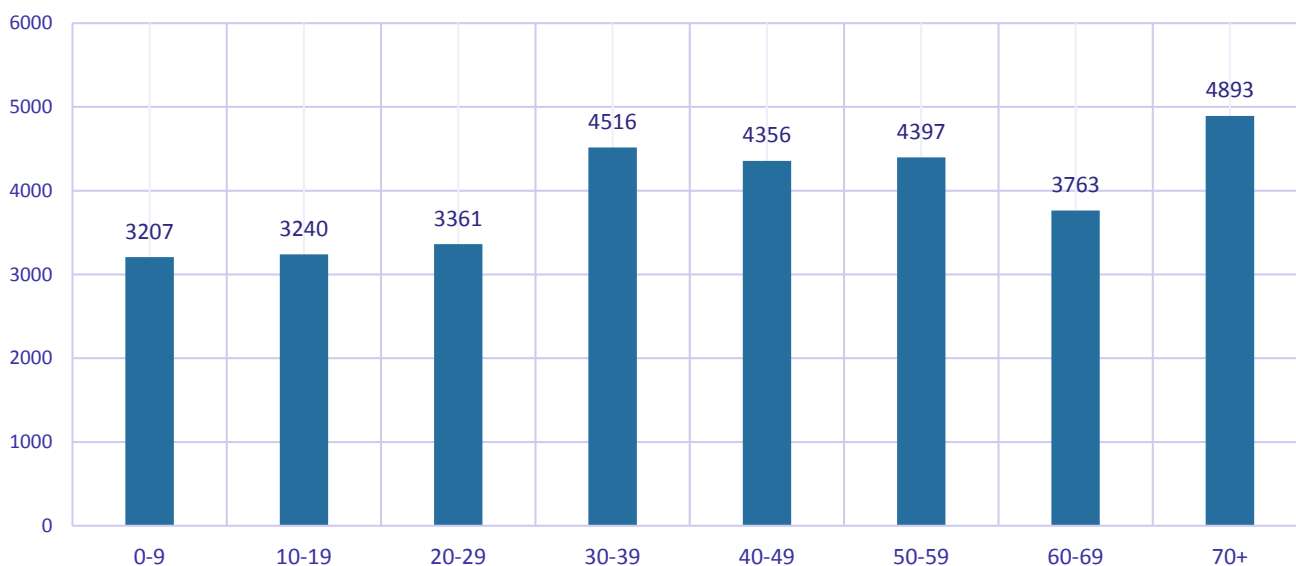
	1991	2001	2011
ΔΗΜΟΣ (Πρέβεζα, Ζάλογγο, Λούρος)	26614	30497	31700
Πυκνότητα Πληθυσμού:	70,04	80,26	83,42
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	16886	19603	19984
Πυκνότητα Πληθυσμού:	252,65	293,30	299,01
ΖΑΛΟΓΓΟ	5179	4983	4895
Πυκνότητα Πληθυσμού:	37,63	36,21	35,57
ΛΟΥΡΟΣ	4549	5260	5270
Πυκνότητα Πληθυσμού:	25,84	29,87	29,93

Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Από τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται ότι την υψηλότερη πυκνότητα πληθυσμού την παρουσιάζει η Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας και ακολουθούν οι Δημοτικές Ενότητες Ζαλόγγου και Λούρου.

Αναφορικά με την ηλικιακή κατανομή, τη υψηλότερη συγκέντρωση την έχουν οι ηλικίες 30-39 με 4516 άτομα και τα άτομα άνω των 70 ετών που ανέρχονται σε 4893 άτομα. Το γεγονός αυτό, επιδρά ή θα επιδράσει στη μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση βέβαια, η παραγωγική ηλικία 30-49 ετών στην περιοχή είναι σχετικά μεγάλη.

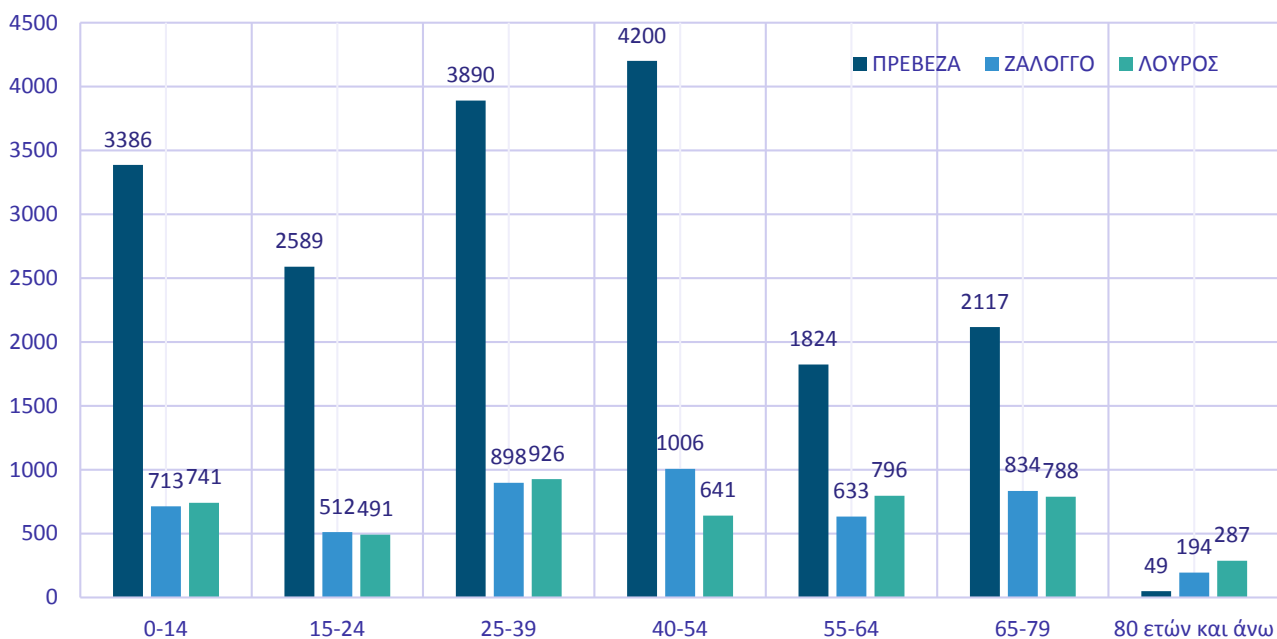
Γράφημα 3 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Από τις τρεις Δημοτικές Ενότητες, η Πρέβεζα είναι η μεγαλύτερη, όπως φαίνεται από το Γράφημα 4.

Γράφημα 4 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, ανά Δήμο

Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

4.4.2 Λοιπά Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

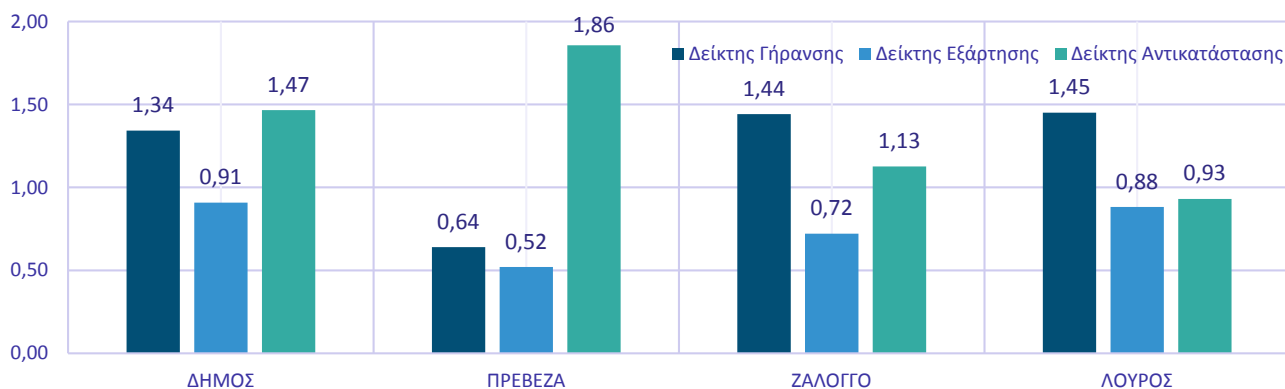
Άλλοι δείκτες που συχνά παρουσιάζονται για να απεικονιστούν τα συνολικά δημογραφικά στοιχεία μιας περιοχής είναι ο δείκτης γήρανσης, ο δείκτης εξάρτησης και ο δείκτης αντικατάστασης.

Συνολικά, για τον Δήμο Πρέβεζας ο **δείκτης γήρανσης** είναι 1,34, φανερώνει ότι το 1,34% είναι ηλικίας 64 ετών και άνω. Ο δείκτης γήρανσης για τη Δημοτική ενότητα της Πρέβεζας είναι 0,64 και είναι ο μικρότερος μεταξύ των τριών ενοτήτων. Αντίστοιχα τον μεγαλύτερο δείκτη γήρανσης τον έχει ο Λούρος, 1,45.²

Διαδεχόμενα, ο **δείκτης εξάρτησης** αποκαλύπτει τον αναλογών αριθμό των εξαρτημένων μελών (παιδιών και ηλικιωμένων) επί 100 ατόμων παραγωγικής ηλικίας. Συνήθως, ο λόγος (πηλίκιο): α) των ατόμων ηλικίας 0- 14 ετών και 65+ ετών προς τον πληθυσμό ατόμων εργάσιμης ηλικίας 15-64 ετών ή ακόμη β) των ατόμων ηλικίας 0-19 ετών και 65 ετών και άνω προς τον πληθυσμό ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (δυναμικά ενεργών ατόμων). Ο δείκτης είναι περίπου 0,92, ο οποίος φανερώνει ότι δεν υπάρχουν πολλά εξαρτημένα μέλη στο Δήμο Πρέβεζας. Αυτό είναι αναμενόμενο ως ένα βαθμό, καθώς τα άτομα ηλικίας κάτω των 19 ετών είναι λιγότερα από ότι τα άτομα άνω των 19.

Τέλος, ο δείκτης αντικατάστασης είναι ο λόγος (πηλίκιο) των ατόμων ηλικίας 10-14 ετών ή ακόμη των 15-19 ετών προς τον πληθυσμό ατόμων ηλικίας 60-64 ετών (ο λόγος αυτός συνήθως εκφράζεται επί τοις %). Επομένως, ο αναλογών αριθμός νέων 10-14 ετών (ή 15-19 ετών) ως προς 100 άτομα ηλικίας 60-64 ετών. Ο δείκτης αυτός δίδει τη σχέση ανάμεσα στα άτομα που θα έχουν τη νόμιμη ηλικία για να εργασθούν εισερχόμενα στην αγορά εργασίας και τα άτομα που θα έχουν την ηλικία συνταξιοδότησης εάν ήταν ήδη ενταγμένα στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Ο δείκτης αυτός είναι ένα δημογραφικός και όχι ένας οικονομικός δείκτης καθώς η ηλικιακή ομάδα των 10-14 ετών (ή ακόμη των 15-19 ετών) δεν δύναται να ταυτισθεί με τους εισερχόμενους στην αγορά εργασίας και η ομάδα των 60-64 ετών με τους εξερχόμενους από αυτήν. Ο δείκτης αντικατάστασης είναι υψηλότερος στην Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας, καθώς φαίνεται ότι εκεί συγκεντρώνονται και οι περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης.

Γράφημα 5 Δημογραφικοί Δείκτες

² http://www.demography-lab.prd.uth.gr/DDAoG/edu/Lexiko/LEXIKO_GR.pdf

Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

5.1 Φυσικό Περιβάλλον

5.1.1 Γεωμορφολογία - Φυσική Γεωγραφία

Στην παρούσα παράγραφο επιχειρείται μία συνοπτική παρουσίαση του ευρύτερου γεωγραφικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται ο Δήμος Πρέβεζας - αυτό της Περιφέρειας Ηπείρου και της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας - με έμφαση στη φυσική γεωγραφία και το περιβάλλον τη περιοχής, μιας και αποτελούν δύο τομείς με χαρακτήρα συνεχή που διαπερνά τα διοικητικά όρια των δήμων σε πολλές περιπτώσεις. Στις επόμενες παραγράφους ωστόσο επιδιώκεται η παρουσίαση των πόρων ειδικά του Δήμου Πρέβεζας.

Περιφέρεια Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας. Δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο πέλαγος, ενώ ανατολικά συνορεύει με την Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Νότια εκτείνεται μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και το Νομό Αιτωλοακαρνανίας, ενώ βόρεια συνορεύει με την Αλβανία. Η θέση της είναι ένα σταυροδρόμι που της επιτρέπει να γειτονεύει με ένα μεγάλο μέρος του Ηπειρωτικού κορμού της χώρας - Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα.

Η Περιφέρεια Ηπείρου αποτελείται από τις Περιφερειακές Ενότητες:

- Άρτας με έδρα την Άρτα
- Θεσπρωτίας με έδρα την Ηγουμενίτσα
- Ιωαννίνων με έδρα τα Ιωάννινα
- Πρεβέζης με έδρα την Πρέβεζα

Έχει συνολική έκταση 9,203 Km², καλύπτοντας το 6,7% της συνολικής έκτασης της χώρας. Η γεωμορφολογία της χαρακτηρίζεται από το ορεινό ανάγλυφο και την αφθονία των επιφανειακών υδάτων. Αποτέλεσμα είναι το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, με δάση, χλωρίδα και πανίδα και σπάνια φυσική ομορφιά.

Διαθέτει εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους ενώ το υπέδαφος είναι πλούσιο σε μη μεταλλικά ορυκτά. Έχει εκτεταμένα παράλια και στους τρεις νομούς που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και του Αμβρακικού κόλπου.

Η Περιφέρεια έχει μεγάλο ποσοστό ορεινών εκτάσεων που καλύπτουν το 77% της συνολικής έκτασής της. Σημαντικότερα βουνά της Ηπείρου θεωρούνται: ο Γράμμος (2.520μ.), ο Σμόλικας (2.610μ.), η Τύμφη (2.497μ.), το Μιτσικέλι (1.810μ.), ο Λάκμος (2.042μ.), τα Αθαμανικά (2.460μ.), το Τόμαρο (1970μ.), τα όρη Παραμυθιάς (1.650μ.), τα όρη Σουλίου (1.615μ.), τα Θεσπρωτικά όρη (1.270μ.) και τα όρη Πάργας και Φιλιατών.

Από το σύνολο των δήμων και κοινοτήτων που υπάρχουν στην Περιφέρεια Ηπείρου, το 66,6% ανήκει σε ορεινές περιοχές και το 33,4% του πληθυσμού κατοικεί σ' αυτές.

Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας - Δήμος Πρέβεζας

Η Περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας καταλαμβάνει το νότιο δυτικό και νοτιοανατολικό τμήμα της Περιφέρειας, έχοντας όπως χαρακτηριστικά γράφεται σε πολλές αναφορές, σχήμα Διαμαντιού και ειδικότερα ο Δήμος της Πρέβεζας βρίσκεται στο νοτιοδυτικό κυρίως τμήμα της. Η παράκτια ζώνη του Δήμου Πρέβεζας χαρακτηρίζεται από την τουριστική ανάπτυξη, τις θαλάσσιες μεταφορές και την αλιεία, και συγκεντρώνει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες.

Το μήκος της παράκτιας ζώνης υπολογίζεται περίπου στα 60 χλμ. με σημαντικό μέρος να καλύπτεται από δάση και δασικές εκτάσεις, από γεωργική γη, βοσκότοπους και το υπόλοιπο τμήμα της καλύπτεται από οικισμούς, επιφανειακά νερά κ.λπ.

Στη ζώνη αυτή περιλαμβάνεται ένα μεγάλο φυσικό λιμάνι στην είσοδο του Αμβρακικού κόλπου (Πρέβεζας). Το νέο λιμάνι της Ηγουμενίτσας, η Εγνατία οδός και η ζεύξη του Ακτίου-Πρέβεζας, τα τρία μεγαλύτερα έργα υποδομής της Περιφέρειας, συνδέονται άμεσα με τη παράκτια ζώνη.

Ο ποταμός Λούρος πηγάζει από το όρος Τόμαρος (ή Ολύτσικα, υψόμετρο 1976m) κοντά στην περιοχή του Μαντείου της Δωδώνης, του Νομού Ιωαννίνων. Επίσης δέχεται τροφοδοτικούς παραπόταμους από την περιοχή του χωριού Βαρυάδες του Ν. Ιωαννίνων. Ακολουθώντας ρέει πορευόμενος παραπλεύρως της Εθνικής οδού Πρέβεζας Ιωαννίνων, περνάει από τα χωριά Βούλιστα Παναγιά, Κλεισούρα, και μετά το χωριό Κερασώνα τα νερά του εγκλωβίζονται από το Τεχνητό Υδροηλεκτρικό Φράγμα της ΔΕΗ Λούρου, ύψους 25m και πλάτους 70m. Ένα τμήμα των υδάτων του Λούρου, διοχετεύεται με σήραγγα ανατολικά μέσα από λόφο (κατασκευή: 1963), και ξαναπέφτει στο κεντρικό τμήμα του ποταμού, λίγο πριν το χωριό Άγιος Γεώργιος. Στο χωριό Άγιος Γεώργιος υπάρχουν οι «πηγές του Λούρου» από τις οποίες υδρεύεται η Άρτα, η Πρέβεζα και η Λευκάδα. Ο ποταμός Λούρος δέχεται παραπόταμο από τους λόφους του Βαλαωρίτη (χωριά Σφηνωτό, κλπ). Στην πορεία αυτού του παραπόταμου προς το Λούρο, βρίσκεται το αποκαλούμενο «αισθητικό αλούλλιο» και η «μονή του Αγίου Βαρνάβα» το οποίο έχει αναπλασθεί με κονδύλια του ευρωπαϊκού προγράμματος Leader I. Στη συνέχεια περνάει από τον κάμπο των κοινοτήτων Νέα Σαμψούς και Νέα Σινώπη.

Τελικά μετά από ένα εύκολο και πλωτό τμήμα στον κάμπο των Φλάμπουρων, ο ποταμός εκβάλλει στο Μιχαλίτσι, στον όρμο Σαλαώρας, του Αμβρακικού Κόλπου. Παλαιότερα (1912) όλος ο Λούρος ποταμός από τις εκβολές του έως τη Φιλιπιάδα ήταν πλωτός και μάλιστα υπάρχουν φωτογραφίες βαρκών που μεταφέρουν πολεμοφόδια κατά τον πόλεμο απελευθέρωσης της Ηπείρου από τους Οθωμανούς (λεύκωμα Νίκου Καράμπελα, έκδοση 1996).

Επίσης εδώ συναντάται ο Υγροβιότοπος διεθνούς σημασίας, προστατευμένος από τη διεθνή συνθήκη Ramsar, Κόλπος Αμβρακικού, με σπάνια είδη χλωρίδας, πτηνών και άλλων ειδών που ζουν στη λιμνοθάλασσα. Περιοχές NATURA και ειδικά προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με το πρωτόκολλο 4 της Σύμβασης της Βαρκελώνης, όπως το Αισθητικό δάσος Μονολιθίου / Νικοπόλεως - Μύτικα Πρέβεζας και ο Αμβρακικός κόλπος.

Τα αισθητικά Δάση του Μονολιθίου / Νικοπόλεως - Μύτικα Πρέβεζας και του Λεκατσά είναι από τα πολύ σημαντικά τμήματα του Δήμου. Επιπλέον, στην κορυφογραμμή από το μνημείο του Ζαλόγγου κατευθυνόμενοι βόρεια συναντώνται σε αρκετά σημεία αιωνόβια δένδρα βελανιδιάς κα άλλα είδη ενώ στα όρια με το δήμο Σουλίου υπάρχει ένα μοναδικής αισθητικής δάσος με Παιώνιες.

Επιπλέον στα γεωγραφικά όρια του Δήμου Πρέβεζας, συναντώνται και οι εκβολές του μυθικού ποταμού Αχέροντα. Ο Αχέρων, λόγω του Νεκρομαντείου του Αχέροντα, της αρχαίας παράδοσης και της περιβαλλοντικής αξίας προσελκύει χιλιάδες επισκεπτών από τις πηγές έως και τις εκβολές του. Το μήκος του ανέρχεται στα 52 χιλιόμετρα ενώ από τα νερά του αρδεύονται περίπου 85.000 στρέμματα, εκ των οποίων 28.000 βρίσκονται στο Νομό Θεσπρωτίας και 57.000 στο Νομό Πρεβέζης. Ο Αχέρων έχει χαρακτηριστεί περιοχή ιδιαίτερου κάλλους και πηγή σημαντικών πληροφοριών και γνώσεων στον τομέα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Τόσο τα στενά και οι εκβολές του Αχέροντα όσο και η ευρύτερη περιοχή ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων περιοχών φύση 2000 (Natura 2000) (κωδικός GR2140001). Συγκεκριμένα στην περιοχή υπάρχουν 699 είδη χλωρίδας εκ των οποίων τα 449 συναντώνται στο δέλτα και τα 250 στα στενά, ενώ στην περιοχή του Δέλτα υπάρχουν 19 τύποι οικοτόπων. Ιδιαίτερα σημαντικές υγροτοπικές περιοχές αποτελούν επίσης το έλος της Αμμουδιάς και το έλος της Βαλανιδοράχης ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των σπάνιων ειδών πανίδας της περιοχής. Αξιοσημείωτη στην κατηγορία των ψαριών είναι η ύπαρξη του γωβιού, ο οποίος συναντάται μόνο στον Αχέροντα.

5.1.2 Φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα

Οι φυσικοί πόροι και τα οικοσυστήματα του Δήμου Πρέβεζας περιλαμβάνουν δάση, βιοτόπους, πεδιάδες, λίμνες κτλ.

Τα δάση είναι το Δάσος Λεκατσά, Άλσος Μονολιθίου και το αισθητικό δάσος του Αγίου Βαρνάβα.

Οι βιότοποι, είναι ο Υγροβιότοπος Αμβρακικού κόλπου, το Δέλτα Λούρου ποταμού, η Λιμνοθάλασσα Τσοπέλι (Ιβάρι), η Λιμνοθάλασσα Μάζωμα (Ιβάρι), η Λιμνοθάλασσα Πωγωνίτσας, η Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Πάργα μέχρι τη χερσόνησο Αγίου Θωμά (Ακρ. Κελάδιο), τη (ζώνη Ποσειδωνίας), τη Νήσο Γάιδaros και τη Λιμνοθάλασσα Σαλτίνη (Ακτιο).

Η περιοχή διαθέτει και τρία βουνά, το όρος Ζάλογγο, ο Βαλαωρίτης και τα όρη Σουλίου.

Οι πεδιάδες της είναι η Χερσόνησος Πρέβεζας και το Δέλτα Λούρου ποταμού.

Δυο μεγάλα ποτάμια, ο Λούρος και ο Αχέροντας, διατρέχουν την περιοχή ενώ είναι διάσημοι προορισμοί, τόσο για το φυσικό καλός τους, όσο και για το περιβαλλοντικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν.

Αναφορικά δε με τα βοσκοτόπια και τις ακτές της περιοχής, αυτά απεικονίζονται στον Πίνακα παρακάτω.

Πίνακας 8 Φυσικοί πόροι, Πρέβεζα

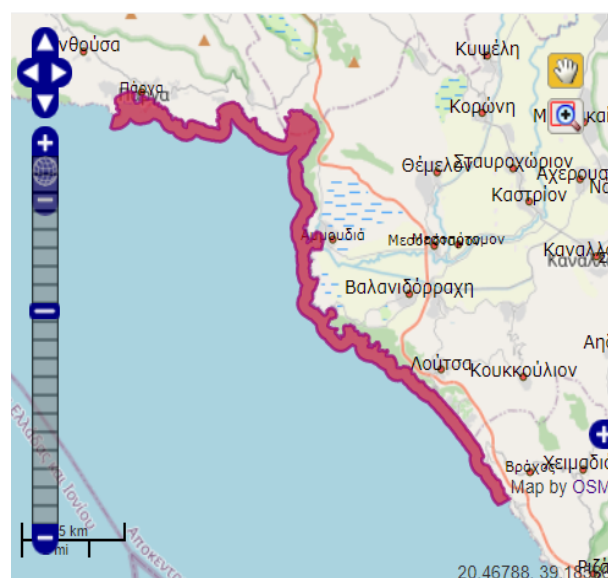
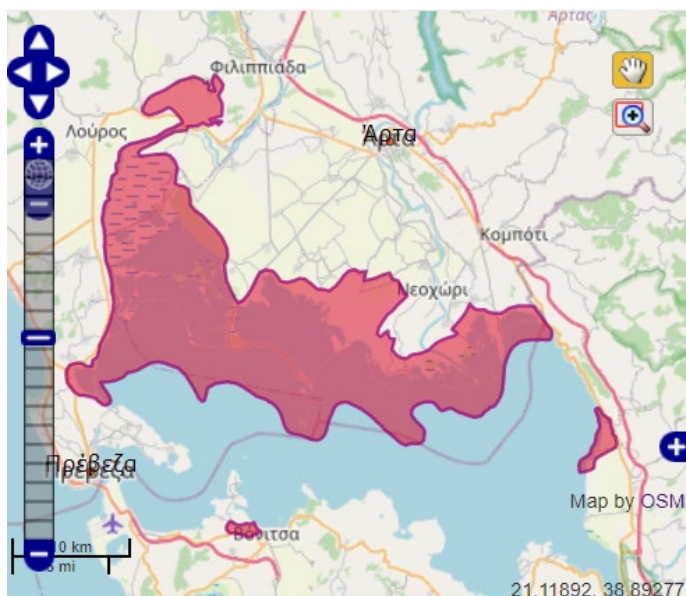
	Όνομασία	Έκταση (στρ.)
Βοσκότοποι	1.ΤΚ Πρέβεζας	1414,3
	2.ΤΚ Μιχαλιτσίου	552,2
	3.ΤΚ Μύτικα	1041,6
	4.ΤΚ Νικοπόλεως	345,2
	5 ΤΚ Φλάμπουρων	0
	ΔΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3.553,20

	1.ΤΚ Άνω Ράχης	2879,1
	2.ΤΚ Βρυσούλας	350,4
	3.ΤΚ Λούρου	6939,7
	4.ΤΚ Ρεματιάς	865,8
	5.ΤΚ Σκιαδά	711,1
	6.ΤΚ Στεφάνης	4569,7
	8.Τρίκαστρου	1878,7
	9.ΤΚ Ωρωπού	2107,4
	ΔΕ ΛΟΥΡΟΥ	24.302,20
	1.ΤΚ Βράχου	72,5
	2.ΤΚ Εκκλησιών	1458,1
	3.ΤΚ Καμαρίνας	3225,9
	4.ΤΚ Καναλίου	1115,8
	5.ΤΚ Κοτσανόπουλου	2966,8
	6.ΤΚ Κρυσπηγής	1610,5
	7. ΤΚ Μυρσίνης	630,2
	8. ΤΚ Νέας Σαμφούντας	605,2
	9. ΤΚ Νέας Σινώπης	618,2
	10.ΤΚ Νέου Σφηνωτού	900,3
	11.ΤΚ Ριζών	37,2
	12.ΤΚ Χειμαδιού	282,8
	ΔΕ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	12.823,00
	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ(σύνολο)	37.178,30
	Όνομασία	
Ακτές	1.Κυανή Ακτή (Πρέβεζα)	Περισσότερα από 40 χιλιόμετρα ακτογραμμής
	2.Αλωνάκι (Πρέβεζα)	
	3.Καλαμίτσι (Πρέβεζα)	
	4.Ακτή Φάρου (Μύτικας)	
	5.Μονολίθι (Μύτικας – Κανάλι - Καστροσυκιά)	
	6.Τσούκες (Καστροσυκιά)	
	7. Αρτολίθια (Ριζά)	
	8.Χρυσή Άμμος (Χειμαδιό-Λυγιά-Ριζά)	
	9. Λιμνιώνα (Λυγιά)	
	10. Μέγα Άμμος (Βράχος)	
	11. Άγιος Θωμάς	

Τέλος, στον Δήμο Πρέβεζας εντοπίζονται μεγάλα τμήματα δύο Περιοχών Natura. Η πρώτη είναι ο Αμβρακικός Κόλπος, Δέλτα Λούρου & Άραχθου (I τύπου, GR211000, έκταση 28750,13 στρ.) και η Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη από Πάργα έως Ακρωτήριο Άγιος Θωμάς (ΠΡΕΒΕΖΑ, GR2140003, έκταση 1.525,88 στρ.).

Συνολικά, η Περιοχή Natura «Αμβρακικός Κόλπος, Δέλτα Λούρου & Άραχθου» αποτελεί ένα σύνθετο οικοσύστημα που περιλαμβάνει το διπλό δέλτα των ποταμών Λούρος και Αράχθου, ένα σύστημα λιμνοθάλασσας που αποτελείται από τρεις μεγάλες λιμνοθάλασσες (Ροδιά, Τσουκαλιό, Λογαρού) και μερικές μικρότερες, καθώς και μια θαλάσσια ζώνη ακριβώς νότια από αυτά. Ολόκληρο το δέλτα καλύπτει σε ολόκληρη την περιοχή έκταση περίπου 450 km². Η συνολική έκταση των λιμνοθαλασσών είναι περίπου 64 km².

Οι μεταβλητοί βιότοποι χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης. Οι πυκνές και εκτεταμένες κοινότητες καλάμων (*Phragmitetum*) καλύπτουν ένα μεγάλο επίγειο τμήμα της περιοχής και μπορούν να διαφοροποιηθούν σε μια μεγάλη περιοχή κατά μήκος του Λούρου και σε πολλές μικρές περιοχές στον ανατολικό τομέα. Κοντά στα καλάμια, υπάρχουν περίπτερα του *Scirpeturn maritimi*, καθώς και μπαλώματα *Nymphaea alba* και *Iris pseudacorus*. Επίσης, λίγα περίπτερα δασικών εκτάσεων έχουν παραμείνει στο διπλό δέλτα Λούρου-Αράχθου. Η βλάστηση των μακκίων καλύπτει μικρή έκταση με κύρια κατανομή στους γύρω λόφους. Η αληθινή αειθαλή δασική έκταση βρίσκεται στη χερσόνησο της Κορωνησίας, ενώ οι τελευταίες υπόλοιπες φυλλοβόλες δασικές εκτάσεις βρίσκονται στα βορειοανατολικά του λόφου Μαυροβούνι και σύμφωνα με το είδος τους η σύνθεση ανήκει στην κοινότητα *Coccifero-Carpinetum*.

Ένα απειλούμενο είδος που διαχειμάζει στην περιοχή είναι η θαλάσσια χελώνα *Caretta Caretta* λόγω της σημαντικότητας του κόλπου ως διατροφικό πεδίο. Στα νερά του Αμβρακικού ζουν και αναπαράγονται τουλάχιστον 33 είδη ψαριών, ενώ αλιεύονται άλλα 15 είδη περιπού. Λόγω της μεγάλης παραγωγικότητας του κόλπου, μεγάλο ποσοστό των κατοίκων ασχολείται με το ψάρεμα. Η Πρέβεζα είναι γνωστή για τη σαρδέλα (*Sardina pilchardus*) αλλά και τις γαρίδες του, ειδικά τη γάμπαρη (*Melikertus karathurus*), προϊόν υψηλής αγοραστικής αξίας. Είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα οικοσυστήματα με υψηλή οικολογική αξία τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Σε αυτό εντοπίζονται τουλάχιστον όλα τα στοιχεία ενός τυπικού φυσικού μεσογειακού δέλτα. Οι τύποι οικοτόπων που βρίσκονται σε πολύ καλή οικολογική κατάσταση και καλύπτουν μεγάλες περιοχές είναι τα υγρά λιβάδια του *Juncus* και οι αλοφυτικές κοινότητες της κατηγορίας *Arthrocnemetalia*. Η αλοφιλική βλάστηση καλύπτει έκταση 43km² και εκτός από το δέλτα του Αχελώου και το συγκρότημα δέλτα κοντά στη Θεσσαλονίκη, αυτό είναι το μεγαλύτερο συγκρότημα δέλτα σε όλη την Ελλάδα. Η λιμνοθάλασσα του Τσουκαλιού είναι ένα από τα μεγαλύτερα του είδους του όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την περιοχή της Μεσογείου.

Η μεγάλη περιοχή καλαμιώνων στο Λούρο μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα μεγαλύτερα συνεκτικά συστήματα καλαμιών στην Ελλάδα, και η φυλλοβόλος δασώδης περιοχή στο λόφο Μαυροβούνι αντιπροσωπεύει ένα σύστημα σχετικά σπάνιο στην Ελλάδα. Αυτά είναι: α) Κλήθρα (*Alnus glutinosa*) και Νερόφραξος (*Fraxinus angustifolia*), οι πληθυσμοί στην Ελλάδα των οποίων είναι πολύ υποβαθμισμένοι και πρέπει να προστατεύονται, β) είδη Σπιροδέλλα η πολύρριζη (*Spirodela polyrhiza*) δεν είναι κοινά στην Ελλάδα, και γ) Σαλβίνια η πλέουσα (*Salvinia natans*) και *Cotula coronopifolia*, τα οποία είναι διάσπαρτα στην Ελλάδα. Η *Salvinia natans* λαμβάνει επιπλέον κατηγορία D, δεδομένου ότι προστατεύεται από το Ελληνικό Προεδρικό Διάταγμα 67/1981, και αναφέρεται επίσης στη Βάση Δεδομένων του WCMC Plants ως "Endangered". Είναι γνωστό ότι οι ελληνικές περιοχές δέλτα είναι πολύ πλούσια οικοσυστήματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές από την πανίδα αυτού του ιστότοπου που είναι πολύ διαφορετική και άφθονη.

Η περιοχή είναι μια από τις πλουσιότερες τοποθεσίες στις ακτές του Ιονίου, ειδικά στον κόλπο της Πάργας. Η μεσογειακή ενδημική φύση *Posidonia oceanica* αναπτύσσεται σε χοντρή ή παχιά άμμο με κάθετα και οριζόντια ριζώματα. Μέσα στο ίζημα, τα ριζώματα σχηματίζουν ένα συνεχές δίκτυο γνωστό ως "χαλάκια" κρεβατιών *Posidonia* ή *Posidonia*. Η ένωση *Posidonietum oceanicae* είναι ένα από τα πιο σημαντικά θαλάσσια οικοσυστήματα στη Μεσόγειο Θάλασσα. Το θαλάσσιο *phanerogam Cymodocea* σχηματίζει έναν πυκνό πληθυσμό κοντά στο δέλτα του ποταμού Αχέροντα. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την πλούσια χλωρίδα και βλάστηση μακροφυκών. Βρέθηκαν πολλά είδη θαλάσσιων φυκών. Η καφέ άλγη *Cystoseira crinita* σχηματίζεται στο σκληρό υπόστρωμα της κοινότητας *Cystoseiretum crinitae*. Τα φύκια της *Cystoseira* αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της βιομάζας των φυκών στην άνω υποθαλάσσια ζώνη. Η εμφάνιση του Ρινοδέλφινου, *Tursiops truncatus* είναι η πιο εντυπωσιακή παρουσία από τη ζωολογική άποψη. Αυτό το είδος περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43 / ΕΟΚ και προστατεύεται από τις Συμβάσεις της Βέρνης και της CITES, καθώς και από το Ελληνικό Προεδρικό Διάταγμα 67/1981. Επίσης αξιοσημείωτη είναι η ύπαρξη του ψαριού *Syngnatus abaster* (Σακοράφα) το οποίο ανήκει στην κατηγορία Γ, καθώς περιλαμβάνεται στους καταλόγους της Σύμβασης της Βέρνης.

5.1.3 Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού

Στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας (και σε όλο το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού), η προστασία, διατήρηση, και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου, που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία, είναι ο ΣΚΟΠΟΣ του Φορέα Διαχείρισης Αμβρακικού κόλπου - Λευκάδας. Ειδικότερα επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως της ορνιθοπανίδας που συντίθεται από αρκετά σημαντικά είδη. Η προστασία της βιοποικιλότητας επιτυγχάνεται μέσω της διατήρησης σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών εντός της οριοθετημένης περιοχής του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού.

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού ιδρύθηκε στις 21 Μαρτίου 2008 με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 11989/2008. Η ανακήρυξη της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο και ο καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών, ήταν το αποκορύφωμα μιας μακρόχρονης προσπάθειας για την προστασία της σε Εθνικό επίπεδο. Η μεγάλη βιολογική, οικολογική και επιστημονική αξία της περιοχής έχει αναγνωριστεί διεθνώς με την ένταξή της στους υγροτόπους Διεθνούς σημασίας της συνθήκης Ραμσάρ (2/2/1971), με την οριοθέτηση 4 περιοχών του Δικτύου Natura 2000, καθώς επίσης και από τις συμβάσεις της Βέρνης (19/9/1979), της Βόννης (23/6/1979) και της Βαρκελώνης (16/2/1976).

Στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού διακρίνονται τέσσερα επίπεδα προστασίας, με τους όρους και τους περιορισμούς να εντείνονται μεταβαίνοντας σταδιακά προς τον πυρήνα του. Αναλυτικότερα έχουμε την περιφερειακή περιοχή του Εθνικού Πάρκου η οποία καλείται «Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου», στη συνέχεια υπάρχει η ζώνη μετάβασης προς τον πυρήνα του Εθνικού Πάρκου η οποία ονομάζεται «Ζώνη Β' Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων», η «Ζώνη Α1' Περιοχές Ειδικής Διαχείρισης Υδάτων» και τέλος η «Ζώνη Α' Περιοχές Προστασίας της Φύσης» που αποτελεί και την καρδιά του Εθνικού Πάρκου.

Στην Ζώνη Α (εντός των ορίων του Δήμου Πρέβεζας), υπάγονται οι λιμνοθάλασσες Βαθύ, Πωγωνίτσα, Μάζωμα και Τσοπέλι, το παρόχθιο δάσος του Αγ. Βαρνάβα και ο ποταμός Λούρος. Στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού συναντάται το πιο πολύμορφο μωσαϊκό υγροτόπων στην Ελλάδα. Οι υγρότοποι θεωρούνται σε παγκόσμια κλίμακα ως μέρη πολύ μεγάλης οικολογικής και οικονομικής αξίας και για το λόγο αυτό προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (όπως είναι η σύμβαση Ramsar), Ευρωπαϊκές Οδηγίες και εθνικές νομοθεσίες.

Τέλος, ο Αμβρακικός Κόλπος επικοινωνεί με το Ιόνιο μέσω του πορθμού της Πρέβεζας (ή Ακτίου) πλάτους 600 μέτρων και βάθους έως και 10 μέτρα. Η ύπαρξη του μεγάλου συστήματος των Δέλτα των ποταμών Λούρου και Αράχθου στο βόρειο τμήμα του, έχει δημιουργήσει με τα φερτά υλικά τους, περισσότερες από 20 λιμνοθάλασσες, λασποτόπια, εκτενείς καλαμιώνες και βάλτους. Ορισμένα στοιχεία του Αμβρακικού δεν απαντώνται πουθενά αλλού στην Ελλάδα.

5.1.4 Οικότοποι (Ενδιαιτήματα-Habitat)

Στην περιοχή της Πρέβεζας απαντώνται πολλοί τύποι φυσικών ενδιαιτημάτων (habitat), οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως «ειδικές ζώνες διατήρησης». Ως οικότοπος θεωρείται το σύνολο των βιοτικών και μη βιοτικών χαρακτηριστικών συντελεστών του περιβάλλοντος, εντός του οποίου ζει ένα είδος χλωρίδας ή πανίδας σε ένα ή περισσότερα στάδια του βιολογικού του κύκλου. Είναι με απλά λόγια το σπίτι ενός είδους στο οποίο βρίσκει τις κατάλληλες συνθήκες για να ζήσει. Από τους 17 τύπους φυσικών ενδιαιτημάτων που εντοπίζονται στην περιοχή ένας είναι προτεραιότητας. Πρόκειται για τις λιμνοθάλασσες οι οποίες είναι περισσότερες από 20. Στην Ζώνη Α και ειδικότερα στην περιοχή της Πρέβεζας, υπάγονται οι λιμνοθάλασσες Βαθύ, Πωγωνίτσα, Μάζωμα και Τσοπέλι.

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού, σημαντικό μέρος του οποίου βρίσκεται στον νομό Πρέβεζας, χαρακτηρίζεται ως ο μεγαλύτερος ενιαίος υγρότοπος της Ελλάδας προσφέροντας

καταφύγιο, τροφή, χώρους ξεκούρασης και φωλιάσματος σε μια μεγάλη ποικιλία πτηνών (περίπου 300 είδη) επιβεβαιώνοντας την εξαιρετική σημασία του για την ορνιθοπανίδα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η προστασία της βιοποικιλότητας επιτυγχάνεται μέσω της διατήρησης σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών εντός της οριοθετημένης περιοχής του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού.

Στην περιοχή εντοπίζονται έξι (6) παγκοσμίως απειλούμενα και προστατευόμενα είδη: ο **Αργυροπελεκάνος** (*Pelecanus crispus*), η **Βαλτόπαπια** (*Aythya nyroca*), η **Λαγγόνα** (*Phalacrocorax pygmaeus*), ο **Ήταυρος** (*Botaurus stellaris*), ο **Στικταετός** (*Aquila clanga*) και ο **Κραυγαετός** (*Aquila pomarina*).

Οι σημαντικότερες παράκτιες λιμνοθάλασσες είναι Βαθύ, Πωγωνίτσα, Μάζωμα, Τσοπέλι. Στις λιμνοθάλασσες συναντούμε είδη όπως κέφαλος (*Mugil cephalus*), τσιπούρες (*Sparus auratus*), λαβράκια (*Dicentrarchus labrax*). Από τον θηλυκό κέφαλο, την μπάφα, παίρνουμε το αυγοτάραχο, το οποίο μετά από επεξεργασία αποτελεί πανάκριβο μεζέ (περίπου 80-100 ευρώ το κιλό). Επίσης, στην περιοχή υπάρχουν χέλια (*Anguilla anguilla*), που για να φτάσουν ακολουθούν μια τεράστια διαδρομή, αφού γεννιούνται στη θάλασσα των Σαργασών στον Κόλπο του Μεξικού και ακολουθώντας τα ρεύματα φτάνουν στην περιοχή μετά από 4 χρόνια. Στις λιμνοθάλασσες συναντάται ένας παραδοσιακός τρόπος ψαρέματος, τα ιβάρια (νίναριουμ=ιχθυοτροφείο). Στα ανοίγματα της λιμνοθάλασσας προς τη θάλασσα, οι ψαράδες έχουν φτιάξει δίαυλους, πόρτες (μπούκες), με μεταλλικά πλέγματα και ελέγχουν το πώς μπαίνουν τα ψάρια (γόνος) στις λιμνοθάλασσες. Όταν έχει "βγαλσιά" δηλαδή τα νερά βγαίνουν από τη λιμνοθάλασσα προς τη θάλασσα ο γόνος πηγαίνοντας κόντρα στο ρεύμα μπαίνει την λιμνοθάλασσα (σόδιασμα) όπου εκεί μεγαλώνει φυσικά και οι ψαράδες μπορούν εύκολα να τα πιάσουν.

5.1.4.1 Οικότοπος Καλαμιώνας

Στο βόρειο τμήμα του νομού εντοπίζεται το γλυκό βάλτο της Ροδιάς που είναι ο μεγαλύτερος γλυκόβαλτος της Ελλάδας, έκτασης περίπου 28 τ.χλμ. και καλύπτεται από αμιγή καλαμιώνα (με το είδος *Phragmites australis*, καλάμι). Βρίσκεται σε καλή κατάσταση και τροφοδοτείται με γλυκό νερό από τον ποταμό Λούρο. Εδώ βρίσκεται και ο Ήταυρος,

ερωδιός, κρυπτικό είδος, με φωνή σαν κόρνα πλοίου. Παλιά το λέγανε το θερίο του βάλτου μιας και δεν ξέρανε από πού έρχεται αυτή η φωνή. Στο κέντρο περίπου του βάλτου υπάρχει η μεγαλύτερη αποικία ερωδιών στην Ελλάδα, με είδη όπως Λευκοτσικνιάς, Κρυπτοτσικνιάς, Χαλκόκοτες, Λαγγόνες, Αργυροτσικνιάδες.

5.1.4.2 Οικότοποι Λόφοι

Στους γύρω λόφους του **Προφήτη Ηλία και Βαλαωρίτη**, που είναι και αυτοί σημαντικοί για την ορνιθοπανίδα μιας και εκεί φωλιάζουν πολλά είδη αρπακτικών, εμφανίζονται οι φυτοκοινωνίες *Quercus macrolepis* (βελανιδιά), *Quercus coccifera* (Πουρνάρι), *Quercus aegilops* (ήμερη βελανιδιά), *Phlomis sp.* (ασφάκα), *Olea oleaster* (αγριελιά), *Pyrus communis* (αγριοαχλαδιά). Η βλάστηση συγκροτείται από αμιγής συστάδες φυλλοβόλων δρυών σε θαμνώδη μορφή και κατά θέση, σε μίξη με άλλα είδη όπως *Carpinus orientalis* (Γαύρος), *Ostrya sp* (Όστρυα) κ.α. Από τον Προφήτη Ηλία

Από τον Προφήτη Ηλία όταν ο καιρός είναι καθαρός έχει υπέροχη θέα προς τις λιμνοθάλασσες και τον βάλτο της Ροδιάς και πολλές φορές η θέα φτάνει μέχρι και το Ιόνιο. Στον Βαλαωρίτη, οι τυχεροί περιπατητές μπορούν να δουν την ομάδα άγριων αλόγων που καλπάζει ξέγνοιαστη εκεί.

Ακόμα μερικά από τα είδη χλωρίδας που συναντούμε στην περιοχή είναι τα δάση-στοές με ιτιές (*Salix alba*), λεύκες (*Populus alba*), φτελιάδες (*Ulmus minor*) και νερόφραξους (*Fraxinus angustifolia*), δάση πλάτανου (*Platanus orientalis*), βελανιδιές (*Quercus ilex*), αγριελιές (*Olea europea oleaster*), λυγαριές (*Vitex angus-castus*), αρμιρίκια (*Tamarix*), Μακκία βλάστηση, ασφάκες (*Phlomis fruticosa*), μυρτιές (*Myrtus communis*), δάφνες (*Laurus nobilis*), πουρνάρια (*Quercus coccifera*) και πολλά άλλα.

5.1.4.3 Παρόχθιο Δάσος και εκκλησία του Αγ. Βαρνάβα

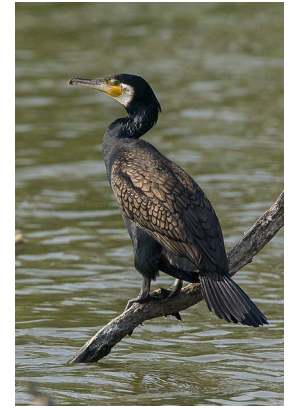
Ο ποταμός Λούρος περνά δίπλα από το παρόχθιο δάσος του Αγίου Βαρνάβα, ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα στην Ελλάδα. Οι φυτοκοινωνίες των *Fraxinus ormus* (Φράξα), *Populus alba* (Λεύκες), *Salix alba* (Ιτιές), *Sambucus nigra* (Σαμπούκος) από τις οποίες αποτελείται βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση. Στο δάσος αυτό βρίσκεται η ομώνυμη εκκλησία του Αγ. Βαρνάβα, μοναδική στην Ελλάδα, 3χλμ. ανατολικά της κωμόπολης του Λούρου, ανάμεσα στον ποταμό Λούρο και τον παραπόταμό του (Ξεροπόταμο), που είναι στολισμένος σε όλο το μήκος του με πλατάνια (*Platanus orientalis*).

5.1.4.4 Διαδρομές για Περίπατο και Ορνιθοπαρατήρηση

Κάποιες από τις διαδρομές που μπορεί να ακολουθήσει ένας επισκέπτης είτε απλά για πεζοπορία είτε να το συνδυάσει με την ορνιθοπαρατήρηση είναι οι παρακάτω:

Η πρώτη στη λιμνοθάλασσα Τσοπέλι, κοντά στην Πρέβεζα. Κάνοντας τον γύρο της λιμνοθάλασσας μπορεί να φτάσει στις εκβολές του ποταμού Λούρου έχοντας παρατηρήσει πολλά είδη πουλιών, μέσα σε αυτά και τα πανέμορφα Φλαμίνγκο που παίρνουν αυτό το ρόζ χρώμα τους τρώγοντας μικρές γαρίδες που βρίσκουν στο βυθό της λιμνοθάλασσας. Στη συνέχεια, σε κοντινή απόσταση στο χωριό Λούρος, στο παρόχθιο δάσος του Αγ. Βαρνάβα ο

επισκέπτης μπορεί περπατήσει και να ξεκουραστεί αφού έχει διαμορφωθεί σε χώρο περιπάτου και αναψυχής. Επίσης, σε ελάχιστη απόσταση, στο χωριό Στεφάνη υπάρχει ένα ανάχωμα 3 χιλιομέτρων που προσφέρει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να κινηθούν διπλά στη ζώνη πλημυρών του ποταμού Λούρου, κάνοντας ορνιθοπαράτηρηση. Πολύ κοντά στην πόλη της Πρέβεζας και με ορμητήριο την λιμνοθάλασσα Πωγωνίτσα, ο επισκέπτης μπορεί να πραγματοποιήσει πεζοπορία (20'-30') μέχρι την Κούλια (παλιό παρατηρητήριο), φοβερή θέα στον Αμβρακικό κόλπο και την πόλη της Πρέβεζας και να καταλήξει στην περιοχή Λασκάρα για να δει το παραδοσιακό τρόπο φαρέματος με νταλιάνι ή θύνναιο που χρονολογείται από το 1922. Στην Λασκάρα υπάρχει και το νησάκι Γάιδaros, τόπος κουρνιάσματος για τους πολλούς κορμοράνους (*Phalacrocorax carbo*) της περιοχής.

Συνολικά, εντός των ορίων του Εθνικού Πάρκου, οι κάτοικοι αναπτύσσουν πληθώρα παραγωγικών δραστηριοτήτων (κτηνοτροφία, γεωργία, αλιεία, δενδροκομία, βιομηχανική παραγωγή, υπηρεσίες τουρισμού), οι οποίες θα πρέπει να εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Κατά συνέπεια, η συστηματική υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης κρίνεται αναγκαία, προκειμένου οι κάτοικοι αλλά και οι επισκέπτες του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού να εξοικειωθούν με τους κανονισμούς και τους όρους που διέπουν την προστατευόμενη περιοχή και να διαμορφώσουν ηθικές αξίες και αντιλήψεις που εναρμονίζονται με το φυσικό περιβάλλον.

Στο παραπάνω πλαίσιο, υλοποιούνται προγράμματα ενημέρωσης στην προστατευόμενη περιοχή καθώς και θεματικές εκδηλώσεις και ημερίδες που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες κοινού. Παράλληλα, ο Φορέας Διαχείρισης Αμβρακικού κόλπου-Λευκάδας εκπαιδεύει περιβαλλοντικά τη νέα γενιά υλοποιώντας δράσεις (εθελοντικούς καθαρισμούς, δενδροφυτεύσεις, ποδηλατοδιαδρομές, παρατήρηση πουλιών) που έχουν ως στόχο οι μαθητές να γνωρίσουν την πλούσια χλωρίδα και πανίδα του Εθνικού Πάρκου και να μεταλαμπαδεύουν αξίες που θα οδηγήσουν σε νέες αντιλήψεις και στάσεις³.

5.1.5 Κλιματολογικά - Μετεωρολογικά χαρακτηριστικά⁴

Το κλίμα της Ελλάδας είναι εύκρατο μεσογειακό, το οποίο χαρακτηρίζεται από ήπιους, υγρούς χειμώνες και θερμά ξηρά καλοκαιριά. Το κλίμα δεν είναι το ίδιο σε όλες τις περιοχές της χώρας μας. Μία περιοχή που βρίσκεται κοντά στη θάλασσα, έχει πιο ήπιο χειμώνα από μια άλλη που βρίσκεται μακριά από τη θάλασσα. Οι μεγάλες οροσειρές, τα οροπέδια, οι πεδιάδες, τα ποτάμια και τα υπόλοιπα γεωμορφολογικά στοιχεία διαμορφώνουν ειδικές τοπικές συνθήκες που επηρεάζουν το κλίμα της περιοχής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η οροσειρά της

---

³ <https://amvrakikos.eu/ενημέρωση-ευαισθητοποίηση/>

⁴ <http://preveza.gr/genika-stoicheia/>

Πίνδου, η οποία διασχίζει την Ελλάδα από βορειοδυτικά προς νοτιοανατολικά χωρίζοντάς την στη δυτική και στην ανατολική Ελλάδα. Οι υγροί άνεμοι, που έρχονται από το Ιόνιο πέλαγος μεταφέροντας μεγάλες ποσότητες υδρατμών, προσκρούουν στην Πίνδο, ανεβαίνουν ψηλά, ψύχονται και οι υδρατμοί μετατρέπονται σε σταγόνες βροχής. Για το λόγο αυτό, στη Δυτική Ελλάδα εντοπίζονται πολλές βροχές, σε αντίθεση με την Ανατολική, όπου οι άνεμοι φτάνουν με λίγους υδρατμούς δίνοντας λιγότερες βροχές. Από την Πίνδο επίσης και οι ψυχροί βορειοανατολικοί άνεμοι εμποδίζονται να περάσουν στα δυτικά και γι' αυτό η Δυτική Ελλάδα έχει ηπιότερους χειμώνες.

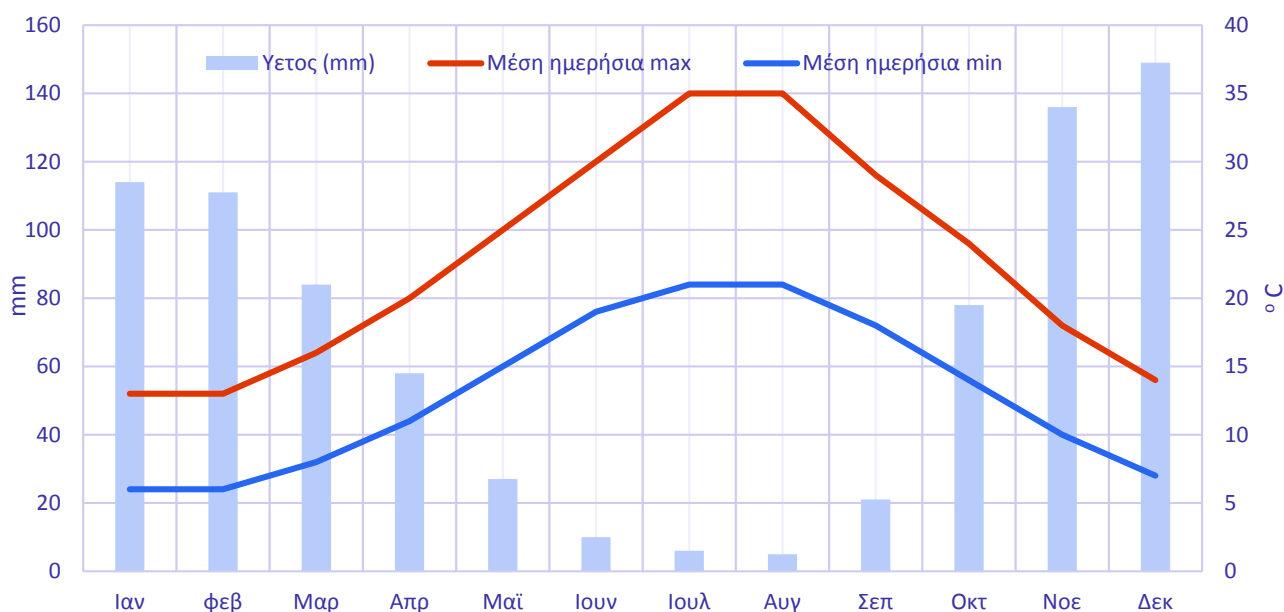
Το κλίμα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία, ως αποτέλεσμα της όλης εναλλαγής και ποικιλομορφίας του ανάγλυφου. Στις ακτές του Ιονίου Πελάγους το κλίμα κλείνει προς το θαλάσσιο, ενώ προχωρώντας προς το εσωτερικό της περιφερειακής ενότητας γίνεται ηπειρωτικό. Οι ορεινές περιοχές έχουν καθαρά ορεινό κλίμα. Στην παράκτια ζώνη ο χειμώνας είναι ήπιος. Η θερμοκρασία το χειμώνα κατεβαίνει συνέχεια, για να φτάσει σε αρνητικές τιμές όσο προχωράμε στις βόρειες και ανατολικές περιοχές του νομού. Την καλοκαιρινή περίοδο ο δείκτης της μέσης θερμοκρασίας ανεβαίνει σε μεγάλα επίπεδα.

Το ύψος της βροχής είναι σημαντικά υψηλό (από τους βροχερότερους νομούς στην Ελλάδα με άφθονες και παρατεταμένες βροχές κυρίως κατά τη διάρκεια της περιόδου Οκτωβρίου – Απριλίου). Υπάρχει μεγάλη υγρασία και μάλιστα με μια σχετική ομοιομορφία σε όλους τους μήνες, ακόμη και τους θερινούς, λόγω επίδρασης της θάλασσας που την περιβάλλει, ενώ οι επικρατούντες άνεμοι είναι κυρίως νότιοι, νοτιοδυτικοί. Γενικά στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας οι απόλυτες ελάχιστες θερμοκρασίες δεν κατεβαίνουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ενώ οι απόλυτα μέγιστες θερμοκρασίες δεν φτάνουν ποτέ σε πολύ υψηλά επίπεδα, λόγω της επίδρασης της θάλασσας.

Ο χειμώνας είναι σχετικά βραχύς. Αρχίζει συνήθως κατά τα μέσα Δεκεμβρίου και διαρκεί μέχρι τα τέλη του Φεβρουαρίου. Η θερμοκρασία δεν είναι πολύ χαμηλή και ο χειμώνας χαρακτηρίζεται ήπιος, με άφθονες βροχοπτώσεις, αλλά μικρό αριθμό ημερών χιονιού. Όσον αφορά δε τους παγετούς - οι οποίοι δεν είναι συχνοί, αυτοί εμφανίζονται από το Δεκέμβριο μέχρι το Μάρτιο με μεγαλύτερη συχνότητα κατά τον Ιανουάριο.

Η άνοιξη αρχίζει από τον Μάρτιο ενώ το καλοκαίρι από τα μέσα Μαΐου - γεγονός που την καθιστά ιδιαίτερα προσφιλή τόσο για καλοκαιρινές διακοπές όσο και για χειμωνιάτικες εκδρομές.

Γράφημα 6 Μέσος όρος θερμοκρασιών και βροχοπτώσεων

Πηγή <https://www.meteoblue.com>

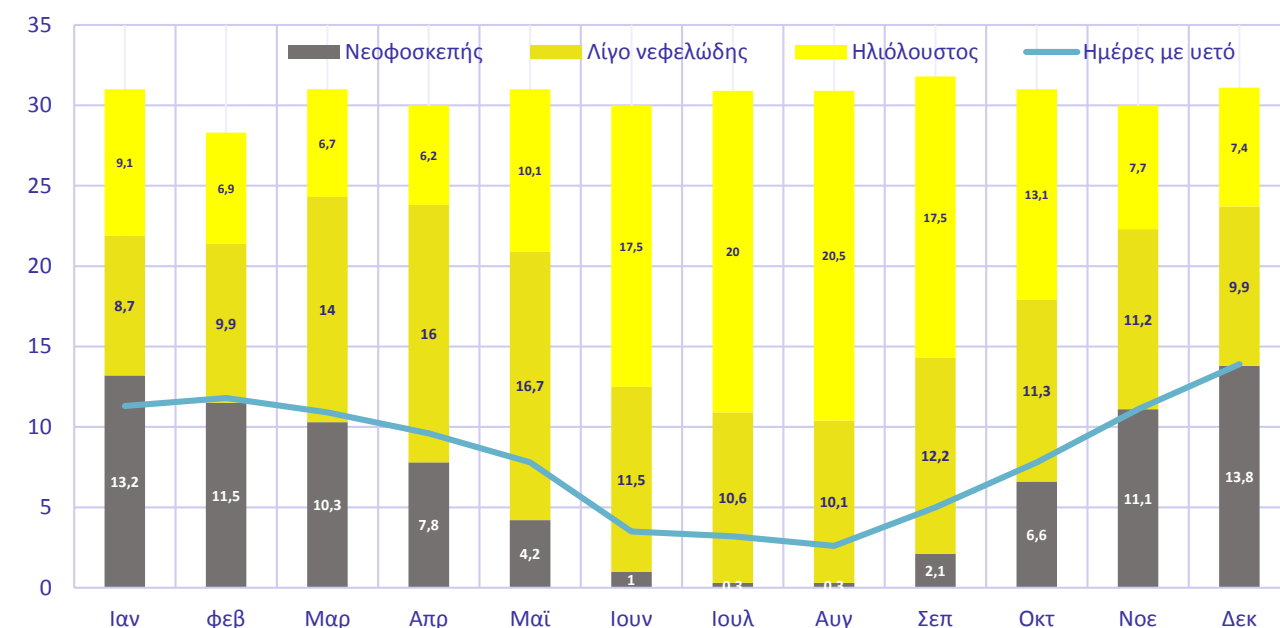
Επίσης, τις περισσότερες μέρες του χρόνου, οι μέρες είναι ηλιόλουστες ή λίγο νεφελώδεις, γεγονός που επίσης την καθιστά ελκυστικό προορισμό. Το καλοκαίρι ο καιρός είναι σταθερός, με υψηλές θερμοκρασίες, οι οποίες μερικές φορές προκαλούν καύσωνα τις μεσημβρινές ώρες εκτός από τα παράκτια που ευνοούνται από τη θαλάσσια αύρα, ενώ οι βροχές σπανίζουν. Τέλος, το Φθινόπωρο έχει αρκετά παρατεταμένη διάρκεια.

Περαιτέρω, τα κλιματικά στοιχεία εξετάζονται στη βάση του ότι επηρεάζουν την παραγωγή και ποιότητα της παραγόμενης βοσκήσιμης ύλης των λιβαδικών οικοσυστημάτων και συνεπώς την ορθολογική διαχείρισή τους. Η επίδραση, για παράδειγμα, της βροχόπτωσης μπορεί να είναι είτε άμεση, όταν τα φυτά είναι ώριμα οπότε γίνεται απόπλυση των θρεπτικών συστατικών, είτε έμμεση, καθώς η βροχόπτωση σε συνδυασμό με το φως και τη θερμοκρασία επηρεάζουν τη διάρκεια της αυξητικής περιόδου.

Επομένως το κλίμα σε συνδυασμό με τη γεωλογία της περιοχής, όπως αυτές εκφράζονται από τις μορφολογικές, εδαφολογικές και υδρολογικές συνθήκες, διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην ποιοτική και ποσοτική παραγωγή των βοσκοτόπων και των καλλιεργειών σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας.

Για την πλήρη κάλυψη της περιοχής της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας από κλιματικής πλευράς και ένταξη του κλίματος της περιοχής σε συγκεκριμένο κλιματικό τύπο, συγκεντρώθηκαν στοιχεία από τους μετεωρολογικούς σταθμούς Πρέβεζας, Άρτας, ΥΗΣ Λούρου, Νικολιτσίου, λίμνης Ζηρού και Καναλακίου, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ικανοποιητικά τους κλιματικούς παράγοντες του Νομού.

Γράφημα 7 Νεφελώδης, αίθριος και ημέρες βροχόπτωσης (μέρες)

Πηγή <https://www.meteoblue.com>

5.1.6 Κατάσταση του περιβάλλοντος

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα αστικά λύματα πλέον δεν υπάρχουν καθώς στην περιοχή λειτουργεί δίκτυο επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός) των μεγάλων οικισμών (Πρέβεζας και Λούρου). Οι μικροί οικισμοί εξυπηρετούνται από βόθρους, ενώ τα βοθρολύματα μεταφέρονται και επεξεργάζονται στις ειδικές μονάδες επεξεργασίας των βιολογικών καθαρισμών. Ένα από τα μεγαλύτερα έργα που υλοποιείται στην Ήπειρο μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) είναι η εγκατάσταση μονάδας βιολογικού καθαρισμού που θα καλύπτει την περιοχή από τη Δημοτική Κοινότητα Ζαλόγγου μέχρι και τη Λούτσα του Δήμου Πάργας. Ο προϋπολογισμός για την κατασκευή του έργου συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων αγγίζει τα 28,7 εκατ. ευρώ και χρηματοδοτείται μέσω του ΠΕΠ Ηπείρου. Αναμφίβολα, πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό έργο, με περιβαλλοντική αξία, σε μια περιοχή που επιβαρύνεται ιδιαίτερα κατά την τουριστική σεζόν.

Το χερσαίο περιβάλλον αντιμετωπίζει μέχρι σήμερα μικρά προβλήματα, τα οποία σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τις γεωργικές εκτάσεις και τον τρόπο καλλιέργειάς τους. Η χρήση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων συνιστά τη σημαντικότερη πηγή ανόργανων ρύπων του εδάφους, ενώ οι κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, ιδιαίτερα αυτές που δεν έχουν τις κατάλληλες συνθήκες σταυλισμού, αναφέρονται σαν πηγή όχλησης από πλευράς οργανικών ρύπων. Η παρουσία βιοτεχνικών και βιομηχανικών μονάδων δεν επιβαρύνει την ατμόσφαιρα στην περιοχή μελέτης, καθώς δεν υπάρχουν αξιόλογες βιομηχανικές εστίες καύσης. Προβλήματα ποιότητας της ατμόσφαιρας υπάρχουν τοπικά και οφείλονται στις δυσάρεστες οσμές που εκλύονται από τις κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

5.2 Αστικό Περιβάλλον - Ποιότητα Ζωής

5.2.1 Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός

5.2.1.1 Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πρέβεζας διαθέτουν Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (Γ.Π.Σ.), τροποποιήσεις αυτών και ΣΧΟΟΑΠ τα οποία αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΦΕΚ 818/Δ/1988	Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Πρέβεζας Νομού Πρέβεζας
ΦΕΚ 417/Α.Α.Π./2009	Έγκριση Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Δήμου Ζαλόγγου Νομού Πρέβεζας.
ΦΕΚ 465/Α.Α.Π./2009	Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Πρέβεζας Νομού Πρέβεζας – Τροποποίηση του ισχύοντος ΓΠΣ.
ΦΕΚ 127/Α.Α.Π./2011	Τροποποίηση της «Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Πρέβεζας – Τροποποίηση του ισχύοντος ΓΠΣ».
ΦΕΚ 185/Α.Α.Π./2012	Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Δημοτικής Ενότητας Λούρου Π.Ε. Πρέβεζας. (η μελέτη εκπονήθηκε με τον τίτλο «Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) Δήμου Λούρου»).

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Δημοτικής Ενότητας Πρεβέζας⁵

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. (2009) ο Δήμος Πρέβεζας χωρίζεται σε 18 πολεοδομικές ενότητες και καθορίζονται οι μέσοι συντελεστές δόμησης ανά Π.Ε. (από 0,4 έως 1,2). Εντός των Π.Ε. καθορίζονται οι ακόλουθες χρήσεις:

- **Γενική κατοικία** (με 3 διαβαθμίσεις: γενική κατοικία 1 με εξαίρεση τα πρατήρια βενζίνης, τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, τα εστιατόρια και τα αναψυκτήρια; γενική κατοικία 2 με εξαίρεση τα πρατήρια βενζίνης και τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης; γενική κατοικία 3 με εξαίρεση τα πρατήρια βενζίνης)
- **Αμιγής κατοικία**
- **Κεντρικές λειτουργίες και τοπικό κέντρο πολεοδομικής ενότητας – γειτονιάς**
- **Τουρισμός – αναψυχή**
- **Κοινωνικές εξυπηρετήσεις**
- **Ελεύθεροι χώροι-χώροι πρασίνου**, με εξαίρεση τα πολιτιστικά κτίρια και πολιτιστικές εγκαταστάσεις και τους χώρους συνάθροισης κοινού, για τους οποίους εξασφαλίζονται ξεχωριστοί χώροι.

⁵ Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας, Μάρτιος 2016

Επιπλέον, καθορίζεται η οργάνωση των χρήσεων γης και προστασίας του Περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- **Οικιστική Οργάνωση**
  - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς (Α' κατοικία)
  - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς (Β' κατοικία)
  - Νέες Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδομησης (ΠΕΡΠΟ) – Α' κατοικία, στη θέση Κούκος-Μονολίθι
- **Περιοχές Ειδικής Προστασίας**
  - Περιοχή Προστασίας Οικοσυστημάτων (ΠΕΠ-Ο), στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού Κόλπου
  - Περιοχές Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων (ΠΕΠ-ΔΠ)
  - Περιοχές Προστασίας Υγροτοπικού Τοπίου (ΠΕΠ-ΥΤ), στο θαλάσσιο μέτωπο του Αμβρακικού Κόλπου και στη χερσόνησο του Αγίου Θωμά
  - Περιοχή Προστασίας Αρχαιολογικών Χώρων (ΠΕΠ-ΑΧ), στους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους Νικόπολης, Μιχαλιτσίου και Μαργαρώνας
- **Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (ΠΕΠΔ)**
  - Περιοχή ελέγχου και περιορισμού της οικιστικής εξάπλωσης (ΠΕΠΔ-ΠΟΕ), που αναπτύσσεται περιμετρικά του οικισμού της Πρέβεζας, σε περιοχές συνεχόμενες με τις οικιστικές επεκτάσεις που κρίνονται οικιστικά κατάλληλες
  - Περιοχή γεωργικής γης (ΠΕΠΔ-ΓΓ), η οποία λόγω του πολυδιάστατου ρόλου της γεωργικής γης και των διαφορετικών πιέσεων που δέχεται, διαιρείται σε τρεις τομείς: γεωργική γη 1 σε έκταση βόρεια του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και μεταξύ των οικισμών Αγ. Θωμά, Νεοχωρίου; γεωργική γη 2 νότια του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και δυτικά της Ε.Ο.21 (Πρέβεζα- Φιλίππια δα) και δυτικά του όρμου Βαθύ Αγ. Τριάδας και γεωργική γη 3 μεταξύ ανατολικής χερσονήσου και δυτικά την Ε.Ο.21 (Πρέβεζα- Φιλίππια δα)
  - Περιοχή ανάπτυξης δραστηριοτήτων τουρισμού αναψυχής (ΠΕΠΔ-ΤΑ), στο τμήμα του παραλιακού μετώπου στο Ιόνιο Πέλαγος, εκτός των οικιστικών περιοχών και των ΠΕΠ
  - Περιοχή αστικών λειτουργιών (ΠΕΠΔ-ΑΛ), η οποία διακρίνεται στο τμήμα βόρεια του οικισμού της Πρέβεζας και μέχρι το όριο της Β2 Ζώνης του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης (ΠΕΠΔ-ΑΛ1) και στο τμήμα νοτιοανατολικά του οικισμού, σε επαφή με τους προτεινόμενους παράπλευρους της παραλιακής εθνικής οδού ΠΕΠΔ-ΑΛ2)
- **Περιοχή Υποδοχής δραστηριοτήτων Δευτερογενούς Τομέα (ΠΥΔΤ)**

Με βάση το ΓΠΣ η ΠΥΔΤ περιλαμβάνει την υφιστάμενη θεσμοθετημένη βιομηχανική περιοχή (ΒΙΠΕ) στην περιοχή "ΒΟΪΔΟΛΙΒΑΔΟ" και φιλοξενεί μονάδες χαμηλής έως και μέσης όχλησης, εμπορίας κυρίως και δευτερευόντως μεταποίησης και συσκευασίας αγροτικών κυρίως αλλά όχι μόνον, προϊόντων.

- **Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΓΠΣ και τις μετέπειτα τροποποιήσεις ορίζονται οι ακόλουθες ζώνες οικονομικών και θεσμικών κινήτρων και πολεοδομικών μηχανισμών:**

- Ζώνη ανάπτυξης στην περιοχή των παρατάφρων και των παρακάστρων για την δημιουργία χώρων πρασίνου & χώρων για την αποκατάσταση των παραταφρών οικιστών.
- Ζώνη περιβαλλοντικής εξυγίανσης και αναβάθμισης η περιοχή του πυρηνελαιουργείου του στρατοπέδου καυσίμων, του εκκοκκιστηρίου Ε.Γ.Σ. και των εγκαταστάσεων υγραερίου.
- Ζώνη περιβαλλοντικής εξυγίανσης και αναβάθμισης στην περιοχή του Παλιού Λατομείου.
- Ζώνη στεγαστικού προγράμματος σε έκταση νότια της Π.Ε. «Αγ. Ειρήνη».
- Ζώνη προστασίας οικοσυστήματος ειδικού ενδιαφέροντος στα παράλια του Αμβρακικού.
- Ζώνη προστασίας οικοσυστήματος ειδικού ενδιαφέροντος στο Λούρο ποταμό και στις λιμνοθάλασσες μέχρι τον Αμβρακικό.
- Ζώνες προστασίας δασών.
- Ζώνη προστασίας χώρων ιστορικού ενδιαφέροντος στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.
- Ζώνη προστασίας αρχιτεκτονικών συνόλων ιστορικής και παραδοσιακής κληρονομιάς στην περιοχή του παραδοσιακού τομέα της πόλης της Πρέβεζας και στα Φρούρια Αγ. Ανδρέα, Αγ. Γεωργίου, Φυλακών του Παντοκράτορα, Ακτίου και του προμαχώνα της Τάφρου.
- Ζώνη προστασίας ακτών στην παραλιακή ζώνη του Ιονίου από το Φρούριο των Φυλακών Παντοκράτορα μέχρι την Καστροσυκιά.
- Ειδική μελέτη φυτοτεχνικής διαμόρφωσης, αναβάθμισης και αξιοποίησης του παλιού λατομείου του Αγ. Θωμά και της γύρω περιοχής του.
- Ζώνες προστασίας γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

Στην ακόλουθη εικόνα, απεικονίζεται το θεσμοθετημένο Γ.Π.Σ. Πρέβεζας όπως αυτό ισχύει, με όλες τις σχετικές τροποποιήσεις.

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) Δ.Ε. Λούρου⁶

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. (2012) ο Δήμος Λούρου περιλαμβάνει 10 τοπικά διαμερίσματα και καθορίζονται οι μέσοι συντελεστές δόμησης ανά οικισμό (από 0,4 έως 0,8). Εντός των οικισμών καθορίζονται οι ακόλουθες χρήσεις:

- Γενική κατοικία
- Αμιγής κατοικία
- Πολεοδομικό κέντρο – τοπικό κέντρο συνοικίας
- Κοινωνικές λειτουργίες
- Κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου

Επιπλέον, καθορίζεται η οργάνωση των χρήσεων γης και προστασίας του Περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- **Οικιστική Οργάνωση**
  - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς/επεκτάσεις
- **Περιοχές Ειδικής Προστασίας**
  - Περιοχή Προστασίας Καταφύγιου Άγριας Ζωής «Ζαλόγγου – Αβάσσου» (Π.Ε.Π.1)
  - Περιοχή Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων (Π.Ε.Π.2)
  - Περιοχή Πάρκου Αναψυχής και Άγριας Ζωής στον «Άβασσο» (Π.Ε.Π.3)
  - Περιοχή Προστασίας Στενών Αχέροντα και Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Τούρλα – Μουγγίλα – Βορίλλα» (Π.Ε.Π.4)
  - Περιοχή Ζώνης Α Προστασίας Φύσης Αμβρακικού Κόλπου (Π.Ε.Π.5)
  - Περιοχή Ζώνης Β Ειδικών Ρυθμίσεων Προστασίας Αμβρακικού Κόλπου (Π.Ε.Π.6)
  - Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου (Π.Ε.Π.7)
  - «Αισθητικό Δάσος Αγ. Βαρνάβα» (Π.Ε.Π.8)
  - Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία (Π.Ε.Π.9)
  - Ζώνη Προστασίας Πηγών και Γεωτρήσεων Ύδρευσης (Π.Ε.Π.10)
- **Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (ΠΕΠΔ)**
  - Περιοχή Προστασίας και Ανάδειξης Γεωργικής Γης Υψηλής Παραγωγικότητας (Π.Ε.Π.Δ.1), η οποία περιλαμβάνει τη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (ζώνες αναδασμού και εγγειοβελτιωτικών έργων), εκτός μιας ζώνης 600μ εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού Πρέβεζας – Ιωαννίνων
  - Περιοχή Λειτουργικής Προστασίας και Ανάδειξης Αγροτικού Τοπίου (Π.Ε.Π.Δ.2), η οποία περιλαμβάνει την απλή γεωργική γη και τμήματα περιοχών εντός αναδασμού και εγγειοβελτιωτικών έργων τα οποία βρίσκονται σε απόσταση έως 600μ από τον άξονα του εθνικού οδικού δικτύου
  - Περιοχή Λειτουργικής Προστασίας και Ανάδειξης Αγροτικού Τοπίου στην ζώνη παράκαμψης οικισμού Λούρου (Π.Ε.Π.Δ.2α)
  - Περιοχή Ανάπτυξης Ήπιων Μορφών Τουρισμού Αχέροντα (Π.Ε.Π.Δ.3)

⁶ Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας, Μάρτιος 2016

- Ζώνη γειτνίασης με λατομική περιοχή (Π.Ε.Π.Δ.4), η οποία περιλαμβάνει την περιοχή περιμετρικά της θεσμοθετημένης λατομικής ζώνης σε ακτίνα 1000 μέτρων από αυτή
- ΒΙ.ΠΑ Μέσης-Χαμηλής όχλησης, που πρόκειται για δημόσια έκταση 400 στρεμμάτων στο Δ.Δ Ωρωπού στην θέση «Τζούμτζα Λιμποχωβίτη» για τη χωροθέτηση βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων χαμηλής και μέσης όχλησης
- Ειδικές χρήσεις, όπως τα κοιμητήρια και ο Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων που δημιουργείται εντός του προτεινόμενου ΒΙΠΑ στην περιοχή του Ωρωπού
- **Περιοχές απαγόρευσης δόμησης ή δόμησης με προϋποθέσεις**
  - Λατομική στην Περιοχή Βαλαωρίτη, η οποία ανήκει στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Κρανιάς και του Δ.Δ. Κοτσανόπουλου του Δήμου Λούρου
  - Ζώνη γειτνίασης με γραμμές μεταφοράς ΔΕΗ υψηλής και υπερυψηλής τάσης
  - Περιοχές ειδικής αντιμετώπισης λόγω κινδύνου, στις οποίες περιλαμβάνονται ακατάλληλες και κατάλληλες για δόμηση υπό προϋποθέσεις περιοχές

ΣΧ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Ζαλόγγου⁷

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΧ.Ο.Ο.Α.Π. (2009) ο Δήμος Ζαλόγγου περιλαμβάνει 10 τοπικά διαμερίσματα και καθορίζονται οι μέσοι συντελεστές δόμησης ανά οικισμό (από 0,15 έως 0,6). Εντός των οικισμών καθορίζονται οι ακόλουθες χρήσεις:

- Γενική κατοικία
- Αμιγής κατοικία
- Κέντρα γειτονιάς
- Κοινοφελείς λειτουργίες
- Κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου
- Τουρισμός-αναψυχή

Επιπλέον, καθορίζεται η οργάνωση των χρήσεων γης και προστασίας του Περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- **Οικιστική Οργάνωση**
  - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς/επεκτάσεις
- **Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ)**
  - ΠΕΠ- Α (με υποζώ νες ΠΕΠ-Ακ και ΠΕΠ-Ατ), η κεντρική ορεινή θόητα του Δήμου, όπου επιδιώκεται η προστασία της φύσης και του τοπίου (περιοχή Λεκατσά, καταφύγιο άγριας ζωής Ζάλογγο-Α βασσας, περιοχή Θεογέ φυρου κτλ)
  - ΠΕΠ- Β η οποα εκτα νεται κατὰ μήκος των ακτῶ ν του Αμβρακικού κό λπου με ό ριο προς τα δυτικά που απέχει 100 μ. (ανατολικά) από την Ε.Ο. Πρέβεζας- τω ανι ιων και αποτελεί τμήμα της ζώνης Β΄ του εθνικού πάρκου Αμβρακικού Κόλπου
  - ΠΕΠ- Γ, η οποα περιλαμβάνει νεοαρχαιολογικούς χώ ρους και μνημεί α
- **Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (ΠΕΠΔ)**
  - ΖΕΠΔ-1 (με υποζώ νη ΖΕΠΔ-1 κ), που πρόκειται για γεωργική γη Α΄ προτεραιό τητας στο νότιο τμήμα του Δήμου

⁷ Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας, Μάρτιος 2016

- ΖΕΠΔ-2 (με υποζώνες ΖΕΠΔ-2 κ και ΖΕΠΔ-2 π), που είναι η εκτεταμένη περιοχή ανατολικά του οδικού άξονα Πρέβεζα – Ηγουμενίτσα
- ΖΕΠΔ-3, που είναι η ζώνη δυτικά του οδικού άξονα Πρέβεζα – Ηγουμενίτσα
- **Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΕΠΔ/Βιομηχανία- Χονδρεμπόριο)**

Είναι ζώνη νότια και κατά μήκος του οδικού άξονα κόμβος Φραξύλα - 16 μβος Λιμποχοβίτη που επιτρέπονται χονδρεμπόριο, Βιομηχανικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης πλην ελαιοτριβείων και αθλητικές εγκαταστάσεις

Αναφορικά με **την πολεοδομική οργάνωση**, οι οικισμοί του Δήμου Πρέβεζας κατατάσσονται σε δύο ομάδες:

A. ο οικισμός της Πρέβεζας

Οι πολεοδομικές ενότητες της Πρέβεζας τείνουν να κορεστούν. Παρατηρούνται έντονοι ρυθμοί ανοικοδόμησης στις γύρω εκτός σχεδίου περιοχές, με προτεραιότητα γραμμικά κατά μήκος της Ε.Ο. 21, όσο αφορά εμπορικές και βιοτεχνικές χρήσεις, και κατά μήκος των ακτών τόσο του Ιονίου όσο και του Αμβρακικού, όσον αφορά την κατοικία και την αναψυχή. Στην εντός της τάφρου περιοχή επικρατεί πυκνή και ψηλή δόμηση. Διαπιστώνονται εκτεταμένες κεντρικές λειτουργίες και ανάμιξη χρήσεων. Οι κοινόχρηστοι χώροι είναι περιορισμένοι, ωστόσο υπάρχουν ενσωματωμένα στον αστικό ιστό ανενεργά στρατόπεδα σημαντικής έκτασης που μπορούν να δώσουν διέξοδο σε αυτό το πρόβλημα. Αντίθετα, στις περιοχές των πιο πρόσφατων επεκτάσεων η δόμηση είναι πιο αραιή και χαμηλή και οι κοινόχρηστοι χώροι περισσότεροι και επικρατεί η αμιγής κατοικία.

Η Πρέβεζα αποτελεί τυπικό παράδειγμα παράκτιας πόλης που αναπτύσσεται γραμμικά, κατά μήκος και σε άμεση συνέχεια και συνάρτηση με το θαλάσσιο χώρο της, καθιστώντας την μια πόλη με μεγάλο μήκος και μικρό πλάτος.

B. λοιποί οικισμοί

Ο χαρακτήρας των υπόλοιπων οικισμών διακρίνεται σε αγροτικό (ηπειρωτικοί και στην περιοχή του Αμβρακικού) και σε τουριστικό (παραλιακοί στο Ιόνιο Πέλαγος). Κυρίαρχη χρήση είναι η κατοικία, ενώ στους δεύτερους έντονη είναι η παρουσία των τουριστικών εγκαταστάσεων. Διαπιστώνεται έλλειψη εξυπηρητήσεων και βασικών κοινωνικών υποδομών, διότι σχεδόν όλες οι ανάγκες τους καλύπτονται από την Πρέβεζα, καθώς και κύριων δικτύων τεχνικής υποδομής.

Η σχέση της πόλης με τη θάλασσα καθόρισε και τον τρόπο με τον οποίο οργανώθηκαν οι χρήσεις γης της. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός πυρήνα – κέντρου, όπου λαμβάνουν χώρα όλες οι κεντρικές δραστηριότητες που αφορούν σε υπηρεσίες, εμπόριο, αναψυχή, μαζί με ένα μικρό ποσοστό γενικής κατοικίας. Ο πυρήνας αυτός συμπίπτει σε μεγάλο βαθμό με το ιστορικό κέντρο, στο οποίο προστίθενται οι λειτουργίες εκατέρωθεν του άξονα της Λεωφόρου Ειρήνης καθώς και το παραλιακό τμήμα μπροστά από το Κάστρο του Αγίου Ανδρέα. Στο τμήμα ανάμεσα στο κέντρο και την παλαιά τάφρο της πόλης, αναπτύσσεται μια εκτεταμένη περιοχή γενικής κατοικίας, η οποία διαχωρίζεται σε γειτονιές. Χαρακτηριστικό γνώρισμα αποτελεί η απουσία τοπικών κέντρων, αφενός αποτέλεσμα της άναρχης και

απότομης επέκτασης της κατοικίας κατά τις τελευταίες δεκαετίες, χωρίς σοβαρό πολεοδομικό σχεδιασμό⁸.

Η περιοχή που περιλαμβάνει τη Δ.Κ. Πρέβεζας και το νότιο τμήμα της Τ.Κ. Μύτικα (νότια της επαρχιακής οδού χαρακτηρίζεται από έντονη διασπορά αστικών δραστηριοτήτων, αρκετά πυκνή δόμηση και ανάμιξη χρήσεων γης, κυρίως των γεωργικών χρήσεων με οικιστικές και τουριστικές. Η σύγκρουση των δραστηριοτήτων έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμισή τους, πρωτίστως της γεωργικής γης, και την αλλοίωση του τοπίου, ιδιαίτερα στο παραλιακό μέτωπο. Η κατάσταση αυτή είναι εντονότερη στην περιοχή μεταξύ της Ε.Ο. 21 και της «Παραλιακής» Ε.Ο. και νότια της ΒΙ.ΠΕ., καθώς και στην περιοχή γύρω από τους οικισμούς. Το τμήμα δυτικά της «Παραλιακής» Ε.Ο. χαρακτηρίζεται από πυκνή δόμηση κύριας, παραθεριστικής κατοικίας και τουριστικών εγκαταστάσεων. Σε ορισμένα σημεία εκατέρωθεν της «Παραλιακής» Ε.Ο. παρατηρείται συγκέντρωση χρήσεων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Εντονότερο είναι το φαινόμενο αυτό εκατέρωθεν της Ε.Ο. 21. Από την έξοδο του μικρού οικισμού «Βλάχικα» και προς βορρά, για μήκος 1 χλμ. περίπου, έχει δημιουργηθεί ένα πυκνό μέτωπο, το οποίο περιλαμβάνει εμπορικές εκθέσεις, υπεραγορές, ειδικές εξυπηρετήσεις και κατοικία.

Η άναρχη οικοδόμηση κατά μήκος της ακτογραμμής του Ιονίου συνιστά περιβαλλοντική υποβάθμιση αλλά και αλλοίωση του παραθαλάσσιου μετώπου με μελλοντικούς κινδύνους για την τουριστική αξιοποίηση. Ανάλογα φαινόμενα και πιέσεις για οικοπεδοποίηση παραθαλάσσιων και υγροτοπικών εκτάσεων και μονιμοποίηση αυθαιρέτων παρατηρούνται γενικά κατά μήκος των ακτών⁹.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει αν σημειωθεί ότι ο Δήμος Πρέβεζας έχει υποβάλει αίτημα προς ο Υπουργείο Περιβάλλοντος ώστε να είναι μεταξύ των πρώτων δήμων που θα υλοποιηθεί το πρόγραμμα των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων. Το πρόγραμμα θα ρυθμίσει την εκτός σχεδίου δόμηση και θα λειτουργήσει συμπληρωματικά στα Γενικά Πολεοδομικά Σχεδιασμό και το ΣΧΟΟΑΠ, καθορίζοντας τις χρήσεις γης αλλά και την χωρική ανάπτυξη στο σύνολο της έκτασης του Δήμου.

5.2.1.2 Χωροταξικός Σχεδιασμός

Σε περιφερειακό επίπεδο στρατηγικής υπάρχει θεσμοθετημένο το Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο Ηπείρου (ΦΕΚ 286/Τ.Α.Α.Π./28.11.2018).

Σύμφωνα με το ΠΧΣ Ηπείρου στόχος για την πόλη της Πρέβεζας είναι η αύξηση των τουριστικών δραστηριοτήτων και η υποστήριξη του τουριστικού άξονα του Ιονίου από Λούτσα έως Πρέβεζα (νότιο τμήμα παραλιακού μετώπου Ιονίου της Περιφέρειας). Στο πλαίσιο της ανάπτυξης θαλάσσιου τουρισμού στον άξονα Αδριατικής-Ιονίου εντάσσει τη χρήση της τουριστικής μαρίνας στο τμήμα του λιμανιού της πόλης.

---

⁸ Τάγκα Ν. (2019) Δημιουργία χώρων πρασίνου και πολιτιστικών διαδρομών: Η περίπτωση της Πρέβεζας

⁹ Βασιλειάδης Κ.Β. (2014) Χωρική στρατηγική για την αντιμετώπιση του κινδύνου αστικής συρρίκνωσης: Η περίπτωση της Πρέβεζας

Περαιτέρω, το σχέδιο θεωρεί ότι η υπερβολική ανάπτυξη δεύτερης κατοικίας στο δυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας, προς το Ιόνιο, πιθανά να εμποδίσει την χωροθέτηση νέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο της τουριστικής προβολής θέτει βασική προτεραιότητα την προώθηση του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και επίσης θεωρεί ότι τα οθωμανικά μνημεία εντός του αστικού ιστού μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης. Ταυτόχρονα, προτείνει τη διατήρηση του γεωργοκτηνοτροφικού και μεταποιητικού τομέα οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν συνδυαστικά με τον τομέα του τουρισμού.

Το ΠΧΣ Ηπείρου θέτει στόχο την διακριτή ταυτότητα της εκάστοτε περιοχής της Περιφέρειας, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της και εξειδικεύει και για την Πρέβεζα την τουριστική κατεύθυνση. Αντίστοιχα, το ΓΠΣ αν και παλαιότερο στοχεύει στην δημιουργία διακριτής και εμπλουτισμένης ταυτότητας της πόλης, χωρίς να θέτει ξεκάθαρα τη στρατηγική προς τον τουρισμό, όπως προαναφέρθηκε¹⁰.

5.2.2 Βασικές Υποδομές - Δίκτυα

5.2.2.1 Οδικό δίκτυο

Εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Πρέβεζας διέρχονται υπερτοπικοί οδικοί άξονες, που αποτελούν τμήματα του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου. Συγκεκριμένα:

Στο δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο ανήκουν:

- Η Εθνική Οδός 18 Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας
- Η Εθνική Οδός 21 Φιλιππιάδας – Πρέβεζας

Στο Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο¹¹ ανήκουν:

- Επαρχιακή Οδός 1 «Πρέβεζα- Άγιος Θωμάς – Άγιοι Απόστολοι»
- Επαρχιακή Οδός 2 «Πρέβεζα- διασταύρωση με τη Νέα Παραλιακή Οδό»
- Επαρχιακή Οδός 10 «Στεφάνη –Θεσπρωτικό- Άσπος-όρια νομού προς Δερβίζιανα»

Παράλληλα από το δήμο διέρχεται Ευρωπαϊκή Οδός 55 (Ε55) του Διεθνούς Δικτύου Εθνικών Οδών.

Ο Δήμος Πρέβεζας εξυπηρετείται από τον αυτοκινητόδρομο Α5 Ιονία Οδός (Τσακώνα - Πάτρα - Ιωάννινα - Κακαβιά) ωστόσο δεν συνδέεται άμεσα με αυτόν. Το κύριο αστικό κέντρο του νομού Πρεβέζης εξακολουθεί να βρίσκεται έξω απ' τον κύριο συγκοινωνιακό άξονα της Δυτ. Ελλάδας

---

¹⁰ Τζόλου Α. (2019). «Χωρική διακυβέρνηση, ιδιωτικοποιήσεις και επιχειρηματική πόλη. Διαχείριση πρώην στρατιωτικών εκτάσεων στην Πρέβεζα.»

¹¹ Αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/0/266/95 (ΦΕΚ-293 Β'): Ανακατάταξη Επαρχιακού Οδικού Δικτύου των Νομών της Χώρας

Το οδικό δίκτυο συμπληρώνεται από την ύπαρξη εκτεταμένου δευτερεύοντος επαρχιακού οδικού δικτύου καθώς και αγροτικών δρόμων. Όσον αφορά τους αγροτικούς δρόμους αυτοί βρίσκονται σε κακή κατάσταση, έχουν χαμηλό κυκλοφοριακό φόρτο, δημιουργούν όμως προβλήματα ασφάλειας στο υπόλοιπο Εθνικό και Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο, καθόσον εμπλέκονται, διασταυρώνονται ή εκκινούν και καταλήγουν σε αυτό, χωρίς καμία προδιαγραφή σύνδεσης¹².

Οι παραπάνω Οδικοί Άξονες δίνουν τη δυνατότητα άμεσης σύνδεσης του Δήμου με το οδικό δίκτυο της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας και της λοιπής χώρας (Εθνικό Οδικό Δίκτυο), καθώς και τη δυνατότητα σύνδεσης των δημοτικών ενοτήτων και των οικισμών του Δήμου μεταξύ τους και με τους όμορους Δήμους (Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο).

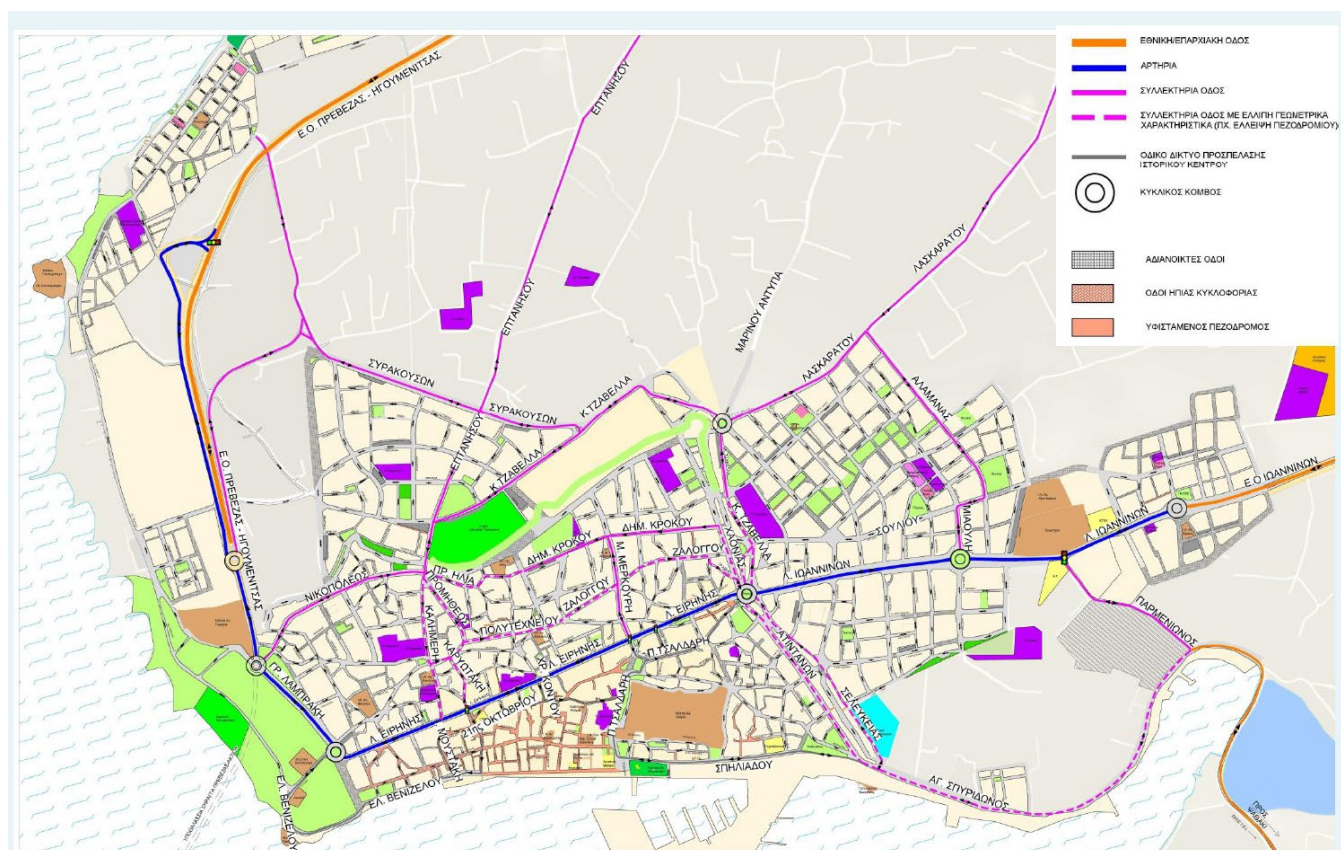
Το οδικό δίκτυο (εθνικό, επαρχιακό, δημοτικό, αγροτικό) είναι εκτεταμένο λόγω της ευνοϊκής μορφολογίας του εδάφους και της έντονης εκμετάλλευσης της γης. Όμως, συχνά, δεν ανταποκρίνεται στο χαρακτηρισμό του και τη λειτουργία του και εμφανίζει ανεπαρκή τεχνικά χαρακτηριστικά. Η παραλιακή εθνική οδός αποτελεί πολύ σημαντικό άξονα, διαπεριφερειακής σημασίας μετά την ολοκλήρωση της υποθαλάσσιας ζεύξης με το Άκτιο.

Το αστικό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει ένα εκτεταμένο δίκτυο συλλεκτήριων οδών, οδών ήπιας κυκλοφορίας και πεζοδρόμων όπως απεικονίζεται στον παρακάτω χάρτη. Κύριες οδικές αρτηρίες που παρουσιάζουν υψηλούς φόρτους είναι η Λεωφόρος Ιωαννίνων, η Λεωφόρος Ειρήνης, η Πολυτεχνείου, η Σελεύκειας και η Ατιντάντων.

---

¹² <https://preveza.gr/ypodomes/>

Εικόνα 4: Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο

Πηγή: Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Δήμου Πρέβεζας, Απρίλιος 2019

5.2.2.2 Αστικές μεταφορές

Το ΚΤΕΛ Ν. Πρεβέζης εξυπηρετεί με καθημερινή συγκοινωνία την Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας, καθώς επίσης συνδέει την Πρέβεζα με δρομολόγια προς Αθήνα και Θεσσαλονίκη αλλά και προς άλλες πόλεις όπως Πάτρα, Ιωάννινα, Άρτα, Ηγουμενίτσα, Λευκάδα και Λάρισα. Ο στόλος του αποτελείται από 55 υπεραστικά λεωφορεία, 4 αστικά και 2 τουριστικά. Όσον αφορά τις αστικές και τοπικές μετακινήσεις εκτελούνται τα παρακάτω δρομολόγια:

ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- Πρέβεζα - προς Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Άρτα, Ηγουμενίτσα, Λευκάδα, Βόνιτσα, Λάρισα, Πάργα, Καναλάκι
- Πρέβεζα- Καμαρίνα -Κρουσηγή
- Πρέβεζα -Θεσπρωτικό - μέσω Ωρωπού
- Γραμμή Άσσο - Νικολίτσι - Θεσπρωτικό- Πρέβεζα
- Γραμμή Χαλάσματα - Παπαδάτες- Θεσπρωτικό - Πρέβεζα
- Από Θεσπρωτικό - Στεφάνη - Λούρος - Ωρωπός- Πρέβεζα
- Χειμαδιό - Πρέβεζα
- Βράχος - Πρέβεζα

ΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ εκτός Σαββάτου και Κυριακή

- Κ.Τ.Ε.Λ. -Φόρος - Λουτρά και επιστροφή

- Κ.Τ.Ε.Λ. - Φόρος - Λ. Ειρήνης - Παντοκράτορας
- Κ.Τ.Ε.Λ. - Πανεπιστήμιο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
- Πανεπιστήμιο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής - Κ.Τ.Ε.Λ.

ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- Πρέβεζα - προς Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Άρτα, Ηγουμενίτσα, Λευκάδα, Βόνιτσα, Λάρισα, Πάργα, Καναλάκι
- Πρέβεζα - Κρυσπηγή
- Πρέβεζα - Θεσπρωτικό

ΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ

- Παντοκράτορας - Κυανή Ακτή - Λουτρά - Λ. Ειρήνης Κ.Τ.Ε.Λ.
- Κ.Τ.Ε.Λ. Πρέβεζας - Λ. Ειρήνης - Αεροδρόμιο
- Αεροδρόμιο - Κ.Τ.Ε.Λ. Πρέβεζας
- Κ.Τ.Ε.Λ. - Έλεγχος - Δ. Σμυρτούλας - Camping Μονολίθι - Εστιατόριο «Αίολος» Κανάλι - Ξενοδοχείο «Ποσειδών» Κανάλι - Ταβέρνα «Λευτέρης» Καστροσυκιά - Ε.Ο. - Παραλία Ριζών - Παραλία Λυγιάς - Παραλία Βράχου - Παραλία Λούτσας – Μεσοπόταμο - Αμμουδιά - Πάργα¹³

Η επιβατική κίνηση βαίνει συνεχώς αυξανόμενη και οι υπηρεσίες μεταφοράς των επισκεπτών προσαρμόζονται συνεχώς στις απαιτήσεις.

5.2.2.3 Κρίσιμα ζητήματα κινητικότητας

- Η σύνδεση με την Ιόνια Οδό είναι ελλιπής. Οι σημερινές συνδέσεις τόσο προς βορρά (μέσω Φιλιππιάδας), όσο και προς νότο (μέσω Αμφιλοχίας) είναι οδοί με μία λωρίδα ανά κατεύθυνση και ανεπαρκή γεωμετρικά χαρακτηριστικά. Η προγραμματισμένη σύνδεση στη Λίμνη Αμβρακία θα διευκολύνει την προσβασιμότητα στην περιοχή και θα ενδυναμώσει την εμπορευματική και τουριστική κίνηση.
- Η Ε.Ο. Πρέβεζας - Ηγουμενίτσας από τον Μύτικα έως και το Μονολίθι, όπως και η Ε.Ο. Πρέβεζας - Φιλιππιάδας, προς Νικόπολη και Λούρο, παρουσιάζουν υψηλούς κυκλοφοριακούς φόρτους, ενώ διαθέτουν ελλιπή γεωμετρικά χαρακτηριστικά. Υπάρχουν σοβαρά θέματα οδικής ασφάλειας και ορατότητας σε πολλές από τις διασταυρώσεις τους με συλλεκτήριες οδούς. Ωστόσο, η υλοποίηση των έργων κατασκευής τεσσάρων κόμβων στην περιοχή (σε διαδικασία δημοπράτησης) αναμένεται να συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση των συνθηκών.
- Αρκετές οδοί με ελλιπέστατα γεωμετρικά χαρακτηριστικά λειτουργούν ως συλλεκτήριες οδοί στον κεντρικό πυρήνα της πόλης.

¹³ <https://www.ktelprevezas.gr/>

- Τα πεζοδρόμια είναι ελλιπή ή ανεπαρκούς πλάτους για την κίνηση των πεζών. Δεν υπάρχουν διαδρομές ασφαλούς κίνησης των μαθητών για το σύνολο των σχολείων και τους χώρους άθλησης. Παρατηρείται μη επαρκής αριθμός διαβάσεων πεζών και ραμπών, έλλειψη οδηγών τυφλών, προβλήματα και εμπόδια στην κίνηση ΑΜΕΑ και άλλων ευπαθών ομάδων.
- Σε ορισμένους κόμβους όπως: στον κυκλικό κόμβο στην περιοχή Φόρος, στη διασταύρωση των οδών Επτανήσου - Νικοπόλεως - Καλημέρη - Προμηθέως - Προφήτη Ηλία, η συμβολή των οδών Κύπρου - Λεωφόρος Ειρήνης - Προύσης, ο κόμβος Ε.Ο. Πρέβεζας/Ηγουμενίτσας -οδός προς ΒΙΠΕ, ο κόμβος Ε.Ο. Πρέβεζας/Ηγουμενίτσας - Λασκαράτου κλπ παρουσιάζονται θέματα οδικής ασφάλειας και λειτουργίας, που οφείλονται είτε στον μεγάλο αριθμό διασταυρούμενων κινήσεων ή/και στη μειωμένη ορατότητα.
- Προβλήματα στην κυκλοφορία της παραλιακής οδού, προκύπτουν από την κίνηση βαρέων οχημάτων τα οποία μεταφέρουν ΧΥΔΗΝ φορτίο από το εμπορικό τμήμα του λιμένα της Πρέβεζας με κατεύθυνση, κυρίως, προς την Ε.Ο. Πρέβεζας-Φιλιπιάδας.
- Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες παρατηρείται αυξημένη ροή επισκεπτών, με αποτέλεσμα οι υφιστάμενοι χώροι στάθμευσης να μην επαρκούν.
- Λόγω των σοβαρών κυκλοφοριακών προβλημάτων στον δρόμο πρόσβασης στην παραλία του Μονολιθίου κατά τους θερινούς μήνες, το 2020 εκπονήθηκε κυκλοφοριακή μελέτη και πραγματοποιήθηκε σήμανση στην περιοχή.
- Η πόλη στερείται ενός ολοκληρωμένου δικτύου αξόνων ροής ποδηλάτων, ενώ μεγάλο τμήμα των υφιστάμενων είναι εκτός των ισχυουσών προδιαγραφών.
- Το ποσοστό μετακινήσεων με αστική συγκοινωνία είναι χαμηλό. Το λεωφορείο χρησιμοποιείται κυρίως από τους φοιτητές από/προς το Τμήμα Λογιστικής-Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Υπάρχουν ελλείψεις στην οριζόντια, κατακόρυφη και πληροφοριακή σήμανση του βασικού οδικού δικτύου.¹⁴

5.2.3 Λοιπές υποδομές μεταφορών

Το Λιμάνι της Πρέβεζας βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά της πόλης, στην θαλάσσια είσοδο του όρμου της Σαλαώρας και στο δυτικό τμήμα του Αμβρακικού κόλπου, το λιμάνι είναι φυσικό χωρίς εξωτερικά έργα προστασίας και αποτελεί το δίαυλο εισόδου από το Ιόνιο Πέλαγος στον Αμβρακικό κόλπο. Η γεωγραφική τοποθεσία του λιμανιού συντέλεσε στο να αποτελέσει σημαντικό στρατιωτικό κόμβο κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Είναι από τα παλαιότερα λιμάνια της περιοχής και έχει χαρακτηριστεί ως λιμένας εθνικής σημασίας, σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και

¹⁴ Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Δήμου Πρέβεζας, Απρίλιος 2019

Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και Εμπορικής Ναυτιλίας (Κ.Υ.Α. 8315/02-02-07).

Η περιοχή του λιμανιού αποτελεί το ανατολικό όριο του αστικού συγκροτήματος της πόλης της Πρέβεζας. Πέρα από την εξυπηρέτηση της εμπορικής κίνησης των πλοίων, ο ευρύτερος χώρος του Λιμανιού, αποτελεί τον κύριο χώρο αναψυχής της πόλης. Στο τμήμα του δρόμου κατά μήκος του κρηπιδώματος του Λιμανιού έχει διαμορφωθεί παραλιακός πεζόδρομος με εμπορικά καταστήματα και αναψυκτήρια.

Ο Δήμος Πρέβεζας δεν συνδέεται με το διεθνές ακτοπλοϊκό δίκτυο. Το λιμάνι της Πρέβεζας έχει εμπορικό χαρακτήρα, όμως, δεν έχει σταθερή κίνηση. Το λιμάνι της Πρέβεζας εξυπηρετεί τις εμπορικές δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Ηπείρου σε θέματα διακίνησης φορτίων (εκφορτώσεις - φορτώσεις). Η εμπορευματική κίνηση τα τελευταία χρόνια εμφανίζει διακυμάνσεις από χρονιά σε χρονιά. Οι εισαγωγές μέσω του λιμανιού αφορούν κυρίως ζωοτροφές, καλαμπόκι και δημητριακά. Τους θερινούς μήνες το λιμάνι της Πρέβεζας παρουσιάζει αυξημένη κίνηση σε σκάφη αναψυχής υπό Ελληνική και ξένη σημαία τα οποία προσδένουν στο χερσαίο τμήμα της παραλίας, καθώς και στη μαρίνα. Ενώ τέλος, μερικές φορές φτάνουν και κρουαζιερόπλοια.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες για τη βελτίωση των λιμενικών υποδομών ξεκινώντας με την κατασκευή της μαρίνας, ενώ πρόσφατα έχει ενταχθεί προς χρηματοδότηση η μελέτη για την ολοκλήρωση των έργων του αλιευτικού καταφυγίου. Τέλος, σε ό,τι αφορά το εμπορικό τμήμα του λιμένα, εξασφαλίστηκε χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ για την εκπόνηση μελέτης ολοκλήρωσης του ανατολικού προβλήτα.

Η Μαρίνα Πρέβεζας βρίσκεται στην καρδιά της κοσμοπολίτικης πόλης της Πρέβεζας, πολύ κοντά στο κέντρο της πόλης και σε απόσταση 5χλμ από το αεροδρόμιο του Ακτίου. Διαθέτει χωρητικότητα ελλιμενισμού 300 θέσεων με μέγιστο μήκος 45μ και βύθισμα 4,5μ.

Ο Δήμος αεροπορικά εξυπηρετείται απ' το αεροδρόμιο του Ακτίου που είναι μικτής χρήσης (στρατιωτικό και επιβατικό). Το αεροδρόμιο του Ακτίου θεωρείται πρωταρχικής σημασίας υποδομή για την περιοχή αφού σε συνδυασμό με την υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου – Πρέβεζας και το λιμάνι Πρέβεζας συμβάλλει καθοριστικά στον εκσυγχρονισμό των μεταφορικών δικτύων της ευρύτερης περιοχής και στην άρση της συγκοινωνιακής της απομόνωσης. Το αεροδρόμιο εγκαινιάστηκε το 1968. Το 2003, λειτούργησαν οι νέες εγκαταστάσεις του αεροδρομίου, συνολικού εμβαδού 7.500 τετραγωνικών μέτρων και με μήκος 2.871μ. Τον Ιανουάριο του 2021 ολοκληρώθηκαν τα έργα αναβάθμισης του αεροδρομίου που περιλάμβαναν:

- Επέκταση κατά 2.500 m² και ανακαίνιση αεροσταθμού
- 75% αύξηση των σημείων check-in (από 8 σε 14)
- Εγκατάσταση μοντέρνου συστήματος ελέγχου και διαχείρισης αποσκευών
- 40% αύξηση του συνολικού αριθμού πυλών αναχωρήσεων (από 5 σε 7)
- Κατασκευή νέου φυλακίου ελέγχου πρόσβασης στην περιοχή δραστηριοτήτων αεροσκαφών
- Ανακαίνιση του οδοστρώματος στους χώρους προσγείωσης-απογείωσης-στάθμευσης αεροσκαφών

- Αναδιαμόρφωση του χώρου στάθμευσης των αεροσκαφών.¹⁵

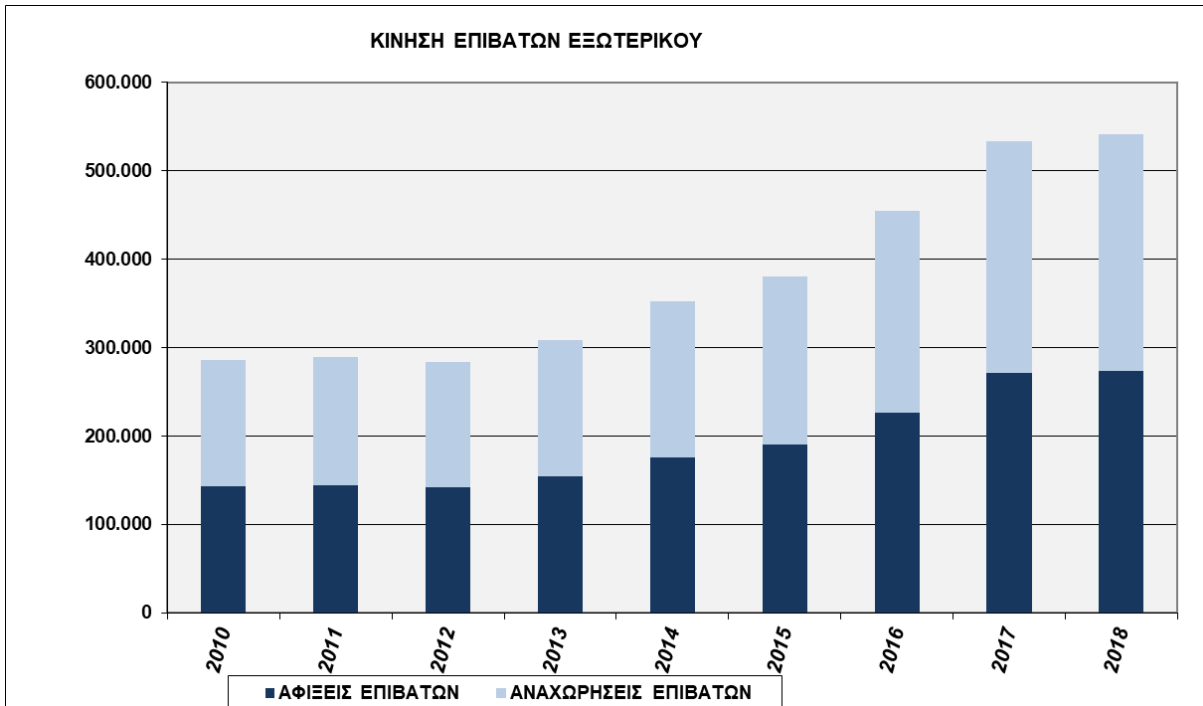
Τα τελευταία χρόνια το αεροδρόμιο γνωρίζει ανάπτυξη, με την επιβατική κίνηση να βαίνει συνεχώς αυξανόμενη και με ολοένα και περισσότερες αεροπορικές εταιρίες να το χρησιμοποιούν ως τελικό ή (συνήθως) ενδιάμεσο προορισμό των δρομολογίων τους.

---

¹⁵ <https://www.fraport-greece.com/ell/profil-aerodromion/aktio>

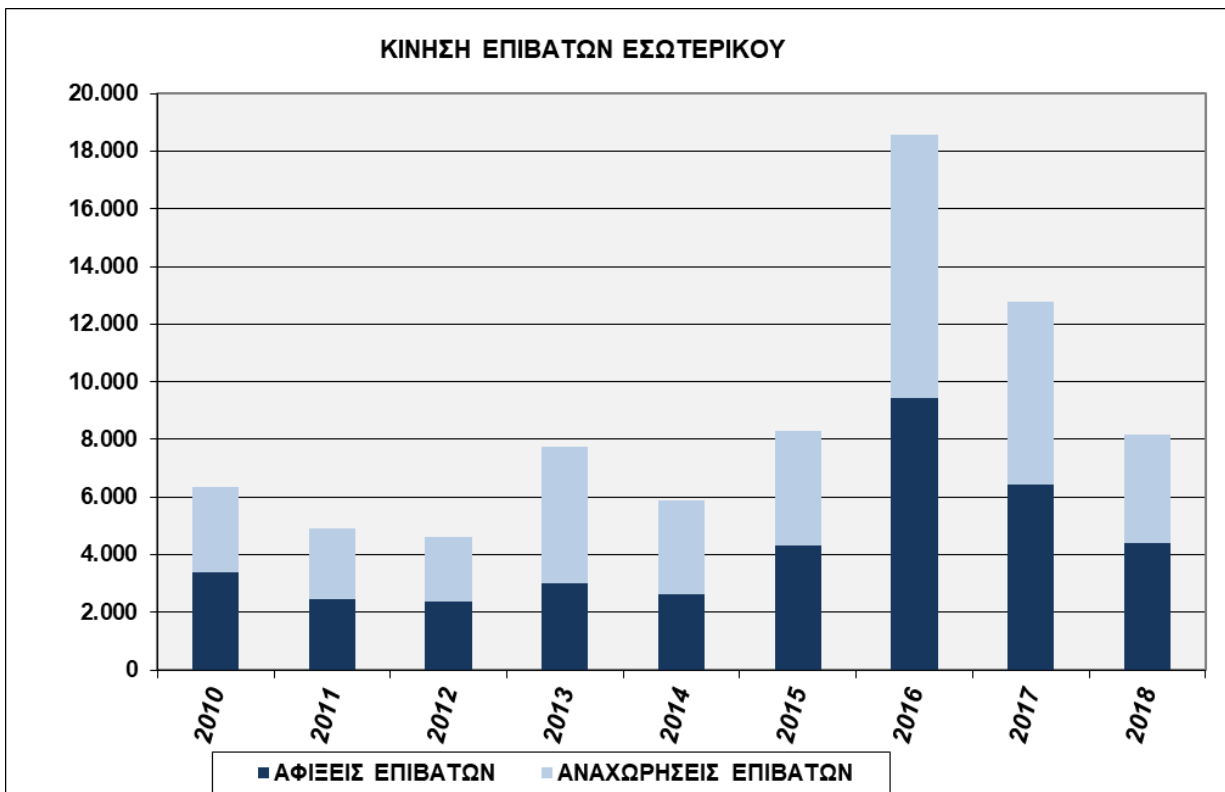

Διάγραμμα 1: Αφίξεις και αναχωρήσεις επιβατών εξωτερικού στο αεροδρόμιο Ακτίου, 2010-2018

Πηγή: <http://www.ypa.gr/our-airports/kratikos-aerolimenas-aktiou-kaak>

Διάγραμμα 2: Αφίξεις και αναχωρήσεις επιβατών εσωτερικού στο αεροδρόμιο Ακτίου, 2010-2018

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι έχει ξεκινήσει η διαδικασία για τη σύνταξη και επικαιροποίηση του φακέλου για την αδειοδότηση του Υδατοδρομίου στην Πρέβεζα.

5.2.4 Υποδομές Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων

Η Δημόσια Επιχείρηση Ύδρευσης και Άρδευσης Πρέβεζας (ΔΕΥΑΠ) είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία και διαχείριση τεσσάρων (4) δεξαμενών και ενός (1) αντλιοστασίου ύδρευσης καθώς και του βιολογικού καθαρισμού και των έντεκα (11) αντλιοστασίων του δικτύου αποχέτευσης για την κάλυψη των αναγκών του εντός της διοικητικής εμβέλειας του Δήμου. Για τις δεξαμενές ύδρευσης τις οποίες διαχειρίζεται η ΔΕΥΑΠ διαπιστώθηκε ότι υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα απομακρυσμένου ελέγχου (SCADA) και συστημάτων αυτοματισμού το οποίο παρέχει πληροφορίες για την στάθμη του νερού εντός των δεξαμενών, τον όγκο παροχής νερού προς το δίκτυο ύδρευσης, την πίεση εντός των σωληνώσεων και την κατανάλωση ενέργειας των αντλιών σε πραγματικό χρόνο.

Επιπροσθέτως, ο Δήμος Πρέβεζας είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση σαράντα εννέα (49) αντλιοστασίων εκ των οποίων τα οχτώ (8) είναι ανενεργά σημεία, οχτώ (8) για άρδευση, είκοσι εννέα (29) για ύδρευση, ένα (1) σημείο πυρόσβεσης, δύο (2) για ιαματικά λουτρά και ένα (1) αντλιοστάσιο ύδρευσης/άρδευσης. Συνολικά, Δήμος και ΔΕΥΑΠ είναι υπεύθυνοι για τη λειτουργία εξήντα πέντε (65) σημείων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, και μίας (1) μονάδας βιολογικού καθαρισμού¹⁶.

Ύδρευση

Η ύδρευση του Δήμου Πρέβεζας εξασφαλίζεται από τις πηγές Αγίου Γεωργίου Φιλιππιάδας Π.Ε. Πρέβεζας με εξωτερικό υδραγωγείο μήκους 50 χλμ. Από τις πηγές υδρεύονται 22 οικισμοί οι οποίοι έχουν σχηματίσει το Σύνδεσμο Ύδρευσης Δήμων Πρεβέζης, Φιλιππιάδας και λοιπών Κοινοτήτων. Οι πηγές έχουν μεγάλη υδροδοτική ικανότητα. Η ποιότητα των υδάτων είναι καλή. Πριν την απόδοση στην κατανάλωση το νερό υπόκειται σε χλωρίωση. Προβλήματα υπάρχουν σχετικά με την επάρκεια του νερού. Παρά το πλούσιο υδάτινο δυναμικό του νομού τα υδρευτικά δίκτυα είναι ανεπαρκή για να καλύψουν τις υφιστάμενες ανάγκες. Αιτία, ο κατακερματισμός των πιστώσεων σε μικρά υδρευτικά έργα χωρίς καμία στρατηγική, και η έλλειψη μιας συνολικής διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού.

Η ανεπάρκεια του δικτύου ύδρευσης συνίσταται κυρίως:

- Στην εποχιακή - ελλειμματική παροχή νερού σε ορισμένες περιοχές λόγω της αυξημένης ζήτησης κατά τους θερινούς μήνες.
- Στην παλαιότητα μεγάλου τμήματος του δικτύου ύδρευσης το οποίο χρήζει αντικατάστασης.

Ειδικότερα τα προβλήματα που αναφέρονται από τους ΟΤΑ σχετικά με το δίκτυο είναι:

¹⁶ Προσχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια Δήμου Πρέβεζας, Νοέμβριος 2018

- Παλαιότητα σημαντικών τμημάτων
- Ανάγκες επέκτασης
- Ανεπάρκεια δεξαμενών
- Βελτίωση δικτύων
- Βελτίωση αντλιοστασίων

Το πόσιμο νερό του Δήμου Πρέβεζας χλωριώνεται με αυτόματο σύστημα που έχει εγκατασταθεί στην κεντρική δεξαμενή ύδρευσης στη Νικόπολη. Η εγκατάσταση πληροί όλες τις απαιτούμενες προδιαγραφές για την επίτευξη σταθερής, εντός ορίων και συνεχώς ελεγχόμενης συγκέντρωσης χλωρίου στο νερό.

Σε εξέλιξη βρίσκεται το έργο «Αντικατάσταση Υφιστάμενων Παλαιών Υποδομών Ύδρευσης ΔΕΥΑ Πρέβεζας» που περιλαμβάνει την αντικατάσταση των σωληνώσεων της κεντρικής δεξαμενής της πόλης και παλαιών τμημάτων του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης συνολικού μήκους πέντε (5) περίπου χιλιομέτρων στις παρακάτω οδούς:

1. Οδός Παργινόσκαλας (από μνημείο έως το γήπεδο)
2. Επαρχιακή οδός Νεκροταφείο – Καύσιμα – Ναυτικές Σχολές – Νοσοκομείο, αγωγός Φ225
3. Οδός Ελ Βενιζέλου (από διασταύρωση με οδό Μουστάκη έως το Κηποθέατρο), αγωγοί Φ160 και Φ90.
4. Οδός Αγ. Γεωργίου (Κυανή Ακτή, από Κηποθέατρο έως Κάστρο Παντοκράτορα) αγωγός Φ225.

Επίσης, σε εξέλιξη βρίσκεται η δημοπρασία για το έργο ύδρευσης της παραλιακής ζώνης Βαλανιδοράχης, Λούτσας, Βράχου, Λυγιάς, Χειμαδιού, Ριζών, Καστροσυκιάς από τις πηγές της Χόχλας προϋπολογισμού 5.325.000,00€ χρηματοδοτούμενο από το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα “Αντώνης Τρίτσης”. Πρόκειται για ένα μεγάλο έργο που θα εκτελεστεί μεταξύ των Δήμων Πρέβεζας και Πάργας και θα δώσει την λύση στα προβλήματα υδροδότησης, που παρουσιάζουν ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες οι πιο τουριστικές περιοχές των δύο Δήμων. Μάλιστα ο αγωγός θα είναι μεγαλύτερης διαμέτρου απ’ ότι αρχικά είχε προβλεφθεί, αφού όπως υπογραμμίζεται οι οικισμοί Λούτσας, Βαλανιδοράχης, Παραλίας Λούτσας και Βράχου είναι μια αναπτυσσόμενη περιοχή με μεγάλες ανάγκες, οι οποίες αυξάνονται πάρα πολύ κατά την θερινή περίοδο.

Τέλος, να σημειωθεί ότι η ΔΕΥΑ Πρέβεζας έχει προχωρήσει στην εκπόνηση Σχεδίου Ασφάλειας Νερού, ένα από τα μέτρα που προβλέπονται από το Διαχειριστικό Σχέδιο Λεκανών Απορροής Υδατικό Διαμερίσματος Ηπείρου σύμφωνα με την Οδηγία ΕΚ περί, 98/83/ πόσιμο νερού στην Ελλάδα. Το Σχέδιο Ασφάλειας Νερού στοχεύει στη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας και την υιοθέτηση και εφαρμογή ορθών πρακτικών στο δίκτυο διανομής του πόσιμου νερού μέσω ελαχιστοποίησης, παρουσίας ρυπαντών, σωστής επεξεργασίας του ύδατος και σωστής διανομής σε δίκτυα ύδρευσης ανεξάρτητα του μεγέθους των δικτύων αυτών.

Αποχέτευση

Το παλιό αποχετευτικό δίκτυο της Πρέβεζας έχει αντικατασταθεί από δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων και ομβρίων βιολογικού καθαρισμού. Το 1986 συντάχθηκε η οριστική μελέτη

«Αποχέτευσης και Βιολογικού Καθαρισμού Πόλης Πρέβεζας». Ωστόσο, η μελέτη αυτή δε συμπεριλάμβανε τους οικισμούς Μύτικα, Νικόπολη, Φλάμπουρα και Μιχαλίτσι, καθώς εντάχθηκαν αργότερα στο Δήμο με την εφαρμογή του νόμου του Καποδίστρια. Το 2001 εκπονήθηκε προμελέτη αποχέτευσης της Δ.Ε. Πρέβεζας. Με βάση αυτή προβλέπεται χωριστικό δίκτυο αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων σε όλους τους οικισμούς. Η επίβλεψη της κατασκευής των έργων αποχέτευσης και η διαχείριση της χρήσης τους ανήκει στη ΔΕΥΑΠ.

Το αποχετευτικό δίκτυο της πόλης είναι χωριστικό, δηλαδή περιλαμβάνει αγωγούς όμβριων υδάτων προστατεύοντας την πόλη από πλημμύρες και αγωγούς ακαθάρτων για τη παροχέτευση των λυμάτων της πόλης στη θάλασσα του ιονίου μετά από επεξεργασία των λυμάτων στις εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού. Από το 2006 ολοκληρώθηκε και λειτουργεί το χωριστικό δίκτυο συλλογής – μεταφοράς που εξυπηρετεί ολόκληρη την πόλη και τους Οικισμούς Παντοκράτορα, Μαργαρώνα και Ψαθάκι Δήμου Πρέβεζας.

Τέλος, ένα από τα μεγαλύτερα έργα που υλοποιείται στην Ήπειρο μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) είναι η εγκατάσταση μονάδας βιολογικού καθαρισμού που θα καλύπτει την περιοχή από τη Δημοτική Κοινότητα Ζαλόγγου μέχρι και τη Λούτσα του Δήμου Πάργας. Ο προϋπολογισμός για την κατασκευή του έργου συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων αγγίζει τα 28,7 εκατ. ευρώ και χρηματοδοτείται μέσω του ΠΕΠ Ηπείρου. Αναμφίβολα, πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό έργο, με περιβαλλοντική αξία, σε μια περιοχή που επιβαρύνεται ιδιαίτερα κατά την τουριστική περίοδο.

5.2.5 Πυροπροστασία

Ο Δήμος Πρέβεζας ως φορέας πολιτικής προστασίας (αρθ. 3 του Ν.3013/2002 όπως ισχύει), κινητοποιεί και δρομολογεί δράσεις εντός της χωρικής αρμοδιότητάς του που αποβλέπουν στην εκπλήρωση του σκοπού της πολιτικής προστασίας που συνδέεται κατά κύριο λόγο με την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών από καταστροφές, στη διαχείριση των συνεπειών σε υποδομές αρμοδιότητάς του, καθώς και την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών που διενεργείται υπό την ευθύνη, τον έλεγχο και τον συντονισμό του.

Οι δράσεις πολιτικής προστασίας του Δήμου Πρέβεζας στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών, καθώς και την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών, θεσμικά απορρέουν κατά κύριο λόγο από το Ν.3013/2002 (όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει), καθώς και το νέο πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852/2010, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει), σύμφωνα με τα οποία τους έχουν αποδοθεί σημαντικές αρμοδιότητες για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών.

Το Πυροσβεστικό Σώμα έχει την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της καταστολής των πυρκαγιών και την παροχή συνδρομής για τη διάσωση των ατόμων και υλικών αγαθών, που απειλούνται από αυτές (άρθρο 63 του Ν.4249/2014).

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει προχωρήσει στην εκπόνηση «Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών Δήμου Πρέβεζας» με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ».

Με το Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών του Δήμου ΠΡΕΒΕΖΑΣ επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Τοπικό επίπεδο για την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών λόγω δασικών πυρκαγιών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους.

Ο Δήμος Πρέβεζας προβαίνει κάθε χρόνο σε έργα και δράσεις πρόληψης και αντιπυρικής προστασίας, όπως

- η εκτέλεση προγραμμάτων προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης για τη μείωση του κινδύνου, σε περιοχές ιδιαίτερης προστασίας (άλση, πάρκα, κατασκηνώσεις, κλπ) αρμοδιότητας Δήμου,
- η απομάκρυνση των υπολειμμάτων καθαρισμού της βλάστησης που ενεργείται για τους ίδιους λόγους από ιδιοκτήτες σε περιβάλλοντες χώρους κατοικιών και οικοπεδικές εκτάσεις (Πυρ. Διάταξη 4/2012, Ν.3852/2010, αρθ.94 παρ.1), εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου,
- η εκτέλεση έργων και εργασιών προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης από του Δήμο ΠΡΕΒΕΖΑΣ καθ' υπόδειξη και συνεργασία με τις κατά τόπους αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες κυρίως στη ζώνη μίξης δασών - πόλεων και οικισμών για λόγους αντιπυρικής προστασίας των πολεοδομικών τους συγκροτημάτων,
- η συντήρηση εξοπλισμού και μέσων που θα χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη του έργου της καταστολής των δασικών πυρκαγιών που διενεργείται με ευθύνη του Π.Σ., καθώς και για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών.
- η κατάρτιση μνημονίων συνεργασίας με ιδιωτικούς φορείς για την εξασφάλιση επιπλέον πόρων προς ενίσχυση του έργου τους στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και τη διαχείριση των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών, καθώς και στην υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος για τον έλεγχο και την καταστολή τους,
- η ενημέρωση του κοινού για τη λήψη μέτρων πρόληψης και αυτοπροστασίας από κινδύνους που προέρχονται από δασικές πυρκαγιές
- η εγκατάσταση και συντήρηση πυροσβεστικών υδροστομίων για κατάσβεση πυρκαγιάς ή πλήρωση πυροσβεστικών οχημάτων, στο πλαίσιο λειτουργίας ΔΕΥΑ του Δήμου
- η διενέργεια άσκησης Πολιτικής Προστασίας για την εκπαίδευση του προσωπικού και την αξιολόγηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας των υπηρεσιών του Δήμου έναντι δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ

5.2.6 Λοιπές Υποδομές

Το εθνικό δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας εκτείνεται σε όλο το Δήμο Πρέβεζας. Αποτελείται από δίκτυο υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης. Η ενέργεια που διανέμεται παράγεται από τους σταθμούς που λειτουργούν στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Ο συνολικός αριθμός φωτιστικών σωμάτων του Δήμου Πρέβεζας ανέρχεται σε 13.960 τεμάχια. Στο δίκτυο οδοφωτισμού του Δήμου χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα, τα οποία φέρουν λαμπτήρες οικονομίας (CFL), υδραργύρου και μεταλλικών αλογονιδίων¹⁷.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Πρέβεζας έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης του οδοφωτισμού της Περιφέρειας Ηπείρου στο πλαίσιο του έργου «Αποδοτικά και Φιλικά προς το Περιβάλλον Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, δημόσιος Οδοφωτισμός και Κτίρια στην Περιφέρεια Ηπείρου» που έχει ενταχθεί και συγχρηματοδοτείται, από το Μηχανισμό ELENA (ΕΕ-ΕΤΕπ). Η χρηματοδότηση κατασκευής του έργου ανέρχεται σε 8.956.139 ευρώ και αφορά υπηρεσίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος και των υποδομών του οδικού και αστικού φωτισμού του Δήμου Πρέβεζας. Συνολικά θα αλλάξουν 8.500 φωτιστικά σ' όλο το οδικό δίκτυο με σύγχρονους λαμπτήρες, έχοντας σημαντικό όφελος τόσο από την εξοικονόμηση ενέργειας όσο και από τη συντήρησή τους. Ειδικά για τη συντήρηση και τη λειτουργία του δικτύου θα τοποθετηθεί σύγχρονο σύστημα τηλεδιαχείρισης και ελέγχου.

Ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας

Η τοπική παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ θεωρείται ότι αντισταθμίζει μέρος των παραγόμενων εκπομπών CO₂. Έως και το τέλος του έτους 2013, εντός του Δήμου Πρέβεζας είχαν ενεργοποιηθεί 207 φωτοβολταϊκά συστήματα του ειδικού προγράμματος «Φωτοβολταϊκά στις Στέγες» (από το αρχείο αιτήσεων της ΔΕΔΔΗΕ στην Ηπειρωτική Χώρα & τα Διασυνδεδεμένα Νησιά, 2014), συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 1.932,99kW. Έκαστο σύστημα έχει εγκατεστημένη ισχύ $\leq 10\text{kW}$ και βάσει της απόδοσης 1.500kWh/έτος ανά 1kW εγκατεστημένης ισχύος, υπολογίζεται ότι η συνολική ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις μονάδες αυτές το έτος 2014 ήταν 2.899.477kWh.

Επισημαίνεται ότι, ο Δήμος έχει προχωρήσει στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών Συστημάτων, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 20kW στις στέγες του 5ου Δημοτικού σχολείου Πρέβεζας (10kW, ημερομηνία ενεργοποίησης 13/4/2016) και του Βρεφονηπιακού σταθμού Πρέβεζας (10kW, ημερομηνία ενεργοποίησης 18/11/2016). Επίσης, με βάση τα στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ, εντός της επικράτειας του Δήμου Πρέβεζας - μέχρι και το τέλος του 2013 - είχε ολοκληρωθεί η σύνδεση 28 φωτοβολταϊκών μονάδων $\geq 10\text{kW}$, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 11.976,11kW. Η ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας το έτος 2014 από αυτές τις ενεργοποιημένες μονάδες υπολογίζεται σε 17.964.165kWh. Συνολικά, υπολογίζεται ότι η ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά το έτος 2014 από τις ενεργοποιημένες μονάδες ΑΠΕ ήταν

¹⁷ Προσχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια Δήμου Πρέβεζας, Νοέμβριος 2018

20.863.643kWh ενώ η συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για το Δήμο Πρέβεζας ανήλθε σε 67.827.388kWh¹⁸.

5.2.7 Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων

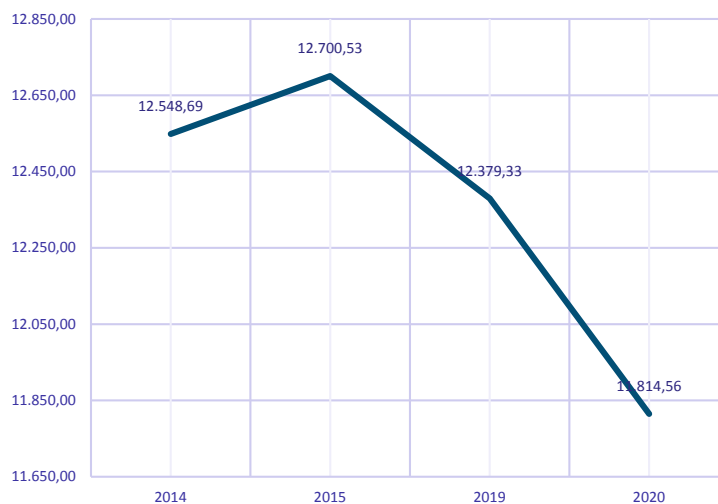
Ο Δήμος Πρέβεζας είναι υπεύθυνος για τη συλλογή των στερεών αποβλήτων της Δ.Ε. Πρέβεζας, Δ.Ε. Λούρου και Δ.Ε. Ζαλόγγου. Ήδη στον Δήμο λειτουργεί πρόγραμμα χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης - Ανακύκλωσης ΑΕ (Ε.Ε.Α.Α. ΑΕ), τα οποία μεταφέρονται στο Κ.Δ.Α.Υ. Ιωαννίνων σε απόσταση περίπου 80km από την πόλη της Πρέβεζας. Σ' ό,τι αφορά τα σύμμεικτα Α.Σ.Α., αυτά μεταφέρονται με μεταφόρτωση τους στο Σ.Μ.Α. Πρέβεζας, στο ΧΥΤΑ Παραμυθιάς.

5.2.7.1 Παραγόμενες Ποσότητες Α.Σ.Α. – Υφιστάμενη Διαχείριση

Η συνολική παραγωγή αστικών στερεών αποβλήτων στον Δήμο Πρέβεζας εκτιμάται σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου, στοιχεία ζυγολογίων του ΧΥΤΑ Παραμυθιάς αλλά και τα στοιχεία της Ελληνικής Εταιρείας Ανακύκλωσης Αξιοποίησης (Ε.Ε.Α.Α.) και λοιπών συστημάτων (Ανακύκλωση Συσκευών Α.Ε., Φωτοκύκλωση Α.Ε.) παρουσιάζονται παρακατω.

Για τα σύμμεικτα απόβλητα (πράσινο κάδος). Σύμφωνα με ζυγολόγια του ΧΥΤΑ, οι ποσότητες σύμμεικτων αποβλήτων που συλλέχθηκαν και μεταφέρθηκαν στο ΧΥΤΑ τα έτη 2014 και 2015 και 2019, 2020 παρουσιάζονται στο Γράφημα 8. Προκύπτει μια μείωση της τάξης του 6% από το 2014 στο 2020 αναφορικά με τον όγκο των σύμμεικτων αποβλήτων. Αν και η μείωση δεν είναι εξαιρετικά υψηλή, ωστόσο καταδεικνύει μόνο μερικώς τα μέτρα ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτου που εφαρμόζονται στον Δήμο Πρέβεζας. Σε κάθε περίπτωση, χρειάζεται εντονότερη προσπάθεια για να μειωθούν τα σύμμεικτα απόβλητα στην περιοχή.

Γράφημα 8 Βάρος σύμμεικτων αποβλήτων

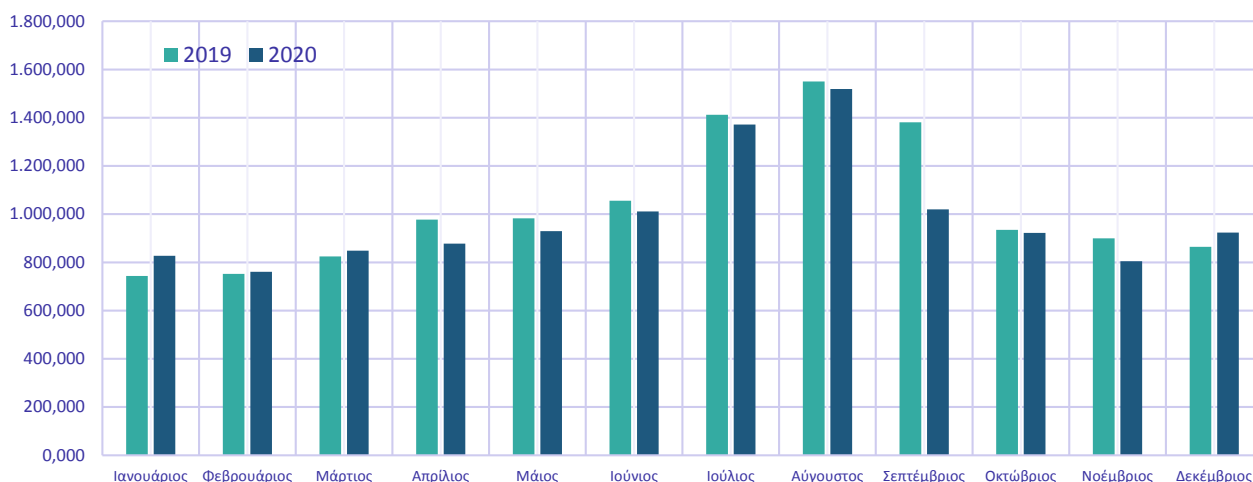

Παράλληλα, η μηνιαία συλλογή σύμμεικτου αποβλήτου στον Δήμο Πρέβεζας αποτυπώνεται στο Γράφημα 9. Αν και παραμένει σταθερή σε μηνιαία βάση, τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο παρατηρείται αύξηση των αποβλήτων έως και 35%. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση των τουριστικών ροών στην περιοχή κατά τους μήνες αυτούς.

¹⁸ Προσχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια Δήμου Πρέβεζας, 2018

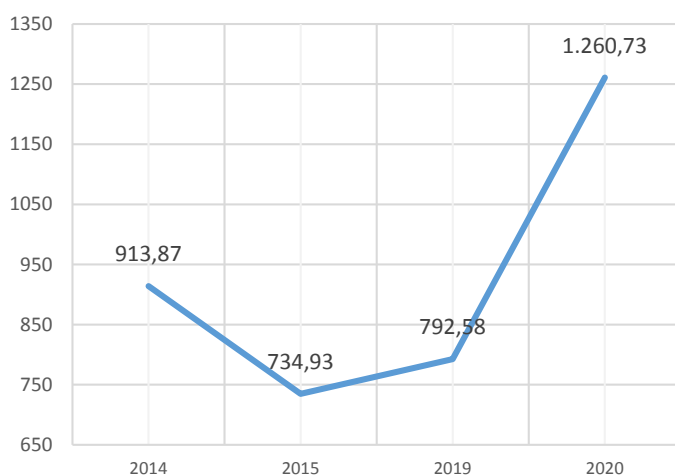

Γράφημα 9 Βάρος σύμμεικτων αποβλήτων ανά μήνα, 2019 και 2020

Για τα ανακυκλώσιμα υλικά (μπλε κάδος). Σύμφωνα με ζυγολόγια του Δήμου Πρέβεζας οι ποσότητες αποβλήτων από τον μπλε κάδο του Δήμου Πρέβεζας, που συλλέγηκαν χωριστά και οδηγήθηκαν στο Κ.Δ.Α.Υ. Ιωαννίνων παρουσιάζονται στο Γράφημα 10.

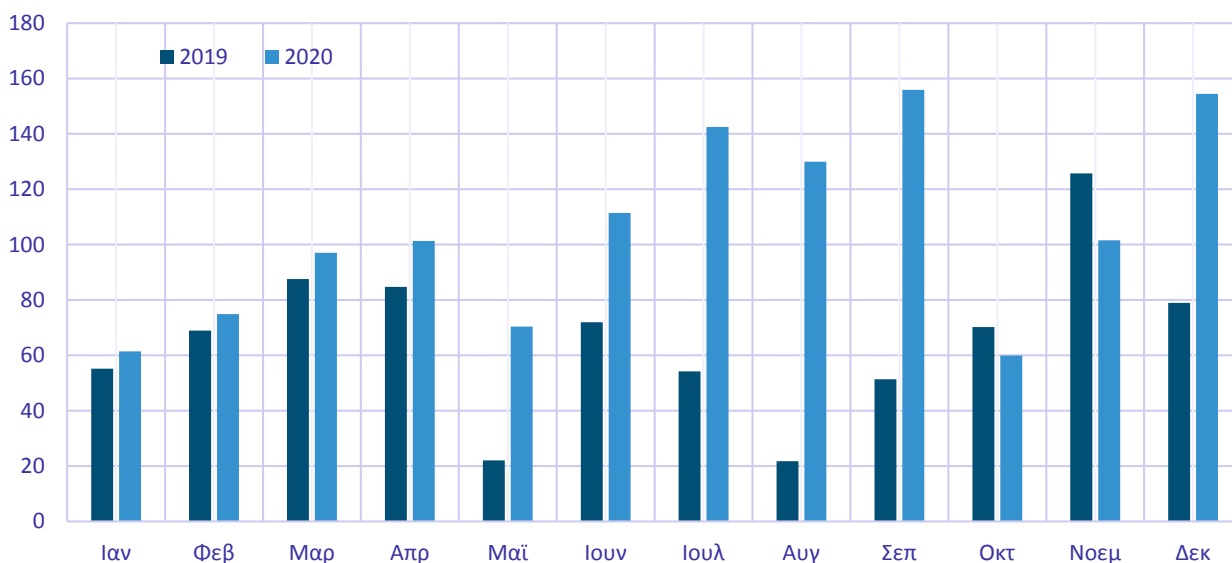
Γράφημα 10 Βάρος ανακυκλώσιμων υλικών

Φαίνεται ότι διαχρονικά έχει αυξηθεί ο αριθμός των ανακυκλώσιμων υλικών. Ειδικότερα, από το 2014 έως το 2020, η αύξηση των ανακυκλώσιμων υλικών είναι της τάξεως του 38%. Ωστόσο, είναι ακόμα σχετικά χαμηλά τα ποσοστά ανακύκλωσης στην περιοχή και για αυτό τον λόγο θα πρέπει ο Δήμος να εντείνει τις προσπάθειες αύξησης της ανακύκλωσης και την ενεργοποίηση των πολιτών, ως προς αυτήν την κατεύθυνση.

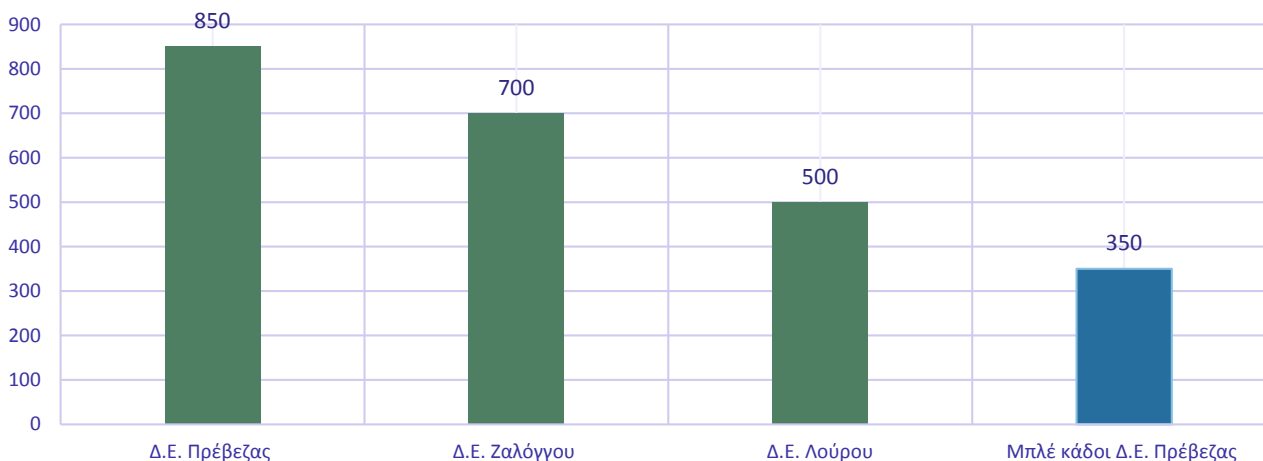
Εξετάζοντας ειδικότερα, τη συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών κατά τα έτη 2019 και 2020, φαίνεται ότι έχει αυξηθεί ποσοστό ανακύκλωσης κατά το έτος 2020 έναντι του 2019 κατά 60%. Η αύξηση αυτή οφείλεται στα πολύ χαμηλά ποσοστά ανακύκλωσης κατά τους μήνες Μάιος –Σεπτέμβριος 2019. Αντίθετα στο 2020 σημειώνεται αύξηση της ανακύκλωσης σε όλους τους μήνες του έτους.

Γράφημα 11 Βάρος ανακυκλώσιμων υλικών, ανά μήνα

Για την ομαλή συλλογή των απορριμμάτων, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει 350 κάδους ανακύκλωσης στη Δ.Ε Πρέβεζας και συνολικά 2020 πράσινους κάδους σε όλο τον Δήμο. Ο διαχωρισμός των πράσινων κάδων ανα Δημοτική Ενότητα παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα. Αξίζει να επισημανθεί ότι μπλε κλάδοι ανακύκλωσης εντοπίζονται μόνο στη Δημοτική Ενότητα της Πρέβεζας, ενώ οι Δημοτικές Ενότητες του Λούρου και του Ζαλόγγου δεν διαθέτουν κάδους ανακύκλωσης. Ως προς την ανάπτυξη της περιοχής σε περισσότερο πράσινη, φαίνεται ότι θα πρέπει να εγκατασταθούν τέτοιοι κάδοι σε όλη την έκταση του Δήμου.

Γράφημα 12 Αριθμός κάδων Δήμος Πρέβεζας.

5.2.7.2 Υφιστάμενες Υποδομές και Προσωπικό

Σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου, η υπηρεσία αποκομιδής διαθέτει συνολικά 13 απορριματοφόρα (Α/Φ) για τη συλλογή των σύμμεικτων αποβλήτων, 4 φορτηγά και 2 φορτωτές. Επιπλέον, η Υπηρεσία Καθαριότητας του Δήμου Πρέβεζας έχει και 2 καδοπλυντήρια για τον καθαρισμό των κάδων. Σύμφωνα με στοιχεία της Διεύθυνσης Καθαριότητας του Δήμου, το συνολικά και πραγματικά απασχολούμενο προσωπικό στις εργασίες διαχείρισης (συλλογής

και μεταφοράς) των δημοτικών αποβλήτων στην εν λόγω Διεύθυνση ανέρχεται σε 31 εργαζόμενους, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 9 Συνολικά απασχολούμενο προσωπικό Δ. Πρέβεζας στη Διεύθυνση Καθαριότητας

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Οδηγοί Απορριματοφόρου	7
Οδηγοί Φορτηγού	2
Χειριστές μηχανημάτων	2
Χειριστής Μπίγας	1
Εργάτες Καθαριότητας	11
Οδοκαθαριστές	8
ΣΥΝΟΛΟ	31

5.2.7.3 Υφιστάμενες δράσεις συλλογής λοιπών αποβλήτων

Στο Δήμο Πρέβεζας, εκτός από τη συλλογή των σύμμεικτων αστικών αποβλήτων από τους πράσινους κάδους, υλοποιούνται οι ακόλουθες δράσεις χωριστής συλλογής των Α.Σ.Α. σε συνεργασία με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και ιδιώτες ή κοινωνικούς φορείς:

Ανακύκλωση συσκευασιών (Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε.): Ο Δήμος Πρέβεζας έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης - Ανακύκλωσης Α.Ε. (Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε.) για την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλο).

Ξεχωριστή συλλογή Γυαλιού: Έχουν τοποθετηθεί σε κεντρικά σημεία του Δήμου (πλατείες), ειδικοί κάδοι για την ξεχωριστή συλλογή και ανακύκλωση του γυαλιού σε συνεργασία με την Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε. Ειδικότερα για το γυαλί, η συλλογή του ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2015.

Α.Η.Η.Ε.: Στο Δήμο Πρέβεζας, δραστηριοποιούνται δύο συστήματα ανακύκλωσης Α.Η.Η.Ε. μέσω συμβάσεων με την Ανακύκλωση Συσκευών ΑΕ και τη Φωτοκύκλωση ΑΕ.

Ανακύκλωση φορητών ηλεκτρικών στηλών και λαμπτήρων (ΑΦΗΣ Α.Ε.): Στο Δήμο Πρέβεζας υλοποιείται πρόγραμμα συλλογής των αποβλήτων φορητών ηλεκτρικών στηλών στον μέσω της σύμβασης εταιρίας ΑΦΗΣ Α.Ε. απευθείας με επιχειρήσεις – εμπορικά καταστήματα που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον.

Διαχείριση Βιοαποβλήτων: Για τη διαχείριση των βιοαποβλήτων στο Δήμο Πρέβεζας δεν έχει εγκατασταθεί κάποιο πρόγραμμα χωριστής συλλογής με εξαίρεση την εκτροπή που πραγματοποιείται σε αγροτικές περιοχές με σκοπό τη σίτιση των ζώων ή την επιτόπια κομποστοποίηση.

Ογκώδη- Αδρανή Γίνεται ξεχωριστή συλλογή των ογκωδών και αδρανών αποβλήτων του Δήμου. Ωστόσο για τη διαχείριση των ογκωδών αποβλήτων στο Δήμο Πρέβεζας δεν υφίσταται κάποιο οργανωμένο σύστημα συλλογής και μετέπειτα επεξεργασίας τους.

Πράσινα: Γίνεται ξεχωριστή συλλογή μέρους των πράσινων αποβλήτων του Δήμου. Ωστόσο για τη διαχείριση των πράσινων αποβλήτων στο Δήμο Πρέβεζας δεν υφίσταται κάποιο

οργανωμένο σύστημα επεξεργασίας τους. Τα πράσινα που συλλέγονται διατίθενται ανεξέλεγκτα.

Επικίνδυνα Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων (ΕΥΑΜ): Στο Δήμο Πρέβεζας γίνεται συλλογή των επικινδύνων στερεών απόβλητων του Γενικού Νοσοκομείου με σύμβαση με ιδιωτική εταιρεία.

Βιομηχανικά και Εμπορικά Απόβλητα Συσκευασιών (ΒΕΑΣ): Τα βιομηχανικά και εμπορικά απόβλητα συσκευασιών (ΒΕΑΣ) και λοιπά ανακτηθέντα υλικά που είναι καταγεγραμμένα σε εθνικό επίπεδο και αντιστοιχούν αναλογικά στο Δήμο Πρέβεζας, οδηγούνται είτε στο ΚΔΑΥ Ιωαννίνων είτε απευθείας σε ιδιώτες ανακυκλωτές.

5.2.8 Κοινόχρηστοι χώροι αστικού πρασίνου

Οι ελεύθεροι χώροι έχουν περισσότερο προκύψει ως τμήματα του αστικού ιστού μη αξιοποιήσιμα ή ως υπολείμματα του κυκλοφοριακού δικτύου, παρά επιλεχθεί και σχεδιαστεί μετά από συνολική εξέταση του δυναμικού της πόλης.

Σε ό,τι αφορά στις πλατείες της πόλης, η κυριότερη είναι η πλατεία Ανδρούτσου, στην παραλία της πόλης, στα όρια του ιστορικού κέντρου. Στον πεζόδρομο της παραλίας βρίσκεται επίσης η πλατεία Ελευθερίας, περισσότερο με τη μορφή φυτεμένης κυκλικής νησίδας, καθώς και ακόμη μια στο τέλος αυτού. Μέσα στο ιστορικό κέντρο βρίσκεται επίσης η πλατεία Σεφέρη. Εκεί όπου εστιάζεται κυρίως το πρόβλημα είναι στις περιοχές κατοικίας, από όπου απουσιάζουν σχεδόν παντελώς, με τους κατά τόπους αύλειους χώρους σχολείων και εκκλησιών να παραλαμβάνουν τη χρήση πλατείας. Σχετικά με μεγάλης έκτασης χώρους πρασίνου, αποτυπώνεται ένας πυρήνας στο νότιο τμήμα της πόλης, που περιλαμβάνει το πάρκο της Κυανής Ακτής, μαζί με το παραλιακό τμήμα, μέχρι και το κηποθέατρο της πόλης και την παιδική χαρά, και δίπλα από το στρατόπεδο Σολωμού.

Εντός του οικισμού, στην περιοχή Ματζίρικα έχει διαμορφωθεί σε μικρό πάρκο το παλιό «Πυροβολικό», ενώ στο βόρειο τμήμα της πόλης, στα όρια του οικισμού υπάρχει μια ακόμη έκταση πρασίνου, στην οποία υπάρχει και παιδική χαρά, ενώ γειτνιάζει και με μια μικρή αθλητική εγκατάσταση. Περιμετρικά του οικισμού, έχει διαμορφωθεί σε πεζόδρομο – ποδηλατόδρομο η παλιά τάφος της πόλης, η οποία έχει παραλάβει υψηλή φύτευση. Αξιόλογο τμήμα του δημόσιου χώρου αποτελούν τα ιστορικά κάστρα της πόλης, που βρίσκονται σε διάφορες θέσεις του αστικού ιστού της. Η λειτουργία εν τούτοις στρατοπέδων σε δύο από τα κάστρα (στρατόπεδο Δούκα στο κάστρο Αγίου Ανδρέα, στρατόπεδο Αθανασιάδη στο κάστρο Αγίου Γεωργίου) όπως και σε θέση όπου βρισκόταν το πρώτο κάστρο της πόλης (στρατόπεδο Σολωμού στην Μπούκα) απέκλεισε την ουσιαστική ένταξη των χώρων αυτών στον ιστό της πόλης – σήμερα τα τρία στρατόπεδα παραμένουν ανενεργά. Η ενεργοποίηση των ιστορικών

αυτών συνόλων είναι απαραίτητη ώστε να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στο δημόσιο βίο της πόλης, βελτιώνοντας σημαντικά την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος¹⁹.

Πρέπει να σημειωθεί ότι εντός του επόμενου διαστήματος αναμένεται να ολοκληρωθεί η ανάπλαση του Πάρκου Δημοκρατίας στην περιοχή των Λευκαδίτικων (που γειτνιάζει με το δημοτικό Στάδιο) και περιβάλλεται από τις οδούς Επτανήσου, Κίτσου Τζαβέλα και Μασσαλίας. Το Πάρκο Δημοκρατίας σε συνδυασμό με το Δημοτικό στάδιο θα δημιουργήσουν ένα μεγάλο πνεύμονα αθλητισμού και αναψυχής για την ευρύτερη περιοχή. Η μελέτη για την «ανάπλαση του πάρκου Δημοκρατίας» στα Λευκαδίτικα συνολικού προϋπολογισμού 350.000 ευρώ έγινε από τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου Πρέβεζας και χρηματοδοτήθηκε από πρόγραμμα του Πράσινου Ταμείου. Η έκτασή του πάρκου είναι περίπου 6.340,00 τ.μ. και ο χώρος στο εσωτερικό του διαθέτει διαδρόμους από απόλυτα οικολογικά και βιοκλιματικά υλικά (κεραμικό σταθεροποιημένο δάπεδο) προς αποφυγή χρήσης μπετόν, για να μπορεί να είναι επισκέψιμος από τους δημότες (ειδικά κατά τους χειμερινούς μήνες).

5.2.9 Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς

Ο Δήμος Πρέβεζας και ειδικότερα η πόλη της Πρέβεζας, γνώρισε τα τελευταία χρόνια έντονα το φαινόμενο της εγκατάλειψης ζώων. Ο Δήμος Πρέβεζας πάντα με γνώμονα την αγάπη και τη φροντίδα των αδέσποτων ζώων φροντίζει να ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες που προκύπτουν κάθε φορά. Διαθέτει και συντηρεί σημείο σίτισης αδέσποτων ζώων στην περιοχή Νεοχώρι Πρέβεζας. Υπάρχουν σημεία σίτισης, καθώς και ειδικά κλουβιά για περιπτώσεις εμφάνισης επιθετικής συμπεριφοράς από ζώα. Υπάρχει σύμβαση με κτηνίατρο ο οποίος φροντίζει και περιθάλπει τα αδέσποτα ζώα και σύμβαση με ιδιώτη ο οποίος φυλάει το χώρο και τα περιποιείται.

Το Ιανουάριο 2021 η υπηρεσιακή γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών υπέγραψε την ένταξη στο πρόγραμμα "Φιλόδημος II" του έργου "Κατασκευή και εξοπλισμός εγκαταστάσεων καταφυγίου αδέσποτων ζώων συντροφιάς Δήμου Πρέβεζας" συνολικού προϋπολογισμού 438.000,00 € με φορέα υλοποίησης τον Δήμο Πρέβεζας. Η πρόταση κατατέθηκε από τις υπηρεσίες του Δήμου, οι ίδιοι πόροι που θα δαπανηθούν ανέρχονται στις 66.000,00 ευρώ, ενώ η απόφαση έχει ισχύ έως την 31η Δεκεμβρίου 2022. Το καταφύγιο θα κατασκευαστεί στο Νεοχώρι στη θέση του παλιού, ενώ οι προδιαγραφές του θα είναι υψηλές και θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων γραφείο διοίκησης και διαχείρισης, δημοτικό κτηνιατρείο, αίθουσα προσωπικού, αποθήκη τροφών και υλικού, αίθουσα διαμονής για τα φιλοξενούμενα ζώα και γενικότερα χώρους που θα διασφαλίζουν την υγιεινή και την προστασία των ζώων.

Τέλος, δείχνοντας ιδιαίτερη ευαισθησία πάνω στο ζήτημα αυτό, συνεχίζεται η δυνατότητα υιοθεσίας αδέσποτων ζώων από κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη που επιθυμεί και μπορεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα τους, με διαδικασίες που ορίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

---

¹⁹ Τάγκα Ν. (2019) Δημιουργία χώρων πρασίνου και πολιτιστικών διαδρομών: Η περίπτωση της Πρέβεζας

6 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ

6.1 Πολιτισμός

6.1.1 Ιστορικό και Πολιτιστικό Απόθεμα – Υποδομές

Ο Δήμος Πρέβεζας περιλαμβάνει πολύτιμους θησαυρούς, κληρονομιά του σπουδαίου ιστορικού και πολιτιστικού της παρελθόντος. Η περιοχή έχει μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που περιλαμβάνει σημαντικούς αρχαιολογικούς τόπους (Αρχαία Νικόπολη, Αρχαία Κασσώπη, Ελάτρεια κλπ.) πολλά βυζαντινά και μετά-βυζαντινά μνημεία, τα περισσότερα από τα οποία ναοί και μοναστήρια κτλ.

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει διάφορα αξιοθέατα και υποδομές πολιτισμού, τα σημαντικότερα από τα οποία παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 10 Υποδομές, Χώροι και Αξιοθέατα Δήμου Πρέβεζας

Πολιτιστική Υποδομή και Δραστηριότητες					
		Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
Κάστρα	Κάστρο Αγίου Ανδρέα	1	1		
	Κάστρο Αγίου Γεωργίου	1	1		
	Κάστρο Παντοκράτορα	1	1		
	Φρούριο της Μπούκας (θέση)	1	1		
	Φρούριο Λασκάρας	1	1		
	Κάστρο των Ριζών	1	1		
Αρχαιολογικοί Χώροι	Ελάτρεια		1		
	Νικόπολη		1		
	Κασσώπη			1	
Μουσεία	Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης	1	1		
	Λαογραφικό Μουσείο ΓΚΟΥΡΑ	1			
	Οικία Αθανασιάδη	1	1		
	Λαογραφικό Μουσείο τοπικής κοινότητας Καμαρίνας	1			
	Ιδιωτική Πινακοθήκη Λέανδρος Σπαρτιώτης	1	1		
	Υπαίθριο Εθνογραφικό Μουσείο Φλάμπουρων – Στάνες Σαρακατσαναίων	1			
	Λαογραφικό Μουσείο Συρρακιωτών Πρέβεζας	1	1		
	Δημοτικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας	1	1		
Μνημεία Σύγχρονου Πολιτισμού	Μνημείο Ζαλόγγου			1	
	Μνημείο Κώστα Καρυωτάκη		1		
	Μνημείο Εθνικής Αντίστασης		1		
	Μνημείο για τους πεσόντες στους πολέμους 1912-1940		1		
Πολιτιστικά Κέντρα	"ΘΑΣΙΣ"	1			
	"ΘΕΟΦΑΝΕΙΟΣ"	1			

	Πολιτιστικά Κέντρα Σινώπης και Σαμφούντας	2			
Δημοτικές Βιβλιοθήκες		1	1		
Φιλαρμονική		1	1		
ΔΗΠΕΘΕ					
Κινηματογράφοι	Χειμερινός	2	2		
	Θερινός		1		
Σχολές Χορού		3	2		1
Εργαστήρι Τέχνης		3	3		
Ωδεία		1	1		

Δεδομένου ό,τι κάθε Δημοτική Ενότητα και Τοπική Ενότητα διαθέτει μία μακρόχρονη ιστορία και έναν μεγάλο πολιτιστικό πλούτο, παρακάτω επιχειρείται μία επισκόπηση του ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος ανά Δημοτική Ενότητα.

6.1.1.1 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Τοπική Ιστορία

Η ιστορία της Πρέβεζας ξεκινά στα τέλη του 13ου αιώνα οπότε έχουμε και την πρώτη αναφορά του ονόματος στο Χρονικό του Μορέως. Η μεσαιωνική Πρέβεζα υπήρξε αδιαμφισβήτητα συνέχεια της αρχαίας Νικόπολης. Ως προς την προέλευση του ονόματος αυτό συσχετίζεται είτε με το Ιταλικό Prevesione (προμήθεια) εξαιτίας του στρατηγικού χαρακτήρα της θέσης της πόλης, είτε με το σλαβικό Perevoz (πέρασμα, διάβαση) στοιχείο που συνδέεται επίσης με το κείμενο της γεωγραφικής της θέσης ως σημείο ελέγχου του περάσματος προς το Ιόνιο και τον Αμβρακικό. Ήταν ακριβώς η θέση της αυτή που προσείλκυσε το ενδιαφέρον λογής κατακτητών και επιδρομών στο διάβα των αιώνων. Στο δεύτερο μισό του 15^{ου} αιώνα θα καταληφθεί από τους Οθωμανούς στα χρόνια του σουλτάνου Βαγιαζήτ. Στα χρόνια εκείνα ανάγεται και η πρώτη οχύρωση της πόλης. Το 1684 θα περάσει στα χέρια των Ενετών όπου και θα παραμείνει έως το 1797 με ένα μικρό διάλειμμα μεταξύ των ετών 1701-1717 οπότε και τελεί υπό Οθωμανική κατοχή. Το 1798 ο Αλή πασάς των Ιωαννίνων, εξαπολύει μια αστραπιαία εκστρατεία σαρώνοντας στην κυριολεξία τα γαλλικά στρατεύματα στην μάχη της Νικόπολης και καταλαμβάνοντας την πόλη. Τα γεγονότα που ακολούθησαν αποτυπώθηκαν στη συλλογική μνήμη ως «Χαλασμός της Πρέβεζας» λόγω της έντασης και της βιαιότητας που επέδειξαν οι κατακτητές εις βάρος του άμαχου χριστιανικού πληθυσμού. Η μακρά περίοδος της οθωμανικής κυριαρχίας θα φθάσει στο τέλος της με την απελευθέρωση της πόλης από τον ελληνικό στρατό στις 21 Οκτωβρίου 1912.

Η πόλη ως εμπορικό σταυροδρόμι

Η κομβική θέση της πόλης θα την καταστήσει εμπορικό σταυροδρόμι αναδεικνύοντας την σε σημείο αναφοράς για την ευρύτερη περιοχή. Το δίκτυο των εμπορικών επαφών με την Ευρώπη καθιστά εφικτή την εξαγωγή κτηνοτροφικών και γεωργικών προϊόντων και την αντίστοιχη εισαγωγή βιοτεχνικών (φάρμακα, βιβλία, μέταλλα, χαρτικά, χρωστικές ουσίες). Ένας ακόμη τομέας που στήριζε την οικονομία της πόλης ήταν η αλιεία. Ο Άγγλος περιηγητής Leake που επισκέφθηκε την Πρέβεζα το έτος 1805 έκανε λόγο για 400 περίπου οικογένειες που

ασχολούνταν επαγγελματικά με την αλιεία. Παράλληλα με τις εμπορικές και αλιευτικές δραστηριότητες αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό και η καλλιέργεια της γης η οποία έλαβε οργανωμένο χαρακτήρα μετά την φύτευση του ελαιώνα από τους Ενετούς κατακτητές το έτος 1718 με άμεσο αντίκτυπο στο εμπορικό ισοζύγιο του λιμανιού της Πρέβεζας. Σύμφωνα με τις πηγές της εποχής οι εξαγωγές λαδιού έφθαναν έως την Τεργέστη και την Αυστρία και υπολογίζονταν περίπου σε 70 τόνους ετησίως. Η ακμή του εμπορικού λιμανιού θα αρχίσει να φθίνει σταδιακά, διαδικασία την οποία επιτάχυνε η ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και της Άρτας στον κορμό του ελληνικού κράτος κατά το έτος 1881.

Ορόσημο για την νεότερη ιστορία της πόλης μετά την ενσωμάτωση της στον εθνικό κορμό αποτέλεσε η άφιξη των προσφύγων η οποία με την σειρά της οδήγησε σε μια σειρά ανακατατάξεων σε δημογραφικό και οικονομικό επίπεδο. Νέοι οικισμοί αναδύονται και νέοι πληθυσμοί εγκαθίστανται και αφομοιώνονται σταδιακά, ενισχύοντας την δυναμική της πόλης και της ευρύτερης περιοχής της. Στα χρόνια του Β Παγκοσμίου Πολέμου η γερμανική αεροπορία θα προκαλέσει εκτεταμένες φθορές ενώ ο εμφύλιος πόλεμος που θα ακολουθήσει θα αφήσει το δικό του ιδιαίτερο στίγμα στην νεότερη ιστορία της πόλης.

Μνημεία, αξιοθέατα, καθώς και τυχόν ιδιαίτερη αρχιτεκτονική κληρονομιά

Οι διαδοχικές περιόδους εναλλαγής στην κυριαρχία μεταξύ Ενετών και Οθωμανών άφησαν αισθητό το αποτύπωμα τους τόσο στον τομέα της αρχιτεκτονικής όσο και της τοπικής παράδοσης. Σταυροδρόμι μεταξύ Ανατολής και Δύσης, η πόλη της Πρέβεζας αναδεικνύει στην διαχρονία αυτό τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της μέσα από τις πολλαπλές όψεις του μνημειακού της αποθέματος. Τόσο οι Οθωμανοί όσο και οι Ενετοί άφησαν το ιδιαίτερο στίγμα τους στον τομέα της οχυρωματικής σε μια προσπάθεια να προστατεύσουν τα συμφέροντα τους έναντι των βλέψεων του αντιπάλου. Τελευταίος στην σειρά διαδοχής ο διαβόητος Αλή πασάς των Ιωαννίνων, ο οποίος μετά τον «Χαλασμό της Πρέβεζας» έσπευσε να ενισχύσει τις υφιστάμενες οχυρωματικές υποδομές ανακαινίζοντας και επεκτείνοντας τις (Κάστρο Αγίου Γεωργίου, Κάστρο Αγίου Ανδρέα, Κάστρο Παντοκράτορα). Οι αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις είναι ορατές πέρα από τον τομέα της οχυρωματικής και σε εκείνον της πολεοδομίας με τους Ενετούς να ορίζουν το βασικό πολεοδομικό σχέδιο της πόλης στη βάση των προτύπων των ενετικών πόλεων, κοσμώντας την παράλληλα με μνημεία όπως ο πύργος του Ρολογιού στον προαύλιο χώρο του Μητροπολιτικού Ναού του Αγίου Χαραλάμπους,

Αντίστοιχες επιρροές διακρίνει κανείς τόσο στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική όσο και στην αγιογράφηση των εκκλησιών, στοιχεία που δικαιώνουν την θεωρία της γόνιμης συμπίεσης αισθητικών και καλλιτεχνικών ρευμάτων και παραδόσεων στο διάβα της ιστορίας.

Ανατρέχοντας στο μνημειακό απόθεμα του παρελθόντος θα μπορούσαμε να διακρίνουμε και να κατηγοριοποιήσουμε τα μνημεία τα οποία συναντά κανείς στην δημοτική ενότητα Πρεβέζης στις εξής υποενότητες βάσει της χρονικής περιόδου στην οποία ανάγονται:

Ρωμαϊκή περίοδος

Στην ρωμαϊκή περίοδο ανάγεται ένα σύνολο μνημείων τα οποία εντάσσονται στο οικιστικό πλέγμα της Νικόπολης η οποία ανοικοδομήθηκε το 31 π. Χ. σε ανάμνηση του θριάμβου του στην

ναυμαχία του Ακτίου ενάντια στον Μάρκο Αντώνιο και την Κλεοπάτρα, μια νίκη η οποία σηματοδοτεί την μετάβαση από την περίοδο των Εμφυλίων πολέμων στην περίοδο της Ρωμαϊκής Ειρήνης (Pax Romana). Στην περίοδο της ακμής της οπότε και αποτελούσε την πρωτεύουσα της Ηπείρου ο πληθυσμός της Νικόπολης έφθανε τους 300.000 κατοίκους. Με τρία λιμάνια τα οποία εξυπηρετούσαν τις ανάγκες του στόλου αλλά και την εμπορική δραστηριότητα εξελίσσεται σε μείζον εμπορικό κέντρο. Παράλληλα αποτελεί σημείο αναφοράς για την ευρύτερη περιοχή καθώς εκεί λόγω των Ακτίων, αγώνων που οργανώνονταν προς τιμήν του Άκτιου Απόλλωνα ο οποίος εθεωρείτο ότι χάρισε την νίκη στον Οκταβιανό Αύγουστο.

Τις ανάγκες των Ακτίων εξυπηρετούσε ένα ολοκληρωμένο συγκρότημα υποδομών που αποτελούταν από το **Στάδιο**, το **Γυμνάσιο**, τις **Θέρμες** το **Θέατρο** το **Ωδείο** τα οποία εντοπίζονται στην περιοχή που ήταν γνωστή ως εν Άλσει Προάστιον , σε μικρή απόσταση από τον λόφο στον οποίο ανεγέρθηκε το **Μνημείο του Οκταβιανού Αυγούστου** μετά το τέλος της ναυμαχίας.

Το **Στάδιο της Νικόπολης** είναι κτισμένο στις υπώρειες του ιερού λόφου του Απόλλωνα, νότια από το Μνημείο της νίκης, ανάμεσα στο Θέατρο και το Γυμνάσιο. Διαθέτει δυο σφενδόνες (ελλειψοειδείς απολήξεις) στο σημείο της αφετηρίας και του τερματισμού, σχεδιαστικός τύπος που παραπέμπει στη μετάβαση από το ελληνικό στάδιο στο ρωμαϊκό αμφιθέατρο. Οι εργασίες ανέγερσης του θα πρέπει να είχαν ολοκληρωθεί έως το έτος 27 π.Χ. οπότε και φιλοξένησε τους πρώτους αγώνες των Ακτίων. Το μήκος του υπολογίζεται στα 200 μέτρα και το πλάτος του στα 24 μέτρα.

Το **Γυμνάσιο**, χώρος προετοιμασίας των αθλητών που συμμετείχαν στα Άκτια, όπως άλλωστε δηλώνει και η ονομασία του, θα πρέπει να περιελάμβανε έναν υπαίθριο χώρο με περιμετρική στοά, σειρά δωματίων, παλαίστρα καθώς και τις απαραίτητες θέρμες (λουτρά)

Οι **Θέρμες** εντοπίζονται σε απόσταση 500 περίπου μέτρων νότια του Σταδίου στα δυτικά της ταφικής οδού που οδηγούσε προς το Προάστιο. Η περιοχή ήταν γνωστή κατά το παρελθόν με την ονομασία Μπεντένια. Το κτίριο συνδεόταν με το Υδραγωγείο της πόλης, μέσω διακλάδωσης που ξεκινούσε από τον κεντρικό αγωγό στα βορειοδυτικά της λοφοσειράς του Μιχαλιτσίου. Η ανέγερση του ανάγεται στην εποχή του αυτοκράτορα Ανδριανού (117-138 μ. Χ.)

Το **Θέατρο** βρίσκεται στις νότιες υπώρειες του ιερού λόφου του Απόλλωνα σε μικρή απόσταση από το Στάδιο. Συγκεντρώνει όλα εκείνα τα στοιχεία που το εντάσσουν στα ρωμαϊκού τύπου θέατρα. Έχοντας υποστεί εκτεταμένες φθορές στο πέρασμα του χρόνου καθώς αποτέλεσε σημείο οχύρωσης των γαλλικών στρατευμάτων κατά την διάρκεια της μάχης που προηγήθηκε του Χαλασμού της Πρέβεζας, με αντίστοιχη χρήση κατά την διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων, διατηρεί στις μέρες μας συγκεκριμένα στοιχεία ενδεικτικά της περιόδου στην οποία ανάγεται. Τα αναγνωρίσιμα σήμερα στοιχεία του θεάτρου είναι ο περιμετρικός αναλημματικός τοίχος, το σκηνικό οικοδόμημα, το ανώτερο τμήμα του κοίλου, τμήμα του προσκηνίου και της ορχήστρας , η δυτική πάροδος καθώς και το κάτω κοίλο που σώζει σειρά λίθινων εδωλίων. Στο χώρο εκτελούνται εργασίες αποκατάστασης και αναστήλωσης προκειμένου να καταστεί επισκέψιμο για το κοινό καθώς είναι ενταγμένο στο Δίκτυο της Πολιτιστικής Διαδρομής των

Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου από κοινού με εκείνα της Κασσώπης, της Δωδώνης και των Γιτάνων.

Το Ωδείο αποτελεί το μόνο σωζόμενο οικοδόμημα της Αγοράς (Forum) της ρωμαϊκής Νικόπολης η οποία εντοπίζεται βόρεια της διασταύρωσης των δυο κύριων οδικών αρτηριών της πόλης, του *cardo maximus* και του *decumanus maximus*. Το Ωδείο με χωρητικότητα περίπου 1600 θεατών προοριζόταν κυρίως για μουσικές εκδηλώσεις, συνελεύσεις δημόσιου χαρακτήρα και θεατρικές παραστάσεις, καθώς πίσω από την πρόσοψη του προσκηνίου υπάρχει υποδομή για την τοποθέτηση αυλαίας.

Το **Μνημείο ή Τρόπαιο της νίκης του Αυγούστου** είναι στημένο στο σημείο από όπου παρακολουθούσε την εξέλιξη της ναυμαχίας ο Οκταβιανός. Αναπτύσσεται σε δυο άνδρα (οριζόντια επιφάνεια που δημιουργείται επάνω σε πλαγιά βουνού για να κτιστεί επάνω του οικοδόμημα). Στο κάτω άνδρα είχαν αναρτηθεί 36 χάλκινα έμβολα από τα καταληφθέντα πλοία του στόλου του Αντώνιου και της Κλεοπάτρας. Στο επάνω άνδρα βρίσκεται βωμός ο οποίος ήταν αφιερωμένος στο θεό Απόλλωνα, προστάτη του Οκταβιανού. Ο βωμός ήταν πλούσια διακοσμημένος με ανάγλυφες παραστάσεις οι οποίες απεικόνιζαν τον θρίαμβο του Αυγούστου στην Ρώμη καθώς επίσης και παραστάσεις όπλων και εξαρτημάτων πλοίων.

Την πόλη περιέτρεχε τείχος έκτασης 5 περίπου χιλιομέτρων το οποίο είχε χαρακτήρα περισσότερο αισθητικό και διακοσμητικό και λιγότερο αμυντικό. Το τμήμα εκείνο των **τειχών** τα οποία συναντά κανείς κατά μήκος της εθνικής οδού ανάγεται στους βυζαντινούς χρόνους οπότε και η πόλη περιορίζεται σε μια αμυντική περίμετρο 1,5 χιλιομέτρων σε μια προσπάθεια να αμυνθεί έναντι των επιδρομών οι οποίοι λυμάνονται την περιοχή. Στη μεταβατικά αυτή περίοδο το κέντρο βάρους μετατοπίζεται χωρικά και συμβολικά από το Προάστειο στο χώρο εντός των τειχών με εστιακό σημείο το σύνολο των **Παλαιοχριστιανικών βασιλικών** (βασιλική Αλκίσωνος, βασιλική Δουμετίου, βασιλική Δ) και τον Οίκο του Εκδίκου Γεωργίου γνωστού στους ντόπιους με την ονομασία «Βασιλόσπιτο».

Η Βασιλική Αλκίσωνος οικοδομείται στα μέσα του 6ου αιώνα με άφθονο υλικό από τους ρωμαϊκούς χρόνους (*spolia*) και επισκευάζεται αργότερα από τους επισκόπους Αλκίσωνα, Δουμέτιο και Ιωάννη. Αποτελούσε τον επιβλητικό μητροπολιτικό ναό και το κέντρο της θρησκευτικής και κοινωνικής ζωής της πόλης. Εκτός από τα πέντε κλίτη, διέθετε και βαπτιστήριο ενώ στα προσκτίσματα του στεγαζόταν και το επισκοπικό μέγαρο. Στο εσωτερικό του ναού βρέθηκε ψηφιδωτό με την αναθηματική επιγραφή του επισκόπου Αλκίσωνα.

Η Βασιλική Δ χρονολογείται στον 6ο αιώνα και έχει τρία κλίτη. Αποτελούσε πιθανόν τον κοιμητηριακό ναό που βρισκόταν εκτός της πόλης.

Η Βασιλική Δουμετίου οικοδομείται τον 6ο αιώνα από τον Δουμέτιο Α και αποπερατώνεται από τον Δουμέτιο Β. Είναι αφιερωμένη στον Άγιο Δημήτριο και έχει τρία κλίτη. Πίσω από τον επισκοπικό θρόνο διαμορφώνεται ένας κυκλικός διάδρομος για την κυκλοφορία των ιερέων κατά την διάρκεια της λειτουργίας. Όλοι οι χώροι του ναού φέρουν μαρμαροθετήματα και ψηφιδωτά εξαιρετικής τέχνης

Ο οίκος του εκδίκου Γεωργίου δεσπόζει στον βορειοανατολικό τομέα της πόλης με θέα προς το Προάστειο και τον Αμβρακικό κόλπο. Πρόκειται για μια μεγάλη αστική οικία (domus) η οποία αναπτύσσεται στο φυσικό ανάγλυφο του εδάφους και περιβάλλεται από τέσσερις δρόμους καταλαμβάνοντας την έκταση μιας ολόκληρης οικοδομικής νησίδας.

Ένα σύνολο ευρημάτων τα οποία ανάγονται τόσο στους ρωμαϊκούς όσο και στους παλαιοχριστιανικούς χρόνους εκτίθενται στο **Μουσείο της Νικόπολης** το οποίο βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την είσοδο της πόλης. Η κατασκευή του κτιρίου ολοκληρώθηκε το 2006 ενώ το καλοκαίρι του 2009, στο πλαίσιο του έργου «Εξοπλισμός-Έκθεση Νέου Μουσείου Νικόπολης», που χρηματοδοτήθηκε από το ΠΕΠ Ηπείρου του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, ολοκληρώθηκε η έκθεση των αρχαιοτήτων στο νέο Μουσείο.

Ενετοκρατία

Στην μακρά πορεία της ιστορίας της η Πρέβεζα γνώρισε διαδοχικές εναλλαγές ως προς το κυριαρχικό καθεστώς με τους Ενετούς να διαδέχονται τους Οθωμανούς έως την κατάρρευση της Ενετικής Δημοκρατίας. Στο διάστημα αυτό εντοπίζουμε δυο περιόδους, εκείνη της Α Ενετοκρατίας (1684-1701) και εκείνη της Β Ενετοκρατίας (1717-1797). Η δεύτερη περίοδος χαρακτηρίζεται ως εποχή ακμής για την Πρέβεζα η οποία αντανakλά στο επίπεδο των οχυρωματικών έργων αλλά και των εκκλησιαστικών και κοσμικών μνημείων. Ορισμένα από αυτά στέκουν ακόμη και σήμερα μάρτυρες άφευστοι μιας εποχής που η πόλη-λιμάνι άκμαζε. Ανάμεσα τους ξεχωρίζει ο μητροπολιτικός ναός του Αγίου Χαραλάμπους με τον Πύργο του Ρολογιού, ο ναός της Παναγίας των Ξένων και ο ναός του Αγίου Αθανασίου.

Ναός Αγίου Χαραλάμπους. Κτισμένος στα τέλη του 19^{ου} αιώνα (1793) στη θέση παλαιότερου ναού που βρισκόταν στο ίδιο σημείο ο ναός του αγίου Χαραλάμπους σώζει τη μνήμη της θαυματουργικής επέμβασης του αγίου κατά την διάρκεια της επιδημίας πανώλης η οποία έπληξε την πόλη. Συνδυάζοντας την τοπική παράδοση με τις ενετικές επιρροές ξεχωρίζει για τους εξαιρετικούς πίνακες, έργο του Λευκαδίτη Σπυρίδωνα Γαζή, οι οποίοι καλύπτουν την οροφή και τους τοίχους αναπαριστώντας σκηνές από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Εξίσου εντυπωσιακό είναι και το ξυλόγλυπτο τέμπλο το οποίο φιλοτεχνήθηκε το έτος 1827 και επιχρυσώθηκε από τον Δημήτριο Παππά το έτος 1836. Οι εικόνες του τέμπλου χρονολογούνται στα 1793 με εξαίρεση την εφέστια εικόνα του πολιούχου η οποία είναι μεταγενέστερη (1804).

Ο Πύργος του Ρολογιού. Ο Βενετσιάνικος Πύργος του Ρολογιού της Πρέβεζας οικοδομήθηκε το 1792 με τις συνδρομές Πρεβεζάνων πολιτών όταν προβλεπτής στην πόλη ήταν ο Αλέξανδρος Σεμιτέκολο, όπως προκύπτει από εντοιχισμένη σε αυτόν μαρμαρίνη επιγραφή. Η πρώτη καμπάνα του ρολογιού από τους Canciani της Βενετίας το 1791 και τοποθετήθηκε στην κορυφή του Πύργου του Ρολογιού. Αφαιρέθηκε δε από τον Αλή Πασά περί το 1808 για να τοποθετηθεί στον πύργο της κεντρικής εισόδου του Κάστρου των Ιωαννίνων.

Ο Ναός της Παναγίας των Ξένων. Ο ναός αυτός συνδέθηκε με τους ξένους οι οποίοι προσέρχονταν προσκυνητές κατά την άφιξη τους στην πόλη είτε από το δρόμο της θάλασσας, είτε από το δρόμο της ξηράς. Με την πάροδο του χρόνου ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου ταυτίστηκε στη συλλογική συνείδηση με τους ξένους δίνοντας αυτό το προσωνύμιο.

Ο Ναός Αγίου Αθανασίου. Ο ναός του αγίου Αθανασίου ξεχωρίζει για την αρχιτεκτονική του (μονόχωρη βασιλική με κόγχη στα ανατολικά) ακολουθώντας ένα τύπο ιδιαίτερα διαδεδομένο στα Επτάνησα. Η κτίση του ναού ανάγεται στα χρόνια της Ενετοκρατίας ενώ οι αγιογραφίες του χρονολογούνται στα 1780.

Νεότεροι Χρόνοι

Η περίοδος που ακολουθεί μετά την διαδοχή των Ενετών και την βραχύχρονη διακυβέρνηση των Γάλλων χαρακτηρίζεται από την έντονη οχυρωματική δραστηριότητα η οποία ξεκινά την επαύριον της ανάληψης της εξουσίας από τον Αλή πασά. Σε μια προσπάθεια να περιφρουρήσει την ισχύ του έναντι του γαλλικού και του αγγλικού κινδύνου θα προχωρήσει σε μια σειρά επεμβάσεων στο οχυρωματικό δίκτυο, ενισχύοντας τις υφιστάμενες οχυρώσεις και ανεγείροντας νέα έργα. Στο δίκτυο αυτό των οχυρώσεων εντάσσονται τα κάστρα του Αγίου Γεωργίου, του Αγίου Ανδρέα καθώς και το Κάστρο του Παντοκράτορα.

Κάστρο Αγίου Γεωργίου. Το κάστρο του Αγίου Γεωργίου χτίστηκε από τον Αλή πασά στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Στο εσωτερικό του υπήρχε ναός προς τιμή του Αγίου Γεωργίου ο οποίος μετασκευάστηκε από τους Οθωμανούς για να χρησιμεύσει ως πυριτιδαποθήκη. Έχει επίμηκες σχήμα μήκους 200 μέτρων και πλάτους 75 μέτρων με δυο προμαχώνες στα άκρα της βόρειας πλευράς. Στο εσωτερικό των τειχών και των προμαχώνων αναπτύσσεται ένα σύστημα από καμάρες ενώ στο φρούριο αυτό στεγάζονταν και οι αποθήκες των πολεμοφοδίων.

Κάστρο Αγίου Ανδρέα. Η ιστορία και η αρχιτεκτονική του κάστρου του Αγίου Ανδρέα στα βόρεια της πόλης της Πρέβεζας αντανakλά, τρεις διαφορετικές περιόδους που οδήγησαν στην τελική διαμόρφωση του μέσα από διαδοχικές επεμβάσεις. Στην αρχική του μορφή θα σχεδιαστεί και θα ανεγερθεί από τους Οθωμανούς μέσα σε διάστημα 12 μηνών κατά τα έτη 1701-1702. Στην συνέχεια με την διαδοχή των Ενετών στην εξουσία, η αρχική του έκταση θα περιοριστεί στο μισό ενώ τέλος στη διάρκεια της διακυβέρνησης του Αλή πασά θα εκτελεστούν έργα ενίσχυσης των οχυρώσεων και βελτίωσης των προμαχώνων του κάστρου. Μετά την απελευθέρωση της πόλης το 1913 το κάστρο χρησιμοποιήθηκε ως χώρος εγκατάστασης στρατιωτικών μονάδων έως και την αποχώρηση της τελευταίας στρατιωτικής μονάδας, το Μάρτιο του 2005.

Κάστρο Παντοκράτορα. Το κάστρο του Παντοκράτορα κτίστηκε στις αρχές του 19ου αιώνα από τον Αλή Πασά βάσει σχεδίου του Γάλλου μηχανικού Yadocourt. Η θέση του εξυπηρετούσε τον απόλυτο έλεγχο της ναυσιπλοΐας της εισόδου του Αμβρακικού κόλπου. Το κυρίως τμήμα του οχυρού διαμορφώνεται σε σχεδόν κανονικό πεντάγωνο με ψηλά, περιμετρικά τείχη ενώ στην περίμετρο διατάσσονται θολωτοί χώροι που διαμορφώνουν στο κέντρο μια μεγάλη εσωτερική αυλή.

6.1.1.2 Δημοτική Ενότητα Λούρου

Τοπική Ιστορία

Η Δημοτική Ενότητα Λούρου πήρε το όνομα της από τον ομώνυμο οικισμό ο οποίος βρίσκεται στο μέσο της διαδρομής μεταξύ Άρτας και Πρέβεζας στο σημείο εκείνο όπου ενώνονται οι ορεινοί όγκοι της Βαλαώρας και του Ζαλόγγου. Η αρχική ονομασία του οικισμού φαίνεται πως ήταν Πύργος ενώ η μετονομασία του σύμφωνα με τον μητροπολίτη Άρτας Σεραφείμ Ξερόπουλο

θα λάβει χώρα κατά τον 16ο αιώνα οπότε και θα ονομαστεί Λούρος με τον όρο να συνιστά παραφθορά του ποταμού Ορορού. Μια λιγότερο λόγια προσέγγιση θέλει τον οικισμό να λαμβάνει το όνομα του από τις λυγιές, γνωστές στο τοπικό ιδίωμα και ως λούρες οι οποίες αφθονούσαν στην περιοχή, χρησιμεύοντας ως πρώτη ύλη για την κατασκευή πρόχειρων καταλυμάτων σε μικρή απόσταση από τον ποταμό Λούρο. Μια άλλη εκδοχή θέλει ένα μυλωνά ονόματι Λούρο ο οποίος διατηρούσε αλευρόμυλο κοντά στο ποτάμι να δίνει σε αυτό την ονομασία του. Γεγονός είναι ότι η πρώτη ιστορικά επιβεβαιωμένη αναφορά στο όνομα Λούρος εντοπίζεται στο περιηγητικό έργο του Εβλιά Τσελεμπί οπότε και μνημονεύεται ως τσιφλίκι ιδιοκτησίας ενός μπέη, την διαχείριση του οποίου είχε αναλάβει κεχαγιάς. Ο Τσελεμπί κάνει επίσης λόγο για την παρουσία μύλων καθώς και ενός έρημου φρουρίου στην περιοχή. Από την περίοδο εκείνη έως και τα μέσα του 18^{ου} αιώνα δεν έχουμε ιδιαίτερες αναφορές στην περιοχή παρά μόνο σε κάποια έγγραφα των προξένων της Άρτας και της Πρέβεζας που αφορούν στην δραστηριότητα της υλοτομίας.

Το 1779 θα κάνει την εμφάνιση του στην περιοχή ο Κοσμάς ο Αιτωλός και θα κηρύξει σε ένα ακροατήριο το οποίο έφθανε τις 6000 κάτω από ένα πλάτανο που φέρει ως τις μέρες μας το προσωνύμιο «πλάτανος του Κοσμά». Ο σπόρος του κηρύγματος του καρπίσει και θα οδηγήσει στη ίδρυση σχολείου ελληνικών γραμμάτων στο Λούρο το οποίο θα λάβει και οικονομική ενίσχυση από τον τούρκο κεχαγιά του Λούρου.

Το έτος 1797 θα περιέλθει στην δικαιοδοσία του Αλή Πασά των Ιωαννίνων ο οποίος θα πυρπολήσει τον οικισμό μαζί με τα γειτονικά χωριά υποχρεώνοντας τους κατοίκους να εργάζονται γι αυτόν μένοντας σε παραπήγματα κάτω από άθλιες συνθήκες γεγονός που οδήγησε στο θάνατο μεγάλο αριθμό κατοίκων. Ο Λούρος θα αποτελέσει και το ορμητήριο του Αλή πασά κατά την τρίτη εκστρατεία του ενάντια στους Σουλιώτες το έτος 1800. Στην διάρκεια των πρώτων μηνών της Επανάστασης οι κάτοικοι θα εξεγερθούν γεγονός που οδήγησε στην εκ νέου πυρπόληση του οικισμού τον Νοέμβριο του 1821. Ο Λούρος θα πυρποληθεί για μια ακόμη φορά από τους Οθωμανούς έπειτα από την αποτυχημένη εξέγερση του 1854 και οι κάτοικοι του θα εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Από το 1873 και έπειτα αρχίζουν σταδιακά να εγκαθίστανται νέοι κάτοικοι από τα γύρω χωριά αλλά και από την ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου. Η μακράιωνη περίοδος της δουλείας υπό τον οθωμανικό ζυγό θα φτάσει στο τέλος της με την είσοδο του ελληνικού στρατού στις 16 Οκτωβρίου 1912.

Πολιτισμός

Αρχαία Ελάτρεια

Η αρχαία Ελάτρεια αποτελεί μια από τις τέσσερις αποικίες των Ηλείων στο νομό Πρέβεζας η κτίση των οποίων ανάγεται στους ελληνιστικούς χρόνους (4ος αιώνας π. Χ.) Μαζί με τις Βατίες, την Πανδοσία και το Βουχέτιον θα αποτελέσει διαμετακομιστικό κέντρο της εποχής το οποίο υπηρετούσε τα εμπορικά συμφέροντα των νέων αποίκων, καθώς βρισκόταν κοντά στον ποταμό Λούρο κάτι που φυσικά διευκόλυνε τον έλεγχο των πλωτών εμπορικών οδών της περιοχής. Ένα από τα βασικά της πλεονεκτήματα του οικισμού ήταν η εντυπωσιακή οχύρωση, τόσο η φυσική, όσο και η τεχνητή. Τα τείχη που έχτισαν οι Ηλείοι έφταναν σε μήκος τα 1.690

μέτρα. Τμήμα τους σώζεται ως σήμερα. Οι ανασκαφές αποκάλυψαν ακόμα, αρχαία νεκροταφεία, λίθινα και χάλκινα εργαλεία, προτομές, νομίσματα και θεμέλια ακροπόλεων.

Η θέση της εντοπίζεται κοντά στο χωριό Παλαιορόφορο σε απόσταση 7 χιλιομέτρων από την κωμόπολη του Λούρου. Στη θέση αυτή εντοπίζονται σήμερα τμήματα αρχαίων τειχών καθώς και θεμέλια κτιρίων. Εικάζεται ότι η πόλη καταστράφηκε το έτος 167 π. Χ. από τους Ρωμαίους μαζί με τις υπόλοιπες πόλεις της ευρύτερης περιοχής, με την καταστροφή να λαμβάνει παραδειγματικό χαρακτήρα υπό μορφή αντιποίνων για την αντίσταση των ντόπιων στην ρωμαϊκή εισβολή.

Ναός Αγίου Βαρνάβα

Ο ναός του Αγίου Βαρνάβα βρίσκεται σε απόσταση 1 χιλιομέτρου ανατολικά του Λούρου, σε ένα δάσος από λεύκες, ιτιές και πλατάνια. Η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως αισθητικό αλσύλλιο. Σύμφωνα με σωζόμενες επιγραφές η ανέγερση του ναού ανάγεται στο έτος 1149 ενώ ως κτήτορας αναφέρεται ο Κωνσταντίνος Μάγιστρος Μανιάκης ενώ το 1833 θα λάβει χώρα η ανακαίνισή του από τον Κώστα Παπαχρήστο και τον γιό του Δημήτριο. Μια ιδιαιτερότητα σε ότι αφορά την αρχιτεκτονική του ναού σχετίζεται με το γεγονός ότι έχει υποστεί επίχωση κατά 1,5 μέτρο λόγω της εισροής των νερών του ποταμού Λούρου με αποτέλεσμα το δάπεδο του να βρίσκεται 3 σκαλοπάτια πιο χαμηλά από το έδαφος το οποίο καλύπτεται με πλάκες. Το άλσος γύρω από το ναό του αγίου Βαρνάβα έχει διαμορφωθεί κατάλληλα με την προσθήκη των αναγκαίων υποδομών (βρύσες, παιδική χαρά) ενώ αποτελεί ιδιαίτερα δημοφιλή χώρο περιπάτου και αναψυχής. Ένα ακόμη στοιχείο που προσδίδει στο ναό ιδιαίτερη αξία έχει να κάνει με το γεγονός ότι είναι ο μοναδικός ναός στην Ελλάδα ο οποίος τιμάται στο όνομα του αγίου Βαρνάβα, μαθητή του αποστόλου Παύλου ο οποίος κήρυξε το Ευαγγέλιο στην Κύπρο και θεωρείται ως ιδρυτής της πρώτης εκκλησίας εκεί.

Μονή Αβάσσου

Η Μονή Αβάσσου αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τον οικισμό του Άνω Κοτσανόπουλου. Ως κήτορες της μονής φέρονται τα μέλη της οικογένειας Αββασιώτη από την Οδησό της Ουκρανίας στην κατοχή των οποίων βρισκόταν εκτεταμένη έκταση περίξ της μονής. Η οικογένεια είναι αυτή που θα δώσει και το όνομα στη Μονή. Η ίδρυση και θεμελίωση της μονής ανάγεται στα μέσα του 18^{ου} αιώνα ενώ τεχνοτροπικά συγκεντρώνει τα κύρια χαρακτηριστικά της μεταβυζαντινής περιόδου (θολοσκέπαστη βασιλική, αγιογραφίες, μαρμάρινα αρχιτεκτονικά μέλη). Μεταξύ άλλων ξεχωρίζει για το ξυλόγλυπτο τέμπλο οι δεσποτικές εικόνες του οποίου είναι έργο του αγιογράφου Καρατζούλα και χρονολογούνται στα 1891 Το σύνολο των κτισμάτων που εντοπίζονται περιμετρικά της μονής είναι ενδεικτικά του κομβικού ρόλου που διαδραμάτιζε η μονή ως σημείο αναφοράς της κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ζωής. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον αναστηλωμένο νερόμυλο σε μικρή απόσταση από το χώρο της μονής. Η μονή έχει κηρυχθεί επίσημα ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο.

6.1.1.3 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Αρχαιότητα

Αρχαία Κασσώπη. Η Κασσώπη πολιτικό κέντρο του φύλου των Κασσωπαίων , ενός από τα τέσσερα πιο σημαντικά φύλα της αρχαίας Ηπείρου, όπως μνημονεύονται από τον Στράβωνα ιδρύθηκε με συνοικισμό κωμών κατά το πρώτο μισό του 4^{ου} αιώνα π. Χ. σε ευρύχωρο οροπέδιο στις νότιες πλαγιές του Ζαλόγγου με υψόμετρο 550-560 μέτρων. Από την στρατηγική αυτή θέση που κατείχε, δέσποζε στην πεδιάδα της Πρέβεζας καθιστώντας δυνατό τον έλεγχο τόσο των ακτών του Αμβρακικού κόλπου όσο και του Ιονίου πελάγους. Η αρχαία πόλη καταλαμβάνει έκταση 400 περίπου στρεμμάτων ενώ περικλείεται από τείχη η συνολική περίμετρος των οποίων φθάνει τα 3000 μέτρα. Το πολεοδομικό σχέδιο της Κασσώπης ανταποκρινόταν απόλυτα στις αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για την πόλη του 4^{ου} αιώνα π. Χ. όπως αυτές συνοψίζονται από τον φιλόσοφο Αριστοτέλη. Επικοινωνούσε εύκολα με όλη την περιοχή, ο προσανατολισμός εξασφάλιζε υγιείς συνθήκες διαβίωσης, διέθετε φυσικές πηγές και δεξαμενές νερού ενώ οι κατοικίες ήταν κτισμένες σε ευθείς δρόμους με κανονική διάταξη στη βάση του ιπποδάμειου συστήματος.

Νεότερα μνημεία

Μνημείο Ζαλόγγου. Το μνημείο βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την μονή του Αγίου Δημητρίου στον ομώνυμο βράχο, ανατολικά του χωριού Καμαρίνα στο σημείο όπου έλαβε χώρα η ηρωική θυσία των γυναικών του Σουλίου μετά την τρίτη εκστρατεία του Αλή πασά εναντίον των Σουλιωτών οπότε και υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την περιοχή χωρισμένοι σε τρεις ομάδες στις 16 Δεκεμβρίου 1803. Η τρίτη ομάδα εγκλωβίστηκε από τους Οθωμανούς διώκτες της κατά την υποχώρηση της στην περιοχή του Ζαλόγγου. 60 περίπου γυναίκες προτίμησαν τον θάνατο από την ατίμωση, θυσιάζοντας τα παιδιά τους και στην συνέχεια κρημνιζόμενες και οι ίδιες από την κορυφή του βράχου. Η μοναδική μαρτυρία σχετικά με το περιστατικό προέρχεται από τον αξιωματικό του Αλή πασά, Σουλεϊμάν αγά, αυτόπτη μάρτυρα του περιστατικού ο οποίος το διηγήθηκε στον εξισλαμισμένο Γάλλο μισθοφόρο Ιμπραήμ Μανσούρ Εφέντη και ο οποίος με την σειρά του το συμπεριέλαβε σε βιβλίο που κυκλοφόρησε στο Παρίσι το 1828.

Στον τόπο της θυσίας έχει ανεγερθεί μνημείο που απεικονίζει τον θρυλικό και μαρτυρικό χορό των γυναικών προς την αθανασία. Η ιδέα για την ανέγερση του μνημείου διατυπώθηκε για πρώτη φορά το 1950 ωστόσο θα μεσολαβήσουν έντεκα χρόνια έως την ολοκλήρωση και τα εγκαίνια του στις 11 Ιουνίου 1961, παρουσία των βασιλέων Παύλου και Φρειδερίκης. Τη γενική εποπτεία ανέλαβαν ο Γεώργιος Ζογγολόπουλος και ο Πάτροκλος Καραντινός, ενώ την τεχνική εφαρμογή, ύστερα από πρόταση των μελετητών, ο μαρμαροτεχνίτης Ελευθέριος Γυφτόπουλος. Η μεταλλική μακέτα του έργου βρίσκεται στο Προεδρικό Μέγαρο Αθηνών.

Μονή Ταξιάρχη. Σε απόσταση 200 μέτρων από το μνημείο του Ζαλόγγου βρίσκεται η Μονή Ταξιάρχη. Πρόκειται για μονόχωρο ναίσκο με πρόσθετο νάρθηκα στο δυτικό τμήμα του. Η ανέγερση του ανάγεται στα 1883 σε θέση παλαιότερου ναού, ωστόσο με την πάροδο των χρόνων εγκαταλείφθηκε, παραμένοντας σε κατάσταση ερήμωσης ως το 1975 οπότε και η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων ανέλαβε την αναστήλωση του. Η παράδοση συνδέει την ανέγερση του μοναστηριού με έναν βοσκό της περιοχής ονόματι Σάββα ο οποίος ανακάλυψε τυχαία καθώς έβοσκε το κοπάδι του την εικόνα του Ταξιάρχη την οποία και μετέφερε στον κοντινό οικισμό του Λούρου. Ωστόσο η εικόνα με τρόπο θαυματουργικό επέστρεψε στο σημείο

εύρεσης υποδεικνύοντας στον Σάββα το μέρος στο οποίο θα έπρεπε να οικοδομήσει ναό, όπως και έγινε, ενώ ο ίδιος έλαβε το μοναχικό σχήμα.

Μονή Αγίου Δημητρίου. Στους πρόποδες του όρους Ζάλλογο, κάτω από το μνημείο των Σουλιωτισσών βρίσκεται η μονή του Αγίου Δημητρίου. Αρχιτεκτονικά εντάσσεται στον τύπο της μονόχωρης βασιλικής με πολυγωνικό τρούλο. Ο χρόνος ανέγερσης της μονής δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια, κατά πάσα πιθανότητα όμως είναι μεταγενέστερος του 1800. Το εσωτερικό του καθολικού είναι κατάγραφο με αγιογραφίες του 1816, όπως μας πληροφορεί η επιγραφή που βρίσκεται πάνω από τη δυτική θύρα. Πρόκειται, μάλιστα, για έργο συντεχνίας ζωγράφων από την Κορύτιανη Κατσανοχωρίων. Μια τρίτη επιγραφή, στο πάνω μέρος της θύρας του περιβόλου της μονής, αναφέρει τη χρονολογία 27 Φεβρουαρίου 1831. Υπολογίζουμε λοιπόν ότι τότε πρέπει να κτίστηκαν και τα υπόλοιπα κτήρια της μονής (κελιά μοναχών, ξενώνες κλπ), τα οποία όμως έχουν υποστεί πολλές μεταγενέστερες επεμβάσεις.

Μονή Κοζύλης. Η μονή είναι κτισμένη στους πρόποδες του λόφου του Ζαλόγγου βορειοανατολικά του οικισμού Καμαρίνα και τιμάται στο όνομα της Κοίμησης της Θεοτόκου. Αποτελούσε την έδρα της ομώνυμης επισκοπής η οποία ιδρύθηκε στην περιοχή μετά την σταδιακή παρακμή της Νικόπολης, πριν από το έτος 1020. Με το πέρασμα του χρόνου η επισκοπή θα περιέλθει σταδιακά σε παρακμή ενώ στα χρόνια της Τουρκοκρατίας θα λησμονηθεί με τη μονή να σώζει το όνομα και την αίγλη της πάλαι ποτέ επισκοπής. Κατά το β μισό του 19ου αιώνα η μονή θα περιέλθει και αυτή σε παρακμή οπότε και θα προσαρτηθεί στην μονή Ζαλόγγου ως μετόχι. Το καθολικό ακολουθεί τον τύπο της μονόχωρης βασιλικής με νάρθηκα και χαμηλό πολυγωνικό τρούλο. Στην σημερινή μορφή του, χτίστηκε και αγιογραφήθηκε με έξοδα του Χρήστου Σκαμπέρη το 1785, σύμφωνα με επιγραφή στο υπέρθυρο, την οποία διάβασε το 1934 ο Χρήστος Σούλης. Στο εσωτερικό του σώζονται ελάχιστα λείψανα αγιογραφίας. Νοτιοδυτικά του ναού σώζονται ερείπια κτίσματος των βυζαντινών χρόνων ενώ στο βόρειο τμήμα του εφάπτεται τετράγωνη δεξαμενή. Παλαιότερα τη μονή περιέβαλε πυκνό δάσος δρυών, εντός του οποίου υπήρχε ναός του αγίου Παντελεήμονος. Για το δάσος αυτό ο ιστορικός Σεραφείμ ο Βυζάντιος, Μητροπολίτης Άρτης, γράφει: «Ουδείς τολμά ίνα κόψη μήτε κλάδον έξ αυτών, θεωρουμένων ως ιερών, και μάλιστα διηγούνται οι γέροντες ότι πολλοί τολμηταί έπαθον».

Μονή Λεκατσά. Η Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Λεκατσά είναι κτισμένη σε απόσταση 4 χιλιομέτρων βορειοδυτικά του χωριού Άνω Μυρσίνη. Η ίδρυση της ανάγεται στον 17ο αιώνα ενώ είναι αφιερωμένη στο Γενέσιο της Θεοτόκου. Η μονή ωστόσο γιορτάζει την Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος λόγω του προσωνυμίου Φανερωμένη που έχει αποδοθεί στην Παναγία εξαιτίας των πολλών θαυματουργών εμφανίσεων της. Το καθολικό της μονής ανήκει στον τύπο της μονόχωρης ξυλόστεγης βασιλικής. Κτίστηκε το 1744 και επισκευάστηκε το 1870 οπότε και η καμάρα του ναού θα αντικατασταθεί από ξύλινη στέγη. Στο νοτιοδυτικό άκρο του ναού υψώνεται κωδωνοστάσιο που ανήκει στον τύπο του διάτρητου τοιχώματος και το οποίο κτίστηκε το 1813. Στον ίδιο χώρο σώζονται επίσης άλλα τρία κτίρια του 19ου αιώνα τα οποία περιβάλλονται από μαντρότοιχο ενώ ο πυλώνας της μονής βρίσκεται στην ανατολική πλευρά. Κατά την διάρκεια των ετών 1998-2012 η Μονή ανακαινίστηκε και πραγματοποιήθηκαν εργασίες αναστήλωσης και αναπαλαίωσης.

Μονή Αγίας Πελαγίας. Η μονή Αγίας Πελαγίας βρίσκεται σε μικρή απόσταση νότια του οικισμού της Καστροσυκιάς σε μια πλαγιά που εκτείνεται κατά μήκος των παρυφών του οικισμού προς το Ιόνιο πέλαγος. Η μονή κτίστηκε κατά τον 17ο αιώνα και ανακαινίσθηκε δυο φορές μια το 1613 και μια το 1795 σύμφωνα με τις σωζόμενες επιγραφές. Ως έτος κατασκευής του λίθινου τέμπλου του καθολικού ορίζεται το 1856 σύμφωνα με χρονολογία που αναγράφεται στις εικόνες της Σταύρωσης και των Αγίων Αποστόλων. Το καθολικό της μονής ανήκει στον τύπο του τετρακίονιου σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού με πλάγιους χορούς. Τα κελιά της μονής που εντοπίζονται δυτικά του καθολικού διαμορφώνουν ένα ορθογώνιο κτίσμα με τρεις χώρους διαμονής. Από τα κτίρια που διατηρούνται σήμερα το παλαιότερο χρονολογημένο είναι ο πυλώνας με το τοξωτό θύρωμα, ο οποίος φέρει τη χαραγμένη στο επίχρισμα επιγραφή «Σ/Σ/ 1894». Η Μονή έχει κτιστεί στα ερείπια ρωμαϊκού κτιρίου, λείψανα του οποίου είναι εμφανή στον περίβολό της, ενώ πρόσφατα σε ένα από τα κελιά της αποκαλύφθηκε ψηφιδωτό δάπεδο ρωμαϊκών χρόνων.

Μονή Αγίων Αποστόλων Λιθαρίου. Στην αριστερή πλευρά της εθνικής οδού Πρέβεζας – Άρτας και σε απόσταση 1 χλμ. από την διακλάδωσή της προς την Νέα Σαμψούντα (17 χλμ. από την Πρέβεζα) – στην τοποθεσία «Λιθάρι» – βρίσκεται ένα από τα γνωστότερα μοναστήρια του νομού Πρεβέζης. Πρόκειται για την Μονή των Αγ. Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, περισσότερο γνωστή ως Μονή Λιθαρίου. Σύμφωνα με την τοπική παράδοση η μονή είναι κτισμένη στο σημείο όπου στάθηκε ο Απόστολος Παύλος, κατευθυνόμενος για την Νικόπολη και μίλησε σε όσους βρίσκονταν εκεί. Στην θέση αυτή που πήρε το προσωνύμιο «Λιθάρι» ανεγέρθηκε η εκκλησία των Αγίων Αποστόλων. Σε μια από τις περιόδους του στην περιοχή ο λόγιος μητροπολίτης Άρτας Σεραφείμ Ξενόπουλος κατόρθωσε να εντοπίσει το «Αγιολίθαρο» όπως το αποκαλούσαν χαρακτηριστικά οι κάτοικοι και στην συνέχεια το περιέφραξε κτίζοντας επάνω σε αυτό κουβούκλιο-εικονοστάσι το οποίο σώζεται έως σήμερα. Το γεγονός αυτό έλαβε χώρα το έτος 1867. Λίγα χρόνια αργότερα ωστόσο η μονή θα καταστραφεί από πυρκαγιά και θα ανακαινιστεί το έτος 1871 από τον μοναχό Ιγνάτιο Ζαμπέτη, ενώ το 1916 θα συγχωνευθεί με την μονή Ζαλόγγου. Κατά την διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου οι Γερμανοί θα πυρπολήσουν τα κελιά που βρίσκονταν στην δυτική πλευρά της μονής κοντά σε μια συστάδα κυπαρισσιών. Μια νέα εκκλησία θα κτιστεί το 1988 ενώ το 1995 θα ανακαινιστεί ο παλιός ναός. Αρχιτεκτονικά το καθολικό ανήκει στον τύπο της μονόκλιτης βασιλικής με ξύλινη στέγη και διακρίνεται σε πρόναο- κυρίως ναό και ιερό Βήμα. Ο φερώνυμος ναός εορτάζει στις 29 Ιουνίου με την συμμετοχή πλήθους προσκυνητών κι επισκεπτών από όλη την Ήπειρο.

6.1.2 Πολιτιστικοί Φορείς

Στον Δήμο Πρέβεζας δραστηριοποιούνται 27 Πολιτιστικοί Σύλλογοι, οι οποίοι παρουσιάζονται στον Πίνακα 11 παρακάτω:

Πίνακας 11 Κατάλογος Πολιτιστικών Συλλόγων Δήμου Πρέβεζας

Σύλλογοι	
1.	Χορωδία ΑΡΜΟΝΙΑ
2.	Ίδρυμα ΑΚΤΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΗ
3.	Σύνδεσμος Συρρακιωτών Πρέβεζας

4.	Σύλλογος Μικρασιατών και Ποντίων Πρέβεζας
5.	Μορφωτικός εκπολιτιστικός σύλλογος Ν. Σινώπης ΔΙΟΓΕΝΗΣ
6.	Εξωραϊστικός εκπολιτιστικός σύλλογος Ν. Σαμφούντας Η ΑΜΙΣΟΣ
7.	Χορευτικός Όμιλος Πρέβεζας
8.	Πολιτιστικός Σύλλογος Ωρωπού "ΤΟ ΖΑΛΟΓΓΟ
9.	Πολιτιστικός Σύλλογος Λούρου
10	Χορευτικός Σύλλογος Σκάλας Λούρου
11	Πολιτιστικός Σύλλογος Καναλίου
12	Σύλλογος Σαρακατσαναίων Ν. Πρέβεζας
13	Εργαστήρι Ελευθέρων Σπουδών χορού
14	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος "ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ
15	Πολιτιστικός Σύλλογος Παντοκράτορα
16	Δημοτική Βιβλιοθήκη Πρέβεζας
17	Δημοτικό Ωδείο Πρέβεζας
18	Πολιτιστικός Σύλλογος ΠΡΕΒΕΖΑ
19	φωτογραφική Λέσχη Πρέβεζας
20	Φιλαρμονική Πρέβεζας ΟΡΦΕΑΣ
21	Χορωδία ΗΧΟΧΡΩΜΑΤΑ
22	Θεατρικό Εργαστήρι Πρέβεζας
23	Σύλλογος Περί βιβλίου
24	Αερολέσχη Πρέβεζας
25	Κινηματογραφική Λέσχη Πρέβεζας
26	Θεατρική σκηνή Πρέβεζας
27	Κίνηση φίλων ποδηλάτου Πρέβεζας
28	Περιβαλλοντικός Σύλλογος Νεοχωρίου – Αγ.Τριάδας
29	Πολιτιστικός σύλλογος Μυτικά
30	Πολιτιστικός Σύλλογος Συρμούλας – Νικόπολη
31	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ -ΥΓΕΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΦΥΣΗ-ΘΕΣΗ)
32	Πολιτιστικός Σύλλογος Μιχαλιτσίου
33	Πολιτιστικός Σύλλογος Κρυσπηγής
34	Σύλλογος Γυναικών Λούρου
35	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Φλαμπούρων
36	Σύλλογος Γυναικών Χειμαδιού
37	Ελληνική Περιηγητική Λέσχη Πρέβεζας
38	Καρναβαλικό Κομιτατο Πρέβεζας
39	Άτυπη επιτροπή Καρναβάλι Γυναικών Πρέβεζας
40	Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία "Η Ελπίς "
41	Σύλλογος ΑΜΕΑ Πρέβεζας
42	Πολιτιστικός Σύλλογος Τρικάστρου

Πέραν τον πολιτιστικών συλλόγων, και ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει Τμήμα Παραδοσιακών Χορών από το 1984. Σκοπός της δημιουργίας του ήταν η συνέχιση και η διάδοση του πλούσιου λαϊκού πολιτισμού της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα. Το χορευτικό αποτελείται από δύο τμήματα. Συμμετέχουν περίπου 250 χορευτές ηλικίας 6-45 ετών. Παρουσιάζει χορούς από όλη την Ελλάδα δίνοντας έμφαση στους χορούς της Ηπείρου. Οι στολές είναι κατασκευασμένες από λαϊκούς τεχνίτες.

6.1.3 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στον Δήμο Πρέβεζας πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου διάφορες εκδηλώσεις και Φεστιβάλ. Στην Πρέβεζα διεξάγεται από το 2003 το Preveza Jazz Festival, την τελευταία εβδομάδα του Μάη. Στο φεστιβάλ συμμετέχουν καλλιτέχνες από ευρωπαϊκές χώρες καθώς και τοπικά σχήματα. Το φεστιβάλ διοργανώνεται υπό την αιγίδα των πρεσβειών και των ινστιτούτων των χωρών αυτών – αποκτώντας διεθνή χαρακτήρα.

Το «Διεθνές χορωδιακό φεστιβάλ». Το Χορωδιακό Φεστιβάλ Πρέβεζας καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1983 με πρωτοβουλία της χορωδίας "ARMONIA" Πρέβεζας, που σε συνεργασία με άλλους φορείς, αναλαμβάνει κάθε χρόνο και την διοργάνωσή του. Η προσπάθεια αυτή αποβλέπει στην καθιέρωση και εδραίωση του θεσμού με στόχο την προαγωγή της χορωδιακής μουσικής, την ανάπτυξη του Πνευματικού και Πολιτιστικού επιπέδου και την καλλιέργεια του μουσικού

αισθήματος.

Μια άλλη σημαντική εκδήλωση είναι η «Γιορτή της Σαρδέλας». Πρόκειται για την πιο παλιά γιορτή του Δήμου Πρέβεζας, ένα διήμερο λαϊκό πανηγύρι με γνήσιο Πρεβεζάνικο χρώμα, που πραγματοποιείται τον Αύγουστο. Στο διήμερο αυτό οι χιλιάδες ντόπιοι και ξένοι επισκέπτες γεύονται ψητή ντόπια σαρδέλα, πίνουν δωρεάν κρασί και διασκεδάζουν με τα μουσικοχορευτικά συγκροτήματα που πλαισιώνουν την εκδήλωση.

Το «Φεστιβάλ Πρέβεζας» συνέχεια των «Νικοπολείων», είναι κύκλος πολιτιστικών εκδηλώσεων που καλύπτει όλη σχεδόν τη χρονική διάρκεια του καλοκαιριού (Ιούλιο – Αύγουστο). Οι εκδηλώσεις αυτές έχουν γίνει θεσμός για και περιλαμβάνουν: μουσικά, χορευτικά, θεατρικά σχήματα, ερασιτεχνικά και επαγγελματικά, από την Ελλάδα και το εξωτερικό, που λειτουργούν σαν πόλος έλξης πάρα πολλών τουριστών. Παράλληλα με τις εκδηλώσεις πραγματοποιούνται εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και Λαϊκής Τέχνης. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στο Κηποθέατρο, Κάστρο Παντοκράτορα.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι ο Δήμος Πρέβεζας διοργανώνει εκδηλώσεις και κατά τη διάρκεια του Πάσχα και των Χριστουγέννων. Τα Χριστούγεννα στην Πρέβεζα από τις 20 Δεκεμβρίου έως τις 5 Ιανουαρίου στήνεται το Χριστουγεννιάτικο χωριό της Πρέβεζας, με πολλές εκδηλώσεις από νωρίς το πρωί μέχρι αργά το απόγευμα. Μικροί και μεγαλύτεροι σε ηλικία επισκέπτες, μπορούν να απολαύσουν συναυλίες με χριστουγεννιάτικες μελωδίες και τραγούδια από το Δημοτικό Ωδείο, και άλλες μουσικές σχολές και ωδεία, χορευτικές παραστάσεις από σχολές χορού, χριστουγεννιάτικα γλυκίσματα από το μάγειρα του χωριού, κληρώσεις με πλούσια δώρα, ζωγραφική προσώπου, κατασκευή χειροτεχνιών και πολλά άλλα δρώμενα, με τη συμμετοχή πολλών εθελοντών. Τα Μπότια της πρώτης Ανάστασης, το πρωί του Μ. Σαββάτου όπου κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης σπάζονται πήλινα κανάτια, σε όλο το ιστορικό κέντρο της πόλης, είναι

ένα έθιμο που συγκεντρώνει πιστούς και επισκέπτες τόσο από το Δήμο της Πρέβεζας όσο και από άλλες περιοχές.

Τέλος, στο πλαίσιο των γιορτών της Αποκριάς ο Δήμος διοργανώνει μια σειρά από εκδηλώσεις για όλες τις ηλικίες και σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες. Συμμετέχει ως συνδιοργανωτής στην πιο γνωστή στην Ήπειρο και πλέον και σε γείτονες Περιφέρειες, της Αιτωλοακαρνανίας και των Ιονίων Νήσων, την παρέλαση του Καρναβαλικού Κομιτάτου. Το καρναβαλικό Κομιτάτο Πρέβεζας συγκεντρώνει κάθε χρόνο χιλιάδες συμμετοχές καρναβαλιστών και εκατοντάδων θεατών δίνοντας στην πόλη μια έντονα εορταστική ατμόσφαιρα, το τελευταίο Σάββατο της Αποκριάς. Το Καρναβάλι των Γυναικών, από τις πλέον μακρόχρονες παραδοσιακές παρελάσεις της πόλης, δίνει τη δική του γιορτινή πινελιά, όπως και οι καρναβαλικές εκδηλώσεις στη ΔΕ Λούρου και Ζαλόγγου. Επιπλέον την ίδια περίοδο διοργανώνονται Αποκριάτικο Μασκέ Πάρτι με τη συμμετοχή Κλόουν, Ξυλοπόδαρου και μίμου.

Τα Κούλουμα την Καθαρή Δευτέρα σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες, προσελκύουν επισκέπτες από την ευρύτερη περιοχή όλης της Ηπείρου. Στην πόλη της Πρέβεζας εκείνη την ημέρα επικρατεί μια γιορτινή ατμόσφαιρα τόσο στην παραλία όσο και στο ιστορικό κέντρο της πόλης με ζωντανή μουσική, ενώ στην περιοχή του Παντοκράτορα διεξάγεται ο διαγωνισμός του Χαρταετού, με απονομή βραβείων στους 3 πρώτους και διπλώματα σε όλους τους συμμετέχοντες.

Άλλες εκδηλώσεις είναι τα Διογένεια στη Νέα Σινώπη τα Ζαλλόγεια, το Πανηγύρι στο Δ. Δ Καμαρίνας, το «Καλοκαίρι και Πολιτισμός» στο Κανάλι, οι Χορευτικές βραδιές στη Λυγιά, οι Πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου ΑΜΙΣΟΣ στη Ν Σαμφούντα, το Αντάμωμα στο Δ.Δ Εκκλησιών, το Παραδοσιακό πανηγύρι στο Δ.Δ Καναλιού και στο Δ. Δ Χειμαδιού. Άλλες πρόσθετες πολιτιστικές εκδηλώσεις παρουσιάζονται στον Πίνακα 12.

Πίνακας 12 Πρόσθετες πολιτιστικές εκδηλώσεις

	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
1	Σκακιστικές Ημερίδες Ανοιχτές σε Δημοτικά Σχολεία, Επιδείξεις Τεχνικής και Τουρνουά Σακακιού
2	Αγώνες Moto Cross στην Πιστά του “Κούκου”
3	Θεατρικές Παραστάσεις Κλασσικού & Μοντέρνου Ρεπερτορίου από τα τρία Θεατρικά Εργαστήρια της Πόλης
4	Παραστάσεις Παιδικού Θέατρου και Καραγκιόζη
5	ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΚΤΙΩΝ (ΔΙΑΠΛΟΥΣ, ΤΡΙΑΘΛΟ, ΛΕΜΒΟΔΡΟΜΙΕΣ ΚΤΛ)
6	Παρουσιάσεις της Δουλειάς των Τοπικών Συλλογών Γυμναστικής Χορού Και Χορωδιών
7	Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ Αρμονίας
8	Παρουσιάσεις της Δουλειάς των Τμημάτων Του Δημοτικού Ωδείου
9	Διμηνιαίες Εκδηλώσεις του Πανελλήνιου Δικτύου Δημοτικών Βιβλιοθηκών
10	Παρουσιάσεις της Δουλειάς των Περιβαλλοντικών Ομάδων της Α'Βάθμιας Εκπαίδευσης
11	Εκδηλώσεις -Δράσεις "Clean Up The Med"
12	Αναμεταδόσεις Όπερας από Παραστάσεις Μητροπολιτικών Ορχηστρών Αναγνωρισμένων Παγκοσμίου Φήμης

Φαίνεται ότι ο Δήμος Πρέβεζας, διοργανώνει μια σειρά από πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις, οι οποίες είναι υψηλής ποιότητας και αποτελούν πόλο έλξης των τουριστών αλλά συμβάλλουν και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων.

6.2 Αθλητισμός

Ο αθλητισμός είναι επίσης καθοριστικός παράγοντας στη διατήρηση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων του Δήμου Πρέβεζας. Στον Πίνακα 12, παρουσιάζονται οι αθλητικές εγκαταστάσεις στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πρέβεζας. Ο Δήμος διαθέτει 9 Γήπεδα, 5 κλειστά γυμναστήρια, 1 κολυμβητήριο και 1 εθνικό στάδιο και 7 άλλους αθλητικούς χώρους, ενώ διαθέτει και 36 αθλητικούς συλλόγους και οργανώσεις (Πίνακας 13).

Πίνακας 13 Αθλητικές Υποδομές

	Πλήθος	ΔΕ1	ΔΕ1	ΔΕ2	ΔΕ2	ΔΕ3
Γήπεδα	9	Μύτικα	Αϊ Θωμά	Ν. Σινώπης	Καναλιό υ	Λούρου
		Νικόπολις	Αρχάγγελου	Ν. Σαμφούντας		Ωρωπού
Κλειστά Γυμναστήρια	5	Δημ. Πρέβεζας	1ου Γυμν.	1ου Λ.Πρ.		
			2&3Γ.Πρ.	2ου Λυκ.Πρ		
Κολυμβητήρια	1	Δημ Πρέβεζας				
Εθνικά Στάδια	1	Δημ. Πρέβεζας				
Αθλητικά Κέντρα						
Λοιποί αθλητικοί Χώροι	7	Παντοκράτορα	Κολυμβητήριο	ΔΣ Λυγίας		Γυμν.Λο ύρου
		Υδραγωγείου	Πίστα Μ. Cross			
		Λευκαδίτικων				

Στο Δήμο διοργανώνονται και αρκετές Αθλητικές Εκδηλώσεις. Οι πιο σημαντικές εξ' αυτών είναι τα «Έν Νικοπόλει Άκτια», τα οποία πραγματοποιούνται από το 2012 στην Πρέβεζα, εντός του Σεπτεμβρίου. Οι αγώνες είναι αφιερωμένοι στην επέτειο της Ναυμαχίας του Ακτίου και περιλαμβάνουν κολυμβητικούς αγώνες, αγώνα δρόμου 10 χιλιομέτρων υπό την αιγίδα του ΣΕΓΑΣ, μαθητικούς αγώνες ενός χιλιομέτρου και τον μεγάλο αγώνα του Τρισάθλιου υπό την αιγίδα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Τριάθλου. Το Διεθνές Πρωτάθλημα Τένις «Preveza Cup», το οποίο πραγματοποιείται το καλοκαίρι (27 Ιουνίου- 5 Ιουλίου), στις εγκαταστάσεις τένις στο δημοτικό κολυμβητήριο της Πρέβεζας. Δεκάδες αθλητές από όλο τον κόσμο ηλικίες 12-18 ετών συμμετέχουν στο τουρνουά και αγωνίζονται για μια θέση στην παγκόσμια κατάταξη τένις.

Τέλος, πολύ σημαντική Αθλητική Εκδήλωση είναι και το Ετήσιο τουρνουά μπάσκετ 3Χ3. Ο Αθλητικός Σύλλογος «ΝΙΚΟΠΟΛΗ» Πρέβεζας διοργανώνει το καλοκαίρι την αθλητική εκδήλωση τουρνουά μπάσκετ 3Χ3 στο Δημοτικό Κολυμβητήριο. Στο τουρνουά συμμετέχουν ομάδες από όλη την Ελλάδα.

Πίνακας 14 Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία

Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία

1.	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ "ΝΙΚΟΠΟΛΗ" ΠΡΕΒΕΖΑΣ
2.	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ"
3.	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΝΟΠ
4.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΕΡΜΗΣ" ΠΡΕΒΕΖΑΣ
5.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΠΩΣΕΙΔΩΝΑΣ"
6.	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΚΤΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ
6.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΙΚΗΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ
7.	Α.ΕΚ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ
8.	Α.Ο. ΜΥΤΙΚΑ
9.	Α.Γ.Σ. ΑΡΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
10	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΜΟΤΟ CROSS)
11	Α.Σ. ΑΠΟΛΛΩΝ ΤΑΕΚWONDO-DO
12	Α.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
13	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (Τέννις)
14	ΑΟ ΕΡΜΗΣ ΚΑΝΑΛΙΟΥ
15	ΑΕ Ν. ΣΑΜΨΟΥΝΤΑΣ (Ποδόσφαιρο)
16	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΚΑΟΠ)
17	ΑΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΛΟΥΡΟΥ
18	ΔΟΞΑ ΩΡΩΠΟΥ
19	ΕΠΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΛΕΥΚΑΔΑΣ (μικτές ομάδες)
20	ΑΟ ΘΥΕΛΛΑ ΝΕΑΣ ΣΙΝΩΠΗΣ
21	ΑΓΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ
22	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ-ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
23	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΜΕΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
24	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ "ΗΝΙΟΧΟΣ"
25	ΤΑΕΚWON-DO "ΝΙΚΟΠΟΛΗ
26	ΤΑΕΚWON-DO "ΕΥΚΛΕΑΣ"
27	ΛΟΥΡΙΩΤΙΚΟΣ ΑΓΟ
28	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΠΟΛΛΩΝ" ΠΡΕΒΕΖΑΣ
29	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΣΤΕΡΑΣ" ΠΡΕΒΕΖΑΣ (στίβος)
30	KICK BIXING "ΑΧΙΛΛΕΥΣ"
31	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
32	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΟΠ (στίβος)
33	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ -ΝΑΟΠ
34	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (τέννις)
35	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ "ΝΙΚΟΠΟΛΗ" ΠΡΕΒΕΖΑΣ
36	Π.Σ. ΠΡΕΒΕΖΑ (Αϊ Θωμάς)

6.3 Παιδεία και Δια Βίου Μάθηση

6.3.1 Σχολική Στέγη – Υποδομές Εκπαίδευσης

Αναφορικά με την εκπαίδευση ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει 24 Νηπιαγωγεία, 16 Δημοτικά, 16 Γυμνάσια και Λύκεια. 1 Δημόσιο ΙΕΚ και 1 τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Παράλληλα, διαθέτει 2 Ειδικά Σχολεία για ΑμεΑ και 1 Ειδικό Σχολείο για Ρομά. Ο Πίνακας 14 περιγράφει τις

υποδομές ανά Δημοτική Ενότητα. Για τα Ειδικά Σχολεία αυτά εντοπίζονται κυρίως στο Δήμο Πρέβεζας.

Πίνακας 15 Υποδομές Εκπαίδευσης

Υποδομές Εκπαίδευσης					
Πλήθος		Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
	Νηπιαγωγεία	24	15	7	2
	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	16	11	3	2
	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	16	12	2	2
	Μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευση	1	1		
	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	2 Τμήματα	2		
Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες					
Πληθυσμός					
	ΑμεΑ	2 Ειδ.Σχ.	1	0	1
	Άστεγοι				
	ΡΟΜΑ	1 Ειδ.Σχ.	1	0	
	Μετανάστες				

6.3.2 Τομέας Δια Βίου Μάθησης

Στον τομέα της Δια Βίου Μάθησης, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει 2 Σχολές Γονέων και 2 Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας. Τέλος διαθέτει 1 Μουσική Σχολή, ενώ δεν διαθέτει καθόλου Κέντρα Εικαστικών Τεχνών και Λοιπές Υποδομές Εκπαίδευσης. Ο Πίνακας 15 περιγράφει τη γεωγραφική κατανομή των υποδομών αυτών στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου.

Πίνακας 16 Υποδομές Δια Βίου Μάθησης

Πλήθος		Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
	Σχολές Γονέων	2	2		
	Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	2	2		
	Μουσικές Σχολές	1	1		
	Κέντρα Εικαστικών Τεχνών				
	Λοιπές Υποδομές Εκπαίδευσης				

6.4 Κοινωνική Πολιτική και Δημόσια Υγεία

6.4.1 Κοινωνική Πολιτική

Αναφορικά με τις δράσεις Κοινωνικής Πολιτικής, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει Τμήμα Πρόνοιας, το οποίο είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών του Δήμου. Οι αρμοδιότητες του είναι οι εξής:

1. Σχεδιάζει, αναπτύσσει και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης.
2. Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (δομές του Δήμου και των Νομικών προσώπων, δομές

κοινωνικής προστασίας και αντιμετώπισης της φτώχειας, δομές μη κυβερνητικών οργανώσεων κλπ) με στόχο τον συντονισμό του κοινωνικού έργου τους.

3. Διενεργεί κοινωνικές έρευνες με στόχο την αναγνώριση των δικαιούχων: επιδόματος στεγαστικής συνδρομής και επιδόματος απροστάτευτων τέκνων, πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.
4. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες ενηλίκων κατόπιν εισαγγελικών εντολών.
5. Μεριμνά για την καταβολή επιδομάτων σε άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.
6. Εισηγείται την έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.
7. Υλοποιεί δράσεις και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό ενδεικτικά: Ασκεί κοινωνική εργασία με άτομα, οικογένειες και κοινωνικές ομάδες. Λειτουργεί μονάδες συμβουλευτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης. Συνεργάζεται με τα σχολεία της περιοχής για ενημέρωση σε κοινωνικά θέματα (AIDS, ναρκωτικά κ.λπ.) και σε συνεργασία με τους συλλόγους γονέων διοργανώνει Σχολές Γονέων. Υλοποιεί προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης ψυχοκοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων (προσφύγων, μεταναστών, παλινοστούτων, φυλακισμένων, υπερηλίκων κ.λπ.). Υλοποιεί δράσεις προστασίας περιθαλπομένων σε ιδρύματα κλειστής περίθαλψης. Υλοποιεί δράσεις προστασίας μονογονεϊκών οικογενειών.
8. Σχεδιάζει, προγραμματίζει και μεριμνά για την εφαρμογή μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Αξίζει να σημειωθούν και μια σειρά από δομές που λειτουργούν στον Δήμο είναι το **Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών** με βασικό στόχο την παροχή υπηρεσιών πρώτης γραμμής και άμεσης αρωγής και συμβουλευτικής στήριξης σε γυναίκες-θύματα βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων (π.χ. μετανάστριες, πρόσφυγες, μονογονείς, ΑμεΑ, άνεργες κ.λπ.), υλοποιώντας παράλληλα την ανάπτυξη δράσεων προώθησης στην απασχόληση, καθώς και την ανάπτυξη δράσεων δικτύωσης με την τοπική κοινωνία, όπως επίσης και παρεμβάσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Στα πλαίσια της δράση του Κέντρου συμπεριλαμβάνονται δράσεις ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης, δράσεις προώθησης στην απασχόληση και δράσεις δικτύωσης με τοπικούς φορείς και οργανισμούς και μεταξύ των δομών του δικτύου.

Το **Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)**, στο οποίο εξυπηρετούνται 350 άτομα, έχει στόχο την παραμονή τους στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονιάς, του φιλικού περίγυρου. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός του ΚΑΠΗ είναι: (1) η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου, (2) η διαφώτιση και η συνεργασία του ευρύτερου κοινού και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων, (3) η ενεργοποίηση των ηλικιωμένων με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες

των Κέντρων και η προώθηση της ιδέας των «Δραστήριων και Ευαισθητοποιημένων Ηλικιωμένων» .

Το **Κέντρο Κοινότητας** έχει ως στόχο να υποστηρίξει τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και στην ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα Κοινωνικά Προγράμματα και Υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης του «Κέντρου Κοινότητας». Δραστηριοποιείται στα πεδία: (1) Υποδοχή, Ενημέρωση & Υποστήριξη των πολιτών, (2) Συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές, (3) Παροχή Υπηρεσιών που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων. Βασικό αποτέλεσμα του Κέντρου Κοινότητας είναι η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης – Αύξηση της συμμετοχής περιθωριοποιημένων κοινοτήτων σε ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης.

Στον Δήμο Πρέβεζας λειτουργούν ένα Κοινωνικό Φαρμακείο και ένα Κοινωνικό Παντοπωλείο. Βασικός στόχος τους είναι η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης. Το Κοινωνικό Φαρμακείο του Δήμου ανήκει στις επιμέρους δομές που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου και επιχειρεί να συνδράμει τους δημότες, οι οποίοι βρίσκονται σε οικονομικά δυσμενή θέση, με την δωρεάν παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης. Τα προϊόντα που θα διατίθενται αφορούν σε: (1) Ευρέως διαδεδομένα – καταναλισκόμενα φάρμακα, (2) Υγειονομικό υλικό και (3) Παραφαρμακευτικά προϊόντα. Επιπλέον το Κοινωνικό Παντοπωλείο εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου και έχει ως σκοπό την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την ευαισθητοποίηση ατόμων και ομάδων πληθυσμού, αλλά και επιχειρήσεων, με στόχο τη συμμετοχή τους στα προγράμματα στήριξης των οικονομικά αδύναμων συμπολιτών μας. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του Κοινωνικού Παντοπωλείου θα διανέμονται δωρεάν προϊόντα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού (1) Τυποποιημένα τρόφιμα μακράς διάρκειας, (2) Είδη ατομικής υγιεινής και καθαριότητας, (3) Είδη βρεφανάπτυξης, (4) Νωπά τρόφιμα (εφόσον υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες), (5) Είδη ένδυσης – υπόδησης.

Το **Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων Δήμου Πρέβεζας (Κ.Η.Φ.Η.)** ξεκίνησε τη λειτουργία του το έτος 2010 και χρηματοδοτήθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου στα πλαίσια της πράξης «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ», περιόδου 2007-2013.

Το Κέντρο στεγάζεται σε παραχωρηθέν από τον Δήμο Πρέβεζας στην Νέα Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση (ΝΕ.ΔΗ.Κ.Ε.Π) κτίριο επιφανείας 200,45 τ.μ., που βρίσκεται στη περιοχή του πάρκου Νεάπολης του Δήμου Πρέβεζας.

Το Κ.Η.Φ.Η. Πρέβεζας αποτελεί σταθερή μονάδα παροχής υπηρεσιών προς συγκεκριμένο αριθμό εξυπηρετούμενων (20).

Αντικείμενο αποτελεί η παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα 3ης και 4ης ηλικίας μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια, κτλ.) και το περιβάλλον που τους φροντίζει αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει, επειδή εργάζεται ή αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας .

Το κενό αυτό το αναπληρώνει το Κ.Η.Φ.Η. με την παροχή οργανωμένης κοινωνικής φροντίδας, από ειδικευμένο προσωπικό, εθελοντές και άλλους φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους ημερήσιας ή και ολιγώρης παραμονής.

Η δομή συνεργάζεται με υπηρεσίες, δομές και φορείς του Δήμου μας που δραστηριοποιούνται στο χώρο της υγείας και πρόνοιας.

Το Κ.Η.Φ.Η. στελεχώνεται από: 1 Νοσηλεύτη, 2 Κοινωνικούς φροντιστές, 1 Βοηθητικό προσωπικό και 1 Ιατρό Παθολόγο και παρέχονται:

- Υπηρεσίες ημερήσιας φιλοξενίας.
- Ιατρική παρακολούθηση
- Νοσηλευτική φροντίδα.
- Φροντίδα για την ικανοποίηση πρακτικών αναγκών.
- Ατομική υγιεινή.
- Προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης.
- Στο μέτρο του δυνατού, προγράμματα ανάπτυξης λειτουργικών και κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Σίτιση.

Ωράριο λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 08:00-16:00

Από τον Ιούλιο 2016 έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'ΗΠΕΙΡΟΣ 2014-2020' Περιφέρειας Ηπείρου και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.).

Τέλος, στον Δήμο Πρέβεζας υλοποιείται το Πρόγραμμα «**βοήθεια στο σπίτι**» και κατ' οίκον συνταξιούχων φροντίδα Ι.Κ.Α. Εντός αυτού του πλαισίου, το Τμήμα Πρόνοιας παρέχει οργανωμένη και συστηματική πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιώνουν μόνοι τους και το εισόδημα τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή και μέσω ενδυνάμωσης να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή αυτονομία και την κοινωνική ευημερία.

Πίνακας 17 Δομές Κοινωνικής Πολιτικής

	Σύνολο	Δημοτική Ενότητα		
	ΟΤΑ	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
ΚΑΠΗ (πλήθος δομών)	1	1	0	0
Αιτήσεις	350	350		
Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν	320	320	0	0
Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)	2	1	0	1

	Αιτήσεις	100	100		30
	Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	50	30		20
ΚΔΑΠ – ΜΕΑ					
	Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί	8	6	1	1
	Αιτήσεις	250	200	25	25
	Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	160	130	15	15
ΚΗΦΗ					
	Αιτήσεις	30	30		
	Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	20	20		
Δομές Ανοιχτής Φροντίδας					
	Αιτήσεις	70	70		
	Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	70	70		
Κοινωνικό Φαρμακείο					
		1	1		
Κοινωνικό Παντοπωλείο					
		1	1		
Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών					
		1	1		
Κέντρο Κοινότητας					
		1	1		

6.4.2 Δημόσια Υγεία

Το **Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας** βρίσκεται σε περιοχή εκτός του Εγκεκριμένου Σχεδίου της Πόλεως Πρέβεζας και σε επαφή προς αυτό, στην θέση «Βρυσούλα» στο Νότιο Ανατολικό άκρο της πόλεως. Η οικοδόμηση του Νοσοκομείου, ξεκίνησε βασισμένη σε μελέτη του Γραφείου Δοξιάδη με ειδικά διατάγματα, τα οποία καθορίζουν τους όρους και περιορισμούς Δόμησης του οικοπέδου του Νοσοκομείου, και είναι χτισμένο σε οικόπεδο με συνολικό εμβαδόν 12.062,67 m², δωρεάς του Τάσου Ποταμιάνου. Η κατασκευή ξεκίνησε το έτος 1969 και ολοκληρώθηκε κατά το έτος 1972, στο βορειοανατολικό τμήμα της πόλης Πρέβεζας.

Το κυρίως κτίριο του Νοσοκομείου αποτελείται από τρεις ορόφους (ισόγειο, Α΄ Όροφος, Β΄ Όροφος). Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Ιδρύματος έχουν συνολική επιφάνεια 2.010 τ.μ. και αποτελούνται από δύο ανεξάρτητα κτίσματα, στα οποία στεγάζονται στο σύνολό τους όλες οι υπηρεσίες της Μονάδας.

Η αρχική μελέτη του Γραφείου Δοξιάδη προέβλεπε την κατασκευή κτιρίου συνολικής επιφάνειας ανωδομών 5.337,99 m² σε τρεις ορόφους, και υπογείου επιφάνειας 693,35 m². Το έτος 1993, κατασκευάστηκε μικρή ισόγεια προσθήκη επιφάνειας 141,50 m² στην οποία στεγάστηκε η μονάδα Τεχνητού Νεφρού. Το 2004 ολοκληρώθηκε η επέκταση του Νοσοκομείου κατά 1.297,08 τ.μ. (πλην του Υπογείου) για τη δημιουργία σύγχρονων Εξωτερικών Ιατρείων και Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) καθώς και για την δημιουργία υποδομών για την εγκατάσταση και λειτουργία Αξονικού Τομογράφου.

Έτσι, οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Ιδρύματος έχουν σήμερα συνολική επιφάνεια ανωδομών ίση με 8.519,96 m² και υπογείων, ίση με 978,65 m² και αποτελούνται από τρία ανεξάρτητα κτίσματα, στα οποία στεγάζονται στο σύνολο τους όλες οι υπηρεσίες του Νοσοκομείου.

Το **Γ.Ν. Πρέβεζας** εξυπηρετεί τον Δήμο της Πρέβεζας με πληθυσμό 30.000 κατοίκων περίπου, αλλά και την ευρύτερη περιοχή, με συνολικό πληθυσμό 60.000 περίπου κατοίκων. Λόγω της μεγάλης τουριστικής κίνησης της περιοχής κατά τους θερινούς μήνες, οι απαιτήσεις περίθαλψης αυξάνονται κατακόρυφα και ιδιαίτερα στο Τμήμα Εκτάκτων Περιστατικών του Νοσοκομείου. Από της ιδρύσεώς του, το 1973 αποτέλεσε τον σημαντικότερο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας.

Η προσπέλαση προς το Νοσοκομείο γίνεται μέσω του υπάρχοντος οδικού δικτύου της πόλεως και του παραλιακού περιφερειακού δρόμου, ο οποίος ενώνεται και με το οδικό δίκτυο του Νομού.

Η γενική κατάσταση της κτιριακής και ηλεκτρομηχανολογικής υποδομής του νοσοκομείου, μπορεί να χαρακτηριστεί από άποψη υφισταμένων υποδομών μη ικανοποιητική, με σοβαρά προβλήματα επάρκειας επιφανειών και λειτουργικότητας των επί μέρους τμημάτων. Παρά όμως τις ελλείψεις και τις αδυναμίες (ελλείψεις ιατρικών ειδικοτήτων, έλλειψη προσωπικού και σύγχρονων ιατρικών μηχανημάτων, ανεπάρκεια κτιριακών υποδομών) που διαχρονικά παρουσίασε, κατόρθωσε χάρη στην σκληρή δουλειά του προσωπικού του, να σταθεί στο ύψος των βασικών αναγκών του πληθυσμού της περιοχής μας. Σώθηκαν πολλές ανθρώπινες ζωές, αντιμετωπίστηκαν και αντιμετωπίζονται με επιτυχία τα προβλήματα υγείας χιλιάδων άλλων συμπολιτών μας. Ετησίως νοσηλεύονται περί τους 5.500 ασθενείς, εξετάζονται στα τακτικά και έκτακτα εξωτερικά ιατρεία του Νοσοκομείου περί τις 70.000 ασθενείς, λαμβάνουν χώρα περί τις 1.100 χειρουργικές επεμβάσεις και διενεργούνται περί τις 550.000 εργαστηριακές εξετάσεις.

Το Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας άρχισε την λειτουργία του τον Ιούνιο του 1973 με αναπτυγμένες τις κλινικές Παθολογική και Χειρουργική συνολικής δυναμικότητας εξήντα (60) κλινών με τα αντίστοιχα Εξωτερικά Ιατρεία και δύο εργαστήρια Μικροβιολογικό και Ακτινολογικό.

Στη συνέχεια και ειδικότερα με την εφαρμογή του Ν.1397/1983 (Εθνικό Σύστημα Υγείας), το Ίδρυμα μπήκε σε τροχιά ανάπτυξης, φθάνοντας στη σημερινή του μορφή δυναμικότητας εκατό δέκα (110) κρεβατιών.

Στο Νοσοκομείο σήμερα είναι αναπτυγμένα τα κάτωθι τμήματα :

A/A	ΤΜΗΜΑ - ΜΟΝΑΔΑ - ΚΛΙΝΙΚΗ	ΚΛΙΝΕΣ
A.	<u>ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ</u>	-
1	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	31
2	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	8
2.1	ΜΟΝΑΔΑ ΕΜΦΡΑΓΜΑΤΩΝ	4
3	ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	5
3.1	Μ.Τ.Ν.	15
4	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	7
	Σ Υ Ν Ο Λ Ο (Α)	55
B.	<u>ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ</u>	-
1	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	24
2	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	9

3	ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ	13
4	ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	9
	ΣΥΝΟΛΟ (B)	55
	ΣΥΝΟΛΟ (A) + (B)	110

A/A	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ
1	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ
2	ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΟ
3	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ
4	ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΟ
5	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟ
6	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΟ
7	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ
8	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ
9	ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
10	ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟ
11	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ
12	Ω.Ρ.Λ.
13	ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ
14	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ
15	ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟ
16	ΜΟΝΑΔΑ ΕΜΒΟΛΙΩΝ

Στον **Εργαστηριακό** Τομέα :

A/A	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
1	ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ - ΒΙΟΧΗΜΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
2	ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
3	ΜΟΝΑΔΑ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ
4	ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΟ & ΚΥΤΤΑΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
5	ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Στο Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας λειτουργεί και το Κέντρο Ψυχικής Αποκατάστασης «ΕΣΤΙΑ» στα πλαίσια του προγράμματος ΨΥΧΑΡΓΩΣ αλλά και δύο (2) προστατευμένα διαμερίσματα.

Υπό την ευθύνη του Γ.Ν. Πρέβεζας λειτουργεί επίσης από το 2009 το Κέντρο Ψυχικής Υγείας/ Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο στους χώρους του ΚΕΦΙΑΠ.

Τέλος από 2012 υπό την ευθύνη του Νοσοκομείου λειτουργεί και το ΚΕΦΙΑΠ (πρώην ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΔΥ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ Κ.Υ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ

- Π.Ι. ΑΣΣΟΥΠ.Ι. ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ
- Π.Ι. ΛΟΥΡΟΥ
- Π.Ι. ΜΥΡΣΙΝΗΣ

- Π.Ι. ΡΙΖΩΝ
- Π.Ι. ΣΙΝΩΠΗΣ
- Π.Ι.ΚΑΝΑΛΙΟΥ

Ειδικά για τον τομέα της υγείας, τα τελευταία χρόνια διατυπώνεται ολοένα πιο έντονα η αναγκαιότητα κατασκευής νέου νοσοκομείου δεδομένου ότι το υφιστάμενο κατασκευάστηκε το 1972 και πλέον αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στις υποδομές του που χρήζουν επιτακτικά εκσυγχρονισμού και συντήρησης, ελλείπει εξοπλισμού και ανεπάρκεια προσωπικού σε αρκετές ειδικότητες, με συνέπεια πολλοί κάτοικοι του Δήμου να καταφεύγουν στα νοσοκομεία των Ιωαννίνων, αλλά και στο νοσοκομείο της Άρτας.

6.5 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης

Στις παραπάνω ενότητες παρουσιάστηκε η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου Πρέβεζας αναφορικά με τις υποδομές και τους πόρους στον Τομέα του Πολιτισμού, Αθλητισμού, Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας. Φαίνεται ότι ο Δήμος διαθέτει αρκετούς πόρους, ωστόσο εντοπίζονται και αδυναμίες αλλά ταυτόχρονα και δυνατότητες ανάπτυξης του Δήμου. Στον παρακάτω πίνακα επιχειρείται μία αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς υγείας, κοινωνικής πολιτικής, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού.

Πίνακας 18 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Τομέας 1. Δημόσια Υγεία	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη προσωπικού • Έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Προσήλωση στη πρωτοβάθμια βαθμίδα υγείας • Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός αυτής
Τομέας 2 Κοινωνική Μέριμνα	<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοδοτικά κενά • Απομακρυσμένα σημεία έδρας με αποτέλεσμα να μην έχουν πρόσβαση όλοι • Ελλείψεις προσωπικού • Ενιαίο σύστημα πληροφόρησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Συγγραφή νέων προγραμμάτων που θα εξασφαλίσουν τη συνέχεια των δομών • Δημιουργία νέων δομών
Τομέας 3 Πολιτισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις προσωπικού • Μικρές παρεμβάσεις • Ελλείψεις σε χώρους • Ιδιωτική πρωτοβουλία και κερδοσκοπία 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία νέων δομών • Αύξηση χρηματοδοτήσεων μέσα από προγράμματα • Αύξηση δράσεων πολιτισμού
Τομέας 4 Αθλητισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπληρωματικές δράσεις • Διαχείριση χώρων 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία νέων αθλητικών εκδηλώσεων • Αύξηση των εσοδών μέσω του αθλητισμού

		<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή των πολιτών
Τομέας 5. Παιδεία και δια βίου μάθηση	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις προσωπικού και διαχειριστικών πόρων • Αδύναμη παρουσία στον χώρο της δια βίου μάθησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση της παρουσίας στη δια βίου μάθηση • Αύξηση των πόρων για παιδεία • Απασχόληση NEETs

Αρχικά εντοπίζονται ζητήματα στον Τομέα 1 ο οποίος αφορά την **Δημόσια Υγεία**. Το βασικότερο ζήτημα σε αυτόν τον τομέα είναι η έλλειψη προσωπικού και τεχνολογικού εξοπλισμού. Αυτό οδηγεί σε απαξίωση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας βαθμίδας υγείας. Το παραπάνω, ως ένα βαθμό απαντά και στη δημοσιονομική αποκέντρωση και τα προβλήματα που δημιουργεί στην υγεία και την εκπαίδευση (Blöchliger 2013, Bartolini *et al.* 2016, Stossberg *et al.* 2016, Junghun and Sean 2018, Kim 2018). Αναφορικά με τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στον Δήμο είναι η ενδυνάμωση των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας, (διάγνωση, φαρμακευτική αγωγή, υπηρεσίες παροχών φροντίδας –ΚΗΦΗ κτλ). Η προσήλωση στην πρωτοβάθμια βαθμίδα υγείας, ο εκσυγχρονισμός της και η διαρκής αναβάθμιση της, μπορούν να αποτελέσουν εργαλείο δημοσίας υγείας για τους κάτοικους του Δήμου.

Για τον Τομέα 2 **Κοινωνική Μέριμνα** εντοπίζονται και πάλι χρηματοδοτικά κενά. Αρκετές από τις πρωτοβουλίες κοινωνικής μέριμνας λειτουργούν μέσα από ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις και προγράμματα. Αυτό οδηγεί σε διακοπή της χρηματοδότησης τους κάποια στιγμή στον χρόνο και επομένως παύση των δράσεων. Εναπόκειται στον Δήμο να βρει τα απαραίτητα έσοδα για να μπορέσει να έχει διάρκεια το έργο του. Η έλλειψη προσωπικού αποτελεί επίσης πρόβλημα για την εξυπηρέτηση των πολιτών. Η έλλειψη επίσης ενός ενιαίου προγράμματος πληροφορικής καταγραφής των αιτήσεων, εξυπηρετούμενων, παρεχόμενων υπηρεσιών καθιστά τις παρεχόμενες υπηρεσίες αναχρονιστικές Δήμου. Φαίνεται, ότι ο Δήμος σε συνεργασία με τις υπάρχουσες δομές και τους πολίτες, μπορούν να αναζητήσουν νέες χρηματοδοτήσεις και να αξιοποιήσουν νέα χρηματοδοτικά εργαλεία όπως για παράδειγμα το crowdfunding. Πρέπει να επανεξεταστεί το χρηματοδοτικό υπόβαθρο των δομών κοινωνικής μέριμνας του Δήμου. Οι υπηρεσίες των δομών εξυπηρετούν συνεχώς αυξανόμενο αριθμό πολιτών και διογκώνονται καθημερινά εξαιτίας της κρίσης της οικονομικής αλλά και της πρόσφατης υγειονομικής λόγω κορωνοϊού.

Ελλείψεις στο προσωπικό παρουσιάζονται και στον Τομέα 3, ο οποίος αφορά τον **Πολιτισμό**. Ζητήματα εντοπίζονται και στις δυνατότητες πρόσβασης των πολιτών αλλά και στους χώρους. Διαδεχόμενα, αν και ο Δήμος κάνει πολλές προσπάθειες τόνωσης του πολιτισμού και διαθέτει έντονο πολιτισμικό απόθεμα και κουλτούρα, πολλές κινήσεις μπορούν να γίνουν ώστε να καθιερωθεί περισσότερο τόσο στους πολίτες όσο και στους επισκέπτες του Δήμου. Ως ευκαιρία στον Τομέα είναι η εύρεση νέων χρηματοδοτήσεων για να αναδειχθεί περαιτέρω η πολιτισμική κληρονομιά της περιοχής.

Στον **Αθλητισμό** (Τομέας 4), φαίνεται ότι η σχέση του Δήμου με τα αθλητικά δρώμενα της περιοχής περιορίζεται σε συμπληρωματικές δράσεις, σε δράσεις που έχουν άμεση συνάφεια με τον πολιτισμό, και σε δράσεις διαχείρισης των χώρων και των υποδομών. Σε αυτό το σημείο ο Δήμος θα μπορούσε να αναλάβει περισσότερες πρωτοβουλίες στη διοργάνωση αθλητικών

εκδηλώσεων. Μια ευκαιρία αποτελεί τη συνεργασία του Δήμου με τους αθλητικούς φορείς και τους πολίτες, ώστε να διοργανωθούν νέα αθλητικά γεγονότα τα οποία θα τονώσουν τα έσοδα του Δήμου Πρέβεζας αλλά θα συμβάλλουν και στην ποιότητα ζωής των πολιτών.

Στον Τομέα 5 **Παιδεία και δια βίου μάθηση**, η παρουσία του Δήμου στο χώρο της παιδείας (Α' και Β' βάρθια εκπαίδευση) είναι κυρίως επικουρική και αφορά τις υποδομές της παιδείας. Εδώ οι ελλείψεις προσωπικού και διαχειριστικών πόρων καταντάει πρόβλημα και αποτελεί μηδενιστικό λόγο της παρουσίας του Δήμου στο χώρο. Στον χώρο της δια βίου μάθησης η παρουσία και παρέμβαση του Δήμου είναι απλώς φανερή εξαιτίας των ευκαιριακών και αναιμικών παρεμβάσεων του

Η παρουσία τα τελευταία χρόνια του Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, του Ναυτικό Μουσείο, του Μουσείου Ναυμαχίας του Ακτίου και του Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής δίνει νέες προοπτικές στις δυνατότητες δυναμικής παρουσίας. Ο ηγετικός ρόλος του Δήμου στο χώρο «της δια βίου μάθησης» δεν μπορεί να διεκδικηθεί χωρίς διαχειριστικούς πόρους, προσωπικό και οργάνωση. Παρολ' αυτά αναδύεται ως μια ευκαιρία ανάπτυξης του Δήμου καθώς θα συμβάλλει θετικά και στην αύξηση των πόρων για την παιδεία και την εκπαίδευση αλλά θα δώσει και μια ευκαιρία απασχόλησης για τους νέους εκτός εκπαίδευσης και απασχόλησης (NEETs).

Συνολικά, εντοπίζονται ζητήματα ελλείψεων σε προσωπικό, σε αναλώσιμα ενώ παράλληλα εντοπίζονται και χρηματοδοτικά κενά. Το τελευταίο έρχεται πάλι να επιβεβαιώσει το επιχείρημα ενάντια στην δημοσιονομική αποκέντρωση ή οποία οξύνει τις διάφορες μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών. Διαδεχόμενα, η προηγούμενη οικονομική κρίση σε συνδυασμό με αυτήν του covid-19, φαίνεται να δημιουργεί έντονη ύφεση στις περιφέρειες και τους Δήμους της Ελλάδας.

7 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

7.1 Ανεργία και Απασχόληση

Η Περιφέρεια Ηπείρου αποτελεί μία από τις λιγότερο αναπτυγμένες Περιφέρειες της χώρας, εφόσον κατατάσσεται σε μία από τις χαμηλότερες βαθμίδες του κατά κεφαλήν Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Το μεγαλύτερο μερίδιο στην απασχόληση καταλαμβάνει ο τριτογενής τομέας με 60%, μετά ο πρωτογενής τομέας με μερίδιο απασχόλησης 20% και τέλος η απασχόληση στον τομέα της βιομηχανίας με 15%.

Η μεγάλη μείωση της συνολικής απασχόλησης κατά τα έτη από το ξεκίνημα της κρίσης, 2008-2014, προκάλεσε μια αξιοσημείωτη αναδιάρθρωση στα μερίδια της απασχόλησης ανά κύριο κλάδο της οικονομίας της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, ο πρωτογενής τομέας αύξησε τη συμμετοχή του, καθώς εμφανίζεται ανθεκτικότερος στην κρίση. Η βιομηχανία εμφάνισε σημαντική μείωση και οι κατασκευές γνώρισαν μεγάλη καθίζηση. Το εμπόριο και ο τουρισμός αύξησε σε μικρό βαθμό το μερίδιό του. Τέλος, οι χρηματοπιστωτικές και επαγγελματικές υπηρεσίες, καθώς και οι λοιπές υπηρεσίες (κυρίως δημόσια διοίκηση) ήταν κλάδοι που δεν εμφάνισαν μείωση της απασχόλησης, κυρίως λόγω του χαμηλότερου δείκτη συμμετοχής τους έναντι του συνόλου της χώρας.²⁰

Η απασχόληση παρουσιάζει υψηλά ποσοστά συγκέντρωσης στην αυτοαπασχόληση, ενώ έχει αυξηθεί το μερίδιο της προσωρινής, της μερικής απασχόλησης και της εκ περιτροπής εργασίας.

Το 18,9% των απασχολουμένων ηλικίας 15 ετών και άνω εργάζεται στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, δασοκομία, αλιεία), το 14,6% στο χονδρικό - λιανικό εμπόριο και την επισκευή οχημάτων, το 8,8% σε δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης, το 9,9% στην εκπαίδευση, το 8,7% στην μεταποίηση, το 8,9% στον τομέα της Δημόσιας Διοίκησης – άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης, το 7,6% σε δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας, το 5,5% στις κατασκευές και το 4,4% σε επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες.

Η Πρέβεζα, διαθέτει 31.733 οικονομικά ενεργούς πολίτες. Από αυτούς οι 10.509 είναι απασχολούμενοι ενώ οι 19.016 είναι οικονομικώς μη ενεργοί. Οι άνεργοι είναι 2208, εκ των οποίων οι 844 είναι νέοι. Ο πιο διογκωμένος κλάδος σε όρους απασχόλησης είναι ο Τριτογενής τομέας, των υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί στον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας του 2019, οι νέες θέσεις εργασίας για την Περιφέρεια Ηπείρου συνολικά για το 2018 ήταν 3.856, μειωμένες κατά 8,6% σε σχέση με το 2017 (4.217). Η πλειονότητα των νέων θέσεων αφορά σε ανειδίκευτους εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες, ενώ έπονται οι

---

²⁰<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=380&acro=Imi&lang=el&countryId=GR&regionId=GR2&nuts2Code=GR21&nuts3Code=null&regionName=%CE%89%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%BF%CF%82>

υπάλληλοι στον τομέα παροχής υπηρεσιών, οι πωλητές, οι τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί, οι υπάλληλοι γραφείου, οι εκπαιδευτικοί και οι χειριστές μηχανημάτων.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία των καταγεγραμμένων θέσεων εργασίας ανά Νομό στην Περιφέρεια Ηπείρου οι προσφερόμενες από τους εργοδότες θέσεις έχουν ως εξής: Στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας υπάρχουν κυρίως θέσεις για απασχολούμενους σε εμπορικές επιχειρήσεις ως πωλητές και σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ως υπάλληλοι γραφείου, εξυπηρέτησης πελατών και βοηθοί λογιστών. Επίσης υπάρχουν ορισμένες θέσεις για εργάτες, οδηγούς, ηλεκτρολόγους και ηλεκτροσυγκολλητές.

Στην Περιφέρεια Ηπείρου, σύμφωνα με την κατάσταση απασχόλησης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, κατά το Δ' τρίμηνο του 2019 ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε στα 113.000 άτομα (ηλικίας 15 ετών και πάνω που εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή και το κέρδος ή ως αμειβόμενοι βοηθοί στην οικογενειακή τους επιχείρηση), ενώ ο αριθμός των ανέργων ανήλθαν στους 22.700 (άτομα ηλικίας 15-74 ετών μη απασχολούμενοι και άμεσα διαθέσιμοι προς εργασία). Ο αριθμός των ατόμων που χαρακτηρίζονται ως μη ενεργά ανέρχεται στους 153.300 (δηλαδή ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι).

Το βασικό συμπέρασμα των προβλέψεων του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού, τόσο για το σύνολο της Ελληνικής επικράτειας αλλά και για την Περιφέρεια Ηπείρου, είναι ότι θα συνεχιστεί η αυξητική τάση της απασχόλησης που παρατηρείται από το 2014 και έπειτα. Σύμφωνα με το μετριοπαθές σενάριο, έως το 2022 αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά οι νέες ευκαιρίες εργασίας.

Για τις περισσότερες επαγγελματικές κατηγορίες προβλέπεται αύξηση της απασχόλησης. Συγκεκριμένα, οι περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης εντοπίζονται στους πωλητές και τους απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών. Σημαντική αύξηση της ζήτησης προκύπτει επίσης και για επαγγέλματα ειδικευμένης εργασίας, όπως οι επαγγελματίες επιχειρήσεων και του τομέα υγείας. Στον αντίποδα, αναμένεται σημαντική μείωση της ζήτησης για ειδικευμένους γεωργούς και κτηνοτρόφους, καθώς και για τους διευθυντές παραγωγής, εξειδικευμένων υπηρεσιών, ξενοδοχείων, εστιατορίων, επιχειρήσεων λιανικού και χονδρικού εμπορίου και άλλων υπηρεσιών. Σχετικά μικρή μείωση της ζήτησης φαίνεται να προκύπτει για τους υπαλλήλους γενικών καθηκόντων.

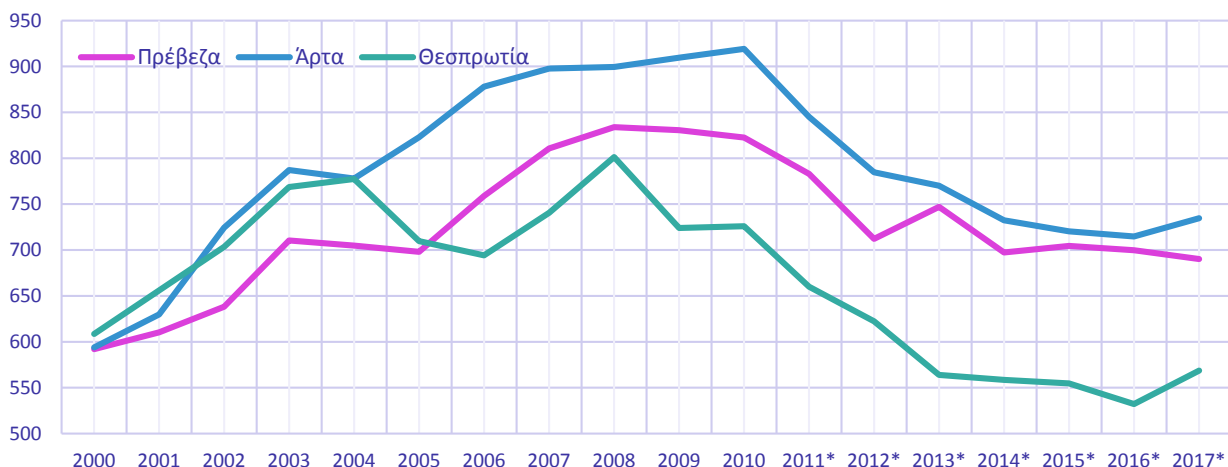
Αναλυτικότερα, στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας οι περισσότεροι άνεργοι είναι πρώην απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών (κομμωτές, μάγειροι, σερβιτόροι, οικονόμοι κ.λπ.), υπάλληλοι γραφείου και ανειδίκευτοι εργάτες οικοδομών, κατασκευών και βιομηχανιών. Ακολουθούν οι πωλητές γενικά και οι τεχνίτες δομικών κατασκευών.

7.2 Τοπική Οικονομία

Συνολικά, το ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας παρουσιάζει πτωτική τάση από το 2008 και υστέρη. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι ο νομός έχει πληγεί σοβαρά από την οικονομική κρίση. Αξίζει να σημειωθεί, ότι θα πρέπει να υπάρξουν σημαντικές δράσεις αύξησης του ΑΕΠ του νομού, προκειμένου η περιοχή να αναπτυχθεί περαιτέρω και να ξεπεράσει

προβλήματα ανταγωνιστικότητας. Στα δε πλαίσια της έξυπνης εξειδίκευσης, ο Δήμος θα πρέπει να εξετάσει όλα τα δυνατά σημεία της περιοχής, ώστε να καταστρωθεί ένα σχέδιο ανάπτυξης.

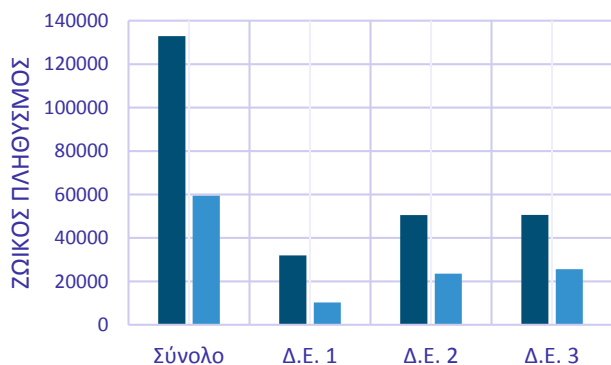
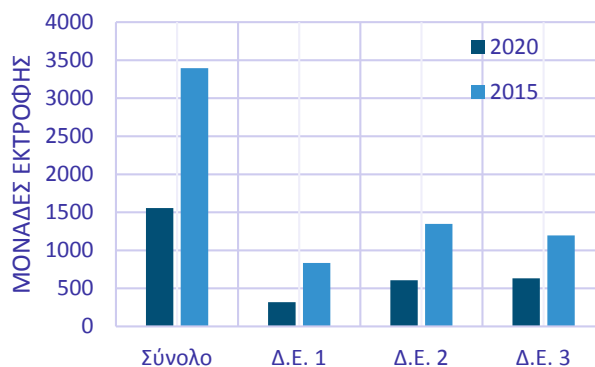
Γράφημα 13 ΑΕΠ, ανά νομό, 2000-2017

7.2.1 Πρωτογενής Τομέας

Η αγροτική δραστηριότητα αναφορικά με την έκταση των καλλιεργήσιμων εκτάσεων παραμένει η ίδια σε σχέση με το 2008 σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πρέβεζας. Ωστόσο μείωση σημειώνεται στις μονάδες εκτροφής (αιγοπροβάτων και βοοειδών) από 3396 που υπήρχαν συνολικά στον Δήμο το 2008, αυτές έχουν μειωθεί σε 1556 το 2020. Αντίστοιχες μειώσεις παρουσιάζονται στον Πίνακα 20.

Ειδικότερα, στο Δήμο Πρέβεζας παρουσιάζεται μείωση από 833 μονάδες εκτροφής το 2015 σε 318, στο Ζάλογο από 1347 σε 606 και στο Λούρο από 1196 σε 632.

Αντίστοιχες μειώσεις παρουσιάζονται και στον ζωικό πληθυσμό μεταξύ του 2015 και 2020. Φαίνεται ότι η αγροτική δραστηριότητα στην περιοχή περιορίζεται σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Για παράδειγμα ο πληθυσμός φαίνεται να έχει μειωθεί σχεδόν στο μισό. Ως προς αυτήν τη μείωση, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι υπό την πίεση της κρίσης, κάποιες μονάδες έκλεισαν ή και οι κτηνοτρόφοι μετακινήθηκαν σε άλλους

κλάδους. Αναφορικά με τα πουλερικά, εντοπίζονται περίπου 8 επιχειρήσεις στο Δήμο (Πίνακας 20), ενώ ο πληθυσμός τους αγγίζει τα 250.000 πουλερικά. Αντίστοιχα, σχετικά έντονη

δραστηριότητα παρουσιάζεται και στον κλάδο της αλιείας, όπου εντοπίζονται 12 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και 218 αλιεύτηκα σκάφη.

Πίνακας 19 Καταγραφή πόρων πρωτογενή τομέα

	Σύνολο	Δ.Ε. 1	Δ.Ε. 2	Δ.Ε. 3
Αγροτική Δραστηριότητα	Καλλιεργήσιμη Έκταση σε στρ.			
	96770	28565	39060	29145
Κτηνοτροφική Δραστηριότητα	Μονάδες Εκτροφής (πλήθος)			
	1556	318	606	632
	Ζωικός Πληθυσμός			
	59484	10299	23532	25653
	Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Κτηνοτροφικών Προϊόντων			
	8	1	2	1
	Ζωικός πληθυσμός (πουλερικά)			
	250000	140000	40000	70000
	Μονάδες Εκτροφής (πλήθος)(χοιρομητέρες)			
	8	1	5	2
Ζωικός Πληθυσμός(χοιρομητέρες)				
1500	400	700	400	
Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Κτηνοτροφικών Προϊόντων				
4	2	1	1	
Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια	Αλιευτικά Σκάφη			
	218	218		
	Ιχθυόσκαλες			
	1	1		
	Μονάδες Ιχθυοκαλλιέργειας			
12	10	1	1	
Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Αλιευμάτων				
8	8			

7.2.2 Δευτερογενής Τομέας

Ο Πίνακας 21 παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία των κλάδων που ανήκουν στον δευτερογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Εντοπίζονται αρκετές βιομηχανίες τροφίμων, έργα πολιτικού μηχανικού και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων. Φαίνεται ότι στην περιοχή υπάρχει μια σχετική μεταποιητική δραστηριότητα, η οποία μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω τα επόμενα χρόνια.

Πίνακας 20 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΟΙ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			
10	Βιομηχανία τροφίμων	127	61.237	771
11	Ποτοποιία	7	87	11
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	3	99	5
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης	5	143	8

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΟΙ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	13	839	19
18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	3	117	5
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	4	379	9
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	21	3.662	56
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	66	2.654	91
31	Κατασκευή επίπλων	28	974	39
32	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	10	186	13
33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	20	310	22
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	40	4.786	63
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	3	2.054	37
41	Κατασκευές κτιρίων	72	2.829	105
42	Έργα πολιτικού μηχανικού	59	5.507	102
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	322	10.173	348

Πηγή Μητρώο Επιχειρήσεων, ΕΛΣΤΑΤ, 2020, για λόγους συντομίας της παρουσίασης, οι κλάδοι που παραλείπονται, λαμβάνουν μηδενικές τιμές και στις τρεις κατηγορίες.

Ειδικότερα, για τον Δήμο Πρέβεζας, εντοπίζονται ανά κλάδο δραστηριότητας οι παρακάτω επιχειρήσεις:

1. Αγροτική Δραστηριότητα: 39
2. Κτηνοτροφική Δραστηριότητα: 26
3. Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια: 30
4. Μεταποίηση/Παραγωγή: 238
5. Καταλύματα: 193
6. Εμπορικές Επιχειρήσεις: 1184
7. Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών: 1132
8. Παραγωγή Ενέργειας: 29

7.2.3 Τριτογενής Τομέας

Πίνακας 21 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΟΙ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΟΙ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	148	10.865	245
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	237	91.478	571
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	879	152.259	1.515
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	307	21.974	425
50	Πλωτές μεταφορές	22	4.627	68
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	25	8.970	79
53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	7	601	20
55	Καταλύματα	559	29.181	1.250
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	816	32.810	2.552
58	Εκδοτικές δραστηριότητες	5	116	10
60	Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	5	71	7
61	Τηλεπικοινωνίες	5	286	7
62	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	9	265	10
66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	35	1.289	49
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	19	1.156	28
69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	202	3.815	292
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	32	1.492	37
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	190	6.241	206
72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	8	171	9
73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	10	153	13
74	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	17	219	17
75	Κτηνιατρικές δραστηριότητες	16	1.939	21
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	32	600	31
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	20	1.688	43
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	9	263	12
82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	11	294	10
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	2.933	579
85	Εκπαίδευση	155	2.418	1.617
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	195	6.284	688
90	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	20	196	20
91	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	6	51	9

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΟΙ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			
92	Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	22	1.288	42
93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	41	554	86
94	Δραστηριότητες οργανώσεων	42	88	76
95	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	36	1.177	44
96	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	121	2.130	174

Πηγή Μητρώο Επιχειρήσεων, ΕΛΣΤΑΤ, 2020, για λόγους συντομίας της παρουσίασης, οι κλάδοι που παραλείπονται, λαμβάνουν μηδενικές τιμές και στις τρεις κατηγορίες.

7.2.3.1 Τουρισμός

Ξεχωριστή αναφορά χρειάζεται ο τομέας του τουρισμού. Φαίνεται ότι η Πρέβεζα έχει έντονο τουριστικό απόθεμα και μπορεί να αναπτυχθεί ως τουριστικός προορισμός καθόλη τη διάρκεια του έτους. Ο συνδυασμός διαφορετικών δραστηριοτήτων στην περιοχή επιτρέπει την ανάπτυξη του τουρισμού όλων των εποχών. Αναδεικνύεται δε, ότι ο τουρισμός μπορεί να αναπτύξει το ΑΕΠ της περιοχής και να δώσει ώθηση σε νέες επενδύσεις. Οπωσδήποτε, αυτό θα πρέπει να γίνει χωρίς να συρρικνωθούν οι υπόλοιποι οικονομικοί κλάδοι.

Στον Πίνακα 23 παρουσιάζονται οι κλίνες και τα δωμάτια στην Περιφερειακή Ενότητα της Πρέβεζας. Φαίνεται ότι η περιοχή έχει σχετική ανάπτυξη στις κλίνες και τα δωμάτια από το 2017 έως το 2019, οπού υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Πίνακας 22 Ξενοδοχειακό δυναμικό, Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας, 2017-2019

		Ξενοδοχειακό δυναμικό 2019					
		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
2019	Μονάδες	1	20	33	47	10	111
	Δωμάτια	110	582	1.101	946	171	2.910
	Κλίνες	218	1.265	2.235	1.865	339	5.922
2018	Μονάδες	1	20	31	46	13	111
	Δωμάτια	110	584	1.041	924	233	2.892
	Κλίνες	218	1.284	2.073	1.779	472	5.826
2017	Μονάδες	1	18	28	47	13	107
	Δωμάτια	110	544	960	974	227	2.815
	Κλίνες	218	1.173	1.859	1.858	462	5.570

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

Ειδικότερα, από τα στοιχεία της Νέας Ένωσης Ξενοδόχων Πρέβεζας, εντοπίζονται στον Δήμο 3 ξενοδοχεία 4*, 6 ξενοδοχεία 3 αστέρων και 21 ξενοδοχεία 2 αστέρων. Από τη σύγκριση αυτών των στοιχείων με τον Πίνακα 24, φαίνεται ότι υπάρχει έντονη συγκέντρωση των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στον Δήμο Πρέβεζας.

Πίνακας 23 Ενοικιαζόμενα δωμάτια, Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας, 2017-2019

		Ενοικιαζόμενα δωμάτια				
		4K	3K	2K	1K	Σύνολο
2019	Μονάδες	79	263	301	113	756
	Δωμάτια	825	1.704	1.833	613	4.975

2018	Κλίνες	2.057	4.357	4.237	1.377	12.028
	Μονάδες	79	263	301	114	757
	Δωμάτια	825	1.704	1.833	618	4.980
2017	Κλίνες	2.057	4.357	4.237	1.389	12.040
	Μονάδες	80	262	302	112	756
	Δωμάτια	829	1.700	1.836	601	4.966
	Κλίνες	2.074	4.340	4.243	1.360	12.017

Πηγή ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την πληρότητα και τα στοιχεία των αφίξεων παρουσιάζονται στον Πίνακα 25. Η περιοχή εμφανίζει αύξηση των αλλοδαπών επισκεπτών όπως και των ημεδαπών. Το ίδιο συμβαίνει και με τις διανυκτερεύσεις. Ωστόσο, οι διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών είναι περισσότερες έναντι των ημεδαπών. Το παραπάνω καταδεικνύει ότι οι αλλοδαποί τουρίστες μένουν περισσότερο στον προορισμό έναντι των ημεδαπών. Συνολικά ωστόσο, η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων βρίσκεται περισπών στο 30-35%. Το τελευταίο καταδεικνύει ότι σε ορούς επισκεψιμότητας της περιοχής μπορούν να γίνουν πολλές δράσεις ώστε να αυξηθεί.

Πίνακας 24 Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα, 2010-2019

Πρέβεζα	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Αφίξεις αλλοδαπών	18.866	21.933	22.062	24.407	27.899	31.493	38.003	45.673	52.238	54.192
Αφίξεις ημεδαπών	67.609	62.322	45.600	50.553	47.847	43.631	44.407	51.021	55.979	56.189
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	92.578	110.333	125.468	134.570	158.718	164.896	182.941	218.270	263.092	259.032
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	184.543	173.416	109.899	128.983	112.423	104.432	113.839	128.314	144.941	143.029
Πληρότητα	35	34,5%	28,2%	30,5%	30,8%	29,3%	30,5%	33,5%	29,8%	30,1%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence, Τα στοιχεία για τα έτη 2010-2017 προκύπτουν από μέρος των συνολικά διαθέσιμων κλινών - η εκτίμηση και προβολή των αποτελεσμάτων γίνεται στο 80% των διαθέσιμων κλινών λόγω έλλειψης της πληροφορίας των μηνών λειτουργίας του κάθε καταλύματος μέσα στο έτος. Τα στοιχεία για τα έτη 2018-2019 λόγω αλλαγής της μεθοδολογίας προκύπτουν από το 100% των διαθέσιμων κλινών

Αναφορικά με την άφιξη των κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Πρέβεζας, φαίνεται ότι το 2018 και το 2019, δεν υπήρχε καμία άφιξη. Αυτό αποτελεί ένα πρόβλημα για το Δήμο καθώς μειώνονται οι τουριστικές του ροές. Ωστόσο, αναδεικνύεται και μια ευκαιρία ανάπτυξης για την περιοχή, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε άφιξη περισσότερων τουριστών και σε νέα έσοδα για την περιοχή.

Πίνακας 25 Κίνηση Κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Πρέβεζας

Κίνηση Κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Πρέβεζας							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Κρουαζιερόπλοια	4	4	5	4	0	0	0
% μεταβολή		0,0%	25,0%	-20,0%	-100,0%		
Επιβάτες	908	1.112	967	556	0	0	0
% μεταβολή		22,5%	-13,0%	-42,5%	-100,0%		

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τους επισκέπτες στα Μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους φαίνεται ότι υπάρχει μια σταδιακή διαχρονική αύξηση. Αυτό καταδεικνύει ότι η προβολή των αρχαιολογικών

χωρών της περιοχής κερδίζει διαρκώς αναγνωρισιμότητα και αποτελεί και μελλοντική πηγή ανάπτυξης του Δήμου, αλλά και του τουριστικού προϊόντος.

Πίνακας 26 Επισκέπτες σε Μουσεία / Αρχαιολογικούς χώρους 2011-2019

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Πρέβεζα	Μουσεία	3.336	2.782	5.569	5.547	11.547	7.247	6.775	7.770	8.570
	Αρχαιολογικοί χώροι	14.550	11.098	7.581	38.094	36.757	38.010	41.281	45.727	41.723

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Συνολικά και με βάση τις κατευθύνσεις της Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Ήπειρο (RIS3) προκύπτει ότι μια προτεραιότητα ανάπτυξης είναι η διαφοροποίηση και επέκταση τουριστικού προϊόντος και ανάπτυξη του τουρισμού εμπειρίας. Ως προς αυτήν τη διάσταση ενισχύονται οι μορφές εναλλακτικών μορφών τουρισμού και συνεργασιών ανάμεσα στις επιχειρήσεις σε όλη την αλυσίδα αξίας της βιομηχανίας της εμπειρίας και τις εναλλακτικές μορφές της τουριστικής βιομηχανίας. Μέσω αυτής της προτεραιότητας, ο Δήμος Πρέβεζας μπορεί να συμβάλει στην ανάδειξη των περιοχών ευθύνης του μέσω της αξιοποίησης πλήρως ανεκμετάλλευστων ή ατελώς εκμεταλλεύσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Για παράδειγμα, η δράση δύναται να εστιάσει στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και υποδομών στον:

1. Σχολικό Τουρισμό (υποδομές και δίκτυα που συνδυάζουν την επίσκεψη με την φύση και πολιτισμό της Ηπείρου) (έρευνα για διαθέσιμες υποδομές και θεματικές επισκέψεις για ολοκληρωμένα πακέτα προσφορών) Αν λάβουμε υπόψη το χαμηλό αριθμό επισκεπτών από σχολεία αυτό θα πρέπει να θορυβήσει και συνάμα να κινητοποιήσει τη δημοτική αρχή-Απαιτείται η υιοθέτηση ενός μοντέλου εξωστρέφειας στη βάση της συνέργειας τουριστικών πρακτόρων - ιδιοκτητών καταλυμάτων - δημοτικής αρχής προκειμένου να κοινοποιηθεί η δυναμική αυτή μέσω απευθείας επαφών με μεγάλους ομίλους αλλά και με τις κατά τόπους Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας και τα Σχολεία για να εντάξουν είτε εν μέρει είτε κατά κύριο λόγο στα προγράμματα των εκδρομών τους.
2. Καταδυτικό Τουρισμό (επιλεγμένα καταδυτικά πάρκα - πλούτος του θαλάσσιου βυθού - ναυάγια - Άκτιο) - Συγχρηματοδότηση δραστηριοτήτων - Αδειών - Πιστοποιήσεων
3. Ιστιοπλοϊκό Τουρισμό - Θεματικός (π.χ. ιστορικός) - Οργάνωση και πιστοποίηση μαρίνων - Ολοκλήρωση Υποδομών - Διεθνές μάρκετινγκ - ένταξη σε διεθνείς αλυσίδες
4. Θρησκευτικό Τουρισμό - Έρευνα για ανάπτυξη προϊόντων (π.χ. μοναστήρια, ξωκλήσια, εικόνες, Άγιοι, εορτολόγιο και συσχέτιση με συγκεκριμένες χώρες πελάτες, όπως Ουκρανία, Ρωσία, Γεωργία)

Ο θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να αναδειχθεί και στη βάση του άξονα που αφορά τους καθολικούς και όχι μόνο τους ορθόδοξους καθώς συνδέεται και με τον Απόστολο Παύλο και τον Απόστολο Βαρνάβα και τις περιόδους στην περιοχή καθώς και με την παλαιοχριστιανική περίοδο της Νικόπολης όπου δεν είχε ακόμη επέλθει το Σχίσμα μεταξύ των δυο εκκλησιών οπότε λειτουργεί ως τόπος κοινής αναφοράς. Αν λάβουμε υπόψη το εύρος των επισκεπτών που κινούνται προς την κατεύθυνση αυτή και στη βάση

αυτού του προγραμματισμού ανοίγεται σαφώς μια νέα προοπτική που μπορεί να συνδεθεί και με τα μοναστήρια ως χώρους ανάπτυξης της τέχνης για εκείνους που επιδεικνύουν ειδικό ενδιαφέρον όπως είναι οι σπουδαστές –μελετητές –καθηγητές της βυζαντινής τέχνης και αρχαιολογίας, σύλλογοι, όμιλοι μελέτης κτλ που δεν έχουν αυστηρά θρησκευτικό προσανατολισμό. Μια ακόμη αγορά έντονα προσανατολισμένη προς τον θρησκευτικό και ιστορικό-αρχαιολογικό τουρισμό είναι η αγορά της Κύπρου τόσο στο επίπεδο των σχολικών της εκδρομών όσο και των οργανωμένων τουρ τα οποία κινούνται στην ευρύτερη περιοχή όπου και υπάρχουν ανταγωνιστικοί προορισμοί (Ιωάννινα, Ζαγοροχώρια, Μέτσοβο, Μετέωρα) και τους οποίους θα μπορούσε να προσελκύσει η Πρέβεζα λόγω του συγκριτικού πλεονεκτήματος ότι συνδυάζει τα πολιτισμικά –θρησκευτικά θέλγητρα με τον τουρισμό αναψυχής.

5. Δραστηριότητες, όπως περίπατοι, διαδρομές με ποδήλατα, ιππασία, ιστορία, θαλάσσιος πλούτος και τοπικά προϊόντα, ορεινές διαδρομές – Δημιουργία διαδρομών Οι διαδρομές αυτές θα πρέπει να έχουν χαρακτήρα συνδυαστικό και να μην είναι αυστηρά θεματικά προσανατολισμένες προκειμένου να αναδεικνύουν τη σύνθεση των επιλογών. Π.χ. μια πεζοπορική διαδρομή που θα καταλήγει σε ένα χώρο θρησκευτικού χαρακτήρα ή σε ένα αρχαιολογικό μνημείο.
6. Διαδρομές γαστρονομίας σε συνδυασμό με τον περιπατητικό τουρισμό
7. Υποστήριξη Θεματικών Πάρκων και Δικτύων (εξωτικής ομορφιάς παραλίες, μοναστήρια, δίκτυα αρχαίων θεάτρων) – Συγχρηματοδότηση ανάπτυξης με ιδιωτικά κεφάλαια.
8. Το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και υπόβαθρο της περιοχής προσφέρει πληθώρα δυνατοτήτων για ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διαφοροποίηση και επέκταση του τουριστικού προϊόντος.

7.3 Υφιστάμενη Κατάσταση και Δραστηριότητες

Όπως αναδείχθηκε και από τα στοιχεία παραπάνω, στον Δήμο Πρέβεζας ο τριτογενής τομέας απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος του ενεργού πληθυσμού. Ωστόσο, φαίνεται ότι τα μέτρα λιτότητας έχουν επιδράσει σημαντικά στην τοπική οικονομία με συρρίκνωση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι προσπάθειες ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος της περιοχής ανακοπήκαν από την πανδημία. Ωστόσο, θα πρέπει να ενισχυθούν τα επόμενα χρόνια, μαζί με την αναβίωση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα.

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει μια σειρά από υπηρεσίες, οι οποίες μπορούν να βοηθούν σε αυτήν την προσπάθεια. Στον Πίνακα 28 περιγράφονται οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης του Δήμου οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Η συνεργασία του Δήμου με τις άλλους φορείς, όπως είναι: Δασαρχείο Πρέβεζας, Αγροτικοί Σύλλογοι παραγωγών και ενώσεις, Λιμεναρχείο και Λιμενικό Ταμείο Πρέβεζας, Υπηρεσίες Εγγειοβελτιωτικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας και ΕΟΤ, μπορούν να βοηθήσουν πολύ δυναμικά την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής μέσα από το σχεδιασμό νέων

προτάσεων οι οποίες θα προσανατολίζονται στην οικονομική ενίσχυση των υπηρεσιών αυτών και στην ενδυνάμωση των επενδύσεων στους τομείς που έχουν πληγεί περαιτέρω. Τα παραπάνω μπορούν να συνδυαστούν και με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS 3) της Περιφέρειας Ηπείρου.

Πίνακας 27 Κυρίες δραστηριότητες Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Δ/ση Γεωργίας & Κτηνοτροφίας Ν. Πρέβεζας	1. Έλεγχοι και καταγραφές γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής 2. Προγράμματα επιχορηγήσεων 3. Κατευθύνσεις και προγραμματισμοί αγροτικής παραγωγής
Κτηνιατρική Υπηρεσία Ν. Πρέβεζας	1. Έλεγχοι και πιστοποιήσεις επάρκειας λειτουργίας κτηνοτροφικών μονάδων και μονάδων επεξεργασίας κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων 2. Έλεγχοι υγειονομικής επάρκειας επιχειρήσεων παραγωγής και διάθεσης
Εμπορικό, Τεχνικό & Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Νομού Πρέβεζας	1. Καταγραφές δημιουργίας λειτουργίας και διάλυσης επιχειρήσεων 2. Επιχορηγήσεις και προγράμματα 3. Προγράμματα επανεκπαίδευσης εργαζομένων και εργοδοτών
Επιτρ.& Δ/ση Τουρισμού Περ. Ενότητας Πρέβεζας	1. Προβολή και καταγραφή του τουριστικού προϊόντος 2. Προώθηση τουριστικού προϊόντος 3. Επαφές, διασυνδέσεις, εκθέσεις κτλ
ΔΕΗ, Ιχθυόσκαλα, ΒΙΠΕ, ΕΤΑΝΑΜ Ιχθυογεννητικός	1. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας 2. Έρευνα και έλεγχος ιχθυοκαλλιεργειών και αλιευτικής παραγωγής 3. Συγκέντρωση και δικτυακή εξυπηρέτηση μονάδων παραγωγής και επεξεργασίας
Εποπτεία Αλιείας & Δ/ση Βιομηχανίας Π.Ε. Πρέβεζας	1. Αδειοδοτήσεις και έλεγχοι αλιευτικών, μεταποιητικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων

Αναφορικά με την **αγροτική παραγωγή**, παρατηρούνται χρονιές ελλείψεις στον προγραμματισμό και στην κατεύθυνση των καλλιεργειών. Παράλληλα, η εξωστρέφεια της περιοχής μπορεί να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια μέσα από τον προσανατολισμό των φορέων στην ενίσχυση των εξαγωγών. Ταυτόχρονα, οι απειλές που μπορούν να επισημανθούν είναι η κακή επικοινωνία με την αγορά, η αδυναμία παρουσίασης μορφών μεταποίησης ή συσκευασίας των αγροτικών προϊόντων. Παράλληλα εντοπίζονται και αρκετές ευκαιρίες ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής. Για παράδειγμα η πιστοποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων της περιοχής καθώς και η ιχνηλασιμότητα είναι μόνο μερικές κατευθύνσεις ανάπτυξης του αγροτικού τομέα και της αγροδιατροφής με τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης του τομέα.

Ο επόμενος τομέας αφορά τον **τουρισμό**. Το τουριστικό προϊόν της Πρέβεζας αν και έχει πλούσια ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία έχει ακόμα πολλές δυνατότητες ανάπτυξης. Σε αυτή τη βάση είναι απαραίτητος ο προγραμματισμός για τη δημιουργία ολιστικής αντιμετώπισης του τουριστικού πακέτου. Παράλληλα, παρατηρούνται περιορισμοί αναφορικά με την εκπαίδευση των ατόμων σε σχέση με την υποστήριξη του τουριστικού προϊόντος. Αποσπασματικές δράσεις αναπτύξεις του τουριστικού προϊόντος μόνο για να καλυφθεί η ζήτηση. Η επανεκτίμηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής και η ανακατεύθυνση σε σχέση με αυτό το τουριστικό

προϊόν και τους αποδέκτες του, δίνουν το στίγμα των επιδιωκόμενων ευκαιριών για τον τουρισμό της περιοχής. Η αξιοποίηση του λιμανιού στην κατεύθυνση της προώθησης του τουριστικού προϊόντος της περιοχής. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης μπορεί να αποτελέσει το εφαλτήριο για την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος.

Η ανάπτυξη του τουρισμού μπορεί να συμβάλλει θετικά και στην **απασχόληση**. Το ζήτημα της απασχόλησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τα ζητήματα της ύφεσης στην πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή. Οι κατάλληλες στρατηγικές μπορούν να εφαρμοστούν και σε συνδυασμό με τις νέες τεχνολογίες να συμβάλλουν θετικά στην αύξηση της απασχόλησης.

Αναφορικά με τις **Αδειοδοτήσεις και Ρυθμίσεις Εμπορικών Δραστηριοτήτων**. Η οικονομική κρίση έχει μειώσει κατά πολύ την αγοραστική δύναμη και έχει συμπιέσει τα μικρομεσαία κοινωνικά στρώματα. Η μείωση της εμπορικής δραστηριότητας δεν οφείλεται σε προβλήματα αδειοδοτήσεων, αλλά εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και της συμπίεσης των μικρομεσαίων κοινωνικών στρωμάτων. Περιορισμοί εντοπίζονται κυρίως στο σύστημα των αδειοδοτήσεων. Σε κάθε περίπτωση γίνονται προσπάθειες για εκσυγχρονισμό των συστημάτων και των διαδικασιών. Αντίστοιχα, εντοπίζονται και ευκαιρίες ανάπτυξης της εμπορικής δράσης σε μέρες ύφεσης αποτελεί η καινοτομία, οι νέες τεχνολογίες και η αναζήτηση νέων και προσοδοφόρων αγορών και δράσεων.

Τέλος, σε σχέση με την **Προσέλκυση νέων επενδύσεων -Τοπική επιχειρηματικότητα**. Η προσέλκυση νέων επενδύσεων και ανάπτυξη -υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας πάσχει, από χρόνια προβλήματα των ελλείψεων σε προγραμματισμό, σε οργανωτικές δομές και σε δομές λειτουργίας. Παράλληλα, εντοπίζονται κενά γνώσης στις δυνατότητες νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, καθώς και των νέων ζητημάτων επιχειρηματικότητας. Οι περιορισμοί στην προσέλκυση νέων επενδύσεων πηγάζουν από τις αναχρονιστικές υποδομές και δομές, αλλά και από τη δυσμενή οικονομική συγκυρία. Φαίνεται ότι η οικονομική επιβράδυνση σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει επηρεάζει και την περιοχή. Διαδεχόμενα, τα χαμηλά επίπεδα δανεισμού και τα υψηλά επιτόκια μπορεί να λειτουργήσουν αποτρεπτικά για νέες επενδύσεις.

Οι δυνατότητες του Δήμου Πρέβεζας είναι αρκετές. Ο Δήμος μπορεί να αναπτύξει και τους τρεις τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Τόσο η γεωργία όσο και η κτηνοτροφία μπορούν να προσφέρουν ανάσα στον Δήμο και να προσελκύσουν νέες επενδύσεις προσανατολισμένες στις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία. Μέσα από τις ευκαιρίες χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να αναπτυχθούν νέες υπηρεσίες και προϊόντα.

Οι ευκαιρίες για νέες επενδύσεις βρίσκονται μέσα από την λύση των προβλημάτων της εύρεσης και εφαρμογής καινοτόμων δράσεων, μέσα από την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και μέσα από τη δυνατότητα να πεισθεί και η αγοραστική και η κεφαλαιακή αγορά για την ορθότητα και τη βιωσιμότητα των νέων επενδυτικών δράσεων.

Πίνακας 28 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Τομέας 1 Αγροτική Παραγωγή	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Χρόνιες ελλείψεις σε προγραμματισμό Μείωση παραγωγής Μείωση απασχόλησης 	<ul style="list-style-type: none"> Οργάνωση παραγωγής Είσοδος καινοτομιών Συνεργασία με ερευνητικούς φορείς για τα αγροτικά προϊόντα
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Ελλιπής επικοινωνία με την αγορά Αδυναμία παρουσίασης μορφών μεταποίησης ή συσκευασίας των αγροτικών προϊόντων . 	<ul style="list-style-type: none"> Πιστοποίηση της ποιότητας η ταυτοποίηση των παραγομένων προϊόντων Ιχνηλασιμότητα προϊόντων Συνεργασίες με πανεπιστήμια και άλλους φορείς για την αγροδιατροφή.
Τομέας 2 Τουρισμός	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Ελλείψεις προγραμματισμός Λίγες δομές Χαμηλός σχεδιασμού τουριστικού πακέτου . 	<ul style="list-style-type: none"> Απεριόριστοι ιστορικοί και πολιτισμικοί πόροι Πλούσιο φυσικό περιβάλλον Ανάπτυξη τουρισμού στις διασυνοριακές περιοχές
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη γνώσεων Έλλειψη εκπαίδευσης 	<ul style="list-style-type: none"> Επανεκτίμηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού Αξιοποίηση του λιμανιού
Τομέας 3. Απασχόληση	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση παραγωγής στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Χαμηλή αποτελεσματικότητα προγραμμάτων απασχόλησης 	<ul style="list-style-type: none"> Προγράμματα απασχόλησης και επανεκπαίδευσης των απασχολουμένων Ανάπτυξη και των τριών τομέων της οικονομικής δραστηριότητας Εστίαση στις νέες τεχνολογίες, στην καινοτομία και την εύρεση νέων αγορών και νέων δράσεων προσοδοφόρων.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Απορρύθμιση αγροτικής παραγωγής Οικονομική Κρίση Κρίση covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Εκπαίδευση ανθρωπίνου δυναμικού Επενδύσεις και στους τρεις οικονομικούς τομείς Εύρεση νέων αγορών.
Τομέας 4. Αδειοδότησης και Ρυθμίσεις Εμπορικών Δραστηριοτήτων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλή αγοραστική δύναμη Συμπίεση μικρομεσαία κοινωνικά στρώματα Μείωση εμπορικής δραστηριότητας 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση εισοδήματος Κίνητρα για επένδυση στην περιοχή. Καινοτόμες εμπορικές δραστηριότητες. Καινοτόμα και ποιοτικά ανωτέρα προϊόντα
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Πολλές διαδικασίες Εκσυγχρονισμός συστήματος Νέες ρυθμίσεις στο σύστημα των αδειοδοτήσεων και της λειτουργίας των εμπορικών δραστηριοτήτων 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση της εμπορικής δράσης Καινοτομία, οι νέες τεχνολογίες και η αναζήτηση νέων και προσοδοφόρων αγορών και δράσεων
Τομέας 5	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

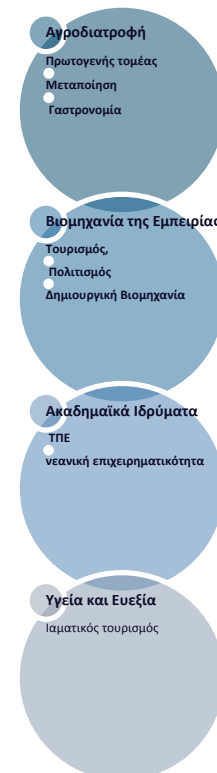
Προέλκυση νέων επενδύσεων - Τοπική επιχειρηματικότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις σε προγραμματισμό, σε οργανωτικές δομές και σε δομές λειτουργίας, • Χαμηλή γνώση των νέων τεχνολογιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητες ανάπτυξης και των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας • Νέες τεχνολογίες και προϊόντα • Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις.
	<p style="text-align: center;">Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναχρονιστικές υποδομές και δομές • Οικονομική επιβράδυνση • Κρίση covid-19 • Υψηλά επιτόκια • Χαμηλά επίπεδα δανεισμού 	<p style="text-align: center;">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσέλκυση νέων επενδυτών από άλλες χώρες • Συνεργασίες με άλλους ευρωπαϊκούς φορείς • Αύξηση χρηματοδοτήσεων από την ευρωπαϊκή ένωση

Όπως φαίνεται από όλα τα παραπάνω η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας συνδέεται άμεσα και με την απασχόληση καθώς και με την ασύμμετρη ανάπτυξη. Η πανδημία έχει φέρει στο προσκήνιο ζητήματα παραγωγικής ανασυγκρότησης και ανθεκτικότητας των τοπικών οικονομιών. Με δεδομένη την στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης τα προβλήματα στο μέλλον αναμένονται περισσότερο, και ως εκ τούτου, ο Δήμος Πρέβεζας πρέπει να θωρακιστεί ως προς όλα τα επίπεδα. Ως προς αυτήν την κατεύθυνση, η στροφή στην ανάπτυξη ακολουθείται από καινοτόμες δράσεις, επαναπροσδιορισμό της δομής του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στις ιχθυοκαλλιέργειες, στην κτηνοτροφία και γεωργία, στην επεξεργασία γεωργικών προϊόντων και στην προβολή των γεωργικών προϊόντων της περιοχής. Σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης είναι και ο τουρισμός μέσα από τη διαχείριση του τουριστικού προϊόντος, στη συστηματική καταγραφή και πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την καλή διαχείριση του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού περιβάλλοντος της περιοχής

Ειδικότερα, προκύπτει ότι οι βασικοί άξονες στόχευσης προκύπτουν από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Ηπείρου. Η στρατηγική εστιάζει στους άξονες αγροδιατροφής, βιομηχανίας της εμπειρίας, ακαδημαϊκά ιδρύματα και υγεία ευεξία. Ειδικότερα, ο Δήμος Πρέβεζας θα μπορούσε να αναπτύξει την καινοτομία στην αγροδιατροφή μέσα από την αύξηση της παραγωγής, διατηρώντας συγχρόνως τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά των προϊόντων.

Αναφορικά με τη Βιομηχανία της Εμπειρίας, στόχος του Δήμου Πρέβεζας μπορεί να είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας του τουριστικού προϊόντος. Η ανάδειξη, ανάπτυξη και προώθηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της βιομηχανίας της εμπειρίας και των σχετιζόμενων με αυτήν τομέων θα βασιστεί τόσο στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει

η περιοχή, όπως τα ιδιαίτερα φυσιογνωμικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά, η μοναδική ιστορία και παράδοση, η τοπική ταυτότητα και η δημιουργία ανάπτυξη τοπικών μύθων, όσο και στην αξιοποίηση της γνώσης και των σύγχρονων τεχνολογιών, οι οποίες υποστηρίζουν οριζόντια τη βιομηχανία της εμπειρίας και δημιουργούν προστιθέμενη αξία σε όλα τα στάδια της αλυσίδας αξίας του τομέα.

Ο επόμενος τομέας αφορά τον διάλογο του Δήμου με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τις ΤΠΕ και τη νεανική επιχειρηματικότητα. Βασικός στόχος του τομέα είναι η αξιοποίηση του νεαρού ανθρώπινου δυναμικού για τη δημιουργία νεανικής επιχειρηματικότητας. Ο Δήμος Πρέβεζας βρίσκεται πολύ κοντά σε φορείς έρευνας τους οποίους μπορεί να αξιοποιήσει ώστε να δημιουργηθεί ένας πόλος καινοτομίας στην περιοχή.

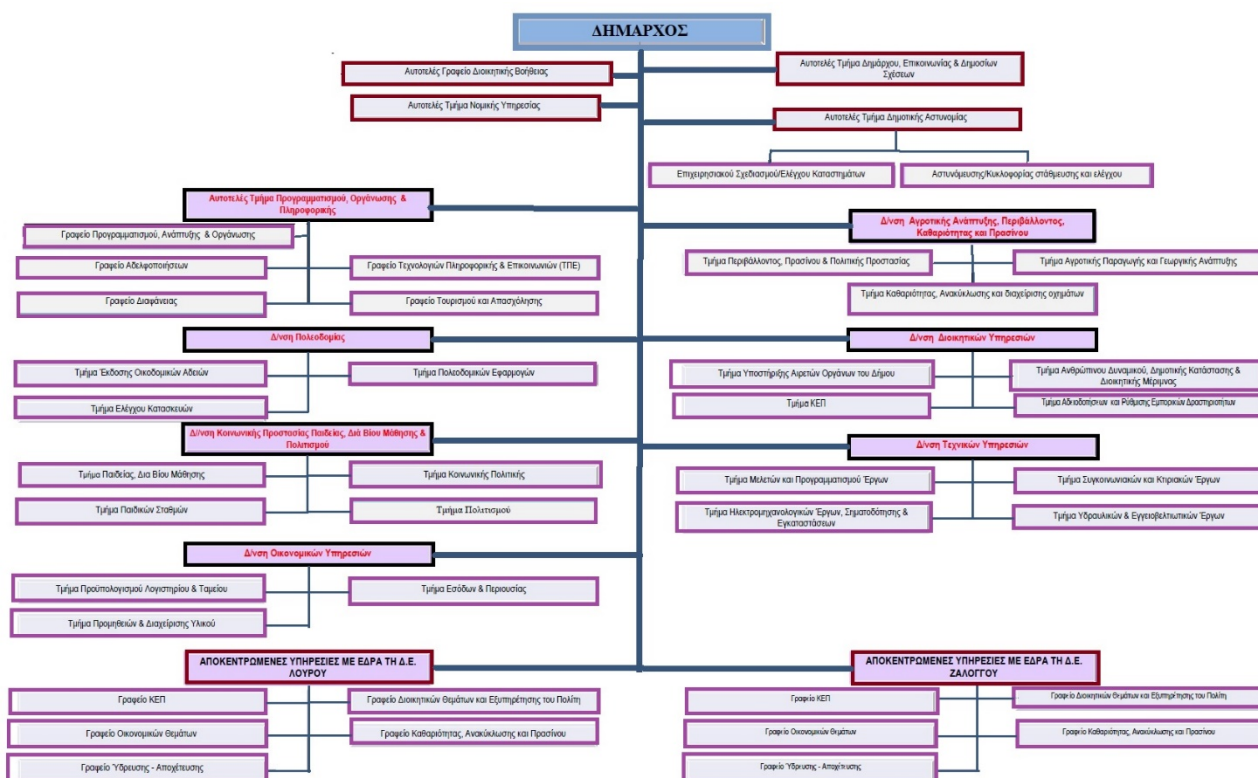
Τέλος, ένας ακόμα τομέας είναι η υγεία και ευεξία. Βασικός στόχος του τομέα είναι η ανάδειξη του και η δημιουργία κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων που απασχολούνται στην υγεία-ευεξία. Για παράδειγμα η ανάπτυξη επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον ιατρικό τουρισμό μπορεί να αποτελέσει πόλο ανάπτυξης για τον Δήμο Πρέβεζας. Τόσο ο τουρισμός ευεξίας όσο και ο ιατρικός τουρισμός αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης για την περιοχή, δεδομένου ότι η περιοχή έχει τόσο επάρκεια σε επιστημονικό προσωπικό όσο και υψηλό τουριστικό απόθεμα. Σε σχέση με την υγεία και την ευεξία η Βιοϊατρική τεχνολογία μπορεί επίσης να αποτελέσει πόλο έλξης επενδύσεων. Οι τομείς που μπορούν να αναπτυχθούν είναι σε σχέση με την αγροδιατροφή, τα βότανα και την υγεία. Σημαντική κρίνεται η εξέταση της εξειδίκευσης των φορέων αυτών και στο τομέα της αγροτικής παραγωγής, καθώς υπάρχουν και δύνανται να ενισχυθούν συνέργειες μεταξύ των δύο τομέων (υγεία – αγροδιατροφή) με πολλαπλά οφέλη για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

8 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

8.1 Διοικητική Διάρθρωση Δήμου Πρέβεζας

Η διοικητική διάρθρωση του Δήμου Πρέβεζας παρουσιάζεται στο παρακάτω οργανόγραμμα (Γράφημα 14).

Γράφημα 14 Οργανόγραμμα Δήμου Πρέβεζας

Στον Πίνακα 30 παρουσιάζονται όλες οι επιτροπές του Δήμου Πρέβεζας, μέσω των οποίων διοικείται ο Δήμος και παρακολουθούνται όλα τα ζητήματα που ανακύπτουν στο Δήμο αλλά συμβάλλουν και στη λήψη των αποφάσεων.

Πίνακας 29 Επιτροπές, Δήμου Πρέβεζας

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ	
1.	Δημοτικό Συμβούλιο
2.	Οικονομική Επιτροπή
3.	Επιτροπή Ποιότητας Ζωής
4.	Εκτελεστική Επιτροπή
5.	Επιτροπή Διαβουλεύσεων
6.	Επιτροπή Παιδείας
7.	Διοικητικό Συμβούλιο Λιμενικού Ταμείου
8.	Διοικητικό Συμβούλιο Σχολικών Επιτροπών Α'βάθμιας και Β'βάθμιας Εκπαίδευσης
9.	Διοικητικό Συμβούλιο ΝΕΔΗΚΕΠ
10.	Διοικητικό Συμβούλιο Ανώνυμης Εταιρείας
11.	Διοικητικό Συμβούλιο Δημοτικής Ραδιοφωνίας
12.	Επιτροπή Τουρισμού
13.	Επιτροπή Προμηθειών

14	Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμών
15	Επιτροπές παραλαβής προμηθειών, έργων, υπηρεσιών
16	Επιτροπή Δημοτικής Κοινότητας Πρέβεζας
17	Επιτροπές Τοπικών Κοινοτήτων Μιχαλιτσίου, Μύτικα, Νικοπόλεως, Φλαμπούρων (Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας) Λούρου, Άνω Ράχης, Βρυσούλας, Κοτσανόπουλου, Νέου Σφηνωτού, Ρεματιάς, Σκιαδά, Στεφάνης, Ωρωπού (Δημοτική Ενότητα Λούρου) Βράχου, Εκκλησιών, Καμαρίνας, Καναλιού, Κρουοπηγής, Μυρσίνης Ριζών, Χειμαδιού, Νέας Σαμφούντας, Νέας Σινώπης (Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου)

8.2 Διοίκηση - Εποπτεία - Συντονισμός

Στον Πίνακα 31 παρουσιάζονται οι υπηρεσίες του Δήμου, οι οποίες υποστηρίζουν τους θεματικούς τομείς ανάπτυξης του.

Πίνακας 30 Υπηρεσίες Διοίκησης ανά τομέα Ανάπτυξης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ			ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής	Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	Τοπική Οικονομία & Απασχόληση	
Τεχνική Υπηρεσία	Υπηρεσία Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας & Πολιτισμού	Υπηρεσία Αγροτικής Παραγωγής	ΚΕΠ
Υπηρεσία Περιβάλλοντος		Υπηρεσία Αλιείας	Δημοτική Αστυνομία
Υπηρεσία Πολεοδομίας	Ν.Π.Δ.Δ	Υπηρεσία Απασχόλησης	Διοικητική Υπηρεσία
Υπηρεσία Καθαριότητας	Ν.Π.Ι.Δ.	Υπηρεσία Τουρισμού	Οικονομική Υπηρεσία
Υπηρεσία Ανακύκλωσης	Τεχνική Υπηρεσία	Υπηρεσία Αδειοδοτήσεων & Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων	Νομική Υπηρεσία
Υπηρεσία Συντήρησης Πρασίνου			Υπηρεσία Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών
Υπηρεσία Ύδρευσης - Αποχέτευσης			Υπηρεσίες Προγραμματισμού & Οργάνωσης
		Τεχνική Υπηρεσία	Υπηρεσία Διοικητικής Βοήθειας
			Υπηρεσία Διαφάνειας
ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

8.3 Στελέχωση – Προσωπικό – Εξοπλισμός

Ο Δήμος έχει 253 άτομα προσωπικό. Ο Πίνακας 32 παρουσιάζει τα ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου ανά κατηγορία θεματικού τομέα καθώς και το επίπεδο εκπαίδευσής τους.

Πίνακας 31 Ανθρώπινο Δυναμικό

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
1	ΠΕ1
1	ΠΕ11
1	ΠΕ9
5	ΔΕ1
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
4	2 ΠΕ9, 1ΠΕ6 ,1ΠΕ7
1	ΤΕ13
33	2 ΔΕ1,15 ΔΕ29, 2 ΔΕ30, 8 ΔΕ28, 2 ΔΕ2, 2 ΔΕ26
29	29 ΥΕ16
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
6	2 ΠΕ4, 1 ΠΕ6, 3 ΠΕ3,
1	1 ΤΕ
3	3 ΔΕ1
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
5	3 ΠΕ1, 2 ΠΕ
19	1 ΤΕ2, 18 ΤΕ
15	ΔΕ1
21	ΥΕ
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
20	5ΠΕ1, 15 ΠΕ, 1 ΠΕ Δημ.Αστυν
48	26ΔΕ1, 1 ΔΕ28, 7 ΔΕ ,9 ΔΕ φύλακες, 5 ΔΕ Δημ.Αστυν
2	2 ΥΕ
3	2 ΤΕ, 1 ΤΕ Δημ.Αστυν.
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
16	2 ΠΕ6,1 ΠΕ5, 13ΠΕ
9	1 ΤΕ3, 8 ΤΕ
9	9 ΔΕ
1	1 ΥΕ

Ο εξοπλισμός του Δήμου παρουσιάζεται στον Πίνακα 33. Σε κάθε περίπτωση, αυτές οι καταγραφές είναι δυναμικές καθώς τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα μεταβάλλονται συχνά για πολλούς λόγους (βλάβες, μετακινήσεις προσωπικού, αντικαταστάσεις, κλπ)

Πίνακας 32. Τεχνικός Εξοπλισμός

Πλήθος	Είδος τεχνικού εξοπλισμού
2	Servers
137	Υπολογιστές γραφείου. ΔΕΝ συμπεριλαμβάνονται στο νούμερο αυτό:
	α) οι υπολογιστές των νομικών προσώπων (ΔΛΤ κλπ)

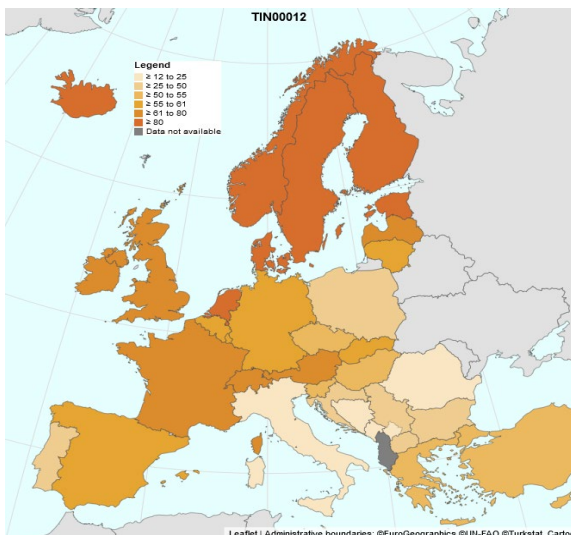
	β) παλιοί υπολογιστές που αντικαταστάθηκαν από νέους
	γ) υπολογιστές που βρίσκονται για επισκευή
5	Laptops
145	Εκτυπωτές γραφείου / πολυμηχανήματα. ΔΕΝ συμπεριλαμβάνονται στο νούμερο αυτό: α) οι εκτυπωτές των νομικών προσώπων (ΔΛΤ κλπ) β) εκτυπωτές που βρίσκονται για επισκευή ή σε αχρησία λόγω βλάβης
11	Φωτοτυπικά

8.4 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αφορά στην αξιοποίηση του διαδικτύου για την παροχή κυβερνητικής πληροφορίας και υπηρεσιών στους πολίτες. Εναλλακτικά, αναφέρεται στην αξιοποίηση των τεχνολογιών ΤΠΕ με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της παροχής υπηρεσιών από τον Δημόσιο Τομέα. Τα οφέλη που προκύπτουν από μια εκτεταμένη και σε βάθος εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης δύναται να ομαδοποιηθούν σε τρεις βασικές κατηγορίες: (1) βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, (2) αύξηση της παραγωγικότητας, αποδοτικότητας των δημοσίων οργανισμών και (3) ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

Η θέση της Ελλάδας σε σχέση με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην Ευρώπη είναι μέτρια. Όπως φαίνεται και στο Γράφημα παρακάτω, οι πολίτες που έχουν κάνει χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι περίπου 52% το 2019. Ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ηλεκτρονικής διακυβέρνησης παρουσιάζουν οι Σκανδιναβικές χώρες. Φαίνεται ότι η ΕΕ έχει αρκετό χώρο να κερδίσει αναφορικά με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

Γράφημα 15 Ποσοστό πολιτών που κάνουν χρήση του ιντερνέτ για επικοινωνία με τις δημόσιες αρχές, 2019, EU-28

Πηγή Eurostat, 2020 [TIN00012], last update: 15/10/2020

Για τον Δήμο της Πρέβεζας, φαίνεται να είναι ένας τομέας στον οποίο πρέπει να επενδύσει τα επόμενα χρόνια. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 30 ο Δήμος έχει μερικά σύστημα Διαχείρισης. Αναφορικά με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση εντοπίζονται συστήματα lan και υπάρχει και διαδικτυακή πύλη, αλλά αναφορικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται ηλεκτρονικά, ο Δήμος θα πρέπει να επενδύσει περισσότερο.

Πίνακας 33. Σύστημα και εργαλεία Δήμου Πρέβεζας

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ		
Πρότυπα - Συστήματα - Εργαλεία	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαχειριστική Επάρκεια		
Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης		
ISO 9001/2008		
Επιμορφώσεις - Κατάρτιση		
Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων	ΟΧΙ	
Σύστημα Διαχείρισης Γνώσης	ΟΧΙ	
Σύστημα Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Έργων	ΝΑΙ	Εμπορική εφαρμογή με ετήσια ανανεούμενη υποστήριξη
Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	ΝΑΙ	Εμπορική εφαρμογή με ετήσια ανανεούμενη υποστήριξη
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		
	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαδικτυακή Πύλη	ΝΑΙ	Δύο sites: διοικητικό (dimosprevezas.gr) και τουριστικό (discoverpreveza.gr)
Διαβούλευση	ΟΧΙ	
Τοπικό δίκτυο (lan)	ΝΑΙ	Στο κτήριο του Δημαρχείου και των πρώην Δημαρχείων Λούρου και Ζαλόγγου
Ασύρματο δίκτυο (w-lan)	ΝΑΙ	Στο κτήριο της πρώην Λαϊκής Αγοράς

Ειδικότερα, για την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη εντοπίζονται μόνο υπηρεσίες πληροφόρησης.

Πίνακας 34 Ηλεκτρονική εξυπηρέτηση πολίτη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
A/A	Επίπεδο Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών	Περιγραφή
1.	ΝΑΙ	Πληροφόρηση
2.	ΟΧΙ	Αλληλεπίδραση
3.	ΟΧΙ	Αμφίδρομη αλληλεπίδραση
4.	ΟΧΙ	Συναλλαγή
5.	ΟΧΙ	Προσωποποίηση

8.5 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης

Ο Δήμος πρέπει να αναδιαρθρωθεί με το υπάρχον προσωπικό, το οποίο πρέπει να ανταποκριθεί, στις παρούσες συνθήκες και στις απαιτήσεις της οργάνωσης. Επίσης, ανάγκη παρουσιάζεται για την αξιοποίηση της Δημοτικής Περιουσίας (Παράρτημα Α, Πίνακας 46), η οποία μπορεί να

συμβάλλει στην ανάπτυξη του Δήμου. Η εξεύρεση νέων χρηματοδοτήσεων ή νέων πόρων αποτελεί επίσης ευκαιρία ανάπτυξης για τον Δήμο Πρέβεζας.

Αναφορικά με την **Οργανωτική Δομή και τα Συστήματα Λειτουργίας** προβλήματα εντοπίζονται στην έλλειψη συστημάτων λειτουργίας και στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Το παραπάνω σε συνδυασμό με τις ελλείψεις προσωπικού μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω προβλήματα. Περιορισμοί προκύπτουν από τα πιθανά ελλείματα γνώσεων αναφορικά με τις οργανωτικές δυνατότητες του δήμου και των συστημάτων λειτουργίας. Από την άλλη πλευρά, ο Δήμος έχει δυνατότητες οργάνωσης και συστημάτων λειτουργίας μέσα από την επιχορήγηση διάφορων προγραμμάτων αλλά και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών. Η νέα προγραμματική περίοδος αποτελεί μια εξαιρετική ευκαιρία εξεύρεσης νέων χρηματοδοτικών εργαλείων και συνεργασιών με άλλους δήμους και περιοχές.

Τα παραπάνω επιδέχονται και με τη συρρίκνωση του **ανθρώπινου δυναμικού**, η οποία οδηγεί σε μείωση της ποιότητας και ποσότητας των παρεχομένων υπηρεσιών. Η οικονομική κρίση και η μείωση των κρατικών χρηματοδοτήσεων συμπύεσε περαιτέρω την κατάσταση και δημιουργήθηκαν περαιτέρω προβλήματα. Ο επαναπροσδιορισμός των καθηκόντων των υπάλληλων και η οργανωσιακή αλλαγή του δήμου μπορεί να αποτελέσει μια εξαιρετική ευκαιρία αλλαγής του μοντέλου τοπικής αυτοδιοίκησης σε επίπεδο εσωτερικής οργάνωσης.

Η **Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση** αποτελεί ακόμα έναν τομέα ανάπτυξης του Δήμου. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, παρουσιάζει το πρόβλημα συντήρησης του εξοπλισμού σε hardware & software , αντικατάστασης του πεπαλαιωμένου και πολλές φορές αδυναμίες κάλυψης και των αναλωσίμων. Παράλληλα, χρειάζονται και αρκετές νέες τεχνολογίες και πλατφόρμες προς ανάπτυξη ώστε να μπορεί ο Δήμος να περάσει ομαλά στην επόμενη μέρα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Οι περιορισμοί αφορούν την ελλιπή κατάρτιση του προσωπικού και ίσως την αντίσταση στην αλλαγή προς μια νέα εποχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Οι δυνατότητες ανάπτυξης πληροφοριακών συστημάτων θα οδηγήσει σε αύξηση της ικανοποίησης των πολιτών, πιο γρήγορη εξυπηρέτηση και αμεσότητα στην επικοινωνία

Η **Κτιριακή Υποδομή και Τεχνικός Εξοπλισμός** του Δήμου είναι σχετικά νέος και επομένως δεν εντοπίζονται πολλά πρόβλημα. Μερικά ζητήματα ανακύπτουν σε θέματα που αφορούν τη συντήρηση τους και την αγορά αναλωσίμων. Σημαντικός περιορισμός αποτελεί και πάλι το έλλειμα χρηματοδότησης του Δήμου.

Αναφορικά με τα **οικονομικά και την περιουσία** του Δήμου ένα σημαντικό πρόβλημα είναι η μείωση των κρατικών χρηματοδοτήσεων των ΟΤΑ. Αυτό οδηγεί σε συμπίεση των κοινωνικών δαπανών των Δήμων και σε περαιτέρω προβλήματα λειτουργίας τους. Το ίδιο συμβαίνει και με τις μειώσεις στους ΚΑΠ. Μια από τις βασικές δυνατότητες είναι η αξιοποίηση της Δημοτικής Περιουσίας, η οποία μπορεί να αποτελέσει ένα πυλώνα δυνατοτήτων οικονομικής ανάκαμψης. Ο άλλος πυλώνας, η οικονομική και διοικητική του αυτονόμηση με την επιβολή φόρων, εισφορών στους δημότες, δύναται να εφαρμοστεί με την αρμόζουσα προσοχή. Τέλος, οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στον δήμο αφορούν την εύρεση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Πίνακας 35 Αξιολόγηση Υφιστάμενης κατάστασης

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Οργανωτική Δομή και Συστήματα Λειτουργίας	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη προσωπικού Έλλειψη συστημάτων λειτουργίας και οργάνωσης 	<ul style="list-style-type: none"> Υιοθέτηση νέων τεχνολογιών Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειμα γνώσης συστημάτων λειτουργίας Ελλείψεις χρηματοδότηση 	<ul style="list-style-type: none"> Νέα προγραμματική περίοδος Συνεργασίες με άλλους δήμους και περιοχές
Ανθρώπινο Δυναμικό	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Συρρίκνωση εργαζομένων Μείωση ποιότητας και ποσότητας παρεχομένων υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> Επαναπροσδιορισμός καθηκόντων Υιοθέτηση νέων τεχνολογιών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Περιορισμός προσλήψεων μόνιμου αλλά και αναγκάιου προσωπικού με συμβάσεις Ι.Δ.Ο.Χ. 	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη ηλεκτρονικής διακυβέρνησης Κατάρτιση του προσωπικού σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Προβλήματα συντήρησης του εξοπλισμού Έλλειμα στην ανάπτυξη νέων εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης 	<ul style="list-style-type: none"> Γρήγορη εξυπηρέτηση Αμεσότητα Ικανοποίηση πολιτών Ανοικτός διάλογος με τους πολίτες
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη κατάρτισης 	<ul style="list-style-type: none"> Επέκταση των ψηφιακών υπηρεσιών προς τους δημότες (π.χ. e-ker).
Κτιριακή Υποδομή και Τεχνικός Εξοπλισμός	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Ελλείματα στη συντήρηση Ελλείματα στα αναλώσιμα 	<ul style="list-style-type: none"> Νέος εξοπλισμός
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Ελλείματα χρηματοδοτήσεων 	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την αποκατάσταση και συντήρηση κτιρίων που ανήκουν στη δημοτική περιουσία προκειμένου να στεγάσουν υπηρεσίες και δραστηριότητες του Δήμου
Οικονομικά και Περιουσία	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση κρατικών χρηματοδοτήσεων 	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας Αύξηση εσοδών από άλλες πηγές
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση ΚΑΠ 	<ul style="list-style-type: none"> Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία

9 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Εξετάζοντας περαιτέρω τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου Πρέβεζας, στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου.

9.1 Ισολογιστικά και Απολογιστικά στοιχεία 2017-2019

Αναφορικά με τα έσοδα του Δήμου Πρέβεζας προκύπτει μείωση 8%. Το 2019 τα τακτικά έσοδα ήταν 12.953.921 €. Μείωση φαίνεται να υπάρχει στις προσόδους από ακίνητη και κινητή περιουσία του Δήμου. Αντίθετα αύξηση παρατηρείται από τα τέλη τους φόρους και τις εισφορές,

Πίνακας 36 Έσοδα Δήμου Πρέβεζας, 2017-2019

ΕΣΟΔΑ €					
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2019	2018	2017	% μεταβολή
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	147.378 €	177.576 €	191.674 €	-30%
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	29.008 €	62.993 €	76.450 €	-164%
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	3.088.605 €	3.014.275 €	3.298.245 €	-7%
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	673.792 €	690.774 €	514.883 €	24%
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	296.677 €	340.292 €	222.200 €	25%
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	8.679.460 €	8.843.776 €	9.547.182 €	-10%
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	39.001 €	35.102 €	80.561 €	-107%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	12.953.921 €	13.164.789 €	13.931.193 €	-8%

Αναφορικά με τα εκτατά έσοδα του Δήμου Πρέβεζας, προκύπτει αύξηση των εσόδων κατά 15% από προσαυξήσεις πρόστιμα και παράβολα, ενώ όλα τα υπόλοιπα έκτακτα έσοδα σημειώνουν μειώσεις. Τέλος, το γενικό σύνολο των εκτατών εσόδων κατά 12%.

Πίνακας 37 Έκτακτα Έσοδα Δήμου Πρέβεζας, 2017-2019

1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2019	2018	2017	% μεταβολή
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0 €	0 €	13.841 €	
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	4.866.948 €	860.546 €	64.598 €	99%
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.046.548 €	6.709.440 €	7.725.476 €	-91%
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	2.255 €	3.143 €	3.230 €	-43%
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	174.367 €	214.638 €	148.447 €	15%
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	10.315 €	11.131 €	15.738 €	-53%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	9.100.434,13	7.798.897,81	7.971.328,78	12%

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται τα άλλα έσοδα του Δήμου Πρέβεζας μέχρι το 2019. Φαίνεται ότι υπάρχει μια ανοδική τάση στα άλλα έσοδα του Δήμου.

Πίνακας 38 Άλλα Έσοδα, 2017-2019

2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2019	2018	2017
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	182.032 €	248.531 €	252.940 €

22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	160 €	0 €	0 €
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	182.192 €	248.531 €	252.940 €
3 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ				
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0 €	0 €	0 €
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ'Α ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	565.453 €	735.201 €	281.498 €
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	565.453 €	735.201 €	281.498 €
4 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ				
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	2.617.771 €	2.464.862 €	2.668.778 €
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	367.506 €	434.609 €	486.435 €
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	2.985.277 €	2.899.471 €	3.155.213 €
5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ				
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	709.345 €	785.383 €	657.121 €
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2.246.161 €	2.735.020 €	2.341.566 €
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	2.955.507 €	3.520.403 €	2.998.687 €
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	28.742.783	28.367.292	28.590.860

9.2 Προϋπολογισμοί ετών 2020-21 Δήμου Πρέβεζας

Ο προϋπολογισμός και οι εκτιμήσεις των δεουσών και εξόδων του Δήμου Πρέβεζας παρουσιάζονται στους παρακάτω Πίνακες. Τα τακτικά έσοδα φαίνεται να παρουσιάζουν διαρκή αυξητική πορεία, γεγονός που καθιστά τον Δήμο ικανό να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του.

Πίνακας 39 Προϋπολογισμός τακτικών εσοδών, 2019-2024 (ποσά σε €)

0. ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	277.840	314.000	294.500	300.390	306.398	312.526
ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	39.803	46.000	39.800	40.596	41.408	42.236
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	3.544.056	3.491.000	3.544.000	3.614.880	3.687.178	3.760.921
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	608.439	671.000	608.200	620.364	632.771	645.427
ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	266.848	261.500	263.700	268.974	274.353	279.840
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5.205.669	4.880.125	4.895.747	4.944.704	5.018.875	5.069.063
ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	19.935	35.500	25.490	26.000	26.520	27.050
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	9.962.590	9.699.125	9.671.437	9.815.908	9.987.503	10.137.063

Τα αλλά έσοδα του Δήμου παρουσιάζουν διακυμάνσεις κατά την περίοδο 2019-2014. Ωστόσο παραμένουν σταθερά στα περίπου έξι εκατομμύρια. Αυτό επιτρέπει στον Δήμο αφενός να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, αφετέρου να χρηματοδοτήσει κάποιες κινήσεις ώστε να αυξηθούν αυτά τα έσοδα.

Πίνακας 40 Προϋπολογισμός άλλων εσόδων, 2019-2024, (ποσά σε €)

1. ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	10.496 €	1.200 €	1.200 €	1.224 €	1.248 €	1.274 €
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	500.599 €	479.520 €	540.350 €	551.157 €	562.180 €	573.424 €
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4.944.439 €	20.058.236 €	19.775.283 €	20.170.787 €	20.574.203 €	20.985.688 €
ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	1.455 €	21.500 €	1.450 €	1.479 €	1.508 €	1.538 €
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	179.392 €	202.000 €	179.000 €	182.580 €	186.231 €	189.956 €
ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	71.695 €	24.570 €	66.000 €	67.320 €	68.666 €	70.040 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	5.708.075 €	20.787.026 €	20.563.283 €	20.974.547 €	21.394.036 €	21.821.920 €
2. ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ						
ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	144.978 €	190.000 €	140.000 €	142.800 €	145.656 €	148.569 €
ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	12.247 €	5.000 €	5.000 €	5.100 €	5.202 €	5.306 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	157.225 €	195.000 €	145.000 €	147.900 €	150.858 €	153.875 €
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ						
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	340.354 €	5.245.000 €	5.380.000 €	5.433.800 €	5.488.138 €	5.543.019 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	340.354 €	5.245.000 €	5.380.000 €	5.433.800 €	5.488.138 €	5.543.019 €
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ						
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	2.765.635 €	3.367.200 €	3.390.200 €	3.458.004 €	3.527.164 €	3.597.707 €
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	53.174 €	150.000 €	0 €	5.000 €	5.100 €	5.200 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ	2.818.809 €	3.517.200 €	3.390.200 €	3.463.004 €	3.532.264 €	3.602.907 €

ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ						
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ						
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.655.417 €	3.755.602 €	3.304.228 €	3.370.313 €	3.437.719 €	3.506.474 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	3.487.715 €	2.286.638 €	2.174.264 €	2.217.749 €	2.262.104 €	2.307.346 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	6.143.132 €	6.042.240 €	5.478.492 €	5.588.062 €	5.699.823 €	5.813.820 €

Τέλος, οι δαπάνες ανά κατηγορία παρουσιάζονται στον Πίνακα 42. Οι επενδύσεις του Δήμου φαίνεται να αυξάνονται τα επόμενα χρόνια, γεγονός που θα συμβάλει κατά πολύ στην συνολική ανάπτυξη της περιοχής.

Πίνακας 41 Δαπάνες ανά κατηγορία. 2019-2024 (ποσά σε €)

6. ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΈΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	6.047.561	6.896.264	6.607.260	6.739.405	6.874.193	7.011.677
ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	413.525	1.012.300	870.000	887.400	905.148	923.250
ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	2.373.076	2.649.061	2.572.261	2.623.705	2.676.180	2.729.703
ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΤΕΛΗ	205.346	189.500	123.800	126.276	128.801	131.378
ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΈΞΟΔΑ	449.654	591.886	642.423	655.271	668.376	681.745
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΗΣ	439.038	375.000	278.000	283.560	289.231	295.016
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	514.188	743.400	767.585	782.936	798.595	814.567
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ - ΠΑΡΟΧΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΔΩΡΕΕΣ	705.065	734.617	822.973	839.432	856.221	873.346
ΛΟΙΠΑ ΈΞΟΔΑ	2.371	37.000	7.000	7.140	7.283	7.428
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	11.151.845	13.231.047	12.693.322	12.947.147	13.206.051	13.470.134
7. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ						
ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	282.231	3.414.009	4.098.619	4.180.592	4.264.203	4.349.488
ΈΡΓΑ	4.294.145	19.649.740	18.205.543	18.569.654	18.941.047	19.319.868
ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	151.333	299.266	420.625	429.037	437.618	437.618
ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	0	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	4.729.728	23.385.034	22.746.808	23.201.305	23.664.891	24.128.998
8. ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ						
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	1.027.939	890.000	900.000	918.000	936.360	955.088
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	2.793.592	3.417.200	3.390.200	3.458.004	3.527.164	3.597.707

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΤΗ	0	4.810.000	5.030.000	5.130.600	5.232.212	5.337.876
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.821.530	9.117.200	9.320.200	9.506.604	9.695.736	9.890.671
9.ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ						
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0	0	0	0	0	0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7- 8-9)	19.703.103	45.733.281	44.760.331	45.655.056	46.566.678	47.489.803

10 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

10.1 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο ιδρύθηκε το έτος 2003 με το ΦΕΚ 270/Α/25.11.2003. Αποτελεί Νομικό Πρόσωπο του Δήμου Πρέβεζας από τον Απρίλιο του 2012 σύμφωνα με το Ν. 4071/2012 (ΦΕΚ 85/Α/11.4.2012). Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από δημοτικούς συμβούλους σύμφωνα με την υπ' αριθ. 122/2017 Α.Δ.Σ. Βασικοί στόχοι του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου είναι: (1) η Διοίκηση της χερσαίας ζώνης των λιμένων και των παραλιών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του (2) η Οικονομική Διαχείριση των Λιμενικών Τελών και (3) η πραγματοποίηση Λιμενικών Έργων τα οποία θα συμβάλλουν στη λειτουργική και αισθητική ανάπλαση του χώρου της χερσαίας ζώνης. Αναφορικά με τις αρμοδιότητες του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου αυτές προσδιορίζονται συνοπτικά στη διαχείριση των θεμάτων διοικητικής φύσεως, στη σύνταξη και εκτέλεση των ετήσιων προϋπολογισμών και ισολογισμών.

Στη δικαιοδοσία του ΔΛΤΠ βρίσκονται ο εμπορικός λιμένας Πρέβεζα, το αλιευτικό καταφύγιο και ο δημοτικός προβλήτας που φιλοξενεί επαγγελματικά και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής. Ο εμπορικός λιμένας Πρέβεζα είναι πρώτης γενιάς, καθώς οι τακτικές και στρατηγικές ανάπτυξης είναι περιορισμένες. Κυριότερες δραστηριότητες του λιμανιού είναι η φόρτωση ή εκφόρτωση των φορτίων και ο χειρισμός τους στο λιμάνι. Τα φορτία που χειρίζεται το λιμάνι είναι γενικά φορτία και ομοειδή -χύδην φορτία.

Η συμμετοχή των ιδιωτών στα λιμάνια πρώτης γενιάς είναι περιορισμένος με αποτέλεσμα ο δημόσιος τομέας να αναλαμβάνει την χρηματοδότηση των λιμενικών υποδομών. Η κίνηση του Λιμένα Πρέβεζας είναι πτωτική και το 2020 φιλοξένησε 937 σκάφη. Αυτό οφείλεται κυρίως στην πανδημία covid-19 και στους περιορισμούς ταξιδιών που επιβλήθηκαν.

Το αλιευτικό καταφύγιο φιλοξενεί επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη. Οι θέσεις είναι προκαθορισμένες περί 240 τον αριθμό και χωροθετείται πίσω από το λουνα -παρκ της πόλης. Οι θέσεις στον δημοτικό προβλήτα που επεκτείνεται από το τέλος της μαρίνας (μπαστούνι) μέχρι το τουριστικό περίπτερο φιλοξενεί επαγγελματικά και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής και οι θέσεις είναι περίπου 300, ανάλογα με το μέγεθος των σκαφών.

Η τοποθεσία είναι επίσης στη δικαιοδοσία του ΔΛΤΠ όπου δένουν σκάφη ερασιτεχνικά και ιδιωτικά και οι θέσεις δεν είναι προκαθορισμένες.

Πίνακας 42 Αριθμός σκαφών

	2018	2019	2020
Λιμάνι Πρέβεζας	1194	1602	937
Αλιευτικό Βαθύ	29	54	62
Αλιευτικό Καταφύγιο	68	139	128

10.2 Δημοτική Ραδιοφωνία

Η Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας λειτουργεί από το 1992 και αποτελεί Δημοτική Επιχείρηση του Δήμου Πρέβεζας. Εκπέμπει σε εικοσιτετράωρη βάση στη συχνότητα των 87,9 μεγακύκλων, και διαδικτυακά στην ηλεκτρονική σελίδα του Δήμου Πρέβεζας, ανανεώνοντας και εμπλουτίζοντας το πρόγραμμά της με νέες εκπομπές. Πάντα με στόχο και σκοπό την πολυφωνία, την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών, προσπαθώντας να συμβαδίζει με τις ανάγκες της εποχής, αλλά και των ακροατών της. Η Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας διακρίνεται για τον πλουραλιστικό χαρακτήρα της, καθώς μέσα από τα δελτία ειδήσεων ανά μία ώρα, τις εκπομπές ενημέρωσης, λόγου, τέχνης και μουσικής αποτυπώνει την εικόνα ενός πολυφωνικού ραδιοφώνου. Με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα καλύπτει όλη την επικαιρότητα της περιοχής, με απόλυτα διασταυρωμένες ειδήσεις και με σεβασμό στον ακροατή. Ακόμη πραγματοποιεί απευθείας συνδέσεις όπου μεταδίδονται όλες οι συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας κ.α. Από το 2007 η Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας ανήκει στην Επιχείρηση Ειδικού Σκοπού του Δήμου που συστάθηκε με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Επικοινωνίας και Ενημέρωσης Πρέβεζας» με το ραδιόφωνο ως κύρια δραστηριότητά της. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δημοτικής Επιχείρησης Επικοινωνίας και Ενημέρωσης Πρέβεζας ορίζεται από το εκάστοτε Δημοτικό Συμβούλιο Πρέβεζας και είναι επταμελές (επτά (7) τακτικά κι επτά (7) αναπληρωματικά μέλη).

10.3 Δημοτική Κοινωνικής Επιχείρηση Πρέβεζας

Η “Νέα Δημοτική Κοινωνικής Επιχείρηση Πρέβεζας” (ΝΕ.ΔΗ.Κ.Ε.Π.) συστάθηκε με την υπ’ αριθ. 124/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας, μετά την συγχώνευση των Δημοτικών Κοινωνικών επιχειρήσεων του Δήμου Πρέβεζας. Η Κοινωνικής Επιχείρηση δραστηριοποιείται στους κάτωθι τομείς:

Τομέας Πρόνοιας και Παιδείας

1. Πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»
2. Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων(Κ.Η.Φ.Η.)
3. Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)
4. Παιδικοί σταθμοί

Τομέας Πολιτισμού

1. θερινός κινηματογράφος “ΚΥΑΝΗ ΑΚΤΗ”, λειτουργεί Ιούλιο-Σεπτέμβριο
2. χειμερινός κινηματογράφος στο Πολιτιστικό Κέντρο, λειτουργεί Νοέμβριο-Απρίλιο

Τομέας Περιβάλλοντος

με τη διαχείριση και τη λειτουργία των:

1. Ιαματικών Λουτρών Πρέβεζας
2. Δημοτικών Σφαγείων Λούρου

10.4 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρέβεζας (Δ.Ε.Υ.Α.)

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρεβέζης (Δ.Ε.Υ.Α.Π.) ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1988. Ιδρύθηκε με αριθμ. 495/85 Π.Δ. μετά από τις υπ’ αριθμ. 436/84 και 28/85 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, με κοινωφελή χαρακτήρα και διέπεται ως προς τη λειτουργία και την οργάνωση από τις διατάξεις του Ν. 1069/80 «περί κινήτρων για την ίδρυση επιχειρήσεων Ύδρευσεως και Αποχετεύσεως», ο οποίος ορίζει το αντικείμενο και τις αρμοδιότητές που είναι: η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων καθώς και των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων (ΜΕΛ) και αποβλήτων της περιοχής του Δήμου Πρέβεζας.

11 ΔΙΑΤΟΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

11.1 Σχέση με άλλους ΟΤΑ

Ο Δήμος Πρέβεζας συνεργάζεται με άλλους φορείς όπως είναι η Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας (Περιφέρεια Ηπείρου), Ι.Μ. Νικοπόλεως και Πρεβέζης, ΕΠΣ Πρέβεζας και Λευκάδας, Δ/σεις Α΄ και Β΄ βάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Πρέβεζας. Εκτός αυτών των βασικών συνεργασιών, ο Δήμος Πρέβεζας στα πλαίσια της σχέσης του με άλλους ΟΤΑ στην Ελλάδα και την Ευρώπη συμμετέχει σε διάφορα δίκτυα. Εντός αυτού του πλαισίου, είναι μέλος διάφορων αδελφοποιήσεων. Αυτές οι διεθνείς σχέσεις του Δήμου Πρέβεζας μπορούν να συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη του μέσω των ανταλλαγών ιδεών, κάλων πρακτικών κτλ. Παρακάτω γίνεται μια πολύ σύντομη περιγραφή των διεθνών συλλόγων στα οποία συμμετέχει.

11.1.1 Δωδεκάδα- Ντουζελάζ (Douzelage)

Η σύλληψη της ιδέας των Αδελφοποιήσεων έγινε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο με κύριο στόχο την προστασία της Ευρώπης από έναν νέο πόλεμο στο μέλλον και με σκοπό να φέρει τους λαούς πιο κοντά τον ένα στον άλλον. Οι πρώτοι πενήντα Δήμαρχοι που ίδρυσαν το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης στα 1951, αντελήφθησαν ότι η Ευρώπη δεν θα μπορούσε να ξεπεράσει τις δυσκολίες της χωρίς να ενώσει τις δυνάμεις της. Με την επινόηση ενός νέου Τύπου σχέσης μεταξύ των Δήμων καθιέρωσαν την ιδέα μίας Ευρώπης των Πολιτών και κατά συνέπεια την ονομασία της Αδελφοποίησης. Η αδελφοποίηση αποτελεί την συνάντηση μεταξύ δύο ή περισσότερων Δήμων που θα ενεργήσουν από κοινού αντιμετωπίζοντας προβλήματα και αναπτύσσοντας σταδιακά στενότερους φιλικούς δεσμούς μεταξύ τους. Η επιλογή των εταίρων γίνεται σύμφωνα με τα γεωγραφικά, ιστορικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.

Η ιδέα για την Ντουζελάζ (Douzelage) ξεκίνησε το 1990 από τη γαλλική πόλη Γκρανβίλ, το Σέρμπορν της Μεγάλης Βρετανίας και την ολλανδική πόλη του Μίρσεν. Η πρώτη επαφή με τον Δήμο Πρέβεζας έγινε στα τέλη του 1990 μέσω του Οργανισμού Ηνωμένων Πόλεων. Η απάντηση του τότε Δημάρχου Νικολάου Γιαννούλη ήταν θετική κι έτσι η πόλη της Πρέβεζας συμμετέχει στο Δίκτυο αυτό από τα 1991. Μέχρι και σήμερα ο Δήμος Πρέβεζας ανήκει στο συγκεκριμένο δίκτυο μαζί με άλλες εικοσεπτά πλέον (27) ευρωπαϊκές πόλεις μεταξύ των οποίων είναι Αγρός (Κύπρος), Αλτέα (Ισπανία), Μπαντ Κέτστινγκ (Γερμανία), Μπελλάτζιο (Ιταλία), Γκρανβίλ (Γαλλία), Χόλστεμπερο (Δανία), Τριάβνα (Βουλγαρία), Χουφαλίζ (Βέλγιο), Ασικκάλα (Φιλανδία), Μπουτοράν (Ιρλανδία), Χόινα (Πολωνία), Γιουτενμπουργκ (Αυστρία), Κιόζεγκ (Ουγγαρία), Μαρσασκάλα (Μάλτα), Μέρσεν (Ολλανδία), Νιντερανβεν (Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου), Οξελοσουντ (Σουηδία), Ροκισκίς (Λιθουανία), Ροβινι (Κροατία), Σεσιμπρα (Πορτογαλία), Σερμπορν (Ηνωμένο Βασίλειο), Σιγκούλδα (Λετονία), Σιρέτ (Ρουμανία), Σκόφια Λόκα (Σλοβενία), Σονσίσε (Τσεχία), Τιούρι (Εσθονία), Σβόλεν (Σλοβακία). Ο αριθμός των πόλεων που συμμετέχουν όπως διαπιστώνεται έχει αυξηθεί σημαντικά στοχεύοντας στην προώθηση και ενδυνάμωση του πνεύματος της Ευρώπης και να εδραιωθούν μεταξύ άλλων εκπαιδευτικές, οικονομικές, τουριστικές, αθλητικές και πολιτιστικές συνεργασίες μεταξύ των πόλεων για την

αμοιβαία ανάπτυξη τους. Αναλυτικά οι δράσεις και οι στόχοι περιγράφονται στη σελίδα των αδελφοποιημένων πόλεων της Δωδεκάδας <https://douzelage.eu/>

11.1.2 Δίκτυο Πάφου - Αδελφοποιημένων Πόλεων της Ελλάδος

Στο Δίκτυο μετέχουν η Πάφος της Κύπρου και από την Ελλάδα, τα Χανιά, η Καλαμαριά, η Κέρκυρα, η Λαμία, η Μυτιλήνη και η Πρέβεζα. Βασικοί σκοποί του Δικτύου είναι:

1. Η συντονισμένη προσπάθεια προώθησης και προβολής των εθνικών ζητημάτων στο πνεύμα και το πλαίσιο του Ενιαίου Ελληνισμού, με σημείο αναφοράς την προώθηση μιας δίκαιης και λειτουργικής λύσης του Κυπριακού Προβλήματος που να συνάδει με τις καταστατικές αρχές και πρόνοιες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Η γόνιμη συνεργασία των μελών του στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα, μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διακίνησης ανθρώπινου δυναμικού, μέσων, πληροφοριών, εμπειριών και ιδεών που θα κατατείνει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των πόλεων - μελών στο πλαίσιο μιας αναβαθμισμένης μορφής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη συνεργασία των μελών στους κλάδους του τουρισμού και της προώθησης των αγροτικών προϊόντων.

11.1.3 Άλλες Πόλεις

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει αδελφοποιηθεί επίσης με το Κάλμαρ της Σουηδίας, με την Σπίσκα Νόβα Βες της Σλοβακίας το 1986, και τελευταία με την Οπάβα της Τσεχίας, ενώ υποψήφια για αδελφοποίηση είναι η πόλη του Βλαντιμίρ της Ρωσίας.

11.1.4 Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου

Προσφάτως η Πρέβεζα αποφάσισε και τη συμμετοχή της στο Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου. Το Φόρουμ είναι μια ένωση εκούσια και διεθνής, Δήμων ή φορέων Δημοτικού χαρακτήρα, της ευρύτερης περιοχής της Αδριατικής και του Ιονίου, δημιουργήθηκε δε, με τη Συνδιάσκεψη της Ανκόνα στα 1999 και μέλη του είναι οι Δήμοι: Τεργέστης, Βενετίας, Ανκόνας, Μπάρι, Πρίντιζι, Πεσκάρα, Τάραντο, Τράνι, Πέζαρο, Τσινιτανόβα από την Ιταλία, Καποδίστρια από την Σλοβενία, Σπλιτ, Ντουμπρόβνικ, Ζαντάρ, Ριέκα από την Κροατία, Μπάρ από την Βοσνία, Δυράχιο, Άγιοι Σαράντα, Σκούταρι από την Αλβανία, Κέρκυρα, Ηγουμενίτσα, Πάτρα και Πρέβεζα από την Ελλάδα και έχει έδρα την Ανκόνα.

Το πλαίσιο του Φόρουμ είναι αρκετά ευρύ ώστε να συμπεριλαμβάνει το πλέγμα των δράσεων που αγγίζουν τους πολίτες αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένες πόλεις που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά είναι προ των θυρών της και επομένως δεσμεύονται από τις βασικές κατευθύνσεις και στόχους της. Στόχοι του είναι η συνεργασία για την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη μέσα από την κοινή συμμετοχή στα διάφορα

κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες και σε όλους τους τομείς της οικονομία, ήτοι σε θέματα μεταφορών (δημιουργία οδικού άξονα Τεργέστης-Ηγουμενίτσας, Δυρραχίου-Κωνσταντινούπολης, σύνδεση λιμανιών Ανατολικής Αδριατικής τα ελληνικά λιμάνια του Ιονίου, τουρισμού, περιβάλλοντος, πολιτισμού, ασφάλειας. Το φόρουμ επιπλέον επιφορτίζεται με την αποστολή να συμβάλλει στην υλοποίηση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και την διεύρυνσή της.

Συμμετοχή Δήμου Πρέβεζας στο Δίκτυο “Φόρουμ των παρακτίων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου”

Οι σκοποί του φόρουμ αποτέλεσαν το κίνητρο για τη συμμετοχή του Δήμου Πρέβεζας σε αυτό. Το φόρουμ προσπαθεί να:

- ο αξιολογεί την πολιτιστική κληρονομιά, την ιστορική ταυτότητα και να μοιράζεται τις γεωγραφικές και οικονομικές ιδιαιτερότητες μεταξύ των ανθρώπων που ζουν στην λεκάνη της Αδριατικής και του Ιονίου, αντλώντας από το εν λόγω δυναμικό της λεκάνης και συνεργάζεται για την ανάπτυξη και την πρόοδο των κοινοτήτων τους
- ο συμβάλλει συγκεκριμένα στην υλοποίηση των διαδικασιών Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και διεύρυνσης, στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από το εν λόγω δυναμικό της λεκάνης και συνεργάζεται για την ανάπτυξη και την πρόοδο των κοινοτήτων τους
- ο συμβάλλει συγκεκριμένα στην υλοποίηση των διαδικασιών Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και διεύρυνσης, στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην ανάπτυξη υψηλότερων προτύπων ασφάλειας και νομιμότητας, καθώς και στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών
- ο υποστηρίζει την εδαφική συνοχή μεταξύ των πόλεων που ανήκουν στην Μακροπεριφέρεια Αδριατικής-Ιονίου
- ο ενεργοποιεί πρωτοβουλίες διασυνοριακής συνεργασίας για την προστασία και την αξιολόγηση του περιβάλλοντος, καθώς και πρωτοβουλίες σε διάφορους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής
- ο ενθαρρύνει τις σχέσεις και τις ανταλλαγές μεταξύ των διαφόρων συνιστωσών της κοινωνίας των πολιτών, με ιδιαίτερη προσοχή στη νεολαία και τα σχολεία, τους αθλητικούς και εθελοντικούς συλλόγους και στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, στηρίζοντας την πραγματοποίηση εταιρικής σχέσης.

Συνολικά στο δίκτυο συμμετέχουν σχεδόν 45 πόλεις από τις κάτωθι χώρες: Αλβανία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία, Μαυροβούνιο, Σλοβενία.

11.1.5 ΔΕΠΑΝ

Το Δίκτυο Πόλεων Δ.Ε.Π.ΑΝ ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2015 ως “Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη”, Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, με πρωτοβουλία είκοσι τριών οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την Ελλάδα που ενίσχυσαν οικονομικά το Δίκτυο κατά το πρώτο έτος της λειτουργίας του.

Περιλαμβάνει μια σειρά από τοπικούς φορείς από όλη την Ευρώπη, οι οποίοι ενώνουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να αναπτύξουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα τις δημόσιες υπηρεσίες και τις υποδομές και να ανταποκριθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες των πολιτών, παρέχοντας καλύτερης ποιότητας υπηρεσίες και ενισχύοντας την τοπική ανάπτυξη.

Στοχεύει στην εφαρμογή του Μοντέλου της Τετραπλής Έλικας για τη δημιουργία ενός δικτύου που θα διευκολύνει την συνεργασία και θα διαθέτει μία συμπληρωματική δράση με τις Τοπικές Αρχές και την Κυβέρνηση, τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, τον Ιδιωτικό Τομέα και την Κοινωνία των Πολιτών για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Στο Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη (ΔΕΠΑΝ) συμμετέχουν οι:

Δήμοι: Ανδραβίδας-Κυλλήνης, Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου, Αργους Ορεστικού, Αγιάς, Βέροιας, Ευρώτα, Καστοριάς, Λαυρεωτικής, Λίμνης Πλαστήρα, Λοκρών, Μετσόβου, Δράμας, Πολυγύρου, Τανάγρας, Αρχαίας Ολυμπίας, Νικόλαου Σκουφά, Σιθωνίας, Δράμας, Ήλιδας, Παιονίας, Δυτικής Αχαΐας, Δέλτα, Σιντικής, Παγγαίου, Αλοννήσου, Αλεξάνδρειας, Βριλησίων, Αμφίπολης, Πλατανιά, Κορσεών, Ωρωπού, Βόλβης, Ρήγα Φεραίου, Δοξάτου, Καβάλας, Καλαβρύτων, Κασσάνδρας, Θήρας

Ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει στο Δίκτυο πόλεων της ΔΕΠΑΝ από το 2019.

Συμμετέχει επίσης η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Επιστημονικοί Φορείς - το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας & το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Επιχειρήσεις ΟΤΑ: Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Πύργου, Αναπτυξιακή Νομού Ημαθίας Α.Ε., η Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Ωρωπού, η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Δράμας (ΔΕΥΑΔ) και Οργανισμοί Εξωτερικού, ο Δήμος Πέγειας (Κύπρου) και το Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου.

Το δίκτυο παρέχει συμβουλευτική και τεχνική στήριξη με στόχο τη βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής ικανότητας, την ωρίμανση και υποβολή προτάσεων για ένταξη έργων σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα, καθώς και τη διαχείρισή τους ως και την ολοκλήρωσή τους. Στο ίδιο πλαίσιο διεκδικεί από την κεντρική και περιφερειακή διοίκηση χρηματοδοτικούς πόρους στο πλαίσιο προσκλήσεων, ως Δικαιούχος Πράξεων αυτοτελώς, για την υλοποίηση, έργων ιδιαίτερης σημασίας στο πλαίσιο της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Με τον ίδιο τρόπο το Δίκτυο διεκδικεί συμπληρωματική χρηματοδότηση μέσω ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων, για την υλοποίηση έργων εκτός πλαισίου ΕΣΠΑ, αυτόνομα ως Δικαιούχος Ευρωπαϊκών & Διεθνών Προγραμμάτων αυτοτελώς, ή σε συνεργασία με άλλους φορείς από την Ελλάδα και την Ευρώπη.

Επίσης, το Δίκτυο αναπτύσσει ψηφιακές εφαρμογές, σχεδιασμένες ώστε να καλύπτουν τόσο τις εσωτερικές ανάγκες των Φορέων, όσο και τις υποχρεώσεις τους προς τους πολίτες, προσφέροντας ολοκληρωμένες λύσεις πληροφορικής και επικοινωνιών. Επιλέγει να συμμετέχει ενεργά σε μια εξελισσόμενη πραγματικότητα και σε αυτό που ονομάζουμε εν γένει cloud, θέτοντας σε δεύτερο πλάνο το κομμάτι του hardware και αναδεικνύοντας την αξία του λογισμικού και των υπηρεσιών, δίνοντας μεγαλύτερη ευελιξία στην προσφορά λύσεων

λογισμικού ως υπηρεσία (Software as a Service – SaaS). Υποστηρίζει τους φορείς σε εξειδικευμένα θέματα σχεδιασμού και αποτελεσματικής εφαρμογής διαδικασιών ενώ παράλληλα προτείνει πιθανές αναδιαρθρώσεις της οργανωτικής δομής του φορέα έπειτα από χαρτογράφηση του ανθρώπινου δυναμικού και εντοπισμού των επιχειρησιακών αναγκών.

Στο πλαίσιο αυτό υποστηρίζει της υπηρεσίες στην εκπόνηση εξειδικευμένων τεχνοοικονομικών εκθέσεων, μελετών και ερευνών με στόχο τη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας αλλά και προσθήκη υπεραξίας στις επιχειρησιακές πρακτικές του φορέα.

Τέλος, το Δίκτυο δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη συνεχιζόμενη επιμόρφωση και κατάρτιση του προσωπικού και εκπαιδεύει τα στελέχη των φορέων, μέσα από εξειδικευμένα σεμινάρια, ημερίδες, παραγωγή χρηστικών οδηγιών και με την χρήση ενός σύγχρονου συστήματος τηλεεκπαίδευσης (e-learning), επικεντρώνοντας στις τεχνικές γνώσεις και τη διάχυση τεχνογνωσίας».

11.1.5 Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων

Ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει στο Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων – Προαγωγής Υγείας

Το Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων-Προαγωγής Υγείας(<http://www.eddyppy.gr>) έχει ως αποκλειστικό σκοπό την Πρόληψη των Νοσημάτων, την Προαγωγή της Υγείας, τον προσυμπτωματικό Έλεγχο των πληθυσμιακών ομάδων υψηλού κινδύνου και γενικότερα την προώθηση ολοκληρωμένων πολιτικών και Δράσεων στο πεδίο της Δημόσιας Υγείας. Δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της υγειονομικής ενημέρωσης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της προληπτικής Ιατρικής.

Το πρόγραμμα των ΚΕΠ Υγείας του ΕΔΔΥΠΠΥ έχει ως στόχο να παίξει έναν κυρίαρχο ρόλο τόσο στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, μέσα από ποικίλες ημερίδες, όσο και στην προληπτική ιατρική μέσα από δωρεάν εξετάσεις διοργανωμένες από το ΕΔΔΥΠΠΥ ή εξετάσεις σε συμβεβλημένους ιατρούς μέσω ΕΟΠΥ. Επίσης το Λογισμικό του Προγράμματος του ΚΕΠ ΥΓΕΙΑΣ, είναι χρήσιμο Εργαλείο Ενημέρωσης των Δημοτών, στο πλαίσιο καταπολέμησης της πανδημίας COVID-19.

11.2 Διαδημοτικά έργα

Το πιο πρόσφατο διαδημοτικό έργο είναι αυτό της ύδρευσης των παραλιών Βαλανιδοράχης, Λούτσας, Βράχου, Λυγιάς, Χειμαδιού, Ριζών, Καστροσυκιάς, προϋπολογισμού 5.696.966,56 € που ήταν ανάμεσα στα 20 μεγαλύτερα έργα σε όλη τη χώρα που είχαν σχεδιαστεί και ενταχθεί στο πρόγραμμα Φιλόδημος αλλά δεν είχαν διασφαλισμένους πόρους, εντάχθηκε στο νέο πρόγραμμα έργων, δράσεων ανάπτυξης και αλληλεγγύης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης».

Το φυσικό αντικείμενο του διαδημοτικού έργου περιλαμβάνει τη διάνοιξη δύο γεωτρήσεων, την τοποθέτηση αναλυτικών συγκροτημάτων σε τρεις γεωτρήσεις, την κατασκευή καταθλιπτικών

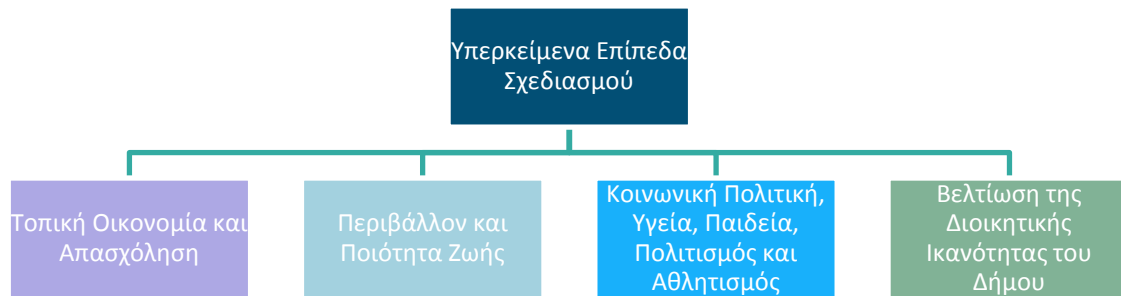

αγωγών, την κατασκευή δύο δεξαμενών αντλιοστασίων και την κατασκευή δύο βασικών αγωγών ύδρευσης. Ο πρώτος αγωγός, με διαδρομή που θα υδρεύει τους οικισμούς Κουκούλι- Βράχο- Λυγιά Ριζά- Παραλία Ριζών- Καστροσυκιά- Παραλία Καστροσυκιάς και ο δεύτερος αγωγός, με διαδρομή που θα υδρεύει τους οικισμούς Λούτσα- Παραλία Λούτσας- Παραλία Βράχου και τον οικισμό Βαλανιδοράχης. Οι δύο βασικοί αγωγοί θα συνδεθούν με το υπάρχον δίκτυο ύδρευσης ενώ παράλληλα θα βελτιωθεί το δίκτυο ύδρευσης των οικισμών της Αμμουδιάς και του Μεσοποτάμου.

12 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

12.1 Στρατηγικός σχεδιασμός και υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου θα βασιστεί πάνω στα υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού που αφορούν τέσσερις ξεχωριστούς πυλώνες. Οι άξονες αυτοί βρίσκονται σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική και αφορούν το Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός, την Τοπική Οικονομία και Απασχόληση και τη Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

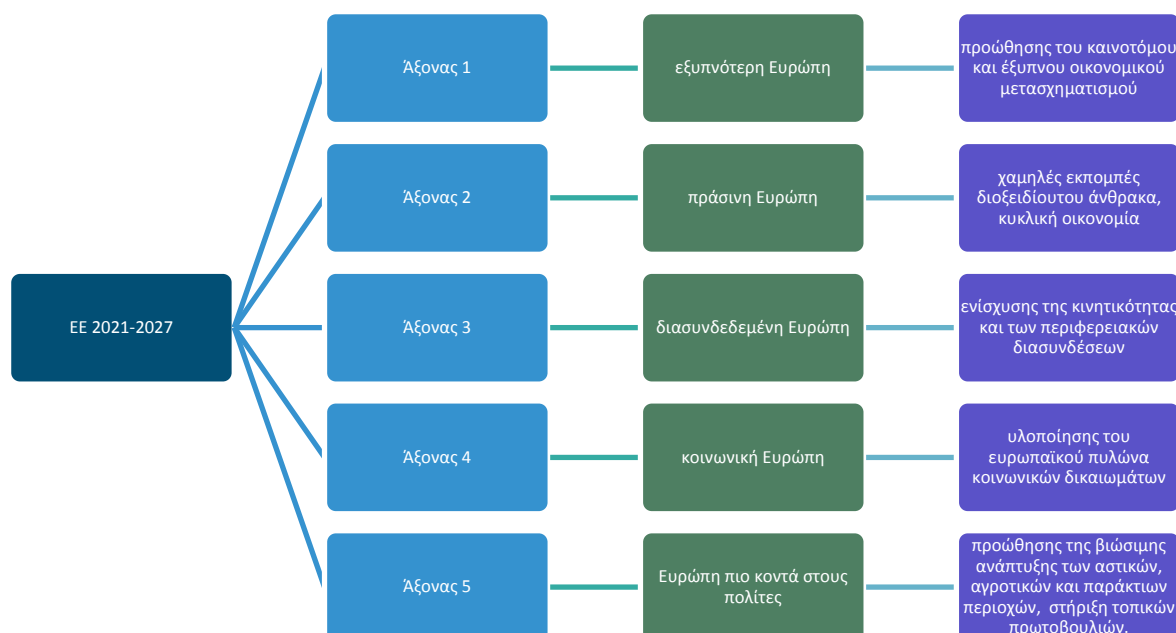
Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας ενός επιχειρησιακού σχεδίου οποιουδήποτε ΟΤΑ, κρίνεται από το κατά πόσο: 1) καταφέρνει να ενσωματώσει τις υπερκείμενες προβλέψεις και πολιτικές που παράγονται από τα σχέδια ανωτέρων χωρικά επιπέδων και 2) αν επιτυγχάνει να συνδυάσει τις πολιτικές και τα μέσα που ο εθνικός αναπτυξιακός προγραμματισμός του προσφέρει (ΠΔΕ, ΕΣΠΑ, σύγχρονα εργαλεία όπως Interreg κ), προς όφελος της δραστηριότητας του και εν γένει της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας που αντιπροσωπεύει. Παρακάτω περιγράφονται τα υπερκείμενα επίπεδα του στρατηγικού σχεδιασμού και προγραμματισμού. Όπως φαίνεται τα επίπεδα παρουσιάζουν πληρότητα καλύπτοντας όλα τα χωρικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και υπο – περιφερειακό)

Πίνακας 43 Πίνακας σχεδίων & προγραμμάτων αναπτυξιακού σχεδιασμού

Επίπεδο	Είδος Σχεδίου ή Προγράμματος	Θεσμικό Πλαίσιο
Εθνικό	Εθνικό πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (περιλαμβάνει και το Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων)	Το προβλέπει το άρθρο 4 του Κανονισμού 1466/97 του ΕΚ
	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)	Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το ΕΣΠΑ και τα ΤΕΠ είναι:
	Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΤΕΠ), Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), ΕΠ	<ul style="list-style-type: none"> • Ν. 3614/2007 (ΦΕΚ/Α/267) • Ν. 3840/2010 (ΦΕΚ/Α/53) • ΥΑ 14053/ΕΥΣ 1749/27-3- 2008 (ΦΕΚ/Β/540)
Περιφερειακό	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ)	Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα ΠΕΠ είναι:
	Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα (αιρετών Περιφερειών)	<ul style="list-style-type: none"> • Ν. 3614/2007 (ΦΕΚ/Α/267) • Ν. 3840/2010 (ΦΕΚ/Α/53) • ΥΑ 14053/ΕΥΣ 1749/27-3- 2008 (ΦΕΚ/Β/540) Ν. 3852/2010 (άρθρο 268)

	Ετήσια Προγράμματα Δράσης	
Κατώτερο του Περιφερειακού (τοπικό)	Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ α' βαθμού	N. 3463/2006 – ΚΔΚ (άρθρο 203) N. 3852/2010 (άρθρο 266)
	Ετήσια Προγράμματα Δράσης	
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	N.1622/1986–ΦΕΚ 92/Α/14.07.1986, N.3614/2007 – ΦΕΚ 267/Α/03.12.2007, N.3299/2004–ΦΕΚ261/Α/23.12.2004, N.3463/2006 – ΦΕΚ 114/Α/08.06.2006 N. 4399 -ΦΕΚ Α΄ 117 /22.6.2016	

Εναρμονισμένα με τους παραπάνω στόχους τα κείμενα των ελληνικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 - 2027 εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα ΕΠ αποτελούνται από πέντε τομεακά και δεκατρία περιφερειακά και στην προσπάθεια προετοιμασίας για την επίτευξη της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης των διαρθρωτικών πόρων της ΕΕ, ο Δήμος Πρέβεζας θα πρέπει να συντονίσει της προτεραιότητές του με αυτές των επιχειρησιακών σχεδίων και να επιτύχει την μέγιστη δυνατή ωριμότητα κατά βάση στους παρακάτω θεματικούς στόχους που αφορούν τη στρατηγική 2021-2027 της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

12.2 Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το 2021-2027

Βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η πολιτική συνοχή και συνεπώς και η περιφερειακή πολιτική, η οποία ασκείται μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Η στόχευση αυτή απευθύνεται στην εξισορρόπηση των περιφερειακών ανισοτήτων και είχε, τουλάχιστον πριν κάποια χρόνια, χαρακτήρα κυρίως αναδιανεμητικό. Με την στρατηγική της Λισαβόνας επισημοποιήθηκε μια αλλαγή, που τοποθετεί τους στόχους της συνοχής προς την κατεύθυνση της αύξησης της ανταγωνιστικότητας και προκειμένου οι περιφέρειες της Ευρώπης να ανταποκριθούν στον παγκοσμιοποιημένο πια περιβάλλον και σε τομείς αιχμής, όπως η έρευνα και η καινοτομία. Σημαντική αλλαγή ήταν και η προσθήκη της έννοιας της χωρικής συνοχής, η

οποία συνοδεύει πια τους παλαιότερους στόχους της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και περιγράφεται μέσα από το κείμενο αναφοράς «Territorial Agenda 2020».

Αν και ο όρος χωρική συνοχή παραμένει, ως προς το περιεχόμενό του, αρκετά ασαφής, εντούτοις δεν πρέπει να συγχέεται με την παλαιότερη αναδιανεμητική λογική, αλλά να σχετίζεται με την έννοια του εδαφικού κεφαλαίου, καθώς και το μοντέλο της κατά τόπους ανάπτυξης, που σημαίνει τον εντοπισμό των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής και την ενεργοποίησή τους ως μοχλούς επίτευξης υψηλής ανταγωνιστικότητας. Μέσα σε αυτή τη λογική εντοπίζονται άλλωστε, και στα νέα επιχειρησιακά προγράμματα του κοινοτικού πλαισίου στήριξης, χρηματοδοτικά μέτρα όπως η «τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων» και οι «ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις», που θα πρέπει να υλοποιούνται πάνω στους αναπτυξιακούς άξονες κάθε περιοχής και με τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων.

Στον Πίνακα 45 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πέντε στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021-2027 και το πως εξειδικεύονται οι στόχοι αυτοί στα εθνικά πλαίσια. Ο Πίνακας είναι προσωρινός και μπορεί να αλλάξει κατά την επόμενη χρονική περίοδο. Εναρμονισμένα με τους στόχους τα κείμενα των ελληνικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 - 2027 εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο Δήμος Πρέβεζας θα πρέπει να συντονίσει της προτεραιότητές του με αυτές των επιχειρησιακών σχεδίων και να επιτύχει την μέγιστη δυνατή ωριμότητα κατά βάση στους παρακάτω θεματικούς στόχους:

1. Ενίσχυση της πρόσβασης και της χρήσης, καθώς και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας για την αναβάθμιση της ποιότητας των διαδικτυακών υπηρεσιών και για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
2. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης για πιθανά έργα διοικητικής μεταρρύθμισης και βελτιστοποίησης της λειτουργίας των υπηρεσιών.
3. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, που αφορά έργα που σχετίζονται με ενεργειακά θέματα και κυρίως έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Εξοικονόμησης Ενέργειας σε δημόσιο φωτισμό, δημόσια κτήρια, σε δημόσια οχήματα καθώς και αξιοποίηση δυνατοτήτων γεωργίας και δασοπονίας στην μείωση των εκπομπών αερίου και ευφυή συστήματα εξοικονόμησης.
4. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνου για έργα αντιμετώπισης φαινομένων, όπως σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες, χιονοπτώσεις κ.ά. αλλά και αξιοποίηση και διατήρηση και ενίσχυση φυσικών οικοσυστημάτων, διαχείρισης του εδάφους, συγκράτησης του εδάφους με κάλυψη με πράσινο, αναδάσωση.
5. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση βιώσιμης (αποδοτικής) χρήσης των πόρων για έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, αλλά και προστασία και ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως αποκατάσταση διατηρητέων κτηρίων, αναπλάσεις ιστορικών τόπων κλπ.

6. Επένδυση στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση, που προβλέπει την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και την παροχή στήριξης για τους μαθητές όπως έργα ΑΠΕ σε σχολεία, κατασκευή «πράσινων σχολείων», βελτίωση – αναβάθμιση των τοπικών κέντρων Δια Βίου Μάθησης με υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, καταπολέμηση ψηφιακού αναλφαριθμητισμού κλπ.
7. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας, που αφορά την ενίσχυση της δυνατότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης να προάγει την απασχόληση των ατόμων που ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας, να βελτιώσει την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας-πρόνοιας και

Πίνακας 44 Στόχοι πολιτικής και ειδικόί στόχοι ανά Ταμείο (όπως προς το παρόν έχουν προταθεί από την Επιτροπή)

ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού	ΕΤΠΑ	Ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών
		Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις
		Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
		Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων	ΕΤΠΑ/ ΤΣ	Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
		Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
		Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
		Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές
		Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
		Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων»	ΕΤΠΑ/ ΤΣ	Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας
		Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
		Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυννοριακή κινητικότητα
		Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας
Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα	ΕΤΠΑ	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις

ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	
κοινωνικών δικαιωμάτων.		<p>απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών</p> <p>Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών</p> <p>Ακόμη μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και των μειονεκτουσών ομάδων, με την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες</p> <p>Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης</p>	
	EKT	<p>Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας</p> <p>Εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας και των υπηρεσιών για την αξιολόγηση και την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες και εξασφάλιση της έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξη της προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, των μεταβάσεων και της κινητικότητας</p> <p>Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων</p> <p>Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών</p> <p>Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων</p>	
	ΕΤΠΑ	<p>Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές</p> <p>Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών</p>	
	Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.		

ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
		κοινοτήτων

12.3 Συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου

Όπως έχει προκύψει από την προηγούμενη έρευνα της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Πρεβέζης ανακύπτουν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα όσον αφορά τις δυνατότητες για την περαιτέρω ανάπτυξη του.

Πρώτον, η περιοχή έχει πρόσβαση από πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. Η πρόσβαση γίνεται μέσω του βελτιωμένου και αναβαθμισμένου αεροδρομίου στο Άκτιο, του λιμένα Πρέβεζας, της Εγνατίας και της Ιόνιας Οδού, και τη σύνδεση Ακτίου - Πρέβεζας.

Δεύτερον, στην περιοχή υπάρχει τουριστική υποδομή καταλυμάτων, χώρων εστίασης και αναψυχής η οποία μπορεί να εξελιχθεί περαιτέρω. Η ήδη υπάρχουσα υποδομή αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη μελλοντικής πρόσθετης τουριστικής υποδομής βελτιωμένων προδιαγραφών, με προσανατολισμό σε τουρισμό υψηλότερων εισοδημάτων, αλλοδαπό και σε ειδικές μορφές τουρισμού.

Το τρίτο συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής είναι οι φυσικοί πόροι. Η περιοχή διαθέτει σημαντικό αριθμό καταγεγραμμένων προστατευόμενων περιοχών οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης επισκεπτών. Παράλληλα ο Δήμος διαθέτει μεγάλο μήκος ακτών καλής ποιότητας και ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη θαλάσσιων σπορ αλλά και διαφορετικών αθλητικών δραστηριοτήτων.

Αντίστοιχα, το τέταρτο συγκριτικό πλεονέκτημα είναι οι πολιτιστικοί πόροι της περιοχής. Η μεγάλη ποικιλία των μνημείων, τα όποια χρονολογούνται από τους προϊστορικούς έως τους νεότερους χρόνους, αποτελεί ένα πλεονέκτημα για την περιοχή, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για την προσέλκυση τόσο γενικού όσο και ειδικού τουρισμού. Ιδιαίτερα η παρουσία του εκτεταμένου χώρου της Νικόπολης, ο οποίος αποτελεί στην ουσία ένα διαχρονικό αρχαιολογικό πάρκο, προσδίδει δυνατότητες περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης, εφόσον αξιοποιηθεί και αναδειχθεί ο συγκεκριμένος χώρος.

Πέμπτον, η περιοχή έχει δυναμική ανάπτυξης στη γεωργία και κτηνοτροφία. Ειδικά μέσα από τη συνεργασία με τα ερευνητικά ιδρύματα της περιοχής μπορεί ο τομέας της αγροδιατροφής να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης της περιοχής. Διαδεχόμενα, ο κλάδος μπορεί να αποτελέσει πόλο επενδύσεων στην περιοχή και να εξασφαλιστούν θέσεις εργασίας.

12.4 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης - SWOT Ανάλυση

Από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης προκύπτει η SWOT Ανάλυση όπως περιγράφεται παρακάτω.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Δυνατότητες	Προβλήματα/ανάγκες
<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονες οδικές συνδέσεις μέσω της ΕΓΝΑΤΙΑΣ και της ΙΟΝΙΑΣ Οδού, καθώς και ύπαρξη σταθμού ΚΤΕΛ για ενδοδημοτικές και κυρίως υπερτοπικές μετακινήσεις • Αεροπορικές συνδέσεις χάρη στην εγγύτητα με τα αεροδρόμια Ακτίου και Ιωαννίνων • Ακτοπλοϊκή πρόσβαση χάρη στο λιμάνι και τη μαρίνα • 40 και πλέον χλμ ακτογραμμής και παραλίες με γαλάζιες σημαίες • Σημαντικοί περιβαλλοντικοί πόροι, προστατευόμενες περιοχές και περιοχές Natura, υδροβιότοποι με πλούσια πανίδα και χλωρίδα • Πολύ σημαντικοί πολιτιστικοί πόροι (αξιοθέατα, μνημεία, μουσεία) - Αρχαία Νικόπολη, Αρχαία Κασσώπη κ.λπ. • Ισχυρή ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα (Ζάλογγο) και μακρόχρονη εκκλησιαστική και μοναστηριακή παράδοση • Λειτουργία ικανών σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων σε όλες τις δημοτικές ενότητες, καθώς και γηπέδων και αθλητικών υποδομών • Λειτουργία δύο ανώτατων σχολών - Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού & Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής • Παροχή πλήρους υπηρεσιών από το Δήμο προς τους Δημότες, σημαντικός αριθμός εκ των οποίων δύναται να παρέχεται και απομακρυσμένα (ψηφιακά) • Αξιοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερων χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, Φιλόδημος, Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης, Πράσινο Ταμείο, Interreg κ.λπ.) • Σημαντικός αριθμός ενταγμένων έργων (σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένων) που αφορούν κυρίως υποδομές σε πληθώρα τομέων (τοπική ανάπτυξη, περιβάλλον, καθαριότητα, ενέργεια, πολιτισμός, αθλητισμός, παιδεία, κοινωνικές 	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου ειδικά στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και στο Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Οργάνωσης, δεδομένου του εύρους των εργασιών και του όγκου των προγραμμάτων που διαχειρίζονται καθημερινά • Μη επικαιροποιημένος χωροταξικός σχεδιασμός • Ύπαρξη αρκετών ενεργοβόρων δημοτικών κτιρίων, καθώς και περιορισμένη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας • Υψηλά κόστη συντήρησης και εκσυγχρονισμού των υποδομών πολιτισμού και αθλητισμού • Αποδυναμωμένο - από άποψη υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού - γενικό νοσοκομείο • Δυσκολίες συντονισμού και συνεργασίας φορέων

υπηρεσίες κ.λπ.)

Ευκαιρίες

- Νέος λειτουργικός ΟΕΥ που θα είναι σύντομα σε εφαρμογή
- Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, ΠΕΠ, Αντώνης Τρίτσης κ.λπ.) για έργα δημιουργίας και αναβάθμισης υποδομών κοινής ωφέλειας, καθώς και αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών για ενεργειακές αναβαθμίσεις, εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Αξιοποίηση των ευκαιριών χρηματοδότησης για τη δημιουργία και λειτουργία βασικών κοινωνικών δομών προς την κατεύθυνση της στήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, καθώς και των οικονομικά ασθενών ομάδων
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ψηφιοποίηση, προβολή και ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και τη δικτύωση των τοπικών φορέων με φορείς εντός και εκτός Ελλάδας
- Συμμετοχή στη διαδρομή αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου λόγω των αρχαίων θεάτρων Νικόπολης και Κασσώπης
- Ανάπτυξη του εναλλακτικού/ θεματικού τουρισμού και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- Αυξανόμενη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ιδιωτών (πολιτών) και επιχειρηματιών σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και τοπικής ανάπτυξης

Περιορισμοί

- Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του Δήμου χωρίς ανάλογη αύξηση πόρων σε όρους χρηματοδότησης και στελεχειακού δυναμικού
- Αδυναμία αξιοποίησης μεγαλύτερου αριθμού προγραμμάτων και ένταξης μεγαλύτερου αριθμού έργων λόγω έλλειψης μελετών (ωρίμανση έργων) και ανεπάρκειας προσωπικού
- Επιβάρυνση των κοινωνικών υπηρεσιών λόγω αύξησης των πολιτών που χρήζουν προστασίας, αλλά και λόγω έκτακτων καταστάσεων με κυριότερη την πανδημική κρίση Covid-19

13 ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

13.1 Στρατηγική του Δήμου Πρέβεζας

13.1.1 Καθορισμός των Γενικών Στόχων Τοπικής Ανάπτυξης και των Προτεραιοτήτων του Δήμου Πρέβεζας

Η στρατηγική της Δημοτικής Αρχής Πρέβεζας εδράζει πάνω σε ένα μακροπρόθεσμο και φιλόδοξο όραμα πέρα από τη θητεία της, με γνώμονα τη δημιουργία ενός τόπου ανθεκτικού και αξιοβίωτου που θα εξελίσσεται και θα αναπτύσσεται αξιοποιώντας τους τοπικούς πόρους, την ζωντανή υλική και άυλη κληρονομιά του, με την ενεργή συμμετοχή των πολιτών του και σεβασμό στις αρχές της αειφορίας, της ισότητας και της διαφάνειας.

Πρέβεζα 2030: Τόπος αξιοβίωτος... με αειφόρο και ισχυρή μπλε και πράσινη οικονομία, καινοτόμος, ανθεκτικός, προσβάσιμος και ανοιχτός σε όλους.

Preveza 2030: Blue, Green, Innovative, Resilient, Accessible and Inclusive...

a wonderful place to live.

Βασικά συστατικά του οράματος και της στρατηγικής μέσω της οποίας θα υλοποιηθεί καθίστανται η συμμετοχικότητα και η διαφάνεια:

- Η συμμετοχή των πολιτών στην τοπική διακυβέρνηση από το σχεδιασμό, τη λήψη και την εφαρμογή αποφάσεων έως τον απολογισμό έργων και δράσεων μέσα από πλήρως ψηφιοποιημένες και ανοικτές διαδικασίες | 100% e-Preveza.
- Η διαφάνεια επίσης θα διατρέχει οριζόντια όλο το εύρος των λειτουργιών και των υπηρεσιών του Δήμου με στόχο την ίση και δίκαιη μεταχείριση όλων των πολιτών, των επιχειρήσεων και των φορέων που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται εντός των ορίων του, τη χρηστή διαχείριση εθνικών, Ευρωπαϊκών και ίδιων πόρων, την υπεύθυνη και αειφόρο αξιοποίηση της περιουσίας και των πόρων του | Responsible & Accountable Preveza.

Με σαφές όραμα για το μέλλον και ισχυρή και σύγχρονη στρατηγική ανάπτυξης, η Δημοτική Αρχή της Πρέβεζας αναπτύσσει το Επιχειρησιακό της Σχέδιο πάνω σε δεκαοκτώ (18) στρατηγικές κατευθύνσεις ανάπτυξης τις οποίες κατατάσσει βάσει του χαρακτήρα τους σε θεματικές-τομεακές, ειδικές-χωρικές, οριζόντιες και οργανωσιακές.

Στρατηγικές Κατευθύνσεις Ανάπτυξης Δήμου Πρέβεζας

Πέντε (5)

Διαμόρφωση της ολοκληρωμένης ταυτότητας της πόλης και αναδιαμόρφωση του τουριστικού προϊόντος του Δήμου ισχυροποιώντας την ελκυστικότητά του τόσο ως

προορισμό μαζικού τουρισμού, με παράλληλη ανάπτυξη νέων θεματικών τουριστικών στόχων , όπως περιπατητικός, πεζοπορικός και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου τόσο κατά τους χειμερινούς όσο και κατά τους θερινούς μήνες όσο και αναδεικνύοντας θεματικές μορφές τουρισμού: ναυτικός (κρουαζιέρα, μαρίνες), αλιευτικός, πολιτιστικός, γαστρονομικός, οικο-, αγρο- κ.λπ.

Ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας με έμφαση στον πρωτογενή τομέα (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εσπεριδοειδή και εν γένει δενδρώδεις καλλιέργειες, κηπευτικά, κτηνοτροφία κ.λπ.), στη μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων που παράγονται στον τόπο και τις υπηρεσίες.

Δημιουργία ενός ανθρωποκεντρικού και κοινωνικά υπεύθυνου Δήμου με ενισχυμένες και σύγχρονες υπηρεσίες φροντίδας για τους ηλικιωμένους και τις ευαίσθητες-ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, για τις εργαζόμενες μητέρες και τις μητέρες σε αναζήτηση εργασίας, για τους νέους.

Δημιουργία ενός πλήρους προσβάσιμου - φυσικά και ψηφιακά - Δήμου εξασφαλίζοντας αφενός στους ανθρώπους με αναπηρίες τη δυνατότητα 100% αυτόνομης διαβίωσης υψηλής ποιότητας (μέσα μεταφοράς για άτομα με αναπηρίες, προσβάσιμες παραλίες, προσβάσιμοι χώροι ψυχαγωγίας κ.λπ.) και αφετέρου σε όλους τους πολίτες τη δυνατότητα πρόσβασης τους στο σύνολο των υπηρεσιών του Δήμου και την διεκπεραίωση των υποθέσεών τους ψηφιακά.

Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του ιστορικού, πολιτιστικού και οικολογικού πλούτου του Δήμου Πρέβεζας σύμφωνα με τις επιταγές της αειφόρου διαχείρισης και με έμφαση στους πόρους εκείνους που έχουν υπερεθνική σημασία (Αρχαία Νικόπολη, Περιοχές Natura κ.λπ.)

Τέσσερις (4) ειδικές - χωρικές κατευθύνσεις ανάπτυξης

Ανάδειξη του Αρχαιολογικού Πάρκου της Νικόπολης ως ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σύνολο μνημείων, αξιοθέατων και επισκέψιμων χώρων.

Διασύνδεση των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων του Δήμου Πρέβεζας με κεντρικά σημεία αναφοράς τη Νικόπολη και την Αρχαία Κασσώπη, καθώς και τα κάστρα σε όλο το Δήμο.

Ανάδειξη διασύνδεση των βιοτόπων του Δήμου Πρέβεζας με επίκεντρο τον Υγροβιότοπο του Αμβρακικού Κόλπου.

Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων εντός των ορίων του Δήμου Πρέβεζας και διασύνδεση του με το ευρωπαϊκό δίκτυο ποδηλατοδρόμων Eurovelo.

Πέντε (5) οριζόντιες κατευθύνσεις ανάπτυξης

Έξυπνη και καινοτόμα πόλη.

Πόλη με ισχυρό γαλάζιο και πράσινο αναπτυξιακό προσανατολισμό.

Αυτάρκης και ανθεκτική πόλη.

Αξιοβίωτη και ανοιχτή (χωρίς αποκλεισμούς) πόλη.

Ελκυστική και εξωστρεφής πόλη.

Τέσσερις (4) οργανωσιακές κατευθύνσεις ανάπτυξης

Πρώθηση της διαφάνειας (ανοιχτά δεδομένα, εφαρμογή local integrity system assessment) και της συμμετοχικής δημοκρατίας (ανοιχτή διακυβέρνηση, ψηφιακές διαβουλεύσεις, συμμετοχικός προϋπολογισμός κ.λπ.).

Βελτίωση και επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Δήμου και αξιοποίηση των ΤΠΕ, καθώς και των ψηφιακών υπηρεσιών που αναπτύσσονται για τους Δήμους σε εθνικό επίπεδο.

Ενίσχυση της εξωστρέφειας του Δήμου και ενεργός συμμετοχή του σε δίκτυα σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο.

Αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.

14 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

14.1 Καθορισμός Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας & Μέτρων

14.1.1 ΑΞΟΝΑΣ 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Άξονας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής		
Μέτρα	Ειδικοί Στόχοι	
1.1 Δομημένο περιβάλλον και οικιστική ανάπτυξη	1.1.1	Προώθηση θεμάτων πολεοδομικού σχεδιασμού και επεκτάσεων, επικαιροποίηση ΓΠΣ Δ.Ε. Πρέβεζας και Δ.Ε. Λούρου και ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Ζαλόγγου
	1.1.2	Οικιστικές αναπλάσεις και πολεοδομικές παρεμβάσεις
	1.1.3	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των δημόσιων χώρων (κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι)
	1.1.4	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη της Παλιάς Πόλης Πρέβεζας
	1.1.5	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη του θαλάσσιου μετώπου της πόλης
	1.1.6	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των αρχαιολογικών πάρκων Νικόπολης και Κασσώπης, και διασύνδεση του συνόλου των αρχαιολογικών χώρων του Δήμου
	1.1.7	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των Κάστρων Αγίου Γεωργίου, Αγίου Αντρέα, Παντοκράτορα και Ρηνιάσσης, καθώς των Φρουρίων Λασκάρας και Μπούκας
	1.1.8	Αξιοποίηση και ανάδειξη των Ιαματικών Λουτρών στην πόλη της Πρέβεζας
1.2 Βιώσιμη κινητικότητα	1.2.1	Αναβάθμιση, επέκταση και διασφάλιση της προσβασιμότητας πεζών και αμαξιδίων ΑΜΕΑ σε όλους τους χώρους
	1.2.2	Αντιμετώπιση των προβλημάτων και βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας, στάθμευσης και οδικής ασφάλειας
	1.2.3	Προώθηση των βιώσιμων μέσων μεταφοράς
	1.2.4	Δημιουργία ενιαίου δικτύου ποδηλατοδρόμων κατά μήκος της

			ακτογραμμής και εντός της πόλης της Πρέβεζας
1.3	Καθαριότητα και διαχείριση στερεών αποβλήτων	1.3.1	Βελτίωση του επιπέδου καθαριότητας των δημόσιων χώρων με την παράλληλη ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση πολιτών και επιχειρήσεων
		1.3.2	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υποδομών, εξοπλισμού και διαδικασιών περισυλλογής και επεξεργασίας αποβλήτων
		1.3.3	Ανάπτυξη συμμετοχικών πρωτοβουλιών και δράσεων για την μείωση (reduce), την επαναχρησιμοποίηση (reuse) και την ανακύκλωση (recycle) στερεών αποβλήτων
1.4	Υποδομές και ανάπτυξη δικτύων	1.4.1	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών ύδρευσης & διαχείρισης υδάτινων πόρων
		1.4.2	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών άρδευσης
		1.4.3	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών αποχέτευσης & μονάδων βιολογικού καθαρισμού
		1.4.4	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών ενέργειας με επίκεντρο την ενεργειακή εξοικονόμηση, τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
		1.4.5	Σχεδιασμός και υλοποίηση βιοκλιματικών παρεμβάσεων
		1.4.6	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών επικοινωνιών
1.5	Φυσικό περιβάλλον	1.5.1	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη του αστικού και περιαστικού φυσικού περιβάλλοντος
		1.5.2	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη της ακτογραμμής κατά μήκος όλου του Δήμου, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων αυτής εντός του αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος
		1.5.3	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των περιοχών φυσικού κάλλους εκτός αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος
		1.5.4	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη της Προστατευόμενης Περιοχής Natura Αμβρακικού Κόλπου και Δέλτα Λούρου

		1.5.5	Προστασία και διαχείριση των αδέσποτων ζώων
1.6	Πολιτική προστασία	1.6.1	Αναβάθμιση σχεδιασμού, υποδομών, εξοπλισμού, διαδικασιών, τεχνογνωσίας και ικανότητας προσωπικού στην πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών
		1.6.2	Αξιοποίηση σύγχρονων εφαρμογών και εργαλείων ειδικά για την προστασία των αρχαιολογικών χώρων και των προστατευόμενων περιοχών από έκτακτα φαινόμενα και φυσικές καταστροφές
		1.6.3	Αντιμετώπιση κατά τόπους πλημμυρικών φαινομένων - Καρυδάς, Λούρος (Σεργιάς)

14.1.2 ΑΞΟΝΑΣ 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Άξονας 2: Υγεία, Κοινωνική Μέριμνα, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός και Νεολαία			
Μέτρα		Ειδικοί Στόχοι	
2.1	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	2.1.1	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υποδομών και υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας
		2.1.2	Ενίσχυση των δράσεων προληπτικής ιατρικής με τη δημιουργία και λειτουργία του ΚΕΠ Υγείας
		2.1.3	Υποστήριξη της προσπάθειας κατασκευής νέου νοσοκομείου στην Πρέβεζα και αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υποδομών και υπηρεσιών υγείας
		2.1.4	Ανάδειξη του Δήμου σε ασφαλή τόπο για καρδιαγγειακά νοσήματα - Heart Safe City (προμήθεια και εγκατάσταση απινιδωτών σε εξωτερικούς χώρους, πιστοποιημένη εκπαίδευση πολιτών κ.λπ.)
2.2	Παιδεία	2.2.1	Συντήρηση, αναβάθμιση, εκσυγχρονισμό, επέκταση και δημιουργία σχολικών υποδομών, εξοπλισμού & υπηρεσιών
		2.2.2	Σχεδιασμός και οργάνωση σύγχρονων δράσεων Δια Βίου Μάθησης
		2.2.3	Συντήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των υποδομών και υπηρεσιών του Δημοτικού Ωδείου και της Δημοτικής

			Βιβλιοθήκης
		2.2.4	Ενίσχυση της προσπάθειας αναβάθμισης των σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που εδρεύουν στην Πρέβεζα - Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Ηπείρου & Τμήμα Λογιστικής - Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
2.3	Πολιτισμός	2.3.1	Συντήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων (υποδομές), καθώς και των υποδομών σύγχρονου πολιτισμού του Δήμου
		2.3.2	Αναβάθμιση των πολιτιστικών εκδηλώσεων με έμφαση στην υποστήριξη των θεσμοθετημένων και τη δημιουργία νέων θεσμών με διεθνή διάσταση
		2.3.3	Εκσυγχρονισμός υποδομών, υπηρεσιών και προγράμματος Δημοτικής Ραδιοφωνίας
2.4	Αθλητισμός	2.4.1	Συντήρηση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υποδομών αθλητισμού, καθώς και δημιουργία νέων
		2.4.2	Αναβάθμιση των αθλητικών διοργανώσεων με έμφαση στην υποστήριξη των θεσμοθετημένων και τη δημιουργία νέων θεσμών με διεθνή διάσταση
		2.4.3	Δράσεις προώθησης και στήριξης του μαζικού αθλητισμού καθώς και του θαλάσσιου αθλητισμού
2.5	Νεολαία	2.5.1	Δημιουργία και υποστήριξη λειτουργίας Τοπικού Συμβουλίου Νεολαίας

14.1.3 ΑΞΟΝΑΣ 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Μέτρα		Ειδικόί Στόχοι	
3.1	Πρωτογενής Τομέας	3.1.1	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής
		3.1.2	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
		3.1.3	Υποστήριξη πρωτοβουλιών αναγνώρισης ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντων στο Δήμο Πρέβεζας

3.2	Δευτερογενής Τομέας	3.2.1	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός των κλάδων του δευτερογενή τομέα
		3.2.2	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της ΒΙ.ΠΕ. Πρέβεζας
3.3	Τριτογενής Τομέας & Τουρισμός	3.3.1	Ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στον τομέα του τουρισμού
		3.3.2	Προσέλκυση νέων επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού και ανάπτυξη στρατηγικών για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με γνώμονα την ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης και οικονομίας
		3.3.3	Ενίσχυση των λοιπών κλάδων του τριτογενή τομέα
		3.3.4	Υποστήριξη της προσπάθειας για την ανάδειξη της Πρέβεζας σε σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο
3.4	Καινοτομία και δικτύωση	3.4.1	Συνέργειες του Δήμου με τους τοπικούς επιχειρηματικούς και επαγγελματικούς συλλογικούς φορείς
		3.4.2	Ενθάρρυνση της δημιουργίας δικτύων τοπικών επιχειρήσεων και επιχειρηματικών clusters
		3.4.3	Δράσεις προώθησης και στήριξης της καινοτομίας και της τεχνολογικής ανάπτυξης στον πρωτογενή, το δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα

14.1.4 ΑΞΟΝΑΣ 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

Μέτρα		Ειδικό Στόχο	
4.1	Οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών	4.1.1	Σχεδιασμός, οργάνωση και λειτουργικός εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών του Δήμου
		4.1.2	Συνεχής επιμόρφωση και κατάρτιση προσωπικού
		4.1.3	Καθιέρωση τακτικής αξιολόγησης τμημάτων και προσωπικού με την εισαγωγή ετήσιων στόχων, καθώς και δεικτών επιδόσεων, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας

4.2	Ψηφιακή διακυβέρνηση, συμμετοχική δημοκρατία και διαφάνεια	4.2.1	Ενίσχυση και αναβάθμιση των υφιστάμενων καθώς και δημιουργία νέων εργαλείων και υπηρεσιών ψηφιακής διακυβέρνησης, συμμετοχικής δημοκρατίας και διαφάνειας
		4.2.2	Διασύνδεση του Δήμου με τους τοπικούς φορείς εκπαίδευσης, επιχειρηματικότητας και κοινωνίας των πολιτών (τετραπλή έλικα)
		4.2.3	Ενεργός συμμετοχή του Δήμου σε θεματικά εθνικά και διεθνή δίκτυα Δήμων και Πόλεων και ενίσχυση της συνολικής εικόνας του
4.3	Οικονομική διαχείριση & Δημοτική περιουσία	4.3.1	Βελτίωση της οικονομικής θέσης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων
		4.3.2	Λεπτομερής καταγραφή, αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και αξιοποίηση της Δημοτικής, Δημόσιας και Ιδιωτικής Περιουσίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bartolini, D., Stossberg, S., and Blöchliger, H., 2016. Fiscal decentralisation and regional disparities.
- Blöchliger, H., 2013. Measuring decentralisation: The OECD fiscal decentralisation database. *Measuring Fiscal Decentralization: Concepts and Policies, Paris: OECD Publishing*, 15–36.
- George, B., 2017. Does strategic planning ‘work’ in public organizations? Insights from Flemish municipalities. *Public Money & Management*, 37 (7), 527–530.
- Junghun, K. and Sean, D., 2018. *OECD Fiscal Federalism Studies Fiscal Decentralisation and Inclusive Growth*. OECD Publishing.
- Kim, H.-A., 2018. Fiscal decentralisation and inclusive growth: Considering education.
- Marshall, T., 2000. Urban planning and governance: Is there a Barcelona model? *International planning studies*, 5 (3), 299–319.
- Miller, S., Hickson, D., and Wilson, D., 2008. From strategy to action: involvement and influence in top level decisions. *Long Range Planning*, 41 (6), 606–628.
- Mueller, C., Klein, U., and Hof, A., 2018. An easy-to-use spatial simulation for urban planning in smaller municipalities. *Computers, Environment and Urban Systems*, 71, 109–119.
- Poister, T.H. and Streib, G., 2005. Elements of Strategic Planning and Management in Municipal Government: Status after Two Decades. *Public Administration Review*, 65 (1), 45–56.
- Sadeghifar, J., Tofighi, S., Roshani, M., Toulideh, Z., Mohsenpour, S., and Jafari, M., 2017. An assessment of implementation and evaluation phases of strategic plans in Iranian hospitals. *SAGE Open Medicine*, 5 (6), 205031211773622.
- Stossberg, S., Bartolini, D., and Blöchliger, H., 2016. Fiscal decentralisation and income inequality: Empirical evidence from OECD countries.

Παράρτημα Α

Πίνακας 45 Δημοτική περιουσία προς αξιοποίηση

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Νέο κτίριο Κυανής Ακτής (αναψυκτήριο)	Κυανή Ακτή - Πρέβεζα	110κτιρ .- οικοπ.9 10		
Δημαρχιακό Μέγαρο	Μπαχούμη 2- Πρέβεζα	1245 480		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Νηπιαγωγείο (Τραχωματικό)	Πρέβεζα	350 947		
Δημοτικό Καφενείο	Παλιοσάραγα - Πρέβεζα	90 400		Ενοικιασμένο
Ιαματικά Λουτρά	Παλιοσάραγα - Πρέβεζα	300 7.274	Διασωθέν τμήμα σαραγιού Αλή Πασά	Λειτουργεία
Δημαρχείο Λούρου 1ο κτίριο	Λούρος	325		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Δημαρχείο Λούρου 2ο κτίριο	Λούρος	325		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Σπηλιάδου	Πρέβεζα	608	Ναυτικό Μουσείο	
Εθν.Αντιστάσεως 127	Πρέβεζα	50		
Εθν.Αντιστάσεως 133	Πρέβεζα	28		
Δημοτική Πινακοθήκη	Πρέβεζα	318	Πρ. Πανδοχ.Παττίκου	
Δημαρχιακό Μέγαρο 2	Πρέβεζα	701	Παλιά Λαϊκή Αγορά	
Γυμνασ.Χρ.Κοντού 11	Πρέβεζα	35		Ενοικιασμένο
Γυμνασ.Χρ.Κοντού 6	Πρέβεζα	15		Ενοικιασμένο
Πολυτεχνείου 68	Πρέβεζα	75		Ενοικιασμένο
Κρόκου Δημ	Πρέβεζα	70		Ενοικιασμένο
Εντος οικισμού Λούρου - Τρ.Ηπείρου	Λούρος	50		Ενοικιασμένο
Πρωην Κοινότητα Κοτσανόπουλου	Λούρος	81		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Πρώην Κοινότητα Ωρωπού	Εμπορικό κέντρο	333		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Μουσείο Συρακιωτών	Πρέβεζα	228 504	Αναπαλαιωθέν διατηρητέο κτίριο	
Οικισμός Παντοκρατορα	Πρέβεζα	52		
Αναψυκτήριο Πάρκου Νεάπολης	Πρέβεζα	70		Ενοικιασμένο

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Πρώην Κοινότητα Ωρωπού	Εμπορικό κέντρο Αναφυκτήριο	52		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Αιθ. Πνευματικού Κέντρου	Λούρος Ωρωπός	367		
Παρθεναγωγείου 1 Αποθήκη	Πρέβεζα	51		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Δημαρχιακό μέγαρο Δήμου Ζαλόγγου	Κανάλι	599		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Πρώην κοινότητα Μεγαδέντρου	Μεγαδέντρο	89		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Πολιτιστικό Κέντρο Πρώην ΟΑΣΗ	Πρέβεζα	729		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Κέντρο Κακοποιημένων Γυναικών	Πρέβεζα	173		Κτίριο -Ιδιόχρηση
ΚΕΓΕ	Πρέβεζα	48		Ενοικιασμένο
Παπαλάκος-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	10		Ενοικιασμένο
Φλάμπουρα Σχολικό	Πρέβεζα	10		Ενοικιασμένο
Ρευματια	Λούρος	12		Ενοικιασμένο
Σκιαδά	Λούρος	15		Ενοικιασμένο
Αγιος Θωμάς	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Αγιος Θωμάς -Φάρος	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παντοκρατορας	Πρέβεζα	3000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Αϊ θωμάς-Σκαφιδάκι	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Ανήλιαγος-Κούκος	Πρέβεζα	55374		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λεύκες -Μύτικας	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φραξιας Α	Λούρος	49600		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φραξιας1	Λούρος	78318		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καρβούνες	Λούρος	20800		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παραλείβαδος Γ.	Λούρος	63967		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παραλείβαδος Α	Λούρος	82050		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Απακίτσα	Λούρος	58900		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα	Λούρος	31123		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σκάλα Λούρου	Λούρος	1500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Γρεντιές	Λούρος	336		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Λούστρες Α	Λούρος	57020		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λούστρες Β	Λούρος	45000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Αυλαίμονα	Λούρος	60000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Λούρου	Λούρος	31728		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουμάσια Λούρου	Λούρος	7430		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Λούρου	Λούρος	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φράξια Α	Λούρος	17350		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φράξια Β	Λούρος	49600		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παραλείβαδοςβ	Λούρος	57785		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Αυλαίμονα	Λούρος	14000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φράξια Λούρου	Λούρος	21578		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπουραζέρι-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	25000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπουραζέρι-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	25000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπουραζέρι-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	80262		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 1 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 2 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 3 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 4 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 5 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 6 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 7 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	12500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 4 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	31000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 1 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	56000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 2 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	37000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 3 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σουλμάδι – Φλάμπουρα	Πρέβεζα	7500		Χέρσο-Μονοετής

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
				καλλιέργεια
Λόγγος Α	Πρέβεζα	32000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λόγγος Β	Πρέβεζα	12000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μαραθιές -Εικόνισμα	Πρέβεζα	18500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιοχώρα Αγίας Τριάδας	Πρέβεζα	6000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιοχώρα Αγίας Τριάδας	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιοχώρα Αγίας Τριάδας	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουμιώτη-Μύτικα	Πρέβεζα	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουμιώτη-Μπελλ.	Πρέβεζα	70000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Γουινιά Μπέλλ.	Πρέβεζα	50000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κάμπος Νικόπολης	Πρέβεζα	5871		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Ράχη Νικόπολης	Πρέβεζα	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μαραθιές Ν. Τμ.	Ζάλογο	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιομάνα Κάμπου	Ζάλογο	2560		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιομάνα Κάμπου	Ζάλογο	4208		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Καμαρίνας	Ζάλογο	25000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βάλτος Λούρου	Λούρος	10000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπόρος Διαβάτη-Καμαρίνα	Ζάλογο	21432		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλαιοκλησι Ωρωπού	Λούρος	35000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βρυσούλα Ωρωπού	Λούρος	3500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βάλτος Ωρωπού	Λούρος	44500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Ξυλογέφυρο Ωρωπού	Λούρος	22825		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Αγία Παρασκευή Λούρου	Λούρος	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βάλτος Ωρωπού	Λούρος	41545		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 183	Λούρος	63254		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 186	Λούρος	49600		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Καλόγηρου 184	Λούρος	78263		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 182	Λούρος	33130		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 185	Λούρος	54571		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 177	Λούρος	114000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λουτσαριά Μύτικα	Πρέβεζα	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Τσούκες Καναλίου	Ζάλογγο	4020		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Τσούκες Κάμπικ-Καν.	Ζάλογγο	19036		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μόλα Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουλιαδήμα Νικόπολης	Πρέβεζα	29437 100000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κυραλούτσα Ν.Σαμφούντας	Ζάλογγο	3484		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κούρια Ν.Σαμφούντας	Ζάλογγο	25725		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κανάλες Στεφάνης	Λούρος	5892		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κεραμαριά Λούρου	Λούρος	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Πλαστήρα Ωρωπού	Λούρος	5000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βουρβάλια Ν Σινώπης	Ζάλογγο	14684		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Τριανταφυλιά Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	62872		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Εκκλησιές	Ζάλογγο	32000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Θέμα Καμαρίνας	Ζάλογγο	49806		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Κρυπηγής	Ζάλογγο	10195		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Μυρσίνης	Ζάλογγο	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σαμφούντας	Ζάλογγο	21924		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	6923		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	104000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	51000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	6345		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	12500		Χέρσο-Μονοετής

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
				καλλιέργεια
Βοϊδολίβαδο Ν.Σινώπης	Ζάλογγο	12000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια